כ"ט סיון תשמ"א, 1.7.1981 מיספר 2287 80 עמודים שנה 45 המחיר: 15 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

אם את אוהבת שמסתכלים עליך...
אמי מוריל
תל-אביב: גרוזנברג 5 ■ חיפה: נורדוי 20, יפו-פינת הבנקים (8.00-17.00) ■ נתניה: שמואל הנציב 8
גבעתיים: ויצמן 13 ■ פתח-תקוה: ההגנה 14 ■ רחובות: הרצל 175 ■ באר-שבע: ההסתדרות 73

התגובה הראשונה היתה של הקלה. הדבר הגרוע ביותר לא קרה. לא היתה הכרעה לאומית מוחצת למען ארץ־ישראל השלמה. לא היתה קפיצה לאומית מטורפת אל תהום הקנאות הלאומנית החשוכה.

תנועת־התחייה, שרבים ניבאו לה עלייה מסחררת, נשארה תנועה שולית. הלי־כוד, הנושא את דגל ההתנחלות והסיפוח, לא זכה במנדט חד־משמעי ומכריע.

התיקו הגדול לא היה רק בין שתי מיפלגות. הוא היה גם בין שני המחנות הלאומיים הגדולים, שהתלכדו הפעם במערך ובליכוד. הקרב הגדול בין ארץ־ישראל השלמה ובין ישראל שוחרת־השלום לא הוכרע. סיבוב אחד הגיע לקיצו בתיקו. שני המתאבקים נשארו על רגליהם.

בתנאים הנתונים, בישראל של 1981, היתה בכך נחמה כלשהי. כל עוד לא הוכרע הקרב, יש סיכוי. כל עוד יש סיכוי, אפשר להמשיך במאבק. וכל עוד נמשך המאבק, יש תיקווה שההכרעה, כאשר תיפול, תהיה לטובה.

■ ■ ■

אולם תיקווה זו אינה צריכה להעלים לרגע את העובדה שבחירות אלה מסמ־נות תזוזה נוספת ימינה.

אין זאת שמיפלגה ימנית מסויימת זכתה בתוספת של קולות. אלא שהזירה המדינית כולה זזה ימינה.

מחנה־השלום חוסל מבחינה פרלמנטרית. של״י סולקה מן הכנסת. מר״ץ ושי־נוי לא נותרו אלא שרידים מוכים. המערך התגבר והתחזק — אך איזה מערך הוא זה? הסיעה זכתה במה שזכתה אחרי שהשתיקה לחלוטין את קולות היונים שבה. תפקידו היחידי של יוסי שריד במערכת־הבחירות היה לתקוע סכינים בגבם של של״י, ר״ץ ושינוי. הסיעה שנכנסה לכנסת היא ברובה המכריע ניצית וכימעט־ניצית. ברגע האחרון עוד סולק חיים בר־לב, שחזדהה בפרשת אילון־מורה עם ההש־קפה היונית, מעמדתו הבכירה בממשלת־הצללים, ובמקומו בא הנץ יצחק רבין.

המפד״ל הפסידה מכוחה — אך מה שנותר ממנה הוא כוח ניצי מובהק. ושוב — אין זאת שיוסף בורג הפך לפתע לאומן מטורף, אלא שגם בורג מבין מניין נושבת הרוח בתוככי מיפלגתו. זוהי רוח ניצית.

הליכוד שוב אינו ברית בין חרות והליברלים. הליברלים נשחקו בין אבני־הריחיים של חרות ונטחנו עד דק. הליכוד שהתגבש במערכת־בחירות זו אינו אלא חרות־רבתי, בהנהגתו הבילעדית של מנחם בגין, הקובע בה את הטון על פי סיגנונו הישן־חדש.

התיקו הגדול

ובעוד שתנועת־השלום חוסלה בכנסת, נוספה בה סיעת התחייה — לא עוד סיעה של פורשים, ללא מנדט עצמאי, אלא סיעה הנמצאת בה בזכות בוחריה.

הכנסת העשירית תהיה יותר ניצית מאשר הכנסת התשיעית, שהיתה ניצית מאוד. קולות־השלום בה יהיו קולות עגות־חלושה, אם יהיו בה ביכלל.

לכך תהיה השפעה רבה על העתיד.

■ ■ ■

גם החלוקה העדתית עלתה במערכת־בחירות זו כפי שלא עלתה מעולם, והיא תטיל את צילה על הכנסת.

כישלונו של אהרון אבו־חצירא אינו צריך לגרום לאשלית. אבו־חצירא הובס מפני שלא ידע איך לרכוב על הגל העדתי. על הגל הזה רכב, בצורה הרבה יותר יעילה, מנחם בגין.

הקולות של המפד״ל, שלא עברו לאבו־חצירא, נדדו אל הליכוד.

התוצאות הן בעלות משמעות דמוגרפית ברורה לגמרי. החלוקה בין אשכנזים וספרדים אינה חדה — אך היא קיימת. המערך התבסס על השכבות של ישראל הוותיקה, עם אחיזה כלשהי בקרב „ישראל השנייה״, ואילו הליכוד התבסס באופן מאסיווי על „ישראל השנייה״, עם אחיזה כלשהי בשכבות של ישראל הוותיקה. הבוחרים של ד״ש חזרו אל המערך, וכך נוצר שוב גוש מאוחד של ישראל המסו־דרת, גוש שבלע גם את בוחרי שינוי, ר״ץ ושל״י, ובחרוב הערבי את בוחרי רק״ח.

כפי שהגדיר זאת חנוך סמית, על סמך התוצאות: „כמה שיותר עשיר, יותר מערך.״ הגדרה קצת מוזרה לגבי מיפלגה האמורה להיות תנועת־עבודה סוציאליסטית.

חלוקה דמוגראפית זו היתה קיימת גם בעבר. אך מעולם לא היתה כה בולטת, כה גלויה וכה מודעת.

■ ■ ■

בחירות בחברה דמוקרטית דומות לבחינות בבית־הספר. התלמידים אינם לומ־דים דבר בשעת הבחינות. הבחינות רק באות למדוד מה למדו התלמידים במשך השנה. בבחירות עצמן אין המדינה משתנה. הבחירות רק קובעות מה השתנה בה מאז הבחירות האחרונות, אילו תהליכים התחוללו בה, אילו כוחות עלו בה, ואילו כוחות ירדו.

מבחינה זאת קבעו הבחירות לכנסת העשירית מה השתנה במדינה מאז הבחי־רות לכנסת התשיעית — וסיכמו מה אירע במדינה בכל 30 שנות קיומה.

מרכז הכובד המעמדי, החברתי, הפוליטי והעדתי זז לעבר הליכוד. הדבר הת־בטא לא רק בתוצאות הבחירות עצמן, אלא גם בניצוי המשא־ומתן הקואליציוני שהתחיל כימעט עם סגירת הקלפיות. היה ברור כי הגוש הדתי, שהיה לפני דור מתון ויוני, הפך בינתיים ניצי וקנאי. ממילא הוא נוטה אוטומטית לקואליציה עם הליכוד, וכימעט אינו מסוגל עוד להחיות את „השותפות ההיסטורית״ עם המערך.

מה גרם לכך? בלי כל ספק: החינוך הלאומני־שוביניסטי־דתי הניתן בבית־הספר הממלכתי, הכללי והדתי כאחד. דור שלם של ילדים דתיים, שגדל בחסות ממשלות המערך, שינה את פני המיפלגות הדתיות. ארבע השנים האחרונות, שבהן היה החינוך מסור בידי זבולון המר, שהוא בעצמו תוצר של החינוך הזה, הגבירו את התאוצה.

הוא הדין לגבי תהליך הניכור של בני „עדות המיזרח״, שגם הוא התרחש תחת ממשלות המערך. הוא יצר את הבסיס הדמוגראפי־הפסיכולוגי שעליו מת־בסס עתה הליכוד.

המערך אשם בשני התהליכים ההרסניים האלה, והוא אוכל עתה את הדייסה שהוא בישל בעצמו.

אין אלה תופעות חולפות. הן נוגעות לשורשי ההווייה הישראלית.

בבחירות של 1981 נקבע שקיים עתה תיקו בין תופעות אלה ובין היסודות המייוצגים על־ידי המערך.

תיקו שבו יש עדיפות לליכוד. סיכויי הקואליציה — „הארכיטקטורה״, לפי התגדרה הקולעת של יוסף בורג — מבטאים את המציאות הזאת.

■ ■ ■

יש עוד תופעה, שבלטה מאוד בבחירות לכנסת העשירית.

הן לא היו כלל בחירות לכנסת.

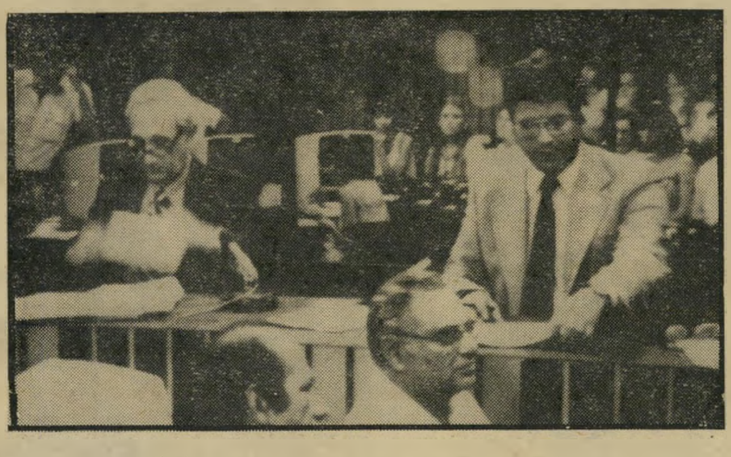
למי היה איכפת מה יקרה בכנסת? מי התעניין ביכלל בטיב הסיעות, שתצ־טרכנה מחר לחוקק את החוקים, לפקח על הממשלה, לנצח על התקציב?

כל הסיעות שדיברו על כך — של״י, ר״ץ, שינוי — ניזוקו. לציבור לא היתה הסבלנות לחשוב על קטנות מעין אלה.

למעשה לא היו אלה בחירות ביכלל, אלא מישאל־עם. הנושא היה: „האם אתה רוצה או לא רוצה במנחם בגין?״

כפי שכבר נאמר, היו אלה בחירות „נשיאותיות״. אך במתכונת מסולפת ומסלפת, שאינה מאפשרת בחירה ברורה וישירה, וההורסת, אגב אורחא, את הכנסת.

במישאל־העם הושג תיקו. מחצית הציבור רצתה בהמשך שילטונו של בגין, מחצית הציבור לא רצתה בו.

מנדט כזה יכול להספיק להרכבת ממשלה חדשה, שתוכל לתפקד רק בקושי. היא תוכל להחזיר את שארית סיני, אך היא לא תוכל לפעול למען השלום, לפתור את הבעייה הפלסטינית, לשקם את המשק, להבריא את החברה.

משום־כך יש רגליים להנחה כי הכנסת העשירית תהיה כנסת קצרה, ושלא תכהן אלא כשנתיים.

ועוד: המנדט שניתן על־ידי מחצית הציבור למנחם בגין ניתן לו אישית. קשה לדעת מה יהיה גורלו של הליכוד בלי בגין.

■ ■ ■

אחת התוצאות החיוביות של בחירות אלה היא שהן סילקו מן הכנסת את הקאריקטורה העגומה ששמה סיעת פלאטו־שרון. הקומדיה המבישה הזאת נגמרה.

נגמרה גם ההצגה על משה דיין. מעולם לא הונחתה על אדם, שהיה אך אתמול אליל לאומי, סטירת־לחי כה מצלצלת. הציבור שמע את דבריו — שגבלו בקיש־קושים — ותמה מה קרה לו. אבל דבר לא קרה לדיין: במשך כל השנים שפך על הציבור התחכמויות טפלות כאלה. אלא שהציבור רצה להאמין ששמע מפי דיין דיברי־חוכמה, ואמצעי־התיקשורת עזרו לו להאמין.

כל עדת המוקיונים, שהופיעו על המירקע במערכת־הבחירות, נעלמה כלעומת שבאה. וזה טוב.

וגם יריעתו של הכוח הדתי היא טובה. אלא שכמו תמיד, אין לה משמעות פוליטית רבה. כי המפד״ל יכולה לאבד את מחצית כוחה, מבלי שהדבר יפגע בכוח־המיקוח שלה. להיפך: נדמה שככל שהמיפלגה מאבדת מנדטים, כן גובר כוח־הסחיטה שלה.

בסוף עלול להתגלות כי המפד״ל היא המנצחת האמיתית והעיקרית בבחירות אלה, שבהן איבדה כימעט את מחצית־כוחה.

■ ■ ■

מחנה־השלום לא נחל כישלון. הוא נחל תבוסה מוחצת.

לפניו עתה הברירה: להתחסל ולהתפרק, ולהניח את גורל המדינה בידי חני־צים של הליכוד ו/או הנציונים של המערך — או להתחיל מחדש, מההתחלה.

להתחיל מהתחלה — פירושו למתוח ביקורת אכזרית על עצמו, לבדוק במה שגה ובמה נכשל, היכן טעה בהערכת הכוחות האובייקטיביים, היכן איבד את הקשר עם הציבור, ואילו מעשים ממעשיו ומחדלים ממחדליו תרמו למפולת.

להתחיל מהתחלה — פירושו לגבש תיאוריה חדשה ולצאת למאבק חדש.

זוהי המשימה. היא מתחילה היום.

אורי אבנרי

1 ביולי 1981

הלילה של סמית

אחרי הקירקס של מערכת־הבחירות בא הפסטיבל של חנוך סמית.

במשך לילה שלם החזיק אדם אחד, באמצעות הטלוויזיה, את המדינה כולה בקהות של תהפוכות. היה נדמה שכלל לא חשוב מה קרה במשך היום בקלפיות, כאשר עם־ישראל החליט מי ייצג אותו בכנסת ובממשלה. היה חשוב רק מה קורה לחנוך סמית ולמירדגם שלו.

וראה זה פלא: במשך לילה שלם רקדו כל המיפלגות לפי חליזו של סמית, שמשל בהן כמו אל קפריזי, כאשר הוא מוסיף להן מנדטים וזוקף אותם בחזרה, מפתיע מלכים ומפטר אותם.

מדי שעה השתנו התחזיות של סמית, כאשר הוא מקדיש דקות ארוכות לטיעונים שבאו להוכיח שבעצם לא השתנה דבר, ושלא טעה מעולם. ואילו הטלוויזיה, שהועמדה כולה לרשות הבדרנות הסטאטיסטית הזאת, הצמידה את עם־ישראל לתרגילים אלה.

ראשי־המיפלגות השתתפו כולם במישחק. תחת לזכת הביתה, לישון כראוי, ללמוד למחרת היום את התוצאות הסופיות ולקבוע על פיהן את המשך דרכם, הפכו מוקיונים בקירקס הטלוויזיוני.

עלה על כולם שימעון פרס. כאשר הקפיץ סמית, כמו אל כל יכול, בהבל־פיו את המערך מ־48 ל־51 מנדאטים, מיהר פרס לכנס מסיבת־עיתונאים, מינה את עצמו כראש־הממשלה, הרכיב קואליציה ושירטט קווי־יסוד לממשלה. לא עברו דקות רבות, והקואליציה הזאת התמוטטה כבניין־קלפים. בגין, שהיה זהיר הרבה יותר, נשאר בבית עד שהתפזר הערפל של סמית. גם שאר המיפלגות התנדנדו על הנר־נדה הסטאטיסטית, כשמצב־הרוח של המנהיגים משתנה חיפות, לפי מצב־רוחו הסטאטיסטי של סמית.

היתה זאת קומדיה. עקבו אחריה כתבי „העולם הזה", שהיו פזורים בסמטות המיפלגות. להלן דיווחם:

ראש־ממשלה לשעה: צמרת המערך בשעת השימחה, ועם חלוף האופטימיות

● **18.30, מטה המערך**

חבלני־מישטרה מגיעים למלון דבורה, ומפנים מהמרתף, הנמצא שלוש קומות מתחת לאדמה, את צוותי הטלוויזיה והרדיו. השמועה אומרת כי הוטמנה פצצה באולם. עיתונאי זר מביע דאגה — לא מפצצה אפשרית, כי אם משריפה אפשרית. „לאן אפשר לברוח?" הוא שואל. אהרל"ה הראל, ראש מטה הבחירות של המערך, מראה לו את יציאת־החירום.

● **19.00, מטה תל"ם**

בחדר הפיקוד מטרטרים הטלפונים הרבים, הפזורים על השולחנות. מכס מלכה, ראש אירגון המיבצע, מקשיב לדברי עידוד מפי הפעילים בשטח, המדווחים על תחושה, שמפלגתם החדשה תזכה בחמישה מנדטים. המזכירות החינניות עוסקות בתיאום הקשר עם הפעילים בכל רחבי הארץ. מרדכי בן־פורת מודיע שהוא יוצא מבארי־שבע לכיוון תל־אביב.

● **19.15, מטה הליכוד**

מצודת זאב בתל־אביב. אולם עצמאות, בקומה השנייה, ריק עדיין מעסקנים. שם יהיה מרכז התיקשורת. שני טכנאי־טלוויזיה טוענים לבעלות על כבלים המתוחים על הריצפה, ויוצרים ים־נחשים גדול ומפותל. בקומה ה־12 יושב ח"כ איתן לבני, המרכז את מטה יום הבחירות. הוא מקבל בטלפון תוצאות מימית. „איזו פירמה קיבלה 160 קולות?" הוא שואל. „התחזית עושה סנסאציה," אומר מישהו לידו. „תוצאות מוסרים רק לי ולבגין!" צוענ ליבני כאשר מתברר לו שהתוצאות דולפות החוצה. השר יצחק שמיר מגיע, ראשון מבין חברי־הממשלה. „אני מרוצה מאוד, אבל צריך להמתין לתוצאות," הוא אומר.

● **19.30, מטה ר"ץ**

ח"כ שולמית אלוני, חיוך על השפתיים, והרבה מאוד אופטימיות, הנעלמת כבמטה־קסם, ברגע שכתב הטלוויזיה, מנשה רז, מזכיר את המפד"ל והתחיה, ומתעלם מיתר המפלגות הקטנות. מרימה טלפון נסער וזועמת: איפה הדמוקרטיה כאן, בחג הדמוקרטיה? או שתזכיר את כולם, או שלא תזכיר אף מפלגה!

● **19.45, מטה שינוי**

ח"כ מרדכי וירשובסקי נכנס לחדר, מחייך ואומר: הומור ואמונה! רק שני דברים אלה יחזיקו אותנו. ועם האמנה, נקבל לפחות שלושה מנדטים. נקים קואליציה עם המערך, למרות שהוא לא טוב, אבל עדיף על הליכוד. רק לא ליכוד!

● **19.40, מטה הליכוד**

הצייר שסיים לא מכבר שביתת־רעב, אנדרי קיל־צ'ינסקי, יושב במירפסת. שם הוכן מיצפה טלוויזיה מאולתר לאוהדים שלא יהיה להם מקום באולם עצמו. „לקחנו אותם בשיבעה מנדטים," הוא אומר. למטה עושים „הגורילות" פעולת־הטעייה. הם טוענים שהכניסה תהיה רק בחזית הבניין, והקהל עובר לשם. כך מתאפשר לשר דויד לוי להגיע מן השער הצדדי בלי שירגישו בו. לוי אומר: „אני אופטימי."

● **20.00, מטה המערך**

מרתף מלון דבורה מתמלא בעיתונאים. הספסלים ה־מיועדים לראשי המיפלגה ריקים עדיין. חיים הרצוג וחיים בר־לב מגיעים, הבעה דאוגה על פניהם. עמירם ניר מגיע גם הוא. האווירה דחוסה. דני רוזוליו אומר כי שמע שהמצב לא טוב. הידיעות שלו באות מהקלפיות של תנועת־המושבים. מדווחים לשימעון פרס. הוא אומר שהוא הולך הביתה להתגלח. העיתונאי שלמה נקדימון, מי שהיה היועץ לענייני עיתונות של ראש־הממשלה, מנחם בגין, מגיע. „באתה לרגל?" הוא נשאל. לא. אני כאן על תקן עיתונאי אובייקטיבי," הוא משיב ומוסיף „זה לא סוד שאני איש ארץ־ישראל השלמה."

● **20.00, מטה של"י**

האווירה במטה של"י הולכת ומתחממת, ככל שמת־קרבת שעת־האפס. „אנחנו אופטימים," מצהירה טל־דגני, מזכירת־המיפלגה. האם תעבור של"י את אחוז החסימה? זוהי השאלה העיקרית שרה מתחבטים כרגע צעירים וותיקי התנועה כאחד.

„בשלב זה איני יכול לקבוע עמדה, או להעריך את מצבנו. המדינה כולה על גלגלים, וקשה לנבא," אומר מאיר פעיל וממשיך בסידורה של כרטסת, המכילה את שמותיהם של חברי־המיפלגה.

● **20.00, מטה המפד"ל**

בורג מגיע ומתיישב ליד זבולון המר. יהודה בן מאיר נעמד מאחוריהם. בפינה מסתתר חיים דרוקמן, איש גוש אמונים של המפד"ל. הכל ממתינים בדריכות להודעת הטלוויזיה על תוצאות התחזית של חנוך סמית. כשחיים יבין מודיע שלמפד"ל יהיו שישה מנדטים בלבד, בורג אינו מגיב, וכולם עוקבים בדריכות אחרי התחזית לגבי תמ"י של אבו־חצירא. שני מנדטים לאבו־חצירא מעלים חיוך על פני היושבים בחדר צמרת המפד"ל. בעוד בורג שומר על קור־רוח, מתפשטת אווירת־נכאים בשל העובדה שלאגודה יהיו חמישה מנדטים — רק מנדט אחד פחות מהמפד"ל. בורג מתראיין לטלוויזיה, ואחר־כך מתחילים לערוך חשבונות קואליציוניים אפשריים.

● **20.00, מטה התחיה**

אווירה עוויינת מקדמת את נציגי העיתונות. הדובר, יוסי שילון, יצא, ואיש אינו יודע היכן הוא נמצא. חבר התנועה, יוסי מעיין, מסרב אף הוא לדבר, אך מסביר זאת בכך שתנועתו היא של אנשים אחראיים, ולא מפרש.

בקומה השנייה, בחדר צדדי, יושב יובל נאמן, מעיין באינפורמציה שמעבירים אליו יודעי־סוד, בנוגע למיספרי הבוחרים של התחייה. נאמן שומר על שתיקה. הוא מחייך לעבר הצלם, ולא פותח את פיו.

● **20.15, מטה ר"ץ**

במטה ל"ע האווירה אופטימית. „אנחנו נקבל שני

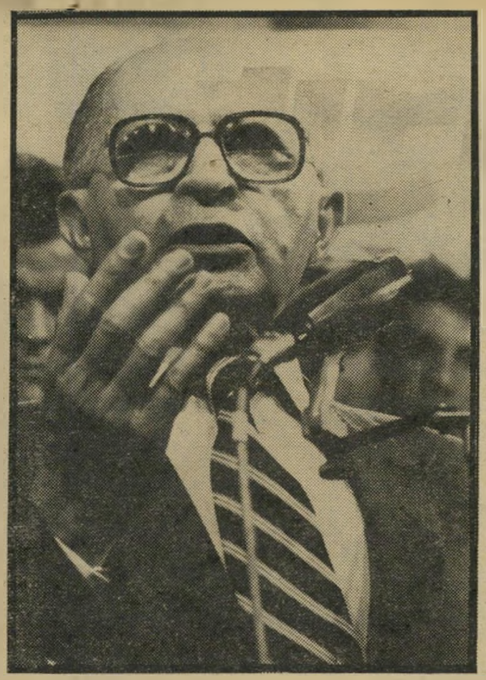
מנדטים לפחות," מתנבא אורי פישר, עוזרו של המועמד מס' 1 יצחק ארצי.

ארצי עצמו, שחזר זה עתה מסיבוב בשטח, נשמע מסוייג יותר. "אני מקווה שלא יווצר פה תקדים," אמר. "יהיה זה משבר נוראי למיפלגת ל"ע באם לא נצליח לעבור את אחוז החסימה. אבל אם הדבר ייקרה, הוא רק יחזק אצלי את ההרגשה, שעל החברה הישראלית עוברת תמורה שלילית."

● **20.20, מטה הליכוד**

מזכיר המיפלגה, אריה נאור, מסתובב באולם־העצמאות בחליפת סאפארי כחולה, ומקדם את פני הבאים. מגיע סגן־שר־הביטחון, מרדכי ציפורי. "הסיפור עם הצ'חצ'ח שחט אותם," הוא טוען. ציפורי מונה על עשר אצבעות את המקומות שבהם היה במשך יום הבחירות, העתיד." איציק קול מזדרז להצהיר, כי החתים את אורלי, שתעבוד אצלו בערוץ השני. "אני מדבר בשיא הרצינות. אם לא נקבל אישור, נשדר בלי אישור. בדיוק כמו אודקיה וכמו התחנה הלבנונית." אורלי מסרבת להכחיש או לאשר את דבריו.

האווירה חמה ומתוחה. עשרות עיתונאים וצלמים מכל רחבי־העולם. עשרות פעילים במרתף הקטן והצפוף. מפחיד לחשוב מה יקרה אם תפרוץ פה שריפה. כתב הטלוויזיה, ניסים משעל, מספר לקהל הצופים בבית, כי שימעון פרס נמצא בביתו ושומר על קשר טלפוני הדוק עם המטה. עמירם ניר מסרב לגלות היכן נמצא פרס. דוברו של פרס, יוסי ביילין, מגלה כי הוא נמצא בביתו. עוזרו, גידעון לוי, מספר לעומת־זאת, כי הוא נמצא בלישכתו עם כמה מקורבים, צופה בטלוויזיה.

עסקני הליכוד מרעים עם ביטול התחזית הפסימית

וטוען כי בכולם היתה עדיפות לליכוד. הוא לא מוכן להתנבא "על גודל הניצחון". שולחן המכובדים מתחיל להתמלא. מאחוריו עוד שתי שורות של כיסאות, ומולם ממוקמת סוללת טלוויזיות. מאחרי הטלוויזיות נמצא יציע הקהל. מימין סוללת טלפוניות, המתחילות לקבל תוצאות מקלפיות במקומות ישוב קטנים.

● **20.30, מטה חד"ש**

דובר החזית, עוזי בורשטיין וקומץ פעילים נמצא במטה חד"ש בתל־אביב. הפעילים המרכזיים נמצאים בשטח, ויגיעו לכאן עם סגירת הקלפיות. בורשטיין מספר בהתרגשות על חילופי מהלומות בין פעילי חד"ש בירו־שלים ואנשי הרב כהנא. הללו, אומר בורשטיין, מס־תובבים עם נשק חם בשכונות ירושלים, ואיש לא עוצר בעדם.

● **20.35, מטה ר"ץ**

הסופר יורם קניוק, מקום 15 ברשימה, מודע לכך שלא יהיה חבר־כנסת ואינו מעוניין לדבר על הסיכויים או לדבר בכלל. עייף, התיישב בצד לעשן את המקטרת. דינה גורן, הרביעית ברשימה, לא יודעת מה יהיה. מקווה לטוב.

● **20.45, מטה תמ"י**

בדרום תל־אביב, בין מוסכים, שוכן המטה השקט של השר אהרן אבו־חצירא. אין קהל רב, אין אוהדים רבים. השר עצמו מחייך, ואומר שלא היו תקלות ביום הבחירות, הוא מצפה לטוב, ונמנע מלהמר על סיכויי רשימתו החדשה.

מס' 2 ברשימה, אהרון אוזן, יושב בצד ומשוחח עם פעיל צעיר. ויקי שירן, דוברת התנועה, אומרת שתומכי תמ"י מחו"ל יגיעו מאוחר יותר.

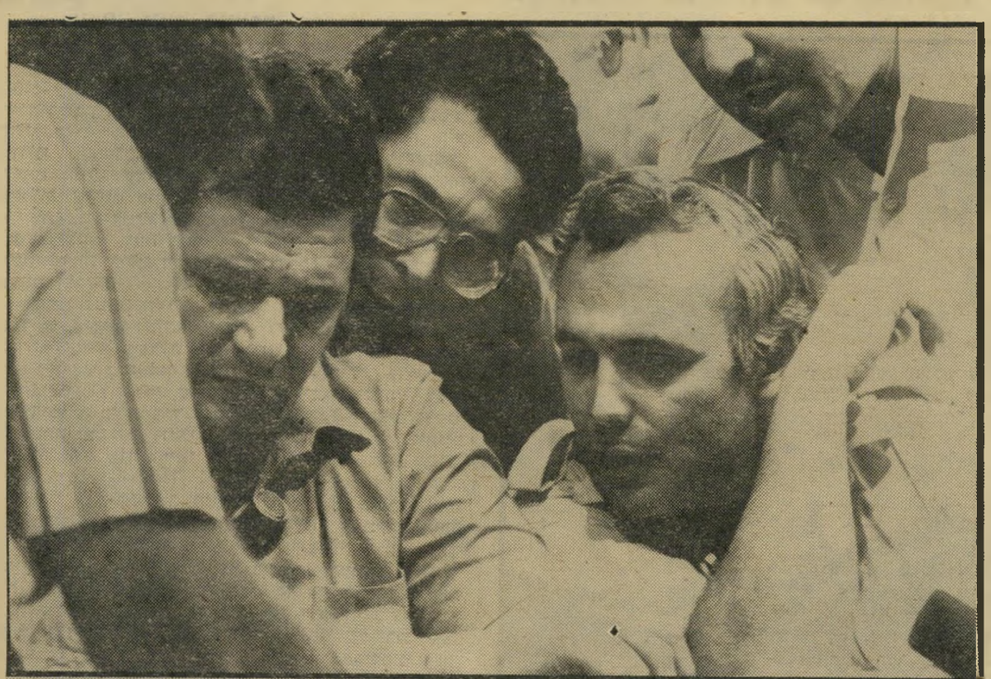
● **21.00, מטה המערך**

כתב רשת הטלוויזיה האמריקאית סי־בי־אס, בוב סיימון, מתערב עם מנכ"ל אולפני־הרצליה, איציק קול, שביים את סרטי המערך בתעמולת הבחירות. סיימון אומר שיתן לקול עשרה דולר על כל מנדט מעל לחמישים מנדטים. קול מסכם כי יתן לו עשרה דולר על כל מנדט פחות מחמישים מנדטים.

אורלי יניב, קריינית המערך, מגיעה. בגודל טיבעי היא נמוכת־קומה ולא מרשימה במייוחד. המצלמה, ללא־ספק, אוהבת אותה מאוד. אורלי מספרת כי היא יוצאת לחופש. כשהיא נשאלת מהן תוכניותיה לעתיד, היא משיבה: "תנו לי לעבור את הלילה, ואז אדבר על עיתונאים זרים ממהרים ללישכה הסמוכה שברחוב הירקון.

● **21.00, מטה עצמאות**

במטה עצמאות הקטנטן, שברחוב אלנבי, אין הרבה אנשים. פרופסור עזרה זוהר משיב לטלפונים, המזכירה ירדה לארגן פלאפל. "אני נייטרלי לחלוטין," מבהיר זוהר, "שמנו לנו למטרה לעלות על המפה הפוליטית,

ארידור וגידעון גדות עורכים את חשבון הקואליציה

בגין לועג לחפזון של פרס

ואני חושב שנצליח. גם אם לא נעבור את אחוז החסימה, אנחנו מלאי־מרץ, והדבר לא ירפה את ידינו. יש לנו כיום מצע שיכול להתחרות במצעים של כל המיפלגות הקטנות האחרות. אנחנו פונים לשיכבה היותר אינטלק־טואלית של החברה הישראלית, אבל כמו שאמרתי, איני רוצה להתנבא כרגע."

● **21.15, מטה ר"ץ**

שולמית אלוני מספרת איך עברה בשפת הים, וחילקה חומר תעמולה של המיפלגה. רוצה להיות שרת־הפנים. אם לא תהיה בקואליציה, תהיה אופוזיציה טובה.

● **21.20, מטה הליכוד**

שר־האוצר, יורם ארידור, נכנס עם אשתו, מעלה עשן במיקטרת. מיכה רייסר אינו מוכן להתנבא. אם יהיה חבר־כנסת. אליהו בן־אלישר מגיע. אנשי הטלוויזיה אוכלים במהירות ארוחת־ערב ארוזה בחדר־העיתונות, מתחת לאולם־העצמאות. יעקב מרידור מגיע, מלווה ב־פמליה קטנה. לשאלות העיתונאים הוא אומר, ש"תוך שבועיים־שלושה יגלה מה זה," כשהוא מתייחס להמצאה החדשה בשטח האנרגיה. מגיע ראשון הליברלים, שר־המישפטים משה נסים. הוא מתיישב בקצה הימני, המרוחק, של שולחן־המכובדים. עיתונאי ששוחח עם השר דויד לוי מספר: "הוא אומר שמקיבוץ מסילות באו לעזור לליכוד בבית־שאן. הדימיון המזרחי פועל."

(המשך בעמוד הבא)

רגע לפני התחזית של סמית ורגע אחריה: משה דיין בהבעות של תיקווה ויאוש

(המשך מהעמוד הקודם)

● **21.30, מטה המפד"ל**

בקסטל אין מתח. הפוליטיקאים המשופשפים של השותף הקואליציוני הנצחי אינם מתרגשים. בעוד אנשי הטלוויזיה עושים הכנות לשידור הישיר, אומר האיש החזק של המפד"ל, רפאל בן־נתן, שלמפד"ל יהיו 130 אלף קולות ויותר.

שר־החינוך, זבולון המר, מסתודד בחוץ, ונמנע מלנחש מה יהיו התוצאות. אין קהל רב, אין צעירים של גוש אמונים, ואת ההמולה יוצרים אנשי העיתונות, הממלאים את האולם.

● **21.30, מטה המערך**

חבר־הכנסת גד יעקבי מגיע. הוא מיועד לתפקיד שר התיירות המיסחר והתעשייה של ממשלת המערך. מנסים לגבב מעט אינפורמציה. „יהיה טוב," הוא אומר, והולך לשבת בספסלים המיועדים לראשי המיפלגה. מנסים לחלוב קצת רכילות מכתב הטלוויזיה ניסים משעל, והוא מתלונן. „במערכת לא נותנים לנו שום אינדיקציה, זורקים אותנו לשידור בלי שום הכנה, סגרו לנו את מקורות הידיעות, פוחדים שאם נדע משהו מראש זה ישבור את מתח השידור." התעלומה הגדולה נמשכת — איפה פרס? מאוחר יותר הסתבר כי הוא חזר בו מתוכניתו ללכת הביתה ולהתגלח, ונשאר בלישכתו שבבניין המיפלגה ברחוב הירקון.

חברת־הכנסת חייקה גרוסמן מגיעה, מספרת שהיא מאוד אופטימית, ושהיא הולכת לחגוג בחוץ עם מנה של גלידה. כשהיא נשאלת למה היא צוחקת כל־כך הרבה, היא משיבה בביטחון: „אני צוחקת כבר שבועיים."

המועמד לתפקיד שר־האוצר, חיים בן־שחר, מביא את השמועה כי המערך מוביל 47:49. הכל לוחצים ידיים. איך אתה מרגיש, שואלים את חב"ש. „אילו היו נותנים לי עוד חצי שנה הייתי לומד את העסק," הוא משיב.

● **21.40, מטה הליכוד**

המתח גואה לקראת תחזית הטלוויזיה. אולם התיקשורת כבר מלא. ליד שולחן המכובדים עדיין יש מקום. מיכה רייסר אומר, שלדעתו נבע אחוז ההצבעה הנמוך מכך שאנשים רבים התקשו להחליט בין שתי המיפלגות הגדולות. „יש רבים שלא אוהבים, לא את פרס ולא את בגין, ובעד המיפלגות הקטנות לא רצו להצביע," הוא אומר. רוני מילוא מוכן להתנבא ולומר שלליכוד יהיו 46 או 47 ח"כים. צבי פרידמן, ממישרד הפירסום קשר בראל, שניהל את תעמולת הליכוד, טוען שהליכוד הוציא על פירסום בעיתונות 80 מיליון לירות, מתוכם כשמונה מיליון ל"י בשלושת הימים האחרונים.

● **21.55, מטה הליכוד**

השמועות על תוצאות תחזית הטלוויזיה מתחילות לפרוח באולם. שמועה ראשונה: 45 לליכוד, 44 למערך. שמועה שניה: 47 למערך, 45 לליכוד. שמועה שלישית: 45 לליכוד, 43 למערך. שמועה רביעית: למערך 49. לליכוד לא יודעים. שקט. שומעים את התחזית. כשאומר חנוך סמית שלליכוד יש רוב בקרב המצביעים היהודים פורצות מחיאות־כפיים.

● **21.55, מטה תל"ם**

מיוזע מחום מנורות הטלוויזיה תופס משה דיין את מקומו לצידם של מנשה רז ואישתו רחל. ברקע: תמונה גדולה של דויד בן־גוריון. זלמן שובל ויגאל הורביץ בשולחן נפרד. במרחק כמה כיסאות מהם שלמה אהרונסון ורינה סמואל. אהרונסון הוא היחידי שמחייך. לוגם עוד ועוד משקה, מתבשם מריחה של הסיגריה. כל השאר שרויים במתח רב. ישראל גרנית קם מכיסאו ומתאמץ לקלוט את הדיווחים המהממים של הטלוויזיה.

● **22.00, הווילה של פלאטו שרון**

בדרך לסביון אוסף טנדר את לוחות־המודעות של תל"ם. ליד ביתו של הח"כ הבודד בסביון צובאים אנשים

(המשך בעמוד 76)

ראשי תל"ם בדיכאון: גרנית, מוטי טהורי ובן־פורת

אילה טעם שותים היום?

תפוזים • תפוחי עץ • אשכוליות • לימונדה

טוב לי עם עלית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר ועמנואל סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„חרפוש החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה,

פעם בארבע שנים עומדת לפני העולם הזה בעייה של עיתוי. הבחירות לכנסת מתקיימות תמיד ביום ג' בשבוע. הוא מצוי למכירה ברחובות תל־אביב בשעות המוקדמות של הערב, ו־מצוי בשאר הקיוסקים ביום רביעי בבוקר.

ומכאן הבעייה: איך אפשר להופיע ב־מוצאי יום־הבחירות, מבלי להתייחס ל־תוצאות הבחירות? האם אפשר להוציא גיליון שחובר כולו ל פ נ י הבחירות, ושכל קוראיו יקראו אותו אחריהן?

כאשר הכיל גיליון השבועון 20 עמו־דים, בחרנו לא פעם בפיתרון כפול: הו־צאנו בשבוע אחד שני גיליונות, אחד ערב הבחירות ואחד למחרת היום. עתה, כ־שמיספר העמודים גדל, הדבר אינו אפשרי. בפעמים הקודמות החלטנו לעכב את הופעת הגיליון ב־24 שעות, וכך נהגנו גם השבוע. הדבר מאפשר סקירה ראשונה של הבחירות ותוצאותיהן.

בעייה קלה יותר היא כיצד לעצב את השער של הגיליון האחרון שלפני הבחי־רות. במשך השנים התגבשה כאן מעין מסורת: להבליט את יסוד־ההיתמר שבהכ־רעה, לרוב על־ידי יד הזורקת קוביות.

בעת הבחירות לכנסת הראשונה הייתי עדיין חייל. רק כעבור שנה ורבע קיבלתי לידי את עריכת העולם הזה.

בבחירות לכנסת השנייה נולד בפעם הראשונה השער של הקוביות. על רקע של פנים מטושטשות, שנועדו לסמל את פני הציבור (למעשה היו אלה פניה של רותי, אשתו של עזריה רפפורט), זרקה היד שתי קוביות, ועליהן דויד בן־גור־יון, משה סנה (אז מפ"ם), המועמד הערבי מנצרת אמין ג'רג'ורה, ישראל רוקח (הציונים הכלליים), משה שפירא (החזית הדתית) ותופיק טובי (מק"י). את השער עיצב קריאל („דוש") גרדוש.

בבחירות לכנסת השלישית ויתרנו על הקוביות על השער (הן הופיעו בתוך הגיליון, כעיטור לכתבה על הבחירות) וסידרנו בשורות את המועמדים העיקריים, ביניהם יעקוב חזן (מפ"ם), יוחנן בדר (חרות), יוסף בורג (כבר אז!), משה סנה (אז כבר מק"י), פרץ ברנשטיין (ציונים כלליים), משה שרת (אז ראש־הממשלה), בן־גוריון (שחזר מגלות שדה־בוקר, ושכי־הן כשר־הביטחון) ובגין (עדיין משופם).

בבחירות לכנסת הרביעית הופיעו רק שלושה: בן־גוריון, בגין ויגאל אלון.

הבחירות לכנסת החמישית עמדו כל־כולן בסימן פרשת־לבון.

בבחירות לכנסת השישית היו כמה חי־דושים. בן־גוריון הופיע כראש סיעה אר־פוויציונית (רפ"י), לוי אשכול עמד בראש מפא"י, ובפעם הראשונה הופיעה תנועה לגמרי חדשה, בראשותי, שהדהימה את הציבור כאשר עברה את אחוז החסימה.

בבחירות לכנסת השביעית הופיעה גול־דה מאיר בראש מיפלגת־העבודה, בן־גור־יון הופיע בראש שריד עגום של רפ"י (הרשימה הממלכתית), תנועת העולם הזה כוח חדש זכתה בשני מנדאטים.

ערב הבחירות לכנסת השמינית הוקדש לבחירות רק השער האחורי. בשער הקיד־מי הופיעה ועידתו־ז'נבה.

בבחירות לכנסת התשיעית היו כמה חידושים: שימעון פרס בראש מיפלגת־העבודה, לובה אליאב בראש של"י החד־שה, שמואל פלאטו־שרון כקוריוז מצחיק או מדהים, אריק שרון בראש רשימה עצ־מאית כושלת, וייגאל ידין בראש ד"ש.

ולבסוף — שער השבוע האחרון: בגין כראש מיפלגת־השילטון, פרס כראש האו־פוזיציה, דיין בראש רשימה עצמאית, אהרון אבו־חצירא בראש רשימה עדתית.

מה יהיה בעוד ארבע שנים (אם אכן תחלופנה ארבע שנים עד לבחירות ה־באות)?

1981: הכנסת העשירית
דיין ואבו־חצירא

1961: הכנסת החמישית
לבון

1959: הכנסת הרביעית
אלון ובגין

1955: הכנסת השלישית
בדר וברנשטיין

1951: הכנסת השנייה
רוקח וסנה

1977: הכנסת התשיעית
פלאטו וידין

1973: הכנסת השמינית
דיין וזבגין

1969: הכנסת השביעית
גולדה וסנה

1965: הכנסת השישית
אשכול ואבנרי

שיזוף עם הגנה

AMBRE SOLAIRE TOTAL

קרם השיזוף הנמכר ביותר באירופה

מבית L'OREAL פריס

המתחרות על כתר

מלכת המים '81

שותות את המשקה

שכבש את העולם

„פינה קולדה" האמיתית

של „קוקטיילס־פור־טו"

marantz
We sound better.

מרנץ מציג

את הטכנולוגיה של שנות ה-2000

SLIM LINE ● SLIM LINE

רסיבר טיונר אמפליפייר
בעיצוב חדשני
דגם 2x35w SR 1100

אקולייזר להפרדת הצלילים
ולאיכות שמיעה
דגם EQ 10

טייפ דק בעיצוב מיוחד
שיא השכלולים
2 ראשים, 2 מנועים
דגם SD 5010

15% הנחה עקב ההוזלות של משרד האוצר

וצינים בלעדיים בישראל elmor

אלמור כנר המדינה, ה' באייר 52, ת"א
טלפונים: 03-455620, 455938
מעבדת שרות ארצית מרנץ

קחו לכם שבוע חופש על כוכב אחר - KOS

בכל שבוע טיסות ישירות

אנו ממריאים קבוע בכל יום ב', בשעה 10.00 בבוקר - תמיד ישירות ל-KOS. "הנופש ב-KOS מתחיל כבר בטיסה וכבר בצהריים אתם על שפת הים בשמש המלטפת, פותחים שבוע בילוי מרתק, בבתי מלון מעולים עם בריכות שחיה, מתקני ספורט שונים ואפשרויות בידור רבות.

שאל את הנופשים שחזרו מ-KOS

מחירים מיוחדים לילדים. טיסות ישירות - קבועות ומובטחות בכל יום ב' בבוקר. מתקבלות הזמנות לכל העונה.

8 ימים-7 לילות
כולל טיסה הלוך ושוב, אירוח בבתי מלון
ואוכלת בוקר החל מ-
$325.-

גן הערן של איי יוון

חולות לבנים וים בדולח,
מקדשים עתיקים
והרי געש מסתוריים.
ארוחות נפלאות לצלילי
בוזוקי,
ציד עופות
בנופים טבעיים...
זהו האי KOS.

arkia ארקיע
קו התעופה של ארצנו בעים

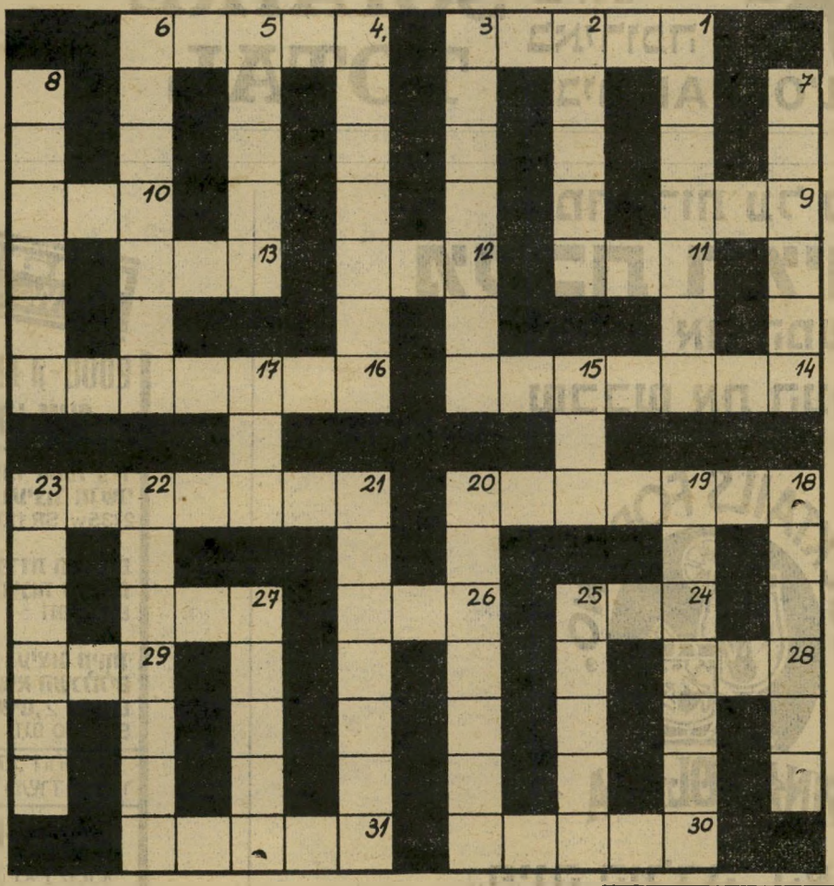
הרשמו בהקדם.

דיזנהויז בע"מ
משרד ראשי: רח' בן-יהודה 21, טל. 652140.
סניפים: רח' בן-יהודה 33, טל. 652676.
רמת-גן, בניין בורסת היהלומים, טל. 266222.
ירושלים: רח' שמאי 9, טל. 246868.
ובכל משרדי הנסיעות בארץ.

תשבצופן

2287

מאת **נדיב אבידן**

מאוזן:

1. שש מאות שערים הובקעו באימון (5).
4. חלק מן הפחד בא לידי ביטוי, אצל עובדת רפואית (5).
9. חזרתו לארץ גורמת הנאה (3).
10. דלק שוב לכבוד יום־טוב (3).
11. בעצם היא לא נשמעת כל־כך קשה (3).
12. הפולמוס נערך בנוכחות חלקית (3).
13. האחרונה מאשרת מהותו של ענין (3).
14. עבדו על הסייד בעיניים, בעת ביצוע העבודה (4, 3).
16. ההורה נוהג כחיית־טרף, אולי זו הסיבה שאין לו חברים (4,3).
18. גם שפיון זה החליף מקצוע ושקע במחשבות פילוסופיות (7).
21. כלל יסודי ליושב שבעה על מות־אשתו (7).
24. התנהג בעריצות עם הדבורים (3).
26. שומר חינם שערכו מועט (3).
27. זוחלת בעוצמה (מ) (3).
28. בשובו הביס את אישהארטילריה (3).
29. הביע זלזול בראשות הממחוקקת (3).
30. קריאת עידוד (ילדותית) לכיכב כדורגל, בנפילתו (5).
31. גלילי־הכסף שיצא מכלל שימוש יעזור לחב"ש (5).

מאונך:

1. תיאבון מיני מוגזם, עלול להיות קטלני (4, 3).
2. עם יחס נאות ועשיריה נוספת, תוכל לקבל שירות מיוחד במזרח הרחוק (5).
3. מענה פופולרי לשאלה אווילית, תוך התחמקות מהנושא (3, 4).
4. רווח משמעותי — על בטוח (3, 4).
5. טורף ששבק חיים רואה בלילה ? (5).
6. תיתן לו עידוד מוסרי לו פגרתו בצורה שונה (5, 2).
7. בקריאה השאלה ברורה: לאן בורחים עם הפירות ? (6).
8. בצוותא, הוטל איסור מפורש, על הצגת־שאלות מסובכות (2, 4).
15. העלו באש את הכפיל שלו (3).
17. מביע הסתייגות בגובה (3).
18. לשליחים לא קשה לאסוף כספים מתחת למים (6).
19. לא במקרה חיי הסתבכו בגלל האינפלציה הדוהרת (3, 4).
20. היום, הגן בהחלט מקלקל את השלטון (7).
21. מאכל־תאווה לקניבלים מחופשים (4, 3).
22. רצח המוני במדבר, בגלל עקרונות חמוצים ומתוקים (3, 4).
23. מזכיר את יורם בלי הבירה (3, 3).
25. ניתו להבחין באבקה העולה מן הפרח (5).
27. כיסויים לראש השכנים, חובה ! (5).

פיתרון תשבצופן 2285

מכתבים

לא תסתיים לעולם

לראשי הערים אין רגליים, לשקר — יש ויש.

שנה אחרי שנתפסטו רוצחיו של המדינאי האיטלקי אלדו מורו, וגם רוצחי הלורד מאונטבאטן האנגלי, נמשכת בישראל החקירה „הגדולה בתולדות המדינה", שראש־הממשלה נתן כבר מזמן את ההוראה להתחיל בה. המתנקשים בראשי הערים בגדה המערבית חיים אי־שם, לא רחוק, ללא פחד, כי הם יודעים ש„החקירה הגדולה מכולן" תהיה גם „החקירה הארוכה מכולן". כה ארוכה, שלא תסתיים לעולם.

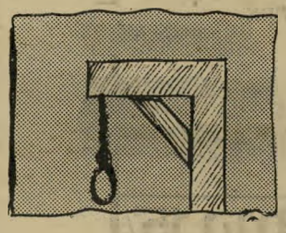
יוסף זוי, בת־ים

● ● ●

התלייה הראשונה

פיצוץ הכור גרם לשרשרת פיצוצים גרעיניים קטנים אצל הקורא.

יופי ! פוצצנו לעיראקים את הטום. אבל אנחנו לא מנסים לפוצץ את השחיתות של עצמנו. אילו

היה לי אטום עם מוליך עדין, הייתי מחסל את סרט ההקלטה של קול ישראל המשדר פירסומת לטמפונים כשאני סועד ארוחת־צהריים. גם אלפיים מערכות בחירות לא יועילו לעם ישראל, החי ומאמין שמזוזה על הדלת וחיתוך הערלה עושים אותו לעם קדוש. למעשה אנו מושחתים ככל הגויים, התנ"ך וחז"ל לא הועילו לנו.

צריך לחטוף את חומייני לישראל. תוך יממה הוא יעשה מאתגו עם נבחר באמת. הישראלי הקדוש יפסיק להשליך את הפסולת הפרטית שלו לרשות הרבים, הוא יפסיק לצפור כדי לבשר שהגיע, ובנות ישראל הכשרות תפסקנה ללכת ברחובות במלבושי חדר־המיטות. אחרי התלייה הראשונה יאבד הישראלי את החשק לעשן בפומבי, ואם לא בטובות, אז בסיוע השוט יתחילו לחיות כאן חיי צנע, כמומלץ בספרי־הספרים !

חנן גן, חולון

● ● ●

עדיף נוכל

בגין הוא מאניאק ולפרס היתה תדמית טובה של נוכל („העולם הזה", חש־בון עובר ושב, 2284).

לפי שלמה פרנקל הבריר ה־עיקרית העומדת בפני הבוחר הישראלי היא בין מאניאק ובין נוכל. לצערי אני מסכימה. ובכל זאת הע־

(המשך בעמוד 13)

גילוי עריות

במסע תעמולת הבחירות גילו המיפלגות גם מה שהיו מעוניינות להסתיר, ועל זה אומר החמשיר:

יום אחד אחר תום הבחירות / עדיין עמוסים הקירות / בכרזות מכל מין / מין השמאל, מין הימין / סוף מסע של גילוי עריות.

אם, תל־אביב

מי שטורח בערב שבת, אוכל טוב בשבת

בין הפותרים נכונה את התשבץ יוגרל פרס: ארוחה זוגית מלאה (כולל יין) במיסעדה ה„טיילת", רחוב הרברט סמואל 80, ת"א.

את התשבץ הפתור יש לשלוח למערכת „העולם הזה" עם חותמת דואר של לא יאוחר מיום חמישי, שבוע אחרי הופעת הגליון. הפתרונות הנכונים, שיגיעו למערכת עד יום רביעי שבועיים אחרי פירסום התשבץ, ייכנסו להגרלה. ההודעה על הזוכים תפורסם ב„העולם הזה" 4 שבועות אחרי הופעת התשבץ.

יוון בשחור-לבן

גם בשחור־לבן אפשר להבחין בקסמיה של יוון, הצבעונית כל־כך. האנשים - מלאי שמחת־חיים, מכניסי אורחים, בעלי לב־חם. אוהבים לארח, מאושרים לשמח, שופעים עליזות.
הנוף - ציורי כל־כך. איים קטנים פזורים על ים כחול, שמים רחוקים ובהירים, מיפרצים רומנטיים, הרים נישאים וערים לבנות. ארכיטקטורה מודרנית שובת־עין לצד עתיקות מן הנודעות בעולם.

כל זה מחכה לך ביוון. אל כל אלה תוכל להגיע במחיר סביר.
לשם מביאה אותך אולימפיק, חברת התעופה היוונית, אשר אנשיה ישמחו לספר לך על נפלאותיה של יוון. צריך רק לקפוץ ליוון וכדאי באולימפיק.
פנה לסוכן הנסיעות שלך. הוא יודע!

OLYMPIC AIRWAYS

אמינותה של חברת בטוח ניכרת בעצמתה

בשקט אך בהתמדה גדלנו והתרחבנו במשך השנים
ועתה אנו עוברים למשרדנו החדש **בבית אליהו,**
המתאים בגודלו ובחדשנותו לצרכינו, לצרכי סוכנינו ולקוחותינו.
נשמח להמשיך לשרת את
ציבור לקוחותינו במסירות ויעילות

"בבית אליהו"

רח' אבן גבירול 2, ת"א. טל. 430911.

אליהו

חברה לבטוח בע"מ

מכתבים

(המשך מעמוד 10)

דפתי נוכל, בגלל הסתברות נמוכה שיעשה מעשי־טירוף.

ציפי שמיר, פתח־תיקווה

● ● ●

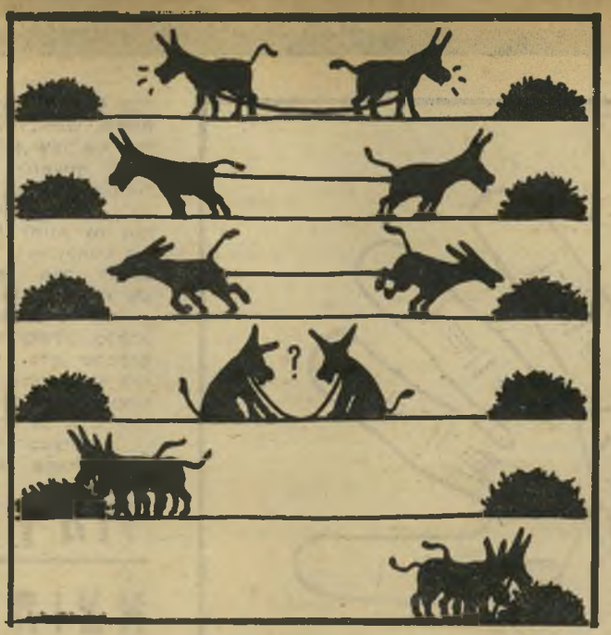
בגין הראשון

קריאות ההמון העלו רעיון בלב הקורא.

ברצוני להודיע, כי ללא כל התחשבות בתוצאות הבחירות לכנסת, אני עומד לייסד בקרוב את התנועה שתיקרא במב"י — בגין מלך בישראל. נראה לי שהגיע הזמן, אחרי אלפיים שנות גלות, להחזיר עטרת ליושנה ולהקים בישראל שושלת מלכותית רצינית, שתוכל להתחרות בוותיקות שבשושלות אירופה. נוכל לבנות ארמון־מלכות ראוי לשמו בירושלים הבירה, עם מישמר מלכותי של שכירי חרב שווייציים, כמו שיש לאפיפיור, ולשים על ראשו של בגין הקטן כתר זהב גדול ויפה ועטור יהלומים נוצצים. מנחם הראשון ירכב על סוס בחוצות הבירה כל יום עצמאות, וינופף לקהל. לצאצאיו (כולל הנכדה ההיא) יעשו חתונות מלכותיות, ובכלל יהיה שמח וטוב לעם.

בני גודר, תל־אביב

● ● ●

אחד החל למשוך את החבל לכיוון הערימה שלו. משכו ומשכו, בעטו וזקפו זנב, אך החבל לא נקרע. התיישבו החמורים זה לצידו של זה וחשבו וחשבו. זה לקח להם זמן די ממושך עד אשר מצאו הקודש של שמירה על הקונסנזוס הלאומי.

יצחק סובוי, תל־אביב

● ● ●

חמור־חמורות־יים

על החמור, החבל וערימת השחת.

שני חמורים היו מחוברים בחבל. לכל חמור היתה ערימת שחת משלו. החמורים היו רעבים וכל פיתרון. הם צעדו בצוותא ובהרמוניה שלמה קודם לערימת שחת אחת, אכלו ממנה ואז צעדו לעבר הערימה השנייה, ושם כילו את סעודתם. סיפור זה יעלה אסוסיאציות שונות אצל אנשים שונים, אך לי הוא מזכיר את ראש־הממשלה מנחם בגין ואת ראש האופוזיציה שימעון פרס, במלאכת־

כתב ינאי ושר אבו־חצירא
אנטי־זיגל

בהוקרה

יוסי ינאי הגן על השר אהרון אבו־חצירא אחרי תום מישפטו (פורום „העולם הזה" 2283).

ברכות והוקרה לאומץ ליבך, על שעמדת ביושר מיקצועי מול מי שמטיל מוראו על אזרחי המדינה החפים מפשע. הוקרה על עמדת מול רוב עיתונאי ישראל, ואף נקטת בדרך עצמאית ולא התיישרת בקו אחד עם עורך עיתונך. על כל אלה ועל הניתוח המבריק של פרשת זיגל ומישרד־הדתות — יישר כוחך.

אלי רונן, תל־אביב

● ● ●

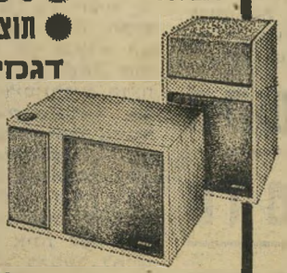
פסוקים

לכל דבר שקורה יש פסוק מתאים, גם לכורים גרועניים.

„ויהי אחרי־כן, ויאהב אשה בנחל שורק ושמה דלילה" (שופטים ט"ז — ד').

„ויאמר שימשון תמות נפשי עם פלישתים" (שופטים ט"ז — ל').

אליהו אלמקיס, עכו

עקב ההוזלות של משרד האוצר
15% הנחה על רמקולים של
BOSE
הקניה הטובה ביותר באמריקה לשנת 1980
דגם 301
● 5 שנות אחריות
● תוצרת ארה"ב
דגמים נוספים להספקה
BOSE 501
BOSE 601
BOSE 901

נציגים בלעדיים בישראל יסמור
אלמור ככר המדינה, ה' באייר 52, ת"א
טלפונים: 03-455620, 455938

"לא טוב היות האדם לבדו"
רעים
הכרויות למטרת נישואין
19 שנות מוניטין
העסק הנבחר לשנת 1981
תל אביב, רח' בן יהודה 58 טל: 03-282932

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

מועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263
יום שלישי 7.7.81
בשעה 9.00
רב־שיח
ניתוח תוצאות הבחירות
נעמי קיס (של"י)
יורם ג'וזנסקי (רק"ה)
לטיף דורי (מפ"ם)
המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

תן טרמפ לחייל

מרים בנימיני

מזל החודש: סרטן

מזל סרטן הוא תרביעי במיקומו בגל־גל־המזלות, ולכן מייצג את הבית ה־רביעי, שקשור, בין השאר, למוצא האדם והוריו. בכף־היד ישנו קו שנקרא קו־החיים. קו זה מראה, בין השאר, מהי מידת השפעתם של ההורים והבית. הדעה הרווחת, כי קו־חיים קצר מראה על חיים קצרים, אינה נכונה, וכאן אסביר מהו ההבדל בין קו ארוך לקצר.

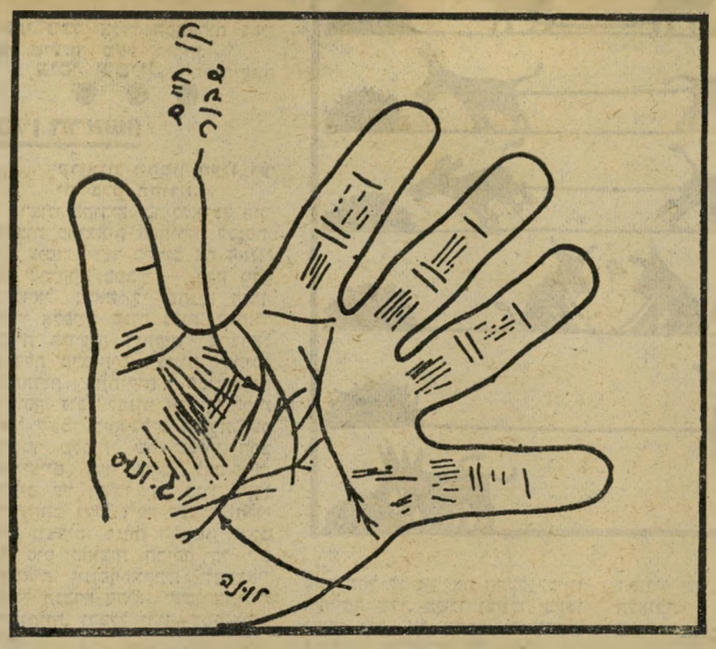
קו חיים קצר, או קטוע, מאפשר לחול־שות־אופי בסיסיות לבוא לידי ביטוי בחיי היום־יום. ההתייחסות לתכונות מסויימות כ„חולשות" אינה לפי איזה קריטריון מוחלט, אלא בהקשר לחיים המעשיים היומיומיים. עצלנות או חול־מנות הן „חולשות", משום שבהשוואה להן, חריצות ופרקטיות הן הביטוי הפו־זיטיבי של קו־חיים שלם וטוב.

קו חיים שלם מחלק את כף־היד לאיזור פנימי ולאיזור חיצוני. גבעת־ונוס, הנמצאת בצד הפנימי של קו־החיים, מהווה את הביטוי לאנרגיה ולחיוניות. היא קשורה בחיים החומריים, לא הרוחניים. כנגדה, איזור גבעת־לונה, בצד החיצוני של קו־החיים, מבטא את ה־תכנים הרוחניים והפנימיים של האדם. לפיכך, קו חיים ארוך ושלם משקף הפ־רדה בין תכנים רוחניים לחומריים.

התקצרות הקו היא בעלת משמעות עמוקה מבחינה זו. ההפרדה בין תחומי חיים אלה נחלשת, ותכנים נפשיים לא רלוונטיים באים ומתערבים בהחלטות רציונליות. אם לתפקוד תקין ומצליח בחיי היום־יום דרושה התנהגות המבו־ססת על שיקולים פרקטיים והגיוניים, הרי אדם המערב רגשות בשיקולים אלה ייתקל בקשיים ובבעיות. הוא יהיה רגיש ופגיע, בעל קונפליקטים ומאבקים פני־מיים חזקים. מצד אחד יתכן שיהיה הססן לגבי יוזמות שונות, מצד שני יוכל להתחיל בתן בפזיזות, ולהתעייף אחרי כיברת־דרך קצרה, עוד לפני שהגיע המו־עד לקצור את פירות היוזמה.

הפיצול הנפשי יכול להיות גם חב־רתי. הוא יכול, אמנם, לדעת ולהכיר את התוכנים האובייקטיביים, אבל למרות זאת לא לפעול באופן הגיוני, כאילו נתן למאוויים כמוסים להשתלט על התיגיון. במיקרים רבים, לאחר כישלון כלשהו, הוא יכול לפתע להכיר בכך, שבמקום נסתר בנפשו הוא ידע שהוא הולך לק־ראת כישלון, ובכל־זאת משהו מנע ממנו לכוון את עצמו נכונה· על אדם כזה יאמרו חבריו הוא „אינו במציאות".

אולם הניסיון הראה, שמתוך מיגוון

הקשר בין מזל סרטן למוצא האדם. איך האישיות קשורה בקווי כף־היד

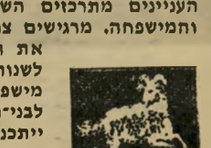
האנשים הרב בעלי קו קצר או שבור, יש כאלה שאפשר לתארם כאנשים הג־יוניים בחלטי. דבר זה ניתן להסבר בשלושה אופנים: ראשית, יש למיבנה הקצר של קו־החיים דרגות ביטוי שו־נות, כפי שיוסבר להלן. שנית, קו־החיים הקצר יכול להיות מאוזן על־ידי תכו־נות אחרות בכף־היד. כלומר, גם אם קיימות תכונות־האופי המתוארות לעיל, אפשרי בהחלט שהן תאפלנה ותוסתרנה על־ידי תכונות אחרות מנוגדות. שלישית, אדם הנוטה לערב רגשותיו בשיקולים רציונליים יכול להתגבר ולהימנע מכך בכוח רצונו.

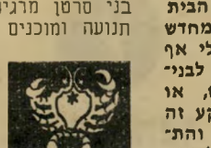
קו־חיים קצר יכול להופיע בכל סוגי הידיים, הוא יכול להופיע ביד „חזקה" וביד „חלשה"· משמעותו שונה כאשר הוא מופיע ביד שמאל, ביד ימין או ב־שתי הידיים.

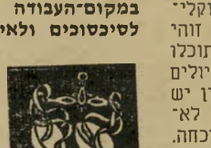
הימצאותו ביד שמאל (יד הפוטנציאל, שעימו האדם נולד) אצל אדם ימני, כשבידו הימנית הקו שלם וברור, מראה שתכונות הקו הן בסיסיות לאי־שיותו, אולם יתכן שהן תופענה בחיי יום־יום רק במיקרים נדירים.

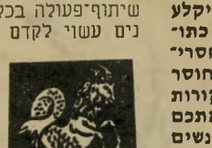
אם הקו הקצר מופיע ביד ימין בלבד, תכונות הקו יופיעו בחיי יום־יום במיק־רים רבים. אולם, כאשר ביד שמאל הקו הוא ארוך ושלם — מראה הדבר שבאו־פן בסיסי ועמוק אישיות האדם אינה מוחלטת עקב הקו הקצר, אולם הבי־טוי היום־יומי שלה יופרע. אדם כזה יתקשה להתאים את עצמו למיסגרת כפוייה, למישמעת ולדרישות החיים ב־חברה. אולם יש אנשים שלמרות תכונה זו עומדים יפה בדרישות סביבתם. אולם השתלבות זו אינה ספונטנית, אינה טיבעית, והיא דורשת מהאדם מאמץ נפשי. מאמץ כגון זה לא קיים אצל בעל קו־החיים הארוך. השתלבות אדם כזה בדרישות היום־יום היא יותר מתוך מעורבות בסביבה, מאשר מתוך מאמץ.

כאשר בשתי הידיים קו־החיים קצר או שבור — האדם מתקשה להסתגל לדרי־שות החיים. אדם כזה יכול להיות גם בעל חיוניות חלשה. במצבים קריטיים יגלה האדם בעל הסימן המופיע רק בידו הימנית כוח, חוזק, החלטתיות ויכולת תימרון והסתגלות. כנגדו, בעל הסימן הכפול, יתקשה לעמוד ולאזור כוח כ־שייקלע למצבים מיוחדים.

העניינים מתרכזים השבוע סביב הבית וחמישפחה. מרגישים צורך לארגן מחדש את החיים, ואולי אף לשנות גישה לבני־משפחה קרובים, או לבני־הזוג. על רקע זה ייתכנו ויכוחים והת־עקשות חזקה על עמ־דותיכם. הרגשת מבו־כה מסויימת, כתוצאה מדיבורים בלתי־זהי־רים, תינתן לתיקון על־ידי התייעצות עם ידידים. טלאים, שמחפשים אהבות חד־שות, עשויים מצוא עצמם בפרשה לוהטת.

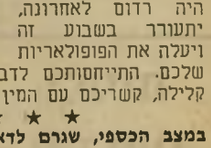
★ ★ ★

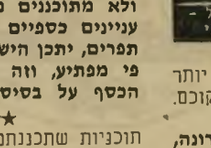
ידיעות שעשויות להגיע באמצעות טלפון, או דבר־דואר כלשהו, ישנו את התכנית, וייגרמו לכם לצאת ל־נסיעה קצרה, אך בעלת חשיבות מרובה. יש להיזהר מגילוי סודות, שנראים לכאורה חסרי כל ערך, גם ידידים עלולים לספר אתכם ב־שוגג. חוש־ההומור, ש־היה רדום לאחרונה, יתעורר בשבוע זה ויעלה את הפופולאריות שלכם. התייחסותכם לדברים תהיה יותר קלילה, קשריכם עם המין השני יעסיקוכם.

★ ★ ★

במצב הכספי, שגרם לדאגות באחרונה, כבר מסתמן פיתרון. עזרה תגיע ממקור לא־צפוי, ואל לכם ל־הסס לקבל את ההצ־עה· קניות, שתיאלצו לבצע, עשויות שוב להכניסכם לדאגות, אך אלה מיותרות, המצב הכספי בהחלט בעלייה. בני תאומים, הנעים בדרכים, יוכלו להנות מנסיעותיהם בשבוע זה, מאחר שהן עתי־דות, כנראה, להפגישכם עם מכרים חד־שים וישנים, ולפתוח פרשיות חדשות.

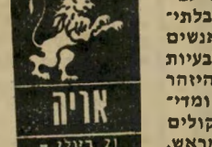

בני סרטן מרגישים יותר עירניים וקלי־תנועה ומוכנים לתוכניות חדשות. זוהי תקופה שבה תוכלו לתכנן יציאה לטיולים וחופשות, אך עדיין יש להיזהר מהפתעות לא־צפויות בגלל שיכחה. גופכם מזכיר את עצמו, ונאלצים להתייחס למי־חושים שונים ולהפ־רעות שמתרכזות בעי־קר באיזור הבטן, או השיניים. המצב הכספי מעודד, ואלה שמחלבטים כבר זמן ממו־שך יוכלו לקחת סיכונים כספיים מחושבים.

★ ★ ★

לאריות תקופה שלא קל להגדירה. מצד אחד עושים חשבון־נפש וחשים עייפות ו־מתבעגעים למנוחה, ו־מצד שני נמשכים לבי־לויים במקומות בלתי־שיגרתיים ועם אנשים היכולים לגרום לבעיות זמניות. כדאי להיזהר במיוחד ממעשים ומדי־בורים בלתי־שקולים ולא מתוכננים מראש. עניינים כספיים מש־פרים, יתכן הישג כס־פי מפתיע, וזה הזמן לבסס את ענייני הכסף על בסיס שאפשר לסמוך עליו.

★ ★ ★

תוכניות שתכננתם מעוכבות, ואינן נראות בטווח־הנשמה. יש הרגשה שלעולם לא תוכלו להשיג את מבו־קשכם, אך כל המיכ־שולים הם זמניים בל־בד. תוך זמן קצר יהיה אפשר להתקדם בקצב משביע־רצון. לחברים שמאכזבים רצוי לא להעיר, זוהי תקופה שבה צריך להתמודד ולא לנפץ קשרים. שי־פוטכם בתקופה זו לא בהכרח צודק. במקום־העבודה נגרמות הפ־תעות בדברים שנראו כמובנים מאליהם.

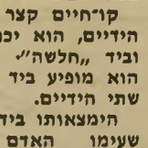
שיתוף־פעולה בכל שטח שבו אתם מעוניי־נים עשוי לקדם אתכם בחיים החברתיים. דרושה לכם העזה ויוזמה. ביישנות ושמרנות הן שתי תכונות, שעלו־לות לגרום להחמצה של דבר חשוב מאוד, ה־קשור לחיי הרגש. עלי־כם להסביר את עצמכם בצורה גלויה וכנה, לא לחוש רגשי־אשמה ו־פחד, מאחר שבחשבון סופי תהיה ידכם על העליונה. ביחסים עם בני המין השני עלי־כם להיות הוותרנים, ולא להתעקש.

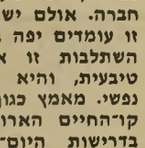
★ ★ ★

כוונותיכם הטובות לעזור לאנשים הפונים אליכם לעזרה עלולות לגרום לכם נזק. דחו את ביצוע ההב־טחה· עומס העבודה שייפול עליכם השבוע לא יאפשר לעמוד ב־דיבורכם, ואתם יכולים לצאת בהרגשה בלתי־נוחה. את הרצון לחו־לל שינוי במקום־העבו־דה ראוי לשקול בכו־בד־ראש, ולהתייעץ עם אדם שעצתו מיקצועית, ושאינו מעורב בחייכם הפרטיים. המא־מצים שיושקעו בעבודה ישאו פרי.

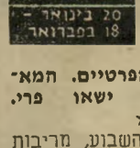
במקום־העבודה אתם עלולים להיקלע לסיכסוכים ולאי־הבנות, שיתפתחו כתו־צאה מעניינים חסרי חשיבות· גל של חוסר פופולאריות וביקורות חריפות מכניס אתכם למצב לא נוח. אנשים מתוסכלים מנסים ל־התנכל ולאיים על שמ־כם הטוב. יש להקפיד ולנהוג לפי החוקים והישיגרה, לא לטעות, ולמנוע אפשרות של ביקורת נגדכם. עדיף לא להביע דעה על עמיתים, ולא להתחשף. תחגוג השבוע.

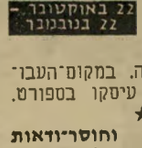
★ ★ ★

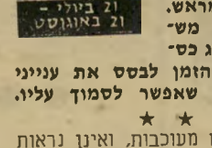
תוכניות סודיות, שהיו מוצנעות היטב, יחשפו, עקב כך יוכלו בני עקרב לקדם את תוכניותיהם. ה־נטייה להגיב בצורה קי־צונית עלולה לגרום נזק רב, יש להתרסן ולהתאפק. עניינים הק־שורים לנסיעה ארוכה מתחילים להסתדר — עדיף להאט את הקצב. המקורבים אליכם עלו־לים להפתיע אתכם ב־דיבורים מוזרים, ואולי אף בהתנהגות בלתי־צפויה. במקום־העבו־דה מתפתח קשר חדש. עיסקו בספורט.

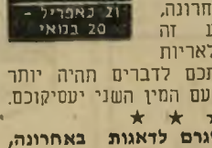
★ ★ ★

הרגשה של אי־יציבות וחוסר־וודאות מאפיינת את השבוע· קשה למצוא פי־תרון קבוע למיספר בעיות המציקות ל־פתע, אך זו לא התקו־פה שבה תוכלו לחסל אותן, כך שעדיף לעזוב זאת לזמן מאוחר יותר· ידידים או קרו־בים מארצות אחרות יעמדו בקשר אתכם, ורעיונות, הקשורים לנסיעה, יסייעו לשפר את מצב־הרוח. חיי האהבה קשורים גם למכרים שאינם מקומיים, אולי מחו"ל.

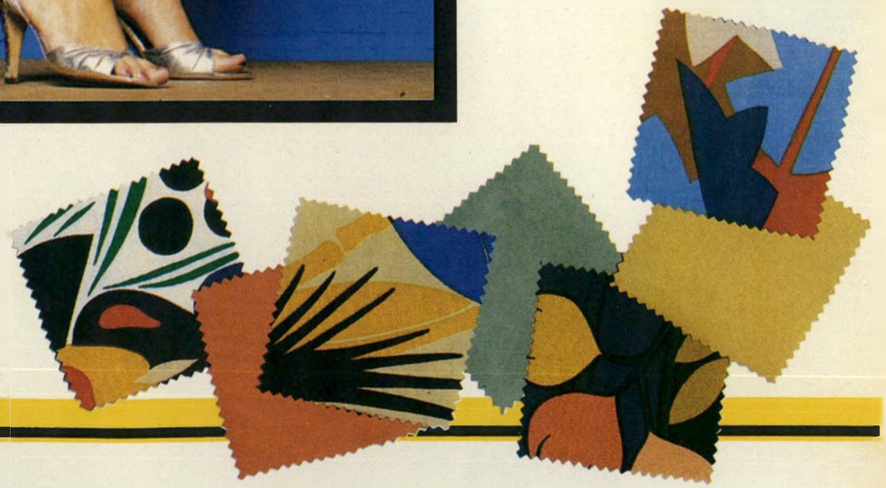

החצאיות של כיתן הולכות מצוין.

חלקות, מודפסות, בקו רומנטי ובסגנון ספורטיבי — אלה הן החצאיות החדשות של כיתן לקיץ זה.
כולן נראות בהן טוב — סוד העיצוב של מירי שפיר. כל יום אפשר להיראות אחרת — הכל תלוי בשילובים.
הכנסי עוד היום לגזרה המחמיאה של כיתן.

יש אופנה בכיתן.

להשיג בחנויות כיתן, בכל־בו שלום, במשביר לצרכן ובשקם.

כיתן

מודעה | מעריב | 17.6.88 | 1/4 עמוד

Holland House

הבארמן של "הולנד האוז" מגלה לך איך להכין בעצמך פינה קולדה אמיתית.

חדש

פינה קולדה- מיקפא לוהט

תענוג אמיתי שמצנן את הקיץ. חידוש עולמי שאסור לותר עליו. ההכנה: להוסיף למיכל פינה קולדה בקבוק רום לבן של יינות אשקלון, לנער היטב, להקפיא במשך 18 שעות ולהגיש בחגיגיות. מהמיכל הזה אפשר להוציא 25 מנות והרבה אנחות של הנאה.

פינה קולדה בבקבוק

משקה אקזוטי מלא־שמחה ומקרב־לבבות. ההכנה: למזוג לכוס גבוהה 2 כוסיות "פינה קולדה מיקס" של "הולנד האוז", כוסית אחת מים וכוסית אחת רום לבן של "יינות אשקלון", לערבב היטב, להוסיף קוביות־קרח ופלח אננס. להגיש עם חיוך מלא הפתעה. כפית סוכר יכולה להוסיף הרבה טעם. כוסית חלב או כף גלידת וניל במקום המים— מעשירה את הקוקטייל.

פינה קולדה בפחית

סידרת מוצרי COCO CASA: פינה קולדה, בננה קולדה, תות קולדה, שוקו קולדה, קוקנט. ההכנה: כוסית "COCO CASA MIX" בטעם האהוב עליך, כוסית מים, כוסית רום לבן של "יינות אשקלון", 2 קוביות־קרח. לערבב היטב ולהגיש בשמחה. כוסית חלב במקום מים מעשירה את הקוקטייל. פינה קולדה בפחית מתאימה גם לבישול ולאפיה.

פינה קולדה אמיתית מכינים לבד.

שפע של קוקטיילים ומתכונים להכנה בבית ניתן לקבל חינם בפניה לת.ד. 6395 תל־אביב 61063.
המפיצים: יינות אשקלון, רחוב גדרה 8, תל־אביב 65245, טלפון 03־657707.

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרוקל

במלכות הפלפל

לרגל הבחירות — רק ביגלל זה — הגעתי לחיפה, שהיא כידוע עיר ישראלית, השוכנת לחוף הים התיכון, במרחק כמאה קילומטרים מתל־אביב ושיש בה אוניברסיטה ונמל. דבר ראשון שאני עושה כשאני מגיע לחיפה, הוא ללכת ולאכול פלפל במקום שרחוב החלוץ נשפך לרחוב הנביאים. במקום ההוא יש בערך עשרה דוכנים, שמוכרים את הפלפל הכי טוב בארץ, וזאת אני אומר באחריות. הפיתה שם גדולה, ופותחים אותה למעלה באמצע, כך שנוצר חלל מתאים, שאותו ממלאים יפה בכדורים עסיסיים וגדולים, שאינם עטופים בשיכבת אבן חומה. הסלט טרי, ומסודר בערימות לתיפארת, עם קישוטים ופטרוזיציים, ממש ארמונות. הטחינה סמיכה ומדיפה ריח שומשום ושום, והחריף הוא לא רק אדום או ירוק, אלא גם חריף. ועכשיו, לרגל התחרות העזה שבין בעלי־הדוכנים השונים, כל מי שקונה מנה שלמה מקבל גם כוס שתיה, חינם אין כסף.

בקיצור: אין מה להשוות בין הפלפל הזה ובין הפלפל של שוק בצלאל בתל־אביב, או של רחוב המלך ג'ורג' החמישי בירושלים. קלאסה אחרת לגמרי. אתה גומר מנה כזאת ברחוב החלוץ בחיפה, ואתה גם שבע ליומיים, וגם הרבה יותר קל לך לסבול את העיר החיא, חיפה.

ולרגל הבחירות — אבל לא רק ביגלל זה — הגעתי גם לשוק בצלאל בתל־אביב, וגם שם אכלתי פלפל. הפיתה קטנה בהרבה, הכדורים קשים כאבן, הסלטים בגיל העמידה, ואמנם נכון ש־אפשר לשים בפיתה כמה שרוצים — אבל כמה אפשר לרצות מהדברים האלה?

אלא מה, כאן מגיע עניין המחיר. כידוע, אין טוב בלי טוב, כמו שאין רע בלי רע. והפלפל החיפאי, אמנם הוא טוב מאוד, ואמנם הוא טעים מאוד ומשביע מאוד — אלא מה, הוא עולה, כולל כוס שתיה, חמישים לירות המנה! ואילו הפלפל התל־אביבי, אמנם הוא בינוני מאוד, אבל המחיר, כולל כוס שתיה, הוא מאה ושלושים לירות המנה, כולל כוס שתיה!

ועכשיו, אף אחד לא יספר לי שברחוב החלוץ בחיפה משלמים בעלי הדוכנים פחות מיסים ממה שמשלמים בשוק בצלאל בתל־אביב. ואף אחד לא יספר לי שמחיר החומרים בחיפה נמוך יותר, או ששכר הפועלים מהשטחים מוחזקים שעובדים גם פה וגם שם הוא נמוך יותר בחיפה. אף אחד גם לא יספר לי שבחיפה מפסידים על הפלפל. בעלי הדוכנים ברחוב החלוץ, ככה שמעתי, הם כולם, משועי העיר, בעלי וילות על הכרמל ומכוניות אמריקאיות ארוכות.

אז אם בחיפה הם מרוויחים יפה מאוד על חמישים לירות, כמה מרוויחים בתל־אביב על מאה שלושים לירות?

ובעניין הזה יש לי עצה לתל־אביבים המרומים, שאין להם ברירה אלא לאכול מה שנותנים להם בשוק בצלאל: תיקנו רק חצי מנה, ותעשו עליה מחזור אחרי מחזור של מילוי וזלילה, עד שלא תוכלו לאכול יותר. ונא להתעלם מכל מבטי הזעם של בעלי הדוכנים. גם בשיטה הזאת הם מרוויחים יפה.

עימות מכריע

היום אין כבר שום ספק שמה שהכריע למעשה את הבחירות היה העימות הטלוויזיוני בין מנחם בגין ושימעון פרס. שום ספק אין בעניין הזה. קחו, למשל, את החליפה של פרס. לקחתם אותה? יפה. תחשבו על־זה קצת, מה היא עשתה לתדמית שלו. תופסים? החליפה היתה טעות. אילו היתה קצת יותר בהירה, היתה נותנת לפרס תדמית של איש העולם הגדול, שגם יודע להתאים את עצמו לקיץ הישראלי. בעניין החליפה היתה לפרס טעות, אבל הוא תיקן אותה במידת־מה עם התיסרוקת. השיער המאפיר של פרס היתה אטרקטיבי הרבה יותר מהקרחת הוורדרדה־אפורה של בגין.

לעומת זאת לא היתה לפרס תשובה ליידיים היפות של בגין. אצבעות של גניקולוג יש לאיש הזה. בחורה אחת ישבה לידי בזמן העימות פשוט גמרה רק מלהסתכל על האצבעות האלה. איזה אצבעות יפות, עם פלומה דקה ועדינה על גב האצבע! תענוג, פשוט תענוג. הוא פשוט ניגן על רגשות המצביעים.

מה שעוד היה, וזה בטוח חרץ את גורל הבחירות, היו התנודות הקלות של פרס. מרוב תנודות הוא כמעט יצא מה„פריים" פעמיים־שלוש. אתם תופסים איזה השפעה היתה לזה על הקולות הצפים, לתנודות הללו? איזו הזדהות מחד ורתיעה מאידך הם חשו, הקולות הצפים, ביחס לתנודות הללו? אבל גם בעניין הזה היתה לבגין תשובה, וכמה פעמים הוא החווה בידיו תנועות גליות כאלה, כאילו הידיים שלו צפות על פני המים.

אבל הכי חשוב זה שלפרס לא היתה תשובה אמיתית למישקפיים של בגין. כשאנחנו נזכרים באיזה מישקפיים נוראות בגין התחיל את דרכו, ורואים את המישקפיים שיש לו עכשיו, אפשר להבין איזו דרך ארוכה עבר האיש הזה. ונא לא לזלזל בתפקידם של המישקפיים בזמן העימות הטלוויזיוני. המישקפיים מאפשרים למתווכח לעשות משהו עם הידיים, כשאין לו משהו אחר לעשות איתן. הוא תמיד יכול לתקן את זווית המישקפיים בתנועה המעידה על מחשבה עמוקה, על הירהור קל, ובמיוחד זה טוב לפני הברקה גאונית. אז מה פרס יכול היה לעשות נגד המישקפיים? לגרד בסנטר? על תעשו צחוק.

וגם הקול. בואו לא נשכח את הקול. בעצם, מה שהכריע את גורל הבחירות, זה גם הקול. לבגין יש קול של איש טוב־לב. מין קול של סבא שמביא מתנות לנכדים שלו ליום־הולדת. פרס, לעומתו, מצטיין בקול מתכתי וקר. הקולות השונים מסמלים עולמות שונים ואפילו משונים. חשיבותם העצומה של הקולות היתה בזה, שבעזרתם הצליחו המועמדים להסתיר את מיגרעותיהם. בעזרת קולו הצליח בגין להשכיח את העובדה הכי חשובה במערכת הבחירות — שהוא נמוך מפרס בעשרה סנטימטרים לפחות, ואילו פרס הצליח להשכיח את העובדה שבעצם הוא ובגין הגיעו בערך מאותו הכפר.

עימות מופלא זה היה, העימות שחרץ את גורל המערכה.

מסרק שחור וקטן

עכשיו, כשהכל כבר נגמר, ושוב אינני יכול להשפיע על התוצאות, אגלה לכם סוף־סוף למה בדיוק — אבל בדיוק — אני לא סובל את בגין. למה אני חושב שהוא איש קטן ועלוב, ורגש של בושה מציף אותי בכל פעם שאני נזכר שאיש כזה נעשה ראש־ממשלה בישראל.

הדבר היה לפני שמונה שנים, בערך, באותם הימים שלפני מילחמת יום־הכיפורים. בגין עדיין היה מנהיגונצ'יק קטן של אופוזיציה לא גדולה, ואני הייתי סטודנצ'יק קטן באוניברסיטה הקטנה של חיפה. והנה, יום אחד נפגשנו.

זה היה באודיטוריום של אוניברסיטת חיפה. בגין היה על הבמה, ואילו אני ישבתי בשורה עשרים, בערך, באולם המשופע. המנחה הציג את בגין, והוא התחיל לשאת את אחד מנאומיו, אלה שכבר מוכרים היום יפה, עם כל גילי־גולי־הלשון וגילגולי־העיניים, עם כל ה־עליות בקול והירידות בקול, עם כל „האירגון הקרוי" ו„מולדתנו הקדושה".

ואז, לפתע פתאום, בלי שום אזהרה מוקדמת, בין „חנשים והילדים" לבין „התותחים הסובייטיים חיורים למרחק של ארבעים קילומטרים, ארבעים קילומטרים!", שלח המנהיגונצ'יק את ידו אל מיפתח המיקטורן, עמוק עמוק, וכך, באמצע הדברים ההיסטוריים הללו, יצא משם האצבעות העדינות הללו כשהן אוחזות במסרק.

כן, מסרק. אני זוכר את המסרק הזה כמו היום. מסרק קטן זה היה, מסרק שחור. בגין אחז בקצהו של המסרק ביד אחת, וביצע חמש תנועות מהירות כ־בזק: בתנועה אחת הביא בגין את המסרק את הבלורית הדלילה — דלילה עד מאוד, שבאמצע פדחתו. שלוש התנועות הבאות היו תנועת־סירוק מהירות, כאשר יד שמאל עוברת בעיקבות יד ימין האוחזת במסרק, ומשטחת את השערות הדלילות שהמסרק זה עתה עבר בהן. התנועה החמישית החזירה את המסרק בחזרה לחיק המקטורן.

וכל אותו הזמן לא חדל בגין לדבר. וכל אותו הזמן היה מדבר לפני 500 סטודנטים שבלעו בצמא עצום את דבריו.

עד עצם היום הזה אינני יודע כמה מהצופים הבחינו במחזה הזה, שכל כולו לא נמשך יותר משניות ספורות. יתכן שזהו פשוט אידיוטיזם מוחלט מצידי, לקבוע את דעתי על אדם על־פי מאורע שולי וחסר־חשיבות כל־כך, ולא כל־שכן כשהאדם שבו מדובר הוא מנהיג לאומי. אבל יש לפעמים דברים כאלה, שאין מה לעשות נגדם. זה היה אחד הדברים הללו. מאז, בכל פעם שאני רואה את בגין, בטלוויזיה או בחיים, אני ממתין לכך שישלח את ידו אל הכיס הפנימי של המקטורן שלו, ישלוף משם מסרק שחור וקטן, ויסתרק במהירות הבזק, מול פני האומה כולה, בדיוק כפי שעשה לנגד עיניהם של 500 סטודנטים לפני שמונה שנים.

מוקד

88

מתאים לי...

ארצות־הברית: כל אנשי הנשיא

נשיא רונאלד רגן
פשטני, חד־משמעי, לא רציני, מכור

הצהרותיו האחרונות של נשיא ארצות־הברית, רונאלד רגן, בענייני חוץ הביכו את עוזריו. בוושינגטון אומרים כולם שהנשיא לא שולט בחומר, מדבר שטויות, שוכח עובדות חשובות, מנסח את דבריו במליצות שחוקות משנות החמישים. כתב וושינגטון פוסט, סטיוון רוזנפלד, תיאר את הצהרותיו של רגן בענייני מזרח־אירופה כמנופחות ומגושמות. בעל הטור המפורסם ג'יימס רסטון טען בגלוי, שהנשיא הוא פשוט בלתי רציני.

קאבינט־מיטבח. ההצהרה שהעלתה את חמתם של העיתונאים היותר מתוחכמים העלתה על נס את פולין כתחילת ההתמוטטות של הקומוניזם. רגן טען השבוע, שיש לו דיווחים ממוסקבה שהדור הצעיר ברית־המועצות מואס בדיקטטורה הממושכת ובקומוניזם. הקומוניזם הוא סטייה, גרס רגן, ולא דרך חיים נורמאלית. הוא לא יחזיק מעמד.

הצהרה נאיבית זו, ברמה של מיכתב למערכת מעריב, גררה, כמובן, תגובות זילזול כלפי הנשיא. דומה שירח הדבש שלו עם כלי־התיקשורת עומד להסתיים.

עם זאת היה רגן חד־משמעי דיו בענייני פנים. עוד בתקופת כהונתו כמושל קליפורניה ראה רגן את עצמו, כשליח קבוצת אנשי־עסקים מאורגנת היטב. היום מאורגנים חבריו הקרובים של רגן, 13 במיספר, במעין קאבינט־מיטבח בלתי־רישמי, המכוון את כל תוכניותיו ומעשי החקיקה של הנשיא בענייני פנים וכלכלה.

השבוע הצליח הנשיא להעביר בבית־הנבחרים הצעת־חוק המקצצת 36 מיליארד דולר מתקציב המדינה לשנה זו, 140 מיליארד דולר בשלוש השנים הקרובות. הטכניקה של רגן בהעברת העניין בקונגרס היתה מושלמת, ועוררה התפעלות רבה. אין כל ספק שהנשיא ידע לנצל את ההלם שפקד את המפלגה הדמוקראטית, ולמשוך צירים וסנאטורים מהאופוזיציה, לתמוך בתוכניתו. עד פגרת אוגוסט יעביר רגן בקונגרס גם את החלק השני בתוכניתו — קיצוץ רציני במס־הכנסה והקלות מאסיביות במיסוי לאנשי־העסקים ולחברות הגדולות.

לנשיא עצמו יש השקפה ברורה, ימנית קיצונית, בענייני חברה וכלכלה. במסיבת־העיתונאים שלו, בשבוע שעבר, הוא ניסח את עיקרי אמונתו בבירור: „עקבתי אחרי הרפורמות החברתיות במשך ארבעים שנה. הן לא הצליחו להיטיב את מצבם של האנשים שלא הציבו רגלם על סולם ההזדמנויות. הרפורמות ומדינת־הסעד רק יצרו תלות של הנזקקים במינהל אדיר וסבוך. רק השיטות הכלכליות שלנו, כלומר תמריצים לכלכלה, יצירת מגיע רווח להשקעה ולעבודה, והגברת הייצור, יאפשרו לשכבות החלשות להתנער ולהשתפר."

הצהרה פשטנית זו, שהיתה גורמת לכל עובדת סוציאלית ממוצעת בברונקס של ניו־יורק או ברבעי העוני באלאבמה להתפקע מצחוק, שימחה מאוד את אלפרד בלומינגדייל המיליונר, מייסד הדיינרס קלאב, בעל נכסים אדירים בקליפורניה, פלורידה וג'ורג'יה, שהוא גם מראשי הקאבינט הסודי, הבלתי רישמי, של הנשיא. בלומינגדייל תרם השנה 10 אלפים דולר לשיפוץ הקומה העליונה בבית הלבן. אבל הנשיא לא הצליח למנותו כשגריר בפאריס. הסתבר שאשתו של בלומינגדייל, באסטי (שהיא גם ידידת־נפש ותיקה של נאנסי רגן) נתפסה ב־1975 בשדה־התעופה של ניו־יורק בנסיון להבריח בגדים מצרפת בשווי של עשרות אלפי דולרים. באסטי תלשה את התוויות של בית־האופנה הנודעים של פאריס, אבל ללא הצלחה יתרה.

גם יועצו הקרוב של הנשיא, ג'וזף קורס, יצרן בירה ולוחם ותיק באיגודים המקצועיים, התנגש בחוק לעיתים קרובות. המיליארדר, שייצג השבוע את רגן באוסטרליה כשגריר מיוחד, הוא תורם קבוע לאירגון הגיזעני ג'ון בירץ' סוסייאטי. עד היום עומדות נגדו תלונות המתבררות בבתי־המישפט ברחבי ארצות־הברית בעוון איומים על איגודים־מיקצועיים, עבירות על חוקי המונופול, אפלייה גיזענית בשכירת עובדים, הונאת חוקי־בטיחות ברוב מיפעליו וזיהום הסביבה. קורס אף הקים אירגון מיוחד, כדי להילחם בשומרי איכות הסביבה.

ידיד אחר של רגן, תיאודור קאמינגס, תרם לריצ'ארד ניכסון 46 אלף דולר ב־1972, כדי לממן הגנתו בפרשת ווטרגייט. רגן מינה את קאמינגס לשגריר באוסטריה. גם נשיא חברת־התעופה יונייטד אירליינס הוא מיועציו הקרובים של רגן. ג'סטין דארט תרם לניכסון 25 אלף דולר, לקרן שיפוץ חבית הלבן 10 אלפים, ולקרן הבחירות של רגן 50 אלף דולר. עד כה הועמד דארט לדין בשל קביעת מחירים באורח בלתי חוקי, זיהום מים בפסולת כימית ללא כל דאגה לסביבה, וקשירת קשר להפר את חוק הקארטלים.

גם התובע הכללי של רגן, ויליאם פרנץ סמית, הוא מיליארדר שהואשם לא פעם בשחיתות. סמית הוא עורך־הדין האישי של הנשיא ותרם לקרנות שונות של רגן, כולל קרן השיפוץ של נאנסי רגן (10 אלפים דולר). סמית ניצל את מעמדו כחבר צוות המנהלים של אוניברסיטת ריג'נטס בקליפורניה, כדי להעביר מיליוני דולר מכספי הממשלה למחקר חקלאי שביצעה האוניברסיטה. תוצאות המחקר יישמו באורח ישיר להאדרת רווחיו של סמית מעסקי שיווק חקלאי, בשיתוף עם יועץ אחר של רגן, ויליאם וילסון.

קצר המצע מלתאר בפירטי פרטים את יתר חברי קאבינט המיטבח של הנשיא, אבל לכולם כמה מאפיינים משותפים:

- הם מתנגדים להתערבות הממשלה בכלכלה, אבל כולם חלבו היטב קרנות ממשלתיות וניצלו אותן להאדרת הונם.
- כמעט כולם הואשמו בעבירות חמורות על החוק הפדרלי של ארצות־הברית.
- לכולם השקפות ימניות־קיצוניות, נגד איגודים־מיקצועיים, נגד שמירת איכות הסביבה, נגד מיעוטים, נגד שחורים.
- לרובם אינטרסים בעולם השלישי, בחברות על־לאומיות. יש להם עניין אישי בהמשך שילטון הדיכוי בארצות אלה, בעבודה זולה ללא הגנה מיקצועית ובגישה חופשית למקורות האנרגיה הזולים בארצות־ערב, באמריקה הלאטינית ובאפריקה.
- לחלקם הגדול מניות והשקעות בדרום־אפריקה.

עולם קטן

אירן:
הקץ לנשק

באורח פרדוכסאלי עשוי ניצחונם של המולות המוסלמיות של הנשיא אבו־אל־חאסאן באני־סאדר, להחיש את קץ המילחמה שבין אירן לעיראק.

קשה מאוד להציג את באני־סאדר כליבראל לאומי. תומכו הוותיק של חומייני נאלץ להיאבק בקנאים המוסלמיים, כי הוא ייצג מסורת אחרת ושכבות חברתיות אחרות. באני־סאדר קיווה שיוכל לתמרן בין לאומנות איראנית ואוריינטציה חזקה על הצבא, לבין ביצוע מסודר של המהפכה האיסלמית. כישלונו היה בלתי־נמנע. אנשיו של חומייני אינם לאומנים במובן המקובל של המושג. האינטרס הדתי, הפאן־מוסלמי, מעניין אותם יותר מהאינטרסים הממלכתיים של איראן.

חומייני מבין שעליו לפייס את הצבא. השבוע נפגש עם הרמטכ"ל, גנרל ואליולא פאלאהי, ונעתר מייד לשלוש הדרישות העיקריות של אישי־הצבא. חומייני הסכים לבטל את המועצה המפקחת על הצבא, הנמצאת בשליטת המולות; לא להגיע להסכם מדיני עם עיראק מבלי להתייעץ תחילה עם המטכ"ל, ולהימנע מהעמדת קצינים למישפט בפני בתי־הדין המהפכניים.

בינתיים לוחצים קנאי האיסלאם לעשות הכל כדי לסיים את המילחמה עם עיראק. חומייני זקוק לתקופת שקט כדי להכין מערכת בחירות חדשה, שבה ייבחר נאמנו, ראש־הממשלה מוחמד עלי ראג'עי, לנשיא. בינתיים עושות לוב, דרום־תימן ואפילו סוריה מאמצי תיווך כדי להשלים בין אירן לעיראק. ההפצצה הישראלית של הכור העיראקי היא הכוח המניע העיקרי, שיביא כנראה, בסופו של דבר, לפחות לשביתת־נשק בין שתי הארצות.

המטרה
פקיסתאן?

נשיא פקיסתאן זיא אל־חאק
לקראת הבחירות לכנסת ה־11?

העיתונות העולמית מדווחת מדי יום על פעילות גרעינית נמרצת בפקיסתאן. הנשיא רונאלד רגן הודה, שארצות־הברית מסייעת לפקיסתאן בנושא זה, מטעמים של מדיניות גלובאלית. פקיסתאן משתפת פעולה גם עם חברות קנדיות, צרפתיות, ומקבלת עזרה ניכרת מלוב.

נאומו של נשיא עיראק, סאדאם חוסיין, מצביע על נחישות החלטה ערבית להשיג פצצה בכל מחיר, ולאו דווקא בדרך של ייצור מקומי. אם בחר מנחם בגין בדרך של אי־שפיות כשיטה מדינית, המסקנות ברורות. המטרה היא עתה פקיסתאן.

אל תסע בלי
מטרה

ביטוח כפול לרכב
שלא עולה לך יותר!
-הכל על חשבון "אריה"

„מטרה" היא פוליסת „הביטוח הכפול" של „אריה" המעניקה לך ביטוח מלא לרכב וגם פתרון לכל בעיה בדרך:

תיקוני דרך וגרירה ע"י „מגור":
במקרה של תקלה מכנית כלשהיא או תאונה- שרות תיקוני דרך קלים של „מגור" עומד לרשותך ובמקרה הצורך גם שרותי גרירה למוסך שלך ע"י „מגור" - הכל על חשבון „אריה".

רכב של „אוויס" - לכל מקום בו נתקעת:
במקרה שרכבך ננב או נגרר למוסך עקב תאונה או תקלה טכנית כלשהיא - יובא אליך למקום התקלה רכב של „אוויס" שיעמוד לרשותך למשך 24 שעות - על חשבון „אריה".

לינה במלון ברמה של 3 כוכבים לפחות:
לבחירתך אפשרות נוספת - ללון במלון - על חשבון „אריה" במקרה שהתקלה או התאונה חיתה במרחק של למעלה מ־50 ק"מ ממקום מגוריך.

וזה לא עולה לך יותר:
פוליסת „הביטוח הכפול" - „מטרה" ניתנת בלעדית למבוטחי „אריה" בעלי רכב פרטי, בפוליסות המתחדשות החל ב־1.5.81, וכן למצטרפים חדשים, ללא כל תוספת תשלום.

ואולי גם פחות:
ב„ביטוח הכפול" אתה יכול להגיע להנחת העדר תביעות הגבוהה ביותר בישראל - 65%!

וזה עוד לא הכל:
עפ"י ההסדר המיוחד בין חברת „אריה" ל„מגור" תיהנה זכאי למגוון רחב ביותר של שרותים נוספים כגון הסעה לביתך, שמרטף, חסעת בני משפחה לבית חולים ועוד.

פנה לסוכן הביטוח שלך ודרוש את „מטרה".

„האריה של הביטוח"
אריה
חברה לביטוח בע"מ

אנשים בעולם

הנסיך צ'ארלס והליידי דיאנה במירפסת ארמון-באקינגהם

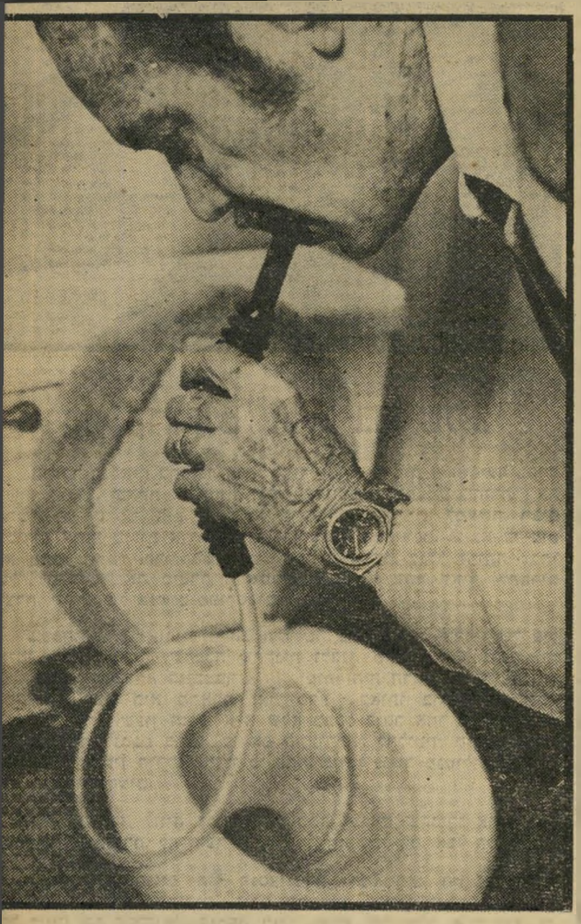
הנסיך האמיתי בחר בנסיך המזוייף

קדחת החתונה אחזה בבריטניה הגדולה. האדם ברחוב אינו מתעניין בטרגדיה של אירלנד, וגם לא במשבר הכלכלי. הוא רוצה לראות את הזוג הצעיר, שייכנס ביולי לארמון באקינגהם. המישפחה המלכותית התירה לו, בינתיים, הצצה חטופה בהופעה רישמית של בני הזוג. הנסיך צ'ארלס והליידי ספנסר הופיעו על מירפסת ארמון באקינגהם. כשהוא לובש מדי־שרד ומעוטר בעיטורים המסורתיים. היא לבשה חליפה וחבישה כובע חדש, שהפכו מייד למיצרכים המבוקשים ביותר בחנות הכל־בו הענקית סלפרידג'ס שבלונ־דון. בחנות זו הוקדש מדור חדש לחפצים, בגדים ומזכרות מיוחדות, שזכו באישור מטעם חצר המלוכה והנושאים את הדיוקנות של הנסיך והליידי. לצורך עיצובם המיוחד של חפצים אלה בחר בן־המלך בכפילו העני, פול דגנאן, סוכן נסיעות בן 21. הליידי דיאנה בחרה, זה מכבר, בקארולין, צעירה אנגליה המתחילה לעבוד כדוגמנית בילעדית למעצבי הבגדים של הזוג המלכותי. נראה שפול וקארולין חיים את תפקידיהם בכל הרצינות. מי שצפה בהם מטיילים ביחד בפארק סנט־ג'יימס (בתמונה השמאלית), טוען שצפוייה חתונה נוספת בארמון, ושבה יהיה קשה לדעת מי הוא החתן האמיתי ומי היא הכלה המל־כותית. את דמיון שבין המקור והחיקוי אפשר לראות בתמונתה של קארולין (מימין), המשווה עצמה לתמונת הליידי האמיתית.

גוסטב וסילביה: בלי כתר־מלכות

גוסטאב מלך שוודיה, ורעייתו סילביה משתדלים להשתחרר מגי־
גוני־מלכות כל אימת שהדבר אפשרי. בתמונה זו נראים השניים
בבגדי־ערב אופנתיים, כשהם מבלים לילה עליז בדיסקוטק במונטה־
קארלו, בלי שומרי־ראש ומנהלי טכס. הזוג השוודי יפה־התואר נוהג
להשתתף מדי שנה בחינגות „גראנד פרי", מירוץ־המכוניות הראוותנ־
ביותר בעולם. הם ידועים כזוג האורחים העליז ביותר בארמונד
של הנסיכה גרייס. היתה זו סילביה, שלפני זמן קצר עוררה עלי־
את חמתם של שומרי הפרוטוקול, כשהתאפרה בפומבי.

ויליאם הולמס: האסלה תציל את חייך

האיש העומד בחדר־הנוחיות כשפניו אל האסלה, ומחזיק בשנור
קל (צינור אוויר), אינו חומד לצון. זהו ויליאם הולמס, מהנדס ב
60, הטוען שהגה המצאה מהפכנית בתחום כיבוי השריפות. הולמ
טוען שאנשים אשר ייקלעו בעתיד לשריפה בתוך בניין, יוכלו להש
תמש בכיסי־אוויר שנוצרו במערכת הביוב של הנוחיות, בעזרת צינור
אוויר מיוחד שיאפשר להם לנשום בזמן הקריטי, עד שתגיע ההצל
המיוחלת. ההמצאה, המכונה „השנורקל המתרומם על שם הולמס
היא דרך נוחה ופשוטה [illegible] מותם של אלפי אנשים, בארצות־הברי
ובעולם כולו, עקב הרעלות וחנק בעשן.

אנשים בעולם

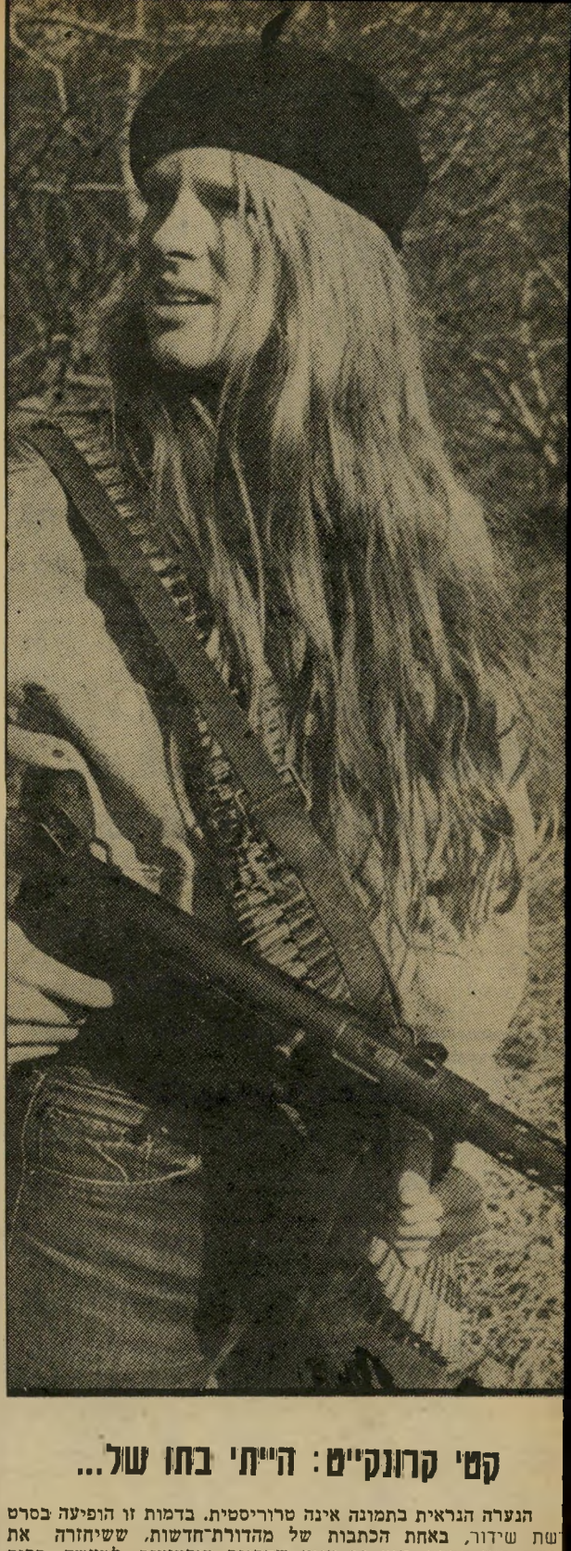
סלוואדור דאלי:

אחרי הנפילה

להזדקן יפה זאת אמנות, נאמר כבר, אם כי לא כל אמן זוכה להתברך בברכה זו. האמן הסוריאליסטי, סלוואדור דאלי, אינו זוכה לזיקנה יפה. האמן בן ה־77 נשבר שוב. בעת שעזב את מיסעדתו האהובה, לוקאס קארטון, בפאריס, שם הוא סועד בקביעות עם אשתו, גאלה (57), כרע ברך, מעד ונפל אפיים ארצה. שני מלצרים הרימו אותו (כנראה בתמונה זו, שפירסם השבועון הגרמני שטרן) והביאו אותו על כפיים לבית־המלון שבו הוא מתגורר. השוער מיהר לקבלו ולהעלותו בדחילו ורחימו לחדרו.

דאלי חלה בשנת 1978 ברעד דמוי פארקינסון, ואז יצאו העיתונאים בכותרות סותרות. היו שכתבו שהצייר גווע, אחרים טענו למחלה מיסתורית, מבויימת כביכול בצורה שטנית על־ידי כמה מקורבים, הנושאים נפשם אל כספו. היו שידעו לספר על היותו אסיר בידי שוביו, סיפור המזכיר במוזרותו את עלילות הווארד יוז. אלא שבשנת 1980 הבריא דאלי עד כדי כך, שהיה מוכן לקבל בטירתו הספרדית כמאה עיתונאים. הוא הזמין אותם למסיבה מיוחדת במינה ואמר להם: „אני רוצה שיכתבו עלי מאמרים. כמה שיותר ארוכים — יותר טוב. אני מניח שהם יהיו אמיתיים.״

האם גם הפעם יתאושש או שהיתה זו שירת־הברבור שלו.

קטי קרונקיים: הייתי בתו של...

הנערה הנראית בתמונה אינה טרוריסטית. בדמות זו הופיעה בסרט שת שידור, באחת הכתבות של מהדורת־חדשות, ששיחזרה את פרשת פטי הרסט. היא גם אינה שחקנית מיקצועית. למעשה, רבים כירים אותה בזכות אביה, שדרן הטלוויזיה המפורסם, שיצא בדימוס א מזמן, וולטר קרונקייט. קטי, שסבלה הרבה בגלל היותה „בתו של״, הקדישה את סיפרה הראשון, שיצא זה עתה לאור, לחברים צרה, ילדים של אנשים מפורסמים.

בספר, בשולי אורות־הבמה, הקדישה פרק מזעזע לילדיו של פול וימן, לבתו, סוזאן, שהפכה שחקנית ולבנו, סקוט. סקוט ניומן מת ווות טראגי בעשרה בנובמבר 1978, ומותו היה הדחף העיקרי לכתיתה של קטי. היא מתארת זאת כך: „באותו בוקר, כמו בכל וקר, צילצל השעון תשע. אלא שלא כבכל בוקר אחר באותה שעה א המשכתי לנמנם בנחת, כי אם התעוררתי לחלוטין. קול מיקצועי אלמוני לחלוטין הודיע ברדיו כי סקוט ניומן נפטר מנטילת תערובת של אלכוהול וסמים.

„לא התקיימה לוויה לסקוט, אך כמה אנשים שהכירו אותו התספו למעין אזכרה. לא ידעתי בדיוק מה חיפשתי שם, אבל הלכתי.

„כותרות העיתונים היו סנסציוניות. המאמרים היו שיטחיים, זמביסטיים ולא מדוייקים. כולם התבטאו בלשון דומה: בנו של ול ניומן מת בגיל 28, כנראה בגלל סמים ואלכוהול. אולי היה זה ניסיון שקומם אותי, אך היתה לי הרגשה מוזרה, שמה שחיפש קוט בחייו ולא מצא, מנסה הוא למצוא לאחר המוות. היתה לי חושה עמוקה של שותפות לגורל.״

הפגישה עם סוזאן, שבאה גם היא לאזכרה, חיזקה את הרגשתי. יא דיברה על מאמציו הנואשים של סקוט להגיע לדרגתו של אביו. ז הגיעו הדמעות והפחד התגנב לעצמותי: אם בעיותיו של סקוט תייחסו לפירסומו של אביו, הרי אותו דבר אמור לגבי. הרי גם ני יכולה להזדהות בצורה זו: ,בתו של וולטר קרונקיים נמצאה תה.׳ אלוהים אדירים, איננו יכולים למצוא לעצמנו זהות משלנו פילו במותנו!״

ג׳סיקה לאנג׳:

„איני בוטחת

בשום שמרטף!״

הכוכבת הצעירה ביותר שנכחה בפסטיבל הסרטים בקאן לא אהבה את תיקתוקי המצלמות ואת דחיפות העיתונאים. היא ישבה בעגלת־טיול, דומה ל„סל־קל״, וצרחה מלוא ריאותיה (בדיוק כפי שרואים בתמונה). ובה בשעה שאלכסנדרה בת החודשיים בכתה, נראתה אמא שלה, ג׳סיקה לאנג׳, צורחת וזוהרת, בדיוק כפי שמכתיב לה הפרוטוקול. התנהגות אידיאלית של כוכבת הוליוודית מן השורה הראשונה.

ואמנם, בפעם זו יכלה ג׳סיקה להנות ממעמדה הנאה מלאה: ראשית — היא היתה השחקנית האמריקנית היחידה שהגיעה לפסטיבל במעמד של כוכבת. שנית — היא באה עם הפארטנר המבוקש ביותר בעולם הבד, ג׳ק ניקולסון, בן־זוגה בסרט הדוור מצלצל פעמיים. שלישית — היא עבדה כעשר שנים על־מנת להגיע לעמדה זו.

כשנשאלה כיצד עמד לה האומץ לבוא לפסטיבל עם בתה התינוקת, אמרה: „זה לא האומץ, זה דווקא הפחד. איני בוטחת בשום שמרטף!״

דבורה קר: חזרה לאהבה הישנה

זהו צילום מתוך הצגת־תיאטרון לונדונית, המסמנת את שובה לבמה של אחת משחקניות התיאטרון הבריטיות המפורסמות ביותר, דבורה קר. המשותף לה ולמחזאי שכתב את המחזה היא העובדה ששניהם התפרסמו דווקא בקולנוע. שם המחזה שמועות, ומחברו הוא לא אחר מאשר פיטר יוסטינוב, אחד השחקנים הסקסגוניים ביותר שהיו אי־פעם בתולדות הבד וסופר מחונן. לבד ממלאכת הכתיבה העניק מדמותו גם למישחק: לצד דבורה קר מופיעה בתו של יוסטינוב, תמי (36). גם שבן־זוגה של קר הוא יאן קארמייקל הנודע, זכתה ההצגה לפירסום גדול בזכות שובה לבמה של הגברת קר, אחרי שזמן רב לא נראתה לא על הבד ולא על הבמה. הופעתה האחרונה בקולנוע היתה בסרט ההסדר של איליה קאזן, כאשתו של קירק דאגלס.

פטי דגן: „הייתי יכולה לרקוד הלילה!"

אם יעלו אי־פעם על בימות ברודווי גירסה מחודשת של גבירתי הנאווה, תהיה פטי רגן המועמדת המתאוה ביותר לקבל את תפקידה של לייזה דוליטל. בתו של נשיא ארצות־הברית, בת ה־28, פטי רגן, שחקנית צעירה ואמביציונרית, חגגה את יום־הולדתה האחרון, כשהיא רוקדת כל הלילה. אחד מבני־הזוג שזכו לרקוד עם פטי היה חברו הטוב של אבא, די קוויק (הנראה עם פטי בתמונה). אבל הריקוד הסוער ביותר נרשם לזכותו של הקומיקאי המחונן, ג'ון (האחים בלוז) בלושי. פטי גרה בסנטה־מונקה, ועושה הכל כדי להגיע לתפקיד ראשי בסרט, אחרי תפקידים לא משמעותיים בקולנוע ובטלוויזיה.

פיליפ זיגנו: אני מתחתן שוב, כדי לא להיות לבד

ושוב פיליפ זיגנו: דומה שזה זמן רב חיפשה לה אירופה פלייבוי אמיתי, ומשמצאה אותו, אינה מוכנה להרפות ממנו. הפעם מבשרים העיתונים על נישואיו הקרובים של הגרוש המלכותי, פיליפ זיגנו עם רייקה יורי (איתו בתמונה). לבד מתואר זה, קשה לדעת במה הוא עוסק באמת. אמנם הוא עדיין טוען לעסקים בינלאומיים, אך כמה בלשים פרטיים, שנשכרו על־ידי הורי אשתו־לשעבר, קארולין ממונאקו, טוענים כי הוא מתחזה בינלאומי, החי על חשבון הנשים המפורסמות שאיתן הוא מבלה.

שריל טיגס: הלוואה למטרות נישואין

במעמד רציני זה צחקו כל השלושה: גם הכלה, שריל טיגס, בת ה־33, שנחשבה ל־דוגמנית המבוקשת ביותר ב־אמריקה; גם החתן, פיטר בירד, בן ה־43, העוסק במיקצוע ה־מבוקש ביותר על־ידי דוג־מניות — צלם; וגם פקיד־העירייה המשיא את בני־הזוג, פיטר דינקינס, שהתרגש מאוד מן העובדה שכבוד כפול נפל בחלקו. הוא היה גם הכומר וגם בנקאי לעת צרה, לאחר שהתברר לחתן שאין בכיסו שבעה דולר עבור הרישיון והפקיד הלווה לו עשרה דולר.

נפתחו שני מרכזי דניש חדשים

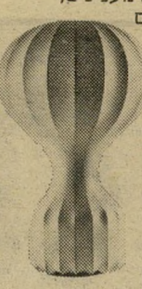
בואו לחגוג עימנו את פתיחת שני המרכזים החדשים של דניש: ב"ככר המדינה" בתל-אביב ובככר "סטלה מריס" בחיפה.

אנו גאים להציג במבחר הרהיטים היפים שלנו את היצירה המקורית של השנה: "דמדומים בניו-יורק" (Sunset over New York) שהבאנו במיוחד לקראת הפתיחה. מערכת ישיבה זו היא יצירתו היפה של Gaetano Pesce עבור Cassina מאיטליה, המאפיינת את אמנות ה"פופ" של שנות ה-70-60 והשפעתה על עיצוב המוצר כיום.

מערכת זו הינה רק אחת, מתוך האוסף המרשים והבלעדי של רהיטי דניש המהווים את צינור הדרך בהחדרת תרבות הדיור בישראל.

לפניכם בתצוגה החדשה שלנו, פרטי ריהוט מעניינים; כל אחד ואחד מהם הוא אב טיפוס לתקופה שנוה המשתלב בצורה הרמונית עם כל סגנון ריהוט.

אנו מאחלים לכם הנאה מלאה.

GATTO
מיצר ע"י FLOS החברה המובילה בעולם התאורה ארכיטקטונית. מנורת שולחן הנותנת אור המוסיף אוירה ושלווה לחדר המגורים, מעוצבת בשני גדלים: GATTO הגדולה -.1,580 ש'. ו-GATTO פיקולו -.975 ש'.

ובנוסף לכך, קיימים כיסויים צבעוניים חופשיים כתוספת. רק לאחר שתשב בה תבין את המחיר -.10,370 ש'.

FALCON
כורסת עור נורבגית, זכתה בפרסים בינלאומיים לעיצוב בשנת 1966 ומאז נחשבת לרהיט קלאסי מודרני.
מחיר הכורסא בדניש היום בריפוד עור אמיתי -.4,375 ש'.

WINK
הלהיט בתערוכת מילנו 1980, מיצר ע"י חברת Cassina היא CHEZLOUNGE.
הכורסא ניתנת לשינוי עם תנוחת הגוף עד למצב שכיבה, וכן ניתנת לקיפול והפיכתה לכורסה רגילה.

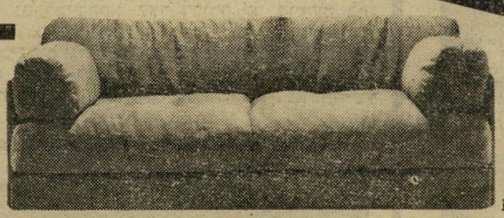
BROUER
כסא מתקופת ה- BAUHAUS, כסא קלאסי מודרני עם מושב ורגב קש, רגלי כרום, מיועד לשולחן אוכל -.595 ש'.

LC4 LE-CORBUSIER
הכורסא המפורסמת של חברת Cassina מאיטליה בעיצובו של האדריכל לקורבזיה.
הכורסא מרופדת בפרוות פוני עם מסגרת כרום או מסגרת שחורה סביב הפרווה, שיפוע הכורסא ניתן לשינוי.

-.14,280 ש'.

BALLAD
ספה דו-מושבית, הנפתחת למיטה כפולה, במבחר בדים. הספה מורכבת משתי כורסאות מודולריות, ניתן לעצב בעזרת הכורסאות כל צורה למערכת סלון. -.6,990 ש'.
מיוצר ע"י דניש בישראל.

פריטי הריהוט המתפרסמים לעיל הם כמובן חלק קטן מהמבחר העשיר של דניש, מבחר שהפך למושג בענף הריהוט.
לכל רהיט המחיר שלו והסיפור שמאחוריו.

דניש ישראל, חוללה מהפיכה בתרבות הדיור ובתפישה האומנותית והשימושית של צרכני הריהוט הישראליים.
דניש קבעה ערכים חדשים במתן השרות הטוב ללקוחות בארץ והטביעה חותמה על שיטת פרסום מחירים קבועים והוגנים.
היום, עם פתיחת שני מרכזי הריהוט החדשים, הנהלת דניש מודה, בראש וראשונה לצוות המוכרים והמעצבים שראה תמיד את אחריותו ונאמנותו לצרכן - לא לפחות מאשר נאמנתו לחברה.
לבסוף, תודתנו לך, הלקוח הטוב שלנו אשר מלווה אותנו לאורך מסלול התפתחותנו.

כל המחירים במזומן וכוללים מע"מ.

דניש

רמת-גן: דרך ז'בוטינסקי 104.
ירושלים: רח' הסורג, מול בנק ישראל.
תל-אביב: ככר המדינה, פינת רח' ריצמן.
חיפה: ככר סטלה מריס החדשה, הכרמל הצרפתי.
באר-שבע: רח' החלוץ 124.
אילת: המרכז המסחרי צופית-עלית.

דניש היום

הנחה חגיגית בכל סניפי דניש לרגל פתיחת החנויות החדשות

סאלי־באבא עם שמואל פלאטו־שרון בצילום שנוצל לתעמולה

סאלי־באבא עם אהרון אבו־חצירא, בצילום שנוצל אף הוא לתעמולה

סאלי באבא ואבעס השודדים

אגדה מארוקאית בכמה וכמה המשכים

א הרון אבו־חצירא היה מרוצה. התברר לו שקשרי הדם חזקים מכל שיקול אחר. אבו־חצירא יצא זה עתה מחדר־האורחים הגדול של דודו, הרב ה־אדמו"ר ישראל אבו־חצירא, אחרי ש־קיבל את ברכתו.

היה זה יום אחרי פסק־הדין שזיכה את שר־הדתות. ההכנות הסודיות להקמת רשי־שר־הדתות כבר הסתיימו. עתה היה על שר־הדתות להחליט סופית, אם לפרוש ממפלגת־האם שלו — המפד"ל — שראשיה, ובעיקר הד"ר יוסף בורג, בגדו בו והפנו לו עורף בעת צרה, ולהקים רשי־מה משלו, או להמשיך ולשבת לצידו של בורג, כאילו לא אירע דבר.

שיחת טלפון עם גיסים גאון, הגביר מ־ג'נבה, הבטיחה כסף למיפלגה. עתה היה צריך להבטיח את תמיכת בני העדה ה־מרוקאית בישראל. אבו־חצירא נסע לבית דודו, האדמו"ר ישראל אבו־חצירא, או באבא סאלי, כפי שהוא מכונה בפי כל, וביקש את ברכתו ותמיכתו.

השר לא ביקר אצל דודו במשך חודשים ארוכים. היחסים בין השניים לא היו אף פעם קרובים במיוחד. באבא סאלי לא נימנה עם מעריצי בן־אחיו; הוא לא אהב כמה ממעשיו של אהרון אבו־חצירא. ואילו השר אבו־חצירא לא היה מאותם שעולים לרגל לנתיבות, לשחר את פניו של באבא סאלי, ערב כל החלטה חשובה או אירוע יוצא־דופן בחייהם.

היום שבו תמ"י נולדה

ל חסי באבא סאלי ואבו־חצירא הורעו לפני כשנתיים, בתקופת מישפטו של ברוך אבו־חצירא, בנו של האדמו"ר. ברוך הסתבך במישפט פלילי חמור, הוא־שם בקבלת שוחד וטובות־הנאה בעת ש־היה סגן ראש עיריית אשקלון. רבים מב־ני העדה המרוקאית לא האמינו שברוך אבו־חצירא יורשע. שהרי הם מאמינים בכוחו המאגי של אבי הנאשם, באבא סא־לי, ובאפשרות שיוציא את בנו מהבוץ בעזרת מעשה כישוף.

לעומתם האמין באבא סאלי בכוחו ה־פוליטי של בן אחיו. באבא סאלי קיווה ששר־הדתות, אהרון אבו־חצירא, יצליח להשפיע על ידידו, הד"ר יוסף בורג, ש־הוא גם שר־המישטרה, שלא לפעול נגד בנו ברוך.

אולם אהרון אבו־חצירא איכזב את באבא סאלי והעלה עליו את חמתו של ברוך. שר־הדתות סירב לפנות לשר־המישטרה ומיאן לטפל בפרשה כולה. היה זה זמן רב לפני שהועלו חשדות השוחד נגד אהרון אבו־חצירא. לידידיו אמר: „אם ברוך סרח, מן הדין הוא שיקבל עונש."

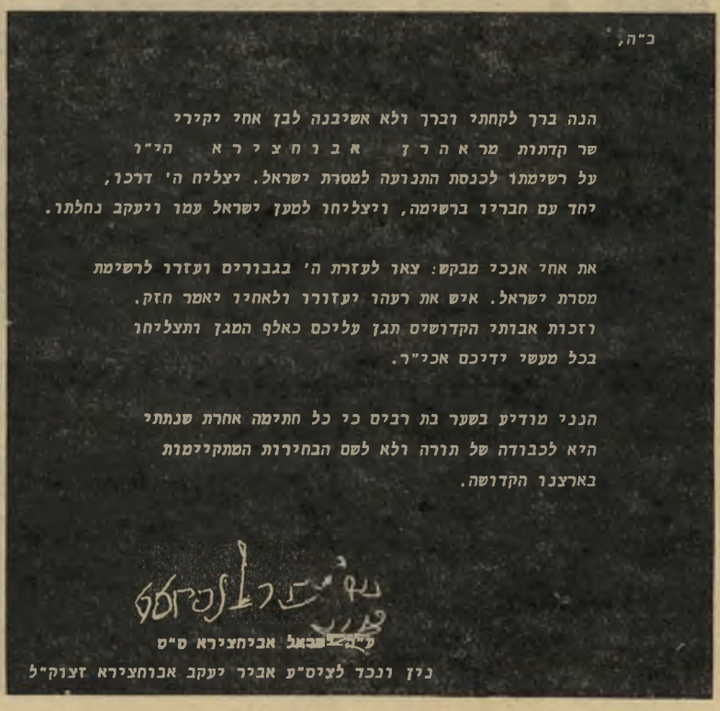
השר גם סירב לבקר את בן־דודו בעת שהלה היה במעצר. הוא לא ענה כלל למיכתבים ולפניות־העזרה, שנשלחו אליו על־ידי ברוך, לא הגיב על הרמזים שבאו מחצרו של באבא סאלי, שתבעו ממנו התערבות למען ברוך. שר־הדתות לא רצה להתערב וגם לא רצה שייראה כאילו הוא מתערב בהליכי המישפט.

יום אחרי שזוכה שר־הדתות במישפטו שלו, הוא הגיע לנתיבות, התקבל בכבוד רב על־ידי אשתו הצעירה של באבא סאלי הקשיש ועל־ידי החסידים שבחצרו. אולם הוא חש באווירת הריחוק שבה התקבל.

בערבית מרוקאית הסביר אבו־חצירא ל־באבא סאלי את מטרת הביקור בנתיבות. „אם אקבל את ברכתך, אקים מיפלגה חדשה של המרוקאים בישראל. אני לא רוצה להמשיך ולשבת עם בורג באותה מיפלגה," הוא אמר לרב בן ה־96. ה־קשיש שם ידו על הראש של בן־אחיו, ובירך אותו. באותו הרגע נפל הפור. תנועת מסורת ישראל, תמ"י, יצאה ל־אויר העולם.

כדי להבין את חשיבות הברכה של הרב הישיש יש להכיר את השפעתו הר־בה בקרב בני העדה המרוקאית ובני עדות ספרדיות אחרות בישראל. באבא סאלי בן ה־96 נחשב לקדוש. סיפורים על ה־ניסים שעשה הם חלק בלתי נפרד מפולק־לור העדה המרוקאית בישראל. בסיוע ברכתו נרפאו ילדים, ממחלות חשוכות־מרפא, עקרים הצליחו להוליד, ו קשי־יום נחלצו ממצבם והתעשרו.

כשיצא בנו, ברוך, מבית־הכלא לחופ־שת־חג, מלווה על־ידי שני שוטרים, בי־קש באבא סאלי מהשוטרים שיתירו לבנו להישאר עוד יום אחד בביתו. השוטרים סירבו — זאת היתה ההוראה — ואז אמר

ברכה לבחלה: האישור ל„אגודת ישראל"

סאלי באבא וארבעים השודדים

(המשך מעמוד 25)

באבא סאלי: „אתם לא תיזכו להגיע היום לכלא.“ ואמנם, בדרך חזרה אירעה תאונת־דרכים, והשוטרים, יחד עם ברוך אבו־חצירא, אושפזו בבית־החולים. נבואת הישיש התממשה.

אל באבא סאלי מגיעים מדי יום ביומו עשרות ומאות מאמינים מכל רחבי הארץ. שמע הניסים שחולל הזקן הגיע גם לאוזניהם של בני עדות אחרות, והיום משחרים לפתחו של הרב רבים שאינם דווקא מרוקאים. גם אשכנזים רבים עולים אליו לרגל, מתקבלים בעין יפה, וזוכים אפילו לברכה. אחת לחודשיים יוצא מ־ארצות־הברית מטוס בואינג, שאותו שוכר סוכן־נסיעות זריז מניו־יורק ונוחת בלוד. מתוכו מגיחים חסידיו של באבא סאלי, המתגוררים באמריקה. ביניהם כאלה ש־שפתם היחידה היא האידיש.

באבא סאלי אינו מבקש שכר עבור ה־ברכות שלו ועבור הניסים. לכך דואגת הרבנית הצעירה, המנהלת את עסקי הח־צר יחד עם כמה מזכירים. אחרי שיוצא החסיד מחדרו של הרב, הוא מתקבל על־ידי אחד המזכירים או על־ידי הרבנית, ומתבקש לתרום ככל שידבנו ליבו, לקרן הצדקה של הרב. באווירה מיוחדת זו, כשהחסיד שרוי עדיין תחת הרושם המאגי של באבא סאלי, הוא תורם סכום נכבד. אם קיימת הנהלת־חשבונות בחצר הרב, היא בוודאי פנימית. עותקים ממנה לא הגיעו אף פעם לידי שילטונות מס־הכנ־סה, למרות שמחזור הכספים בבית שב־נתיבות עולה על מחזור הכספים של רבים מהמיפעלים הגדולים בארץ.

יום אחרי שביקר שר־הדתות אצל באבא סאלי, הגיעה לביתו של הישיש אי־שיות מכובדת אחרת, הח"כ ושר־החקלאות לשעבר אהרון אזן. אזן אינו מרוקאי. הוא בן העדה התוניסאית. אולם גם הוא מחסידיו של באבא סאלי. אזן בא לבקש מבאבא סאלי שיעזור לו להחליט: האם להצטרף לרשימתו של אהרון אבו־חצירא או להישאר חבר במיפלגת העבודה. פסק הזקן: „אתה הולך עם בן־אחי ושניכם תצליחו!“

לרשימה כמו זו של אבו־חצירא ואזן היתה תמיכתו של באבא סאלי מתנת־בחי־רות השווה יותר מכל שידור התעמולה שבטלוויזיה. רבים מבני העדה המרוקאית לא יעזו לבחור ברשימה שבאבא סאלי לא הורה להתמך בה. את הסוד הזה יודעים גם ראשי מיפלגות אחרות שבנו את הצל־חתם על בני עדות המיזרח בישראל.

עם ידיים על הראש

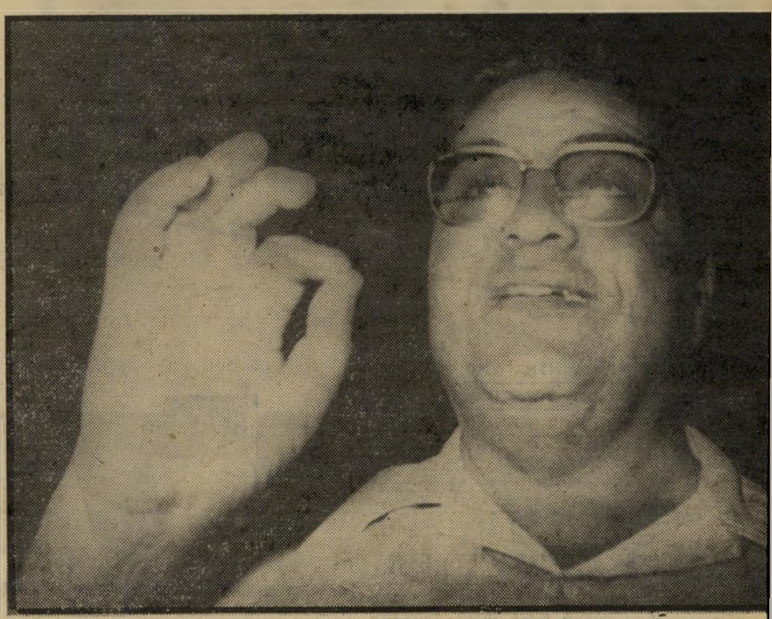
ע ד בחירות האחרונות היתה תמיכתו של באבא סאלי נתונה ל־אגודת־ישראל. המפד"ל היתה פחות מדי דתית בשבילו, והעובדה שבן־אחיו היה חבר מרכזי בה לא השפיעה עליו. אולם באבא סאלי לא קרא לאיש להשתתף בב־חירות, ותמיכתו לא היתה משמעותית. ראשי אגודת־ישראל באו עתה לבאבא סאלי כדי לנסות ולשכנעו שיחזור בו מ־תמיכתו באבו־חצירא וישוב לתמוך בהם.

להפתעתם גילו שפרצו לדלת פתוחה. נדמה היה שבאבא סאלי המתין להם. בח־פץ לב, כימעט בהתלהבות, הוא מיהר לתת להם את ברכתו וקרא למאמיניו, לב־חור באגודת־ישראל. ראשי האגודה הח־ליטו להמתין ולא לפרסם מייד את קריא־תו־תמיכתו של באבא סאלי בהם. הם חיכו שאבו־חצירא יפרסם את דבר הת־מיכה של באבא סאלי בו, כדי לפרסם אחר־כך את תמיכת הישיש בהם ולהציג על־ידי כך את אבו־חצירא כשקרן.

ואמנם, עסקנים זריזים במטה תמ"י מיהרו לפרסם את דבר תמיכת באבא סאלי ברשימתם. אגודת־ישראל מיהרה להגיב, פירסמה את מיכתבו של באבא סאלי ה־קורא לתמוך בהם.

באבא סאלי ואהרון אבו־חצירא
טוב לפריון

אהרון אזן
טוב לבריאות

אברהם שפירא
טוב לעושר

צייד קולות־מרוקאים אחר הוא הח"כ יליד פולין, אזרח צרפת לשעבר, שמואל פלאטו־שרון. רעייתו של פלאטו, אנט, היא בת העדה המרוקאית. הווילה שלו, בסביון, כמו משה הבחירות שלו, הומה יוצאי מרוקו. פלאטו גרס שמה שאגודת־ישראל ואבו־חצירא יכולים להשיג, יכול להשיג גם הוא. והוא צדק. הוא נסע ל־נתיבות, מלווה בבני מישפחתה של אשתו, נכנס לביתו של באבא סאלי.

פלאטו ידע שלא יזכה בקריאה של באבא סאלי לבוחרים להצביע עבורו, לכן לא ביקש זאת. כל שביקש היה לקבל את ברכת האדמו"ר, „כמו כל יהודי“, ושצלם שלו יצלם את המעמד שבו מניח באבא סאלי את ידיו על ראשו של פלאטו כדי לברכו. למחרת הופיעו מודעות גדו־לות בעיתונים, בהן נראה הרב הקשיש מברך את פלאטו־שרון. הטכסט שליווה את התצלומים לא הותיר ספק: באבא סאלי תומך בבחירות בפלאטו־שרון.

לכבודה של תורה

א בו־חצירא הנרעש יצא שוב ל־נתיבות. הוא הכין מיכתב, עליו בי־קש להחתים את הרב הקשיש, שאינו יודע קרוא וכתוב. במיכתב היתה גם התייח־סות עקיפה לתמיכה של באבא סאלי ב־אגודת־ישראל. באבא סאלי חתם על ה־מיכתב. הוא רצה להשלים את נקמתו בבן־אחיו, כדי שזה ימשיך להסתבך. בא־בא סאלי חתם על הנוסח שהוכן על־ידי אבו חצירא, בו נאמר: „בירכתי ולא אשי־בנה לבן־אחי יקירי, שר־הדתות אהרון אבו־חצירא, על רשימתו לכנסת, התנועה למסורת ישראל. הנני מודיע בשער בת רבים כי כל חתימה אחרת שנתתי היא לכבודה של תורה ולא לשם הבחירות ה־מתקיימות בארצנו הקדושה.“

דקות ספורות אחרי שיצא אבו־חצירא, שמח וטוב־לב, מבית דודו בנתיבות, היה מי שהזעיק לשם את ראשי אגודת־ישר־אל. ראש האגודה, התעשיין אברהם שפי־רא, הוא אשכנזי ואינו נימנה על חסידי באבא סאלי. אולם איש העסקים המבריק, שהתגלה במערכת הבחירות הזו גם כ־פוליטיקאי ממולח, הורה לאנשיו: להשיג בכל מחיר תמיכה מחודשת של באבא סאלי, שתבטל את תמיכתו באבו־חצירא.

כשהגיעו אנשי אגודת־ישראל דחופים ובהולים לנתיבות, ובידם טכסט מוכן, עליו רצו להחתים את באבא סאלי, הם הופתעו מקבלת־הפנים. בידי הרב הקשיש היה כבר טכסט הרבה יותר בוטה והחל־טי מזה שאנשי אגודת־ישראל נשאו עימ־הם. הוא נתן להם את תמיכתו הבלתי־מסוייגת, ואף רמז שבן־אחיו הונה אותו.

איש עדיין לא ערך סקר, כדי לאמוד את השפעתו של באבא סאלי על תוצאות הבחירות. אולם נראה שהתוצאות מדברות בעד עצמן.

אנשים

לפני ארבע שנים התבססו להדביק על המכוניות מדבקות של המערך, והפעם פחדו

■ בפגישה שהיתה **לשמעון פרס** עם אנשי תעשיית הקולנוע, בשבוע שעבר, סיפר כי בעת מסע־הבחירות שלו הגיע לישוב בדרום הארץ, ו־נדהם מהבוררות של צעירי ה־מקום. „שאלתי את אחד הקול־ניים שבהם, האם הוא שמע על עשרת הדיברות, והוא השיב — את הסרט הזה לא ראיתי.“

■ פרס סיפר שהוא מבין בקולנוע וער לבעיות בענף, מכיוון שיש לו שני קולנוענים במישפחה. הוא התכוון **לעוזי** ו**ורותי פרס**, בנו וביתו של אחיו, הקבלן **גיגי פרס**, ש־שניהם כבר ביימו סרטים מ־שלהם.

■ המפיק **גידי אמיר** ביקש באותו מעמד את רשות־הדיבור ואמר לפרס: „רציתי שתדע שמחצית עובדי הקולנוע בארץ חיים מתחת לגבול ה־עוני.“ השיב לו פרס במחי־רות: „לא חשבתי לרגע שפה זה הוליווד!“

■ בערב־ראיונות הגדיר **דידי מנוסי** את ההבדל בין מערכת־הבחירות הקודמת וזו שהסתיימה השבוע: „לפני אר־בע שנים התבססו הנהגים להדביק למכוניותיהם מדבקות של המערך. הפעם הם פחדו להדביקן.“

■ ההומוריסט **אורי סלע**, הוציא בשלב הסופי של ה־מערכה חוברת קטנה, ששמה הוא „בגין — וכל שאר בדי־חות הליכוד“. ההקדמה אמרה: „בדיחות פוליטיות הן דבר משעשע מאוד — אבל לא כשהן בשילטון.“ חלק מן ה־בדיחות עסקו במצבו הגופני של מנחם בגין. למשל: „מדוע בגין כימעט שאינו מצטלם בזמן האחרון? — ביגלל שבי־תת טכנאי־הרנטגן.“ בדיחה אחרת מסוג זה: בגין עולה על דוכן הנואמים ונואם נאום היסטורי: „עם ישראל! עם נהדר! עם נפלא! עם סגולה! אמבולנס!!!“

■ מאימרות־השפר של סלע: „מה זה פסימיסט? אדם שחי במדינה שיש בה ראש־ממשלה אופטימי.“

■ ועוד: „שר משרי ממ־שלת־ישראל סבל בלילה מ־סיוט נורא: בחלומו, ראה כי אילו כל הכספים שהוא מבזבז באים מכיסו הפרטי.“ ועוד: „מה זה גרעון תקציבי? — מה שיש לממשלה כשיש לה הרבה פחות מאפס.“ ועוד: „מה זאת אינפלציה? — כש־אתה משלם מאה שקל בעד תיקון המכשיר שקנית בשנה שעברה בחמישים שקל.“ ו־עוד: „איפה הימים הטובים כשהיית מקבל עודף מליירה, ולא שקל בתור עודף?“ ועוד: „ככל שהממשלה שוה פחות — כך היא עולה יותר.“

■ מטה־הבחירות של ה־מערך רצה לצרף למסע ה־בחירות של שימעון פרס את אשתו, **סוניה** וילדיו, אך ה־אשה התנגדה לרעיון בכל תו־קף ודרשה שבניי־מישפחתה לא ייכללו במסע־הבחירות של בעלה.

■ שימעון פרס צפה ב־עימות־הטלוויזיוני בינו ובין מנחם בגין ביחידות, בחברת אשתו ואביו הקשיש בילבד.

■ ברב־שיח שערך **איתן דנציג** ביום השישי האחרון נשאלו מועמדיהן של רשימות שונות לכנסת מה ייראו כ־כישלון לרשימתם, ומה יראו כהישג בבחירות. **מאיר פעיל** משל“י אמר: „אני יכול לומר בביטחון שאת הממשלה הבאה לא אני ארכיב.“ **שולמית אלוני** מר“צ אמרה: „אם נקבל שלושה מנדטים, נראה בזה כישלון. אני מקווה שנקבל לפחות חמישה.“ **יוסי שריד** היה מציאותי כשקבע: „בלי 50 מנדטים, לפחות, לא יוכל המערך להרכיב את הקואליציה הבאה.“

לרב־הילוד השם **אורי**. אירי עלול לגדול כשאינו יודע מהם שמות־הם הפרטיים של הוריו. הללו מכנים זה את זו רק ב־שם־המישפחה. לאה קוראת ל־בעלה „סגל“, ואילו הוא מכנה אותה „הפטר“, שם־מישפחתה לפני נישואיה.

■ **ג'ודי מוזס**, בתו של **נח מוזס**, המו“ל של ידיעות אחרונות, פגשה את העיתונאי **אמנון אברמוביץ'**, בעל טור במעריב. היא סיפרה לו שמאז שכינה אותה „**פטרי־שה הארסט**“ של העיתונות הישראלית“, על שם בתו של המולטי־מיליונר האמריקאי ש־הוא מו“ל של רשת־עיתונים, באים אל מישרדו של אביה עיתונאים רבים ודורשים הע־לאה במשכורתם.

■ מנכ“ל חברת אולימפיק בישראל, **זאב קים**, קיבל ה־שבוע מתנה מקורית — מילון עיבריי־יווני, הכולל מילים שי־מושיות לתייר הישראלי ביוון. המוציאים־לאור של המילון העניקו לקיס מהדורה מיי־חדת, שבה שינו את השער. תחת המילים „מילון קיס“ הד־פיסו „מילון קיס“.

■ המיפלגה־הדתית־לאומית עומדת לשנות את שמה. תחת מפד“ל תיקרא מעתה מד“ל, מ־שום שכל הפאי“ם (פרנקים) בחוץ.

בגינפרס נתב־התמונה של הטלוויזיה חמד לצון, והחליט לבדר את העיתונאים הרבים, שהמתינו עד להתחלת העימות בין שימעון פרס ומנחם בגין. הוא הקרין על המקלט שבאולפן (ה„מוניטור“) בוזמנית את תמונותיהן של שתי המצלמות, שאחת מהן התמקדה על פרס, והשנייה התמקדה על מנחם בגין. התמונה למטה מראה את הדיוקן חמשולב.

■ כשהציע **יגאל הורביץ** את **משה דיין** לראשות ממשלת־ליכוד־לאומי, אמר לו פעיל: „דיין עייף. הוא חכם בלילה!“ ענה לו הורביץ: „אני בטוח שבכל לילה אתה מבקש שיהיה לך רבע ממה שיש לד־דיין.“ שאל אותו פעיל: „ב־כסף או בעתיקות?“

■ בערב ריאונות בירוש־לים ריאיין **עזריה רפופורט** את האב **מרסל דיבואה**, כו־מר דומיניקאי החי בארץ מזה 25 שנה, המכהן כיום כראש החוג לפילוסופיה כללית ב־אוניברסיטה העברית בירוש־לים. דיבואה סיפר שמעמדו האישי הוא סימן לחופש הדתי השורר כיום בבירה. „הגעתי לארץ כדומיניקאי, נציג של הכת הקיצונית ביותר בדת ה־קאתולית.“ אמר, „ולא רק ש־קיבלו אותי כאן, אלא אף הזמינו אותי לעמוד בראש חוג באוניברסיטה העברית, כש־אחדים מהקורסים שאני מציע עוסקים בנצרות.“

■ לכתב־הטלוויזיה **ישר־אל סגל** ולאשתו **לאה** נולד בן. בטקס ברית־המילה שנערך ביום השישי שעבר בירושלים נכחו כל המי־ומי של הטל־וויזיה, ובהזדמנות זאת ניתן בשידורי תעמולת הבחי־רות הוצגה המפד“ל כ„חזית דתית־לאומית“, שראשי התי־בות שלה הם: חזד“ל. אחד מליצני המפד“ל טוען, שיש כאן שילוב של חכמינו זיכ־רונם לברכה (חז“ל) ושל די לחכימא (ד“ל).

■ ואפרופו הפילוג ב־מפד“ל: חוגים יודעי־דבר טו־ענים שאותיות פתק הקלפי של תמ“ל — נו“ן יו“ד — הם רא־שי־התיבות של „ניסים ישלם“.

■ השחקן־בדרן **ספי ריבלין**, שנכח בכפר־המכביה בעת העימות, סיפר לכל שהוא הרוויח 10 מיליון לירות מהופעותיו בשידורי־התעמולה של הליכוד בטלוויזיה. ואילו השדרנית ה־שנייה של הליכוד, **רותי ישראלי**, נמנעה מלדבר עם ה־עיתונאים.

■ האוהדים הצעקניים של בגין הגיעו עד לאולפני כפר־המכביה. הם נדחקו לאולם ש־בו ישבו העיתונאים, והבהירו ליושבים באולם לאיזה צד הם משתייכים. ההפרעות התכופות של אוהדי־הליכוד עוררו את זעמם של העיתונאים, והללו דרשו להוציאם לאלתר מהאו־לם שבו הוקרן העימות במעגל סגור.

אפריים קישון ואינו יודע את מס־ההכנסה.

■ עיתון מקומי בעיר הגרמנית שטוטגארט הציג כמה שאלות לאפריים קישון, שנולד לפני 57 שנים בבודפשט, כבנו של בנקאי. שמו המקורי היה פראנץ הופמן. העיתון גם מספר כי קישון היה, בשעתו, „מסגר בקיבוץ".

■ לשאלה אם הוא מאושר, השיב קישון: „מה זה להיות מאושר? אני מרוצה, לפעמים."

■ על המיקצוע שבו היה בוחר: „אני אוהב את התיאטרון. זוהי האהבה הגדולה שלי. הסרט הוא הידידה שלי."

■ הדמות האהובה עליו ביותר בהיסטוריה? „לא נפוליון או איש כזה. אלא האיש שהציל את חיי בימי הנאצים.

■ זה היה הונגרי ממוצא גרמני."

■ מתי בכה בפעם האחרונה? לפני חודשיים, כאשר פגש באותו הונגרי, בתוכנית־טלוויזיה.

■ על עצמו: „אני נברוטי. מצבי־הרוח שלי משתנים, לא ביגלל סיבה כלשהי, אלא סתם כך. זה יכול להיות תלוי בירח, או בסלט שאני אוכל ב־אותו רגע."

■ מה התכונות החשובות לו באשה? „היופי הגופני. אני אסתט. היוונים הקדמונים העריצו זורק־דיסקוס יותר מאשר את סוקראטס. גם אני כך. כדי שלא תהיינה אי־הבנות — אני מעדיף זורקת־דיסקוס. אשה יפה זה בשבילי לא פנים יפות או רגליים יפות. צריכה להיות שלמות."

■ מתי התחיל להבין ב־ענייני מין? „אף פעם לא. ביכלל לא. גם כיום אני לא יודע כלום ולא מבין כלום."

■ הנשואין נראים לקישון כמיסגרת חיונית לגידול ילדים. „להתחתן ולא לרצות ב־ילדים — זה טירוף." קישון ציטט בהקשר זה מדבריו: „שתי השגיאות הגדולות ביותר של האנושות הן הנשואין

עידית שלג

וחברתה למחזה „אירמה", בתיה רוזנטל, נכחו בקבלת פנים שנערכה לשחקני המחזה של התיאטרון הצועני ביכר אתרים בתל־אביב.

העובדות מדברות בעד עצמן

אחרי 32 חודשי נהיגה אלפי נהגים נהנים להתניע מכוניתם במצברי גולד

המצבר האמין ביותר בעולם.
* ללא טיפול
* ללא הוספת מים
* ללא קורוזיה
* מצבר סגור
36 חודשי אחריות פרו רטה

לרכב פרטי 36 חודשי אחריות פרו-רטה

סוכנים לישראל:
אחים פוקס בע"מ
סוכנויות · יבוא
תל־אביב, רח' לינקולן 19, טל. 03-284976, ת.ד. 884

הפצה תל־אביב והמרכז:
חשמל שמשון, 334033, מוסך אורי BMW 337426, זיק אור 253802, היימליך יעקב 331817, חשמל יעקב 333465, מגדל שלום 650984, פולקסוגן מוסך הדרום 832268, מוסך תושיה פולקסוגן 336825, פולקסוגן פליקס 331823, מוסך אריה מגרשי התערוכה 441084, בת ים: עוזי שחמרוב 862536. חולון: אזור התעשיה עוזרי משה 803265. יפו: מוטקה 832859, כרעם 831654, אלי את אלי 821463, ראשון לציון: המתניע 941647 החוברות: טכנואור 054-51484, פולקסוגן רכב הנגב 054-51650. רמלה: מאור 054-25094 גדרה: קרני אור בתחנת סונול 055-91877 אשקלון: תלמי הנגב 051-97311. בני ברק: אור נע 774236, מיכה במוסך ביג 708096. פתח תקוה: פסח הלר 912977. כפר סבא: הוד השרון רמות השבים, בן ארי שרת 052-31387-8. אזור נתניה: יורם רז, כפר ויתקין 053-96804, טכנואור חשמל אורי 053-38013.

הפצה באר שבע והדרום:
חשמל "שאול" אזור התעשיה כביש חברון 057-35111. חשמלאים מורשים: מוסך ברעם פולקסוגן 057-72011, איציק חלקי חילוף 057-74045, מוסך הנאמן פולקסוגן 057-77195, פולקסוגן ריטס 057-71744, המניע צומת גילת 057-83424, עזי צומת קסטינה 055-81868.

הפצה חיפה והצפון:
מצברי גולד חיפה גולדנר, המגינים 100 04-533293, חשמלאים מורשים חיפה והצפון: אור חדש 728655, אוטו אור 666922, מוסך ארז 724374, לפשיץ 524148, מרויץ 669710, פיקס אור 720371, רם אור 643737, מוסך תלפיות 674977, אלטשולר תל חנן 231127. טבערן: עציון 932062. עכו: זרם הגליל 913306. פרדס חנה: כהן שמיר 063-79407. בנימינה: אודי את בני בתחנת פז 063-61216. חדרה אלקטרו רכב 063-26200. ברונו גולדשטיין 063-22685. נצרת: ברודג'נה יוסף 065-56438, מוסך הצפון פולקסוגן 065-72046. עפולה: קואופרטיב התבור 065-93506. כפר תבור: מוסך צפון 067-67702. צפת: אוטוסטרט 067-31142. יסוד המעלה: מוסך יסוד 067-37200. קרית שמונה: פולקסוגן רכב הבשן 067-40939, קואופרטיב גליל עליון 067-40713.

הפצה ירושלים: גוטמן דוד אזור התעשיה תלפיות 02-781818, לוינסון צבי בתי אונגרים 02-283110.

„B"

ארלוזורוב 80, ת"א, טל. 237026

החלה ההרשמה לשנת הלימודים שתחל בספט' 81'
בחודשים יולי אוגוסט יהיו שעורים פתוחים לנסיון חינם!

ג'אז מחול מודרני בלט קלאסי סטפס	התעמלות/תנועה מחול אירובי מחול יצירתי לילדים	יוגה טאי־צ'י־צ'ואן פנטומימה דרמה

צוות המורים:
* רחל זילברג * שרון גולן * שלומית קסל * אמירה קדם
* אתי זערור * שלמה רוזמרין * טוביה טישלר
* אבי פאנק * בוריס סבידנסקי * בני הרוש

קורס קיץ 81'

בתאריך 19—31 יולי יום יום בשעות הבוקר יתקיימו שעורים ב:

ג'אז בהדרכת: שלמה רוזמרין, טוביה טישלר
קלאסי בהדרכת: דינה שמואלי
מודרני בהדרכת: תרצה שפנהוף, אמירה קדם
פנטומימה בהדרכת: בוריס סבידנסקי

ארלוזורוב 80 ת"א
טל. 237026

אינו מבין בענייני מין.

מי מרמים יותר: את האשה או את שוטרי־התנועה רודפים אותו ואם יסבול ישלח יד בנפשו

אנשים

ומס־ההכנסה. ואני לא יודע לי־ גבי מה מרמים יותר."

■ האם היה לו משבר גדול בחיים? „היו בחיי תקופות קצרות שבהן לא הייתי במש־ בר. מזה 45 שנים, לפחות, אני במשבר. החלפתי כמה פעמים לא רק את המולדת שלי ואת השפה שלי, אלא גם את נשותי. זה יוצר אוטומטית משברים."

■ מה התבשיל החביב עליו? „כל תבשיל הגורם לי־ צרבת. יש לי חולשה למיטבח ההונגרי. הוא כבד, והכל מתו־ בל מאוד."

■ מה סיסמתו בחיים? „אני לא מוכן להיות אומלל כדי שאחרים יהיו מאושרים."

■ ממה הוא פוחד? „אני פוחד משוטרי־תנועה. אני חביב עליהם במיוחד. מה ש־ אני לא עושה, יש לי עימות עימם. אם יש באיזשהו מקום ביקורת משטרתית, תופסים אותי."

■ האם הוא פוחד מפני הזדקנות? „זה מדכא אותי שאני כבר בדרך לסיום ההר־ פתקה הנהדרת הזאת, החיים. מי שאמר כי, יש יופי בכל

שלום חנוך הזמר והמלחין בא עם אשתו לשעבר, במאית־הקולנוע ליהי חנוך (באמצע), לפתיחת תערוכת־הציורים של ידידתם רבקה רובינשטיין. נושא התערוכה הוא חתונה, וליהי מונצחת באחת התמונות ככלה יפהפיה. חנוך עסוק בימים אלה בהכנת תוכנית־שירים חדשה, שנושאה זהה עם נושא התערוכה: היא תעסוק בשירים מחיי הנישואין ובחתונות.

טל ברודי שחקנה לשעבר של מכבי תל־אביב, נכח במסיבת יום הולדת במסעדה סינית בנאות אפקה. טל צולם עם אשתו רונית והדוגמנית קארן דונסקי, כששלושתם נהנים ממיטב המאכלים הסיניים שהוגשו להם. לאחר שפרש מקבוצת מכבי חפך סוכן־ביטוח.

גיל' הוא אידיוט. כשאתה זמן, סנילי וחולה — מה יפה בזה? הטרגדיה של תקופתנו היא ש־ הרופאים יכולים להאריך את החיים, אך לא את הנעורים."

■ איך היה קישון רוצה למות? „בהכרה מלאה. אבל במו ידי. אני יכול, למרות הכל, להסתכל אחורה על חיים עשירים, מעניינים ויפים. לא ארשה שהמערכת האחרונה של חיי תקולקל."

■ השדרן הפופולארי של גל ג', **אבי אתגר**, סיפר ה־ שבוע בדיחה. לקוח בא לזונה ושואל אותה „כמה?" עונה לו הזונה: „אלף לירות." מביט בה הלקוח בתמהון ושואל „למה?" עונה הזונה בשאלה: „מה איתך, „אתה יודע כמה זה עולה לי?"

■ עורך־הדין הירושלמי **שאול מרכוס**, שהוא קצין משטרה לשעבר, ייצג את עצ־ מו במישפט שמתנהל נגדו ו־ נגד חוקר אחר, בנוגע לאמי־ נות עדותם במישפטו של **עמוס ברנס**, שהורשע ברצח **רחל הלר**. מרכוס, שהקיף עצמו בעשרות ספרי־חוק, התי־ בלבל מרוב התרגשות ופנה לתובע ואמר לו „חברי המלו־ מד", כדרך שבה פונים פרק־ ליטים לעמיתיהם. מייד הבין שטעה והתנצל: „שכחתי ל־ רגע שהיום אני הנאשם."

■ אנשים רבים הפסיקו לאכול בשר, אחרי שראו כי־ צד הוא מעובד לצרכן. **נאווה ארד**, מזכ"ל נעמת, ביקרה לא מכבר, במיסגרת תפקידה, ב־ מיפעל לעוף בצפון הארץ, ו־ התוצאה היתה מהפך קולינרי בבית מישפחת ארד. העופות, בכל צורה שהיא, הורדו לגמרי משולחן האוכל.

■ ידידיה הרבים של ה־ ספרית **בתיה אלקיים** התי־ פלאו כשגילו, כי גם אחרי ש־ חזרה לארצות־הברית נותרה המספרה שלה ושל אחותה פתוחה. מסתבר שאמן של ה־ שתיים, **שרה אלקיים**, מי־ שיכה לנהל את העסק, בצפון תל־אביב, חרף העובדה ששתי בנותיה נמצאות מעבר לים. היא משוכנעת, לדבריה, שהן תשובנה לארץ, לנהל אותו.

■ במערך התכוננו לכל אפשרות במוצאי יום־הבחירות. עובדה": במטה המערך במלון דבורה, ברחוב בן־יהודה בתל־ אביב, המתינו רופא ואחות ב־ כוננות מלאה, על כל צרה ש־ לא תבוא.

■ הזמר־השנוי־במחלוקת, **צביקה פיק**, סיים להקליט את להיטו החדש, שיקרא „נתק־אהבה". רבים תוהים אם אין כאן רמז לסיכסוך שהת־ גלע לאחרונה בין הזמר ואשתו.

■ **פנינה רוזנבלום**, ש־ היא מלכת מכנסי הג'ינס ליוויס, חשבה שהיא מלכה גם בחיים. כשנסעה בחברת העי־ תונאית **יאירה יסמין** לאחת התחרויות על התואר „מיס ליוויס", דרשה ממנה בתוקף שתפנה לה את המושב ליד ה־ נהג. במיבצע לא־מלכותי דח־ פה פנינה את יאירה ותפסה את המקום הקידמי — כיאה למלכה.

■ שר־הבריאות, **אליעזר שוסטק**, פגש את מפכ"ל ה־ משטרה לשעבר, **חיים תבו־ רי**, והפליט לעברו: „אתה נראה צעיר ב־15 שנים מאז שעזבת את תפקידך." ענה ה־ קצין בדימוס: „ראה כמה טוב לי, ותבין שאתם צריכים להס־ תלק מן השילטון. כאשר תס־ תלק, תיראה גם אתה הרבה יותר טוב."

■ מנהיג המפד"ל, הד"ר **יוסף בורג**, העניק בשבוע שעבר את „פרס בורג לתוכמת ישראל ולמורשת העדות" ב־ אוניברסיטת בר־אילן. בעת נאו־ מו השמיע בורג אחת מהבר־ קותיו הלשוניות. „ראו איזו קואליציה מקיר־אל־קיר יש כאן," אמר. „אני מעניק את פרס־בורג־בגין לחוכמת ישר־ אל." ועוד אמר בורג, ששר־ האוצר לשעבר, **יגאל חורבין**, מזכיר לו את המדינאי הסיני צ'ו אין־לי.

בקבוק מלא רעיונות..

יין אפריטיף אדום, על בסיס של יין בתוספת מצוי של שורשים וצמחים שונים. כמו־יין, מעורר תיאבון

טבעי – Natural אמריקנו, מקורר היטב, עם פלח לימון.

על הקרח On The Rocks אמריקנו מעל קוביות קרח בתוספת 1/2 כפית מיץ לימון, עם פלח לימון, לערבב היטב.

Long-Drink חלק אחד של אמריקנו עם 2 חלקים מי סודה מעל קוביות קרח ועם פלח לימון להגיש בכוס גבוהה

אמריקנו
אמרטו
רום
וודקה לימ
הרביעיה החדשה של "כרמל משקה ראשון·אצלכם בבא

כרמל מזרח
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

בלונים

מאת דניאלה שמי

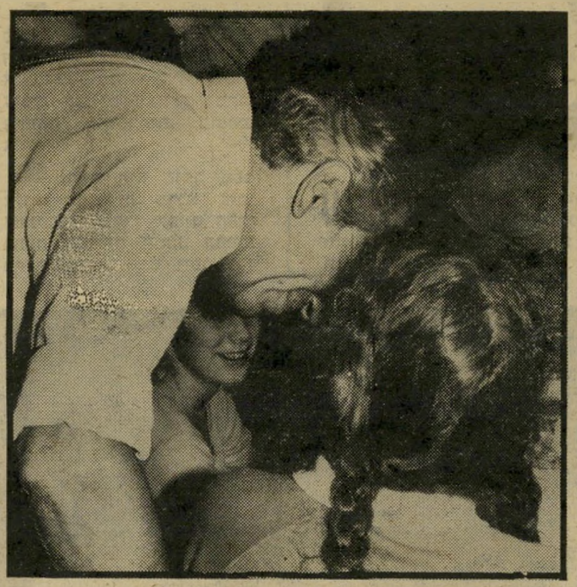
מכוניות במיגרש גרוטאות

אנשים

חיים בר־לב לא הסכים להיהרג כדי לעזור למערך לנצח בבחירות. והעיראקים חגגו את חג הבלי־כורים

■ כשהאלימות באסיפות־הבחירות מטעם המערך גברה, אמר מישהו לח"כ **חיים בר־לב** שניצחון המערך יובטח אם יהיה מוכן מישהו מראשי מיפלגת־העבודה להקריב את חייו, ולהיהרג על־ידי תומך ליכוד. בר־לב חייך אך לא התנדב. אך כאשר ויתר בר־כר בר־שיחו של בר־לב בשיחה, אמר: „הוא הקריב בכל־זאת קורבן אישי, כדי לרתום את המערך מנצח בבחירות."

■ המתח מחוץ לאולפן, שבו צולם העימות הטלוויזיוני בין **מנחם בגין** ו**שימי עזן פרס**, היה רב. מאות העיתונאים ישבו בחדר סמוך, וראו את העימות בשידור בי־מעגל סגור. המזגן הופסק, לב ביום החמישי האחרון על המועמדות לתפקיד שר־הביטחון. לטובת **יצחק רבין**, נז־

מאיה חנוך בתם של שלום וליהי חנוך, וגיבורת השיר של אביה, באה לבדה לפגישתו של שימעון פרס עם אנשי־הקולנוע, שנערכה בשבוע שעבר בתל־אביב. מאיה, שאמה היא במאית־טלוויזיה, ישבה ליד מאיה הפנר, בתו של אברהם הפנר. בפגישה בלטו ילדיהם של אנשי־הקולנוע. כשסיים פרס לדבר, ניגש למאיה ושאל אותה, אם הבינה מה שאמר. מאיה בת ה־10 אמרה: „את העיקר הבנתי. הדברים המסובכים לא."

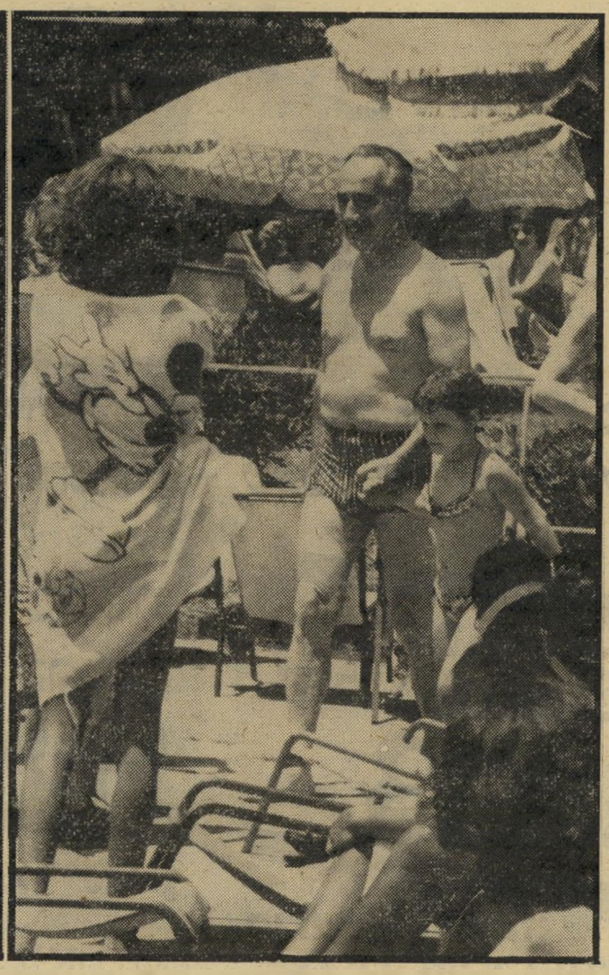

חיים כהן מי שהיה שופט בית־המישפט העליון, נראה בשבוע שעבר בין הקהל בכנס אומנים וסופרים של המערך. לידו, בתמונה, המיזרחן שימעון שמיר ועמוס עוז.

שימעון פרס ערך בשבת שלפני הבחירות חוג־מים מאולתר בבריכה שליד ביתו בנווה־אביבים, כשבא לשם בחברת נכדתו (בתמונה למטה מימין) ושומר ראשו. הילדים הצטופפו סביבו וביקשו אוטוגרפים על־גבי כובעי־ נייר של המערך, שחולקו בכניסה לבריכה, ופרס חתם בעודו עומד בתוך המים, כאש ההורים חוזים במחזה מסביב לבריכה. ברגע ששימעון פרס גמר לחתום ויצא מהמים פרצו הילדים במקהלת־קריאות „בגין! בגין!" הצילומים הם של ציפי מו

החום היה רב, והעיתונאים הזיעו. אחד מכותבי הטורים השבועיים, הידוע בעוקצנותו, אמר: „אני מסריח יותר משני המועמדים!"

■ כשנשאל בגין על היש־ גי הממשלה בתחום הכלכלה, פישפש בין ניירותיו הרבים, ולרגע היה נדמה שאינו מוצא את החומר הדרוש. העיר על־ כך עוזרו של שר־האוצר, **נתן חכם**, שישב ליד **עמוי רם ניר**: „מישהו כבר יקבל על הראש!"

■ לא פחות נרגש משני המרואיינים עצמם היה המרא־ יין, **זאב שיף**, הכתב הצבאי של הארץ. הוא הביא עימו את בנו ואשתו, שצפו בו ביחד עם העיתונאים. בנו בן ה־14 של שייף לא הסתיר את דיעותיו הפולייטיות ואמר: „הלוואי ש־ פרס יהיה יותר טוב מבגין."

■ אווירה של עליצות הישרה בגין כשעיוות את פניו, בזמן שהמאפרת שלו, **רחל גרשון**, איפרה אותו. בגין עשה פרצופים, כדי לעזור לרחל לסיים במהירות את עבו־ דתה. ממש לפני התחלת ה־ צילומים הוציא מסרק מכיסו, והחל מסרק את השיער בצידי קרחתו.

■ שר־הפנים, **יוסף בורג**, אמר על העימות: „זו היתה מילחמת־האיפורים."

■ הברקה אחרת של בורג: אנחנו חגגנו את חג־הביכו־ רים, והעיראקים חגגו את חג הבלי־כורים.

מלכת האיים

מזמינה את המועמדות הסופיות בתחרות

מלכת המים 81

לחגיגה של נופש באי האושר

כרתים

מציעה לכם את כל תענוגות יוון באי אחד!

בחסות

דיזנהויז

נסיעות ותיירות

ימים משגעים ולילות לוהטים בשבוע של נופש וכף בכרתים הגדול היפה המעניין והמגוון – שבכל איי הנופש של יוון!

מרבית הטיסות לכרתים מלאות

בכדי להענות לבקשות הרבות

הוספנו טיסות

שבועיות בימי שישי בתאריכים:

17, 24, 31 ביולי 7, 14, 21 באוגוסט

8 ימים 7 לילות

כולל טיסה ואירוח

החל מ- **$ 333**

פרטים והרשמה:

אצל כל סוכני הנסיעות.

ארגון ובצוע:

דיזנהויז בע"מ

בן־יהודה 21 ת"א

טל: 652140

הנדון:

קשה להיות דמוקרט

ה כי מכירים את האימרה של וינסטון צ'רצ'יל על הדמוקרטיה: זוהי שיטה רעה, שאין לאמר בזכותה אלא זאת — שכל השיטות האחרות גרועות יותר.

כשנשאל צ'רצ'יל בערוב ימיו לשלומו השיב: בסדר גמור, בהשוואה לאלטרנטיבה.

במוחי קשורות שתי אימרות־השפר זו בזו. בהשוואה לאלטרנטיבה, הדמוקרטיה היא בסדר גמור. וזהו הדבר היחידי שאפשר לאמר בזכותה.

וזוהי התורה כולה על רגל אחת.

■ ■ ■

א ני כותב את הדברים האלה בבוקר יום־הבחירות. לא יעברו עוד שעות רבות, ונדע את התוצאות. יש לי ניחוש. יתכן שיתאשר, יתכן שיתבדה.

בינתיים נערכת ההצגה הגדולה הזאת ששמה בחירות. אחרי חודשים של המולה, שותקת התעמולה. אזרחים עומדים בתור ליד הקלפיות. מכוניות מיפלגתיות מובילות את הבוחרים. הציבור מכריע.

צניקן יאמר: קומדיה. אישיאמונה יאמר: הפגנה מרהיבה של ריבונות הבוחר. אדם מצי־אותי יחזור, בנימה של השלמה, על דיברי־הנחמה של צ'רצ'יל.

בהשוואה לאלטרנטיבה...

■ ■ ■

ב אופן אידיאלי, הדמוקרטיה היא שיטה מושלמת. היא פיסגת־ניצחונו של האדם בן־החורין, בעל המוח הרציונלי, על כל המתנכלים לו.

הוי, איזו שיטה נהדרת!

פעם בכל כמה שנים נערך הוויכוח הגדול, החופשי, על הבעיות העומדות לפני הציבור. בזה אחר זה מתייצבים לפניו המועמדים, המבקשים לנהל את ענייני הציבור, ופורשים לעיני הבוחר את פיתרונותיהם לבעיות. הם מתווכחים ביניהם, חושפים איש את המיגרעות שבפיתרו־נות של רעהו. הבוחר מקשיב, מהרהר בפיתרונות המוצעים לו, ומחליט בסוף במי לבחור.

הרוב בוחר במיפלגה, או בקבוצה של מיפלגות, ומוסר בידיה את השילטון. אך גם זכותו של המיעוט נשמרת. המיעוט מכהן בפרלמנט כאופוזיציה, מותח ביקורת על מעשי הממשלה, מנהל ויכוח רצוף ועניני. עם סיום תקופת־הכהונה בוחן הציבור שוב את הדברים, מנתח את התוצאות, ובוחר בפעם נוספת. יתכן כי המיעוט יהפוך הפעם רוב, והרוב מיעוט.

השיטה מחדשת את עצמה בלי הרף. אנשי־חזון בעלי מחשבות חריגות סוללים דרכים חדשות. הם מטיפים לדיעות שאינן פופולריות. ברבות הימים מצליחים אחדים מהם לשכנע את הציבור בצידקת רעיונותיהם. אם חזו מראש את רוח הזמן, ואת צורכי העתיד, יבוא יומם. הציבור יתרגל לרעיונות החדשניים, ישקול אותם, ואולי ישתכנע.

בכך שוקם המוח הרציונלי. הדמוקרטיה היא שיטה נאורה. לא עוד אינסטינקטים חייתיים, לא עוד חושי־העדר, לא עוד כניעות לזאב הראשי. החשכלה היקנתה לאזרח את היכולת לחשוב, לשקול, להחליט.

פעם התנהל כל התהליך בשוק המרכזי של העיר. הציבור כולו התאסף שם כדי לראות את המועמדים ולשמוע מה בפיהם. בינתיים גדל הציבור, הפוליטיקה עברה ממדינת־העיר, הפוליס, למדינת־הארץ, ואף למדינת־המרחב. הדמוס, העם השולט בדמוקרטיה, שוב אינו מונה אלפים ורבבות, אלא מיליונים ועשרות־מיליונים. אך תודות לאותו מכשיר מופלא, הטלוויזיה, שוב יכול כל בוחר לראות ולשמוע. המועמדים נכנסים לטרקלינו. הדמוקרטיה המושלמת הפכה שוב אפשרית.

זהו האידיאל. סיפור יפה ליהדים בשיעור לאזרחות. ואילו המציאות...

■ ■ ■

ב ראנרד שו אמר כי „בדמוקרטיה נבחרת הממשלה על־ידי הבלתי־מוכשרים, תחת להתמנות בידי ה־מושחתים."

ואכן, איזו כישורים יש למיליוני הבוחרים?

הבעיות המסורות בידי הממשלה המודרנית הן כה מסובכות, עד שגם טובי המוחות המיקצועיים מתקשים להבינן, ולא כל שכן לפתרן.

בני אתונה, שהתאספו בכיכר האגורה כדי לבחור בממשלתם, היו פנויים לדיונים, מפני שעבודתם נעשתה בידי עבדים. היתה להם השכלה רבה. והבעיות היו פשוטות יחסית: עוד מס חדש, או מילחמה בספארטה.

ואילו בימינו, כי בעייה היא מסובכת.

איך להבטיח את הביטחון בעידן הגרעיני? הבוחר לא יידע את ההבדל בין פלוטוניום ובין אוראניום מועשר, גם אם יוגשו לו על צלחות. אין לו מושג מה עושה המדינה הסכנות הן בהרבה מעבר לתפיסתו. גרוע מזה: נדמה לו שהוא מבין על מה מדברים, אף שהדברים רחוקים ממנו מרחק שנות־אור.

הוא הדין כימעט בכל נושא אחר.

גם אילו היו מערכת־החינוך ואמצעי־התיקשורת עושים את מלאכתם נאמנה, קשה היה לדרוש מן הבוחר להכריע הכרעה אינטליגנטית בנושאים אלה. אבל מערכת־החינוך ההמונית מוציאה מדי שנה, בכל הארצות, מיליונים של בוגרים שלא למדו להשתמש במוחם לצורך מחשבה רציונלית, במדינות מסויימות המצב חמור במיוחד.

בישראל, שבה שקוע החינוך עמוק־עמוק בביצה של פיטפוטי־סרק באידיאתיים, המצב חמור שיבעתיים.

אמצעי־התיקשורת מסוגלים לתאר את המציאות רק באופן חלקי ומעוות — במיקרה הטוב ביותר. במדינות רבות קיים קשר של השתקה ועיוות לגבי נושאים מסויימים. במדינה כמו ישראל, שבה עושים כימעט כל

ליכוד ומערך: קיפוניה אינפנטילית

כלי־התיקשורת יד אחת כדי להעלים מידע על נושאים מכריעים, ושבה קיימת שטיפת־מוח אוטומטית לגבי נושאים אחרים — פשוט אין לאזרח כל אפשרות לקבל את המידע הדרוש להכרעה נבונה.

אם כן, איזה ערך יש להכרעה?

■ ■ ■

ד מוקרטים נואשים מצאו שתי דרכי־מוצא:

האחת אומרת: נכון, הציבור הרחב אינו יכול להבין את הבעיות המורכבות העומדות להכרעה. אבל יש לו אינסטינקט בריא, והוא תופס את הקווים הכלליים.

השניה אמרת: אכן, אין הקהל מבין את הבעיות. אבל יש לו חוש למנהיגים. הוא רואה את המנהיגים, משווה אותם איש לרעהו, ובוחר במנהיג הראוי ביותר.

האמנם?

העם הגרמני, עם תרבותי ומחונך לכל הדיעות, בחר בראשית 1933 בקואליציה שבראשה עמד אדולף היטלר. הבחירות היו דמוקרטיות, וההכרעה היתה חופשית. באותו יום בחרו מיליונים מהם במותם ובמות ילדיהם.

האם היה לגרמנים חוש לגבי המנהיג? או הבנה לגבי הקווים הכלליים של הבעיות?

המיתוס של הרוב הצודק אינו עומד בשום מיבחן. נביאי ישראל ותיאודור הרצל לא היו עוברים מעולם את אחוז־החסימה, וגורלו של ישוע מנצרת ידוע. היו שהוכיחו כי כימעט בכל מערכות־הבחירות שהתנהלו בדור האחרון בארצות־הברית צדקו המנוצחים. דוויט אייזנהואר, גנרל עתיר־תהילה ללא הבנה פוליטית רבה, ניצח את עדלי סטיוונסון, וכיום אין איש מפקפק בכך שסטיוונסון צדק בגישתו. ריצ'ארד ניכסון ניצח את ג'ורג' מק־גאוורן, אך כימעט כל התיאוריות של מק־גאוורן התקבלו בדיעבד. רבים מבין בוחריה של מארגארט תאצ'ר מובטלים כיום ומקללים. הרשימה היא אינסופית.

ואשר למנהיגים — כמה קל לנגן על הי־יצרים הפרימיטיביים של ההמון! כמה קל לשחר אותו ברוברי־חנופה! כמה קל להפריח שלוש־ארבע סיסמות נבונות, כבועות ציבעו־ניות של סבון, ולשכנע אותו שהנה מערכת־פיתרונות שקולה וצורקת!

■ ■ ■

ב מדינת־ישראל אפשר להוסיף על כל אלה את המילים „קל ותומר".

עצם קיומה של הדמוקרטיה הישראלית היא בחזקת פלא, אם לוקחים בחשבון מניין באו הבוחרים, והיכן התחנכו.

ברוסיה של הצאר ושל הבולשביקים. בפולין של פילסודסקי. במחנות־הריכוז ובגטאות של השואה. בדיק־טטורות מוסלמיות ממארוקו ועד עיראק, מתימן ועד איראן. ברודנות הקולוניאלית של הנציב העליון בפלש־תינה (א"י). מילבד קומץ של עולים מגרמניה הווייאמארית, מבריטניה ומארצות־הברית — מי מהם ראה ביכלל דמוקרטיה מתפקדת לפני שבא לישראל?

הדמוקרטיה שלנו נולדה בהסתדרות הציוי־נית, תודות להרצל וז'בוטינסקי, כחיקוי לדמוק־רטיה המערבית. שורשיה חלושים, ואין כל ביטחון וכך שתחזיק מעמד.

והמציאות הישראלית עצמה? החינוך לחשיבה עצמית מוגבל לחוגים מצומצמים, וגם שם אין הפירות מעודדים תמיד. בחוגים רחבים מאוד, הבורות היא הנורמה המקו־דשת. חלק מכלי־התיקשורת עוסקים בשטיפת־מוח שיטתית ורצופה. מאמרי־פרשנות רציניים הם נדירים, ואת מקו־מם תופסת הרכילות הוולגארית על פוליטיקאים רדודים.

הבריונות גוברת בכל שיטחי־החיים, וגם בשטח הפוליטי.

המישטר הקיים מניח בתקופת הבחירות לשתי מיפלגות גדולות, ולשתיים־שוש מיפ־לגות בינוניות, להפקיע מיליארדים כדי לטמ־טם בהם את הציבור בקאקופוניה דבילית. די־עות חדשניות וחריגות, שגם בימים כתיקונם אין סבלנות לשמען, נעלמות כליל בבליל זה.

■ ■ ■

ל פני מדינת־ישראל עומדות בעיות גורליות — בעיות שבפיתרונן תלוי המשך קיומנו הלאומי, ואף המשך חיינו האישיים. מה נאמר על כך במערכת־הבחירות, שהסתיימה היום? אילו פיתרונות הוצעו על־ידי המיפלגות השונות? איזה ויכוח רציונלי התנהל עליהם?

התשובה ידועה לכך, כי כך העם ראה את הקולות.

דיון על הבעיות הגורליות? גם לולא השתלטו מוכרי־הסבון על מערכת־הבחירות, לא היה דיון כזה אפשרי, כי אין כימעט הבדל בין המיפלגות העיקריות. גם בשיא הקומדיה הבלתי־אלוהית — העימות בין שימעון פרס ומנחם בגין — היה צורך בזכוכית־מגדלת כדי להבחין בהבדלים. בעניינים הלאומיים יש „קונסנזוס". בעניינים הכלכליים אין שני האדונים מבינים אלא זאת: שגם הציבור אינו מבין. מה נותר? גימיקים, השמצות, מליצות.

על מה היה הציבור צריך להכריע? אם פלוני „אמין" יותר, „חזק" יותר, וכיוצא באלה שטויות.

בסופו של דבר לא נותרה אלא תחרות־ספורט. כמה קבוצות של פוליטיקאים ופירסומאים מתרוצצות על המיגרש, והקהל ביציעים נחלק לחובבי הפועל ומכבי, צועק „הו הא", תוקע בחצוצרות, מקלל את השופט הבן־זונה, ולפעמים מחליף מהלומות וזורק בקבוקים ריקים.

כבידור זה לגיטימי. כשיטה לעיצוב מדיניות וכבחירת נציגים אין זה שונה בהרבה ממה שהיה מקובל בקיסרקס רומאי.

■ ■ ■

א לא מה — האלטרנטיבות גרועות יותר.

אפלטון חלם על שילטון של פילוסופים, אנשי ההיגיון הצרוף. אך גם הוא לא יכול היה לגבש שיטה לבחירתם של הפילוסופים. מי קובע מיהו פילוסוף? פילוסוף שני? ומי ימסור לו את השילטון?

הוא הדין לגבי בחירת רודנים למיניהם. אם בחירתה של ממשלה דמוקרטית דומה לזריקת מטבע, הרי בחירתם של דיקטטורים דומה למישחק־פוקר בספינת־שעשועים השטה בנהר המיסיסיפי. בדרך כלל מנצחים המושחתים, הרמאים, האלימים, הפרימיטיביים. וגם אם משתלט, לעיתים נדירות, ולגמרי במיקרה, דיקטטור מתון ונבון — נסיבות שילטונו הדיקטטורי גורמות לו לייהפך, תוך זמן קצר, מיפלצת מסתאבת. ראה אני. קלאודיוס.

לא, אין בריירה. לא נותר לנו אלא לקבל לקפיי אחת לארבע שנים, ולהתפלל לאלוהים (אם ישנו, אם אין) שהפעם, רק הפעם, לא ייצא מבקבוק־הקפיי הנ"ץ הנורא ביותר.

אורי אבנרי מנתח:

תעמולה '81

ה **ג'ינגל האחרון** נגמר. תרועת־החצוצרה האחרונה נדמה. הדגל האחרון חדל מלהתנופף על המירקע.

רממה נוראה השתררה בארץ. תשדיר־התעמולה של הבחירות הסתיימו.

איך ייגמל מהם הציבור, שהתמכר במשך שבועות ארוכים לבידור היומי הזה, ושהתמכרותו גברה מיום ליום, כמו נארקומן הזקוק למנות גדלות והולכות? איך יתרגל אחרי זה לסרטים תפלים כמו בועות והחבובות?

האם יוכל לחיות בלי הסוס הדוהר של המשד"ל, העיניים הכחולות המקריצות־זדון של ספי ריבלין, החתיכה הבלונדית של המערך והחתיכה השחורה של הליכוד, האצבע הנשלחת קדימה של אסף יגורי, שערות־השיבה של הפנסיונרית הקשישה והילדים המטפסים בהמוניהם על הערסל של רפאל הלפרין — כל התעלולים והפעלולים של מיטב המוחות הבאנאליים של ישראל?

שאלה טובה. שאלה טובה עוד יותר נוגעת למידת ההשפעה של כל הקירקס הציבעוני.

כאיזו מידה השפיעה תעמולת־הבחירות? האם השפיעה בכלל? ואם כן — איך? על מי? באיזו דרך?

ועוד שאלה טובה: באיזו מידה השפיעה התעמולה על התועמלנים עצמם? האם שינתה את פני המיפלגות בארץ, את המסר שלהן, את טיב המאבק הפוליטי, וממילא את טיב המימשל? כל אלה הן שאלות נכבדות מאוד. כדאי לעסוק בהן עתה, אחרי שמערכת־הבחירות הסתיימה, ולפני היוודע התוצאות, במידה מירבית של אובייקטיביות.

גן־עדן לגיהינום?

ת **עמולה — עצם** המילה מרתיעה. עד לא מכבר, היתה זאת מילה גסה בשפה העברית. היא הזכירה את הנאצים. מדינה הגונה, כמו מדינת־ישראל, אינה עוסקת ב„תעמולה", אלא ב„הסברה". יש לה עמדות צודקות לגבי כל נושא, והיא מסבירה אותן, כדי שגם הגויים יבינו.

האסוציאציה הנאצית אינה מיקרית, והיא נוגעת לליבו של הנושא. אמנם, הנאצים יכולים להזיק יותר מ־100 אלף חיילי־אוייב". היטלר האמין בלב שלם שאפשר לשנות את גורל העולם בנאומים.

בשנים שבהן ניסיתי לחקור את תופעת הנאציזם ותולדותיו (את המסקנות הבאתי בסיפרי צלב הקרס), התחזקה בי הדיעה שהאמונה הקיצונית הזאת בכוחה של התעמולה היתה מופרזת ביותר.

המציאות לא הצדיקה אותה.

אמנם, התעמולה הנאצית היתה גאונית, והיו לה הישגים עצומים. אולם רק כל עוד שיקפה, פחות או יותר, את המציאות. כאשר הלכה התנועה מחיל אל חיל, וכאשר כבש הרייך השלישי את מרבית אירופה, הצליחה גם התעמולה. כאשר הסתובב גלגל המילחמה, דעך בהדרגה גם כוחה של התעמולה הנאצית. במקביל החלה התעמולה הבריטית לרשום לזכותה הישגים נכבדים מאוד. גרמניה לא עלתה בלהבות, כפי שרצה היטלר. היא התמסרה ברצון לכובשיה.

פעם האמינו כי ההיפנוזה מסוגלת להביא אדם לכך שיעשה כל מעשה לפי מיצוות המהפנט. הוכח שאין זה כך. אדם מהופנט אינו ממלא פקודה לרצוח, אלא אם כן רצה לרצוח מלכתחילה.

הוא הדין לגבי התעמולה: היא יכולה לחזק מגמה הקיימת באדם ובציבור ממילא, היא יכולה להחיש תהליך קיים. אך אין היא יכולה לכפות על ציבור לעשות דברים שאינו רוצה לעשותם, ליצור בו מגמה שאינה קיימת בו ממילא.

(מבחינה זו אכן קיימת אחריות גרמנית לנאציזם. חרף תעמולתם המוצלחת לא יכלו הנאצים לנצח, לולא רכבו על גל שהיה קיים ממילא. הנאצים טיפחו נטיות שהיו קיימות ממילא בנשמה הגרמנית בימים ההם, והגדילו אותן עד לממדים מיפלצתיים, אך הם לא המציאו את הנטיות האלה.)

כדאי לזכור זאת, כי בישראל קיימים תועמלנים המאמינים אף הם שהתעמולה יכולה להפוך לילה ליום, יום ללילה. כמו בכל מיקצוע, כן גם במיקצוע הפירסום והתעמולה יש אנשים רציניים ובעלי־מחשבה. אך אין בו מחסור במוחות רדודים, שאינם מביגים את מהות המכשיר הנתון בידיהם. מכאן כמה מן התופעות המגוחכות שבלטו במערכת־בחירות זו — שיגעון־הגדלות של כמה מאנשי־התעמולה, מעשי־כשל וגילויים של חוסר־הבנה מהותי.

כל אלה לא היו נחלתה של מיפלגה אחת. כימעט כל המיפלגות סבלו מהם.

פנים חדשות במראה

מ **סע־בחירות ניב** דומה למיבצע צבאי מוצלח. הוא זקוק לתפיסה איסטראטגית נכונה וברורה, לריכוז המאמץ ולכושר־מנהיגות — נוסף על מוטיבציה גבוהה של הכוחות ודבקותם במשימה.

אני שם את הדגש על „ציר המאמץ העיקרי". זהו תנאי מוקדם לניהול מסע יעיל, ודווקא זהו התנאי הנשכח לרוב. המתכנן את מסע־הבחירות של מיפלגה מסויימת צריך לשאול את עצמו, לפני צאתו לדרך: מהו המסר המרכזי של המיפלגה? מהי התדמית העיקרית?

בלי החלטה ברורה כזאת, תתפזר המערכה לעשרות כיוונים שונים, מבלי להגיע לשום מקום. בניגוד לדעתם של אנשי־פירסום ועסקנים שיטחיים, כמות הפירסום כשלעצמה אינה קובעת הרבה. אם הכמות אינה יוצרת איכות — כלומר, אם אינה מקדמת תדמית חיובית מרכזית, שהציבור מוכן לקבלה — אין בה תועלת.

דוגמה טובה לכך נתן, בעל כורחו, „המרכז החופשי" של שמואל תמיר בבחירות הפעם

תעמולת הליכוד: תעלולים, פעלזלים, ג'ינגלים

לכנסת השביעית (1969). הוא פונק על־ידי העיתונים וזכה, בחודשים שלפני הבחירות, בפירסום־חינם ענקי. תמיר, שהוא חולה־פירסום, היה מאושר. שמו פרח בכותרת לרוב. הוא נדהם כאשר ההר הוליד עכבר, ומיפלגתו עברה בקושי את אחוז־החסימה.

איך קוכעים את המסר המרכזי של המערכה, את הסיסמה המרכזית?

הכלל צריך להיות: אי־אפשר ליצור יש מאין. התדמית של מיפלגה נוצרת בהדרגה במשך השנים שלפני הבחירות. לציבור יש מושג על המיפלגה, מנהיגיה ומעשיה, לפני שמתחילה המערכה. זוהי „התדמית", שכה מרבים לדבר עליה. מסר שאינו תואם את התדמית הזאת פשוט לא ייקלט.

היזמה עוברת למערך: בידיונות בפתח־תיקווה

לא המציאו את התעמולה („פרופגנדה" בלעז). בוואטיקאן קיימת מזה זמן רב ועדה של חשמנים, האחראית ל„פרופגנדה פידה", לאמור: הפצת האמונה. לנין ואנשיו הירבו לגתח את הכללים של „פרופגנדה ואגיטציה", לאמור: תעמולה בטווח הארוך והקצר.

אך האיש שחפך את התעמולה לתרופת־פלא אלימית היה, כדי ספק, אדולף היטלר.

כאשר היה טוראי־ראשון בחזית המערב במילחמת־העולם הראשונה, התרשם היטלר עמוקות מן התעמולה הבריטית, שהופנתה כלפי הגרמנים. למעשה לא היתה זאת תעמולה כלל, אלא לוחמה־פסיכולוגית — אך היטלר לא הבחין מעולם בין השתיים. לדעתו לא נוצח הצבא הגרמני בקרב, אלא התמוטט מול פני תעמולה גאונית זו (וביגלל הבוגדים מבית).

מאז ועד יומו האחרון היה היטלר שבוי באמונה כימעט מיסטית בכוחה הבלתי־מוגבל של התעמולה. הוא הקדיש לה פרקים על גבי פרקים בסיפרו היחידי, שכתב בהיותו עוד מנהיג של מיפלגה ביריונית קטנה. אחרי שהגיע לשילטון — בכוח התעמולה בילבד — הקים מיניסטריון מיוחד לתעמולה, שעליו הפקיד את נאמנו הצולע, יוזף גבלס. כפי שכתב בגילוי־לב מדהים בסיפרו, הוא האמין שתעמולה טובה יכולה להפוך גן־עדן לגיהינום וגיהינום לגן־עדן. כלומר: התעמולה יכולה לגרום לכך שציבור שלם יתעלם מן המציאות שבה הוא חי, וישלה את עצמו שהוא חי במציאות אחרת. מעין פאראנוייה לאומית מלאכותית, ניצחון סופי של הסוגסטיה.

אמונה קיצונית זו בכוחה של התעמולה גרמה לו להיטלר להפכה מטרה בפני עצמה, בבחינת האמצעי המקדש את המטרה. נפוליון סבר כי „ארבעה עיתונים עוייגים

ספי ריבלין: בלי ציר מאמץ עיקרי

במערכת־הבחירות עצמה אין יוצרים נכסים חדשים. אפשר רק לממש נכסים שנאספו במשך השנים.

לשון אחרת: סיסמת־הבחירות המרכזית יכולה לשים דגש על צד אחד של המהות המיפלגתית ולהסיח את הדעת מצד אחר (שהיריב דווקא ישתדל להבליט אותו). כמו נערה, יכולה המיפלגה להשתמש באיפור כדי להבליט את החלק היפה ביותר שלה, תוך העלמת חלק פחות־יפה. אך אי־אפשר להרכיב פנים חדשות.

הסיסמה המרכזית הטובה ביותר היא זו שאינה נראית כאילו הומצאה לצורך הבחירות, הנובעת באופן טיבעי לגמרי מדרכה של המיפלגה ומתדמיתה. זהו התנאי הראשון. התנאי השני הוא שעליה להתאים לרוח־הזמן — למצב־הרוח של הציבור בתקופה המסויימת של הבחירות. אפשר לאמר: היא המיפרש הראשי הקולט את הרוח הנושבת, בעודו מחובר היטב לתורן הרעיוני של המיפלגה. כך יוביל את הסירה המיפלגתית בכוח מירבי אל היעד שלה.

כשיש מסר מרכזי כזה, יש לרכז סביבו את כל המאמץ, תוך התעלמות מן הפיתוי לפזר אותו בכיוונים שונים.

מי שמכיר מיפלגות יודע שאין זה קל כלל וכלל. יש תמיד לחצים מכיוונים שונים. כל עסקן משוכנע שהוא גאון תעמולתי בחמד עליון, וכי הרעיון האחרון שלו הוא־הוא המפתח לניצחון. לא קל למנהל־המסע להתעלם מכך.

מסעי־בחירות מוצלחים מבחינה זו של בחירה נכונה של ציר־המאמץ־העיקרי ודבקות בו הם, למשל:

● מסע הציונים הכלליים בבחירות לכנסת השניה (1951), שסיסמתו הבלתי־נשכחת היתה „מספיק ודי בשילטון מפא״י״. הוא ניצל את ההתנגדות למישטר־הצנע של דוב יוסף, שנמאס על הציבור. (יתכן שהיתה זאת הפנייית־הגב לאידיאליזם הציוני וביטוי ראשון לשילטון האנוכיות של המעמד האשכנזי המבוסס.) במערכה זו גדלו הציונים הכלליים פי שלושה בכנסת (מ־7 ל־20 מנדאטים, בתוספת שלושה מנדאטים של ספרדים ותימנים). מיספר הקולות שלהם גדל פי חמישה.

● מסע הליכוד בבחירות לכנסת התשיעית (1977), שסיסמתו היתה „להחליף את השילטון״. גיבור המערכה היה עזר ויצמן, שדבק בסיסמה יחידה זו, חרף כל הלחצים שהופעלו עליו לסטות לכאן ולכאן. מנחם בגין היה חולה ומאושפז בחלק מן הזמן, ועל כן לא יכול היה להתערב. אין לי ספק שאילו היה בגין או במצב תקין, והיה נואם נאומים בסיגנון הימים האלה, היה מפחיד את הציבור עד מוות, והליכוד לא היה מגיע אז לשילטון.

● בלי צניעות רבה, אני מרשה לעצמי להזכיר את מסע־הבחירות של תנועת העולם הזה — כוח חדש, שחולל נס בבחירות לכנסת השישית (1965). בלי כסף, בלי מנגנון כלשהו ובלי תמיכה מאורגנת, עשתה אז קבוצה קטנה דבר שנחשב עד כה כבלתי־אפשרי: להכניס לכנסת כוח חדש לגמרי, שלא בא משום מחנה קיים. הנושא המרכזי היה „לכנסת או לבית־הסוהר״, תוך תגובה על חוק־לישון־הרע שנחקק אז נגד העולם הזה. התדמית היתה זו של השבועון עתיר־המאבקים נגד השחיתות והכפייה הדתית, למען זכויות־האזרח והשלום. התנועה החדשה זכתה במנדאט, והגיעה לסף המנדאט השני. תוך שיכלול הקו הזה זכתה התנועה ב־1969 בשני מנדאטים. תעמולתה היתה כה מוצלחת, עד כי לפחות שתי תנועות — שינוי ור״ץ — חזרו עליה כימעט מילולית במערכה הנוכחית, כעבור 16 שנים.

בליל של שום־דבר

ע ל רקע זה אפשר לבחון את מסעי־הבחירות של המיפלגות בבחירות 1981.

היתי מחלק ציונים רעים לשתי המיפלגות הגדולות גם יחד. בקרב המיפלגות האחרות הצטיינו אגודת־ישראל, התחייה ור״ץ, ונכי שלו ת״ם ותמ״י.

מה קרה לליכוד ולמערך, שכל אוצרות־הזהב שלהם לא עזרו להם לנהל מערכה טובה?

לליכוד היתה, לכאורה, מלאכה קלה. ערב הבחירות התאושש. כמו כל מיפלגת־שילטון, היה ברור מראש שיצטרך לעמוד על היישגיו בתקופת־שילטונו. היה לו יתרון עצום בכך שיכול היה לנגן בו־זמנית על שתי נימות מרכזיות סותרות — הלאומנות המשולהבת מצד אחד, ושאיפת־השלום מצד השני. עמד לו הנישג הגדול של חוזה־השלום עם מצריים. ובראשו עמד מנהיג חזק, נמרץ ופופולרי, שאין דומה לו בזירה הישראלית.

מכאן שהליכוד יכול היה לנהל מסע מרוכז, שבמרכזו יכלה לעמוד אישיותו של בגין, תוך הבלטת שתי הנימות של לאומנות + שלום. התמיכה של רונדל רגן ואנוור אל־סאדאת היתה מובטחת ממילא.

אולם הליכוד ביזבז חלק ניכר ממאמציו בהתקפות פרועות וחסרות־ערך על שימעון פרס ועל המערך, בהתחכמויות תפלות בנוסח ספי ריבלין, בוויכוחי־סרק על עניינים של מה־בכך.

תעמולת הליכוד היתה חזקה רק כשדיברה על בגין ועל קמפ־דיוויד. הקטע החזק ביותר בכל השעות הארוכות של שידורי־הטלוויזיה שלו היה זה שהראה את האוטובוס היוצא לקאהיר. אילו ויתר הליכוד על שלושה רבעים מזמן־השידור שלו, היה מצבו יותר טוב.

הליכוד עצמו סיפק למערך את הסיסמה הטובה היחידה שלו: הבריונות של האספסוף, שעוררה זיכרונות מימי האפנועים.

תעמולת המערך היתה גרועה בהרבה אף מזו של הליכוד.

היא התחילה בלי שום נושא מרכזי. ציר־המאמץ־המרכזי נעדר לחלוטין, ובמקומו

שימעון פרס: פולחן־האישיות לא הצליח

באה סיסמה חסרת־תוכן, שלא התקשרה עם שום מצב־רוח ציבורי קיים או תדמית קיימת של המערך, (שלא לדבר על אופן השפה העבריתי): „יחד ישראל חזקה״.

את האשמה אין לתלות בפירסומאים, אלא בראש המיפלגה, שימעון פרס. הוא לא היה מסוגל להחליט.

לכן לא הוחלט אם לשים את הדגש על נושא תוכני (שלום, צדק חברתי וכו׳) או על נושא אישי (גדולתו של פרס האיש). לפרס אין השקפות חזקות ועקרונות חזקים, ובמילא לא כפה על המערכה נושא כלשהו. מכיוון שהמיפלגה היא סופר־מארקט רעיוני, היה צורך בהחלטה נחושה כדי לבחור בסיסמה ברורה ומרכזית כלשהי. פרס לא היה מסוגל לכך. היוזמים שלו הושתקו (חוץ מאשר במאבק ניבזי למדי נגד הסיעות הקטנות), וגם הניצים לא פתחו כימעט את מקורם. התוצאה: בליל של שום־דבר.

נעשה נסיון לפברק פולחן־אישיות לפרס (מודעות אל״ף, אזרחים־תומכי־פרס, אגודת המיליונרים המייובאים) אך הוא נכשל. אישיותו של פרס אינה מתאימה לכך. נעשה נסיון בחצי־לב להבליט את המייומנות של צוות רחב, אך גם זה ביזבז בגימגומים.

האם יכלה המיפלגה לבחור בנושא מרכזי כלשהו? בוודאי שכן. היא יכלה לאמר: נכשלנו לפני ארבע שנים, למדנו, השתנינו, עכשיו אנחנו מוכנים. אך לשם כך היה צורך להציג רשימת־מועמדים לגמרי אחרת, ולכך לא הספיקה המנהיגות של פרס. תחת רשימה בעלת עשרה־עשרים פנים חדשות ומושכות, שיבלישו מסר זה, בא אוסף עייף זה של עסקנים משומשים, ובראשם שושנה ארבלי־אלמוזלינו, במקום השני. הפרופסורים נגנזו, חוץ מחיים בן־שחר, שלא היה יחליף ליעקוב לווינסון, בעל התדמית המיסתורית המרשימה.

הכמות האדירה של תעמולת המערך בוזבזה, על כן, כימעט כליל.

המיפנה היחידי בא תודות לליכוד: עניין הבריונות. לפתע היה למערך משהו לאמר. הוא יכול היה לעורר פחדים רדומים. נמצאה גם סיסמה גואלת, שהשתלבה היטב במצב־רוח זה: „רק לא ליכוד״. יהיה צורך לחקור, אחרי הבחירות, באיזו מידה השפיע מיפנה זה.

הדבר מבליט, אגב, עיקרון־ברזל של כל תעמולה: בעל־היוזמה הוא המנצח. בניגוד לתורת־המילחמה, האומרת כי המיגננה עולה בכמה על המיתקפה, במאבק התעמולתי ההגנה נכשלת, וההתקפה מנצחת.

האסיפה בפתח־תיקווה מסרה בפעם הראשונה את היוזמה לידי המערך, ובמשך כמה ימים היה הליכוד במצב של התגוננות, נטול־יוזמה. היו אלה ימים חשובים מאוד במהלך המערכה.

כמו שני דינוזאורים

ה נשיא פראנקלין דלאנו רוזבלט, שהיה תועלמן מצויין, לא הזכיר מעולם את יריבו בשמו. בנאומיו היה מתייחס אל יריבו כאל „האיש ההוא״, או „יריבי״. כשנשאל על כך, השיב: „יש מיליונים שאינם יודעים את שמו. מדוע אני צריך לעזור לו להתפרסם?״

זהו כלל בתעמולה: אין עושים פירסומת ליריב. לקבוצה קטנה כדאי להתגרות במיפלגה גדולה. מתוך תיקווה שזו תגיב, ותעניק לה פירסום־חינם. אך במודעה של קוקה קולה לא ייאמר: „המשקה שלנו טוב יותר מאשר פפסי־קולה.״

כלל זה אינו ידוע לתועלמנים הפוליטיים בישראל. המערך ביזבז מיליוני לירות בפירסומו של מנחם בגין.

הוא פירסם תמונות־ענק של מנהיג־חרות, כדי לאמר ש„אי־אפשר לסמוך עליו״. מאות אלפי קוראים, שעברו על עמודי־העיתון בריפרוף, ראו רק את תצלומו של בגין וסברו, לתומם, שאלה הן מודעות של הליכוד. ואילו הליכוד ביזבז מיליונים בפירסום דמותו של שימעון פרס, בליוויית השמצות שונות.

סוג זה של תעמולה מוצדק רק במיקרים חריגים. לדעתי, צדק המערך כאשר הציג בתשדיריו את הסרטים של נאומי בגין, כאשר השתלב הדבר בטענתו כי הדמוקרטיה בסכנה. יללות האספסוף ונאומי־הארס של בגין בוודאי הועילו, באותו שלב, למערך, לעורר שכבות מסויימות, שהיו חשובות לו.

אפשר היה לציין שגיאות רבות בתעמולת המיפלגות הגדולות. החובבנות חגגה, למרות — ואולי מפני — שהועסקו פירסומאים מיקצועיים.

יש הברך ניכר בין פירסומת מיסחרית ובין תעמולה פוליטית. הדיעה שצריכים „למכור״ את שימעון פרס כמו בקבוק של „פינה־קולאדה״ מסברת את האוזן, אך אין היא נכונה. מי שמבין כך אינו מבין את יסודות הפעולה הפוליטית.

אך גם בכך אין להאשים את הפירסומאים דווקא. תפקידם היה צריך להיות טכני בילבד. אם פלשו למערכת ההכרעות, הרי זה מפני שהפוליטיקאים לא היו מסוגלים להכריע בעצמם.

בסופו של דבר איבדו כל הגימיקים וההתחכמויות את טעמם, ומערכת־הבחירות התנהלה כאילו מעצמה. התדמיות היסודיות של שני הגושים הגדולים התנגשו, כמו שני דינוזאורים בימי קדם, והכוחות הסטיכיים הכריעו.

בסיפרו מילחמה ושלום תיאר ליב טולסטוי את המצביא הרוסי קוטוזוף, היושב על כסא ומשקיף על שדה־הקרב של בורודינו, מבלי לעשות דבר. בתשובה לגיבור־הספר מסביר הגנרל כי מגיע רגע בקרב, שבו שוב אין למצביא לעשות מה לעשות. שני המוני־אדם מתנגשים גופנית ונפשית, והכוחות הסטיכיים מכריעים.

זה קרה גם במערכת־בחירות זו. אחרי שהכל נאמר והכל שודר

(המשך בעמוד 78)

כל ישראל מגיש:
התכניות הטובות ביותר לנופש בישראל.

מלון קיסר — אילת
פאר מלונות אילת, מועדון הלילה החדיש באילת. 504 שקל לזוג, לינה וארוחת בוקר ליום. ילדים עד גיל 12 בחדר הורים 50% הנחה.

קיסרית — קיסריה
כפר הנופש החדיש, 24 שעות ביממה פעילויות ספורטיביות ותחויות בידור וכל זאת במחיר של 440 שקל לאדם כולל מע"מ לפנסיון מלא: כולל כל התוכניות.

מלון קאנטרי קלאב
נופש ספורטיבי ומשפחתי, בחודש יולי תהנו גם מברביקיו עשיר במחיר ארוחת ערב רגילה. (ברביקיו בלבד — 150 שקל לאדם). וכל זאת ב־390 שקל לאדם בחדר זוגי חצי פנסיון. (המחיר תקף גם לאוגוסט).

מלון בלו־ביי — נתניה
פאר מלונות נתניה, 2 בריכות שחיה חדרי אוכל מפוארים — 350. ש' כולל מע"מ לאדם בחדר זוגי, חצי פנסיון, מינימום 4 לילות.

מלון בקעת הירח — אילת
מלון נופש מעולה למשפחות עם ילדים, 2 בריכות שחיה, חדר אוכל בהגשה, — 423. ש' לזוג כולל מע"מ, לינה וארוחת בוקר.

מלון הסלע האדום — אילת
המלון היחיד הכולל בידור ערב ערב, אוכל מעולה, תוכנית לילדים וכל זאת במחיר — 440. ש' כולל מע"מ לאדם בחדר זוגי, חצי פנסיון.

שלמה המלך — נתניה
מלון פאר 4 כוכבים, מועדון בדיאות, בריכת שחיה, סאונה, — 366. ש' לאדם בחדר זוגי, חצי פנסיון.

דן קיסריה, כרמל, אבדיה
4 לילות + לילה חמישי חינם (לינה וארוחת בוקר), בקבוק יין וסלסילת פירות בחדר וכל זאת ב־ — 325. שקל לאדם בחדר זוגי לינה וארוחת בוקר (אכזיה וקיסריה בתוקף עד ה־22.7)

גלי כנרת
מלון פאר, לאורחים השוהים 3 לילות, ניתנת שהיית חינם בלילה הרביעי (לינה וארוחת בוקר) וכל זאת במחיר — 3.309. שקל כולל מע"מ לזוג על בסיס חצי פנסיון ל־4 לילות שהלילה הרביעי על בסיס של לינה וארוחת בוקר.

* כל המחירים כוללים מ.ע.מ.
* המחירים בתוקף עד ה־1.8.81
* מכבדים כרטיסי אשראי ישראכרט וויזה
* הזמנות טלפוניות באמצעות כרטיסי אשראי ישראכרט: טל. 7/03־286186

* דולפינריום פתח שעריו — הזדרזו ותהנו ממחירי תקופת ההרצה
* תנאים מיוחדים לקבוצות מעל 15 איש

כל ישראל

במחירי בית המלון ואפילו פחות!

פרטים והרשמה בסניפי „כל־ישראל, תיירות ונופש":
תל־אביב: הנהלת „כל ישראל" אלנבי 95, טל. 286186/7 * **חולון:** תודיקו, רח' סוקולוב 60, טל. 03־847652 * **חיפה:** רח' בלפור 11 טל. 04־643258 * **נתניה:** שרטורס, רח' שמואל הנציב 6, טל. 053־31343 * **עפולה:** אקדמי־טרוול, רחוב הכנסת 10, טל. 065־93123 * **אשקלון:** אשקלונטורס, מרכז נפתי, טלפון 051־29922 * **ראשון לציון:** רח' הרצל 45, טל. 03־946646 * **כפר־סבא:** טמסח, רח' ויצמן 78, טל. 052־22192 * **באר־שבע:** בן־וייס, רח' העצמאות 48, טל. 057־74615 * **פתח־תקוה:** רח' איכילוב 4, טל. 03־911744 * **רעננה:** דן, רח' חנקין 5, טלפון 052־23984 * **רמת־גן:** היסתור, רח' ביאליק 47, טל. 03־721343.

לבני הכותנה המעולים

סרינאים

לא הגדולים ביותר–אבל הטובים ביותר

היום שלו גזר־הדין

הלכתי ברחוב שלמה המלך בתל־אביב והתקרבתי לרחוב המלך ג'ורג' (החמישי), כאשר שמעתי לפתע קול מוכר, הבוקע ממקלט־הרדיו. זה היה קולו של וינסטון צ'רצ'יל. ניגשתי אל הקיוסק, שבו עמד המכשיר, והקשבתי.

בסיגנון שלא היה דומה לו, דיבר המנהיג על הפלישה הגרמנית לברית־המועצות, שהחלה זה עתה. במילים לוהטות צייר ציור של איכר רוסי שליו, החורש את שדהו, כאשר לפתע צוללים מן השמיים המטוסים הגרמניים זורעי־האימה, הממטירים על הכל חורבן ומוות.

עכשיו, אמר, שואלים הכל מהי החלטתה של ממשלת הוד־מלכותו. אך האם יכול להיות ספק לגביה? מהרגע הזה אנו עומדים ביחד בקרב נגד המיפלצת המתועבת, עד אשר...

צ'רצ'יל

אני מצטט מתוך הזיכרון. אחרי ארבעים שנה, אני עדיין שומע את המילים מתנגנות באוזני.

אותו יום היה יום של צהלה ושימחה לכולנו. במשך שנה חרדנו לגורל העולם. בריטניה עמדה לבדה, לגמרי לבדה, מול המכונה הנאצית האדירה, שנראתה כעל־אנושית. כוחות בלתי־מנוצחת. היה נדמה כי הנה יפול גם האי, והמגף הנאצי ידרוס את העולם כולו. והנה פלשו הגיונות החומים לרוסיה הגדולה, ושם ימצאו את מותם, כמו לגיונות נפוליון לפניהם.

מי מאיתנו יכול היה להעלות על דעתו כי באותו יום נפתח הפרק הנורא ביותר בתולדות העם היהודי, בתולדות המאה ה־20?

ההשמדה ההמונית של היהודים לא החלה לפני הפלישה לברית־המועצות, ולא יכולה היתה להתחיל. הטירוף הרצחני של אדולף היטלר לא יכול היה למצוא את פורקנו במעשים כל עוד שרד שריד של נורמליות בעולם. המילחמה במערב היתה מילחמה „תרבותית", איכשהו. עוד נשמרו בה כללים כלשהם. והגרמנים עצמם עוד לא איבדו צלם־אנוש.

הכל השתנה באותו יום נורא ביוני 1941. במערכה זאת עמדו זו מול זו שתי דיקטטורות טוטאליטריות, שבזו לחיי־אדם. למן הרגע הראשון, בוטלו בה כל חוקי המילחמה, אשר האנושות המייסרת הנהיגה אותם בעמל של 300 שנה. מיספרי ההרוגים, הפצועים, השבויים נמדדו במיליונים. שוב לא היה ערך לחייו של אדם — לא של אדם גרמני, לא של אדם סובייטי, ולא כל שכן של אדם יהודי.

היטלר ניצל את העובדה שברית־המועצות לא היתה חתומה על אמנת ז'נבה, וקבע כי כלליה אינם חלים על מערכה זו. היא הורה לגנרלים שלו להוציא להורג מייד כל שבוי־מילחמה סובייטי הלובש מדים של קומיסאר פוליטי. הקומיסארים האלה, שליחי המיפלגה הקומוניסטית בצבא, היו חיילים לכל דבר. רציחתם היתה פשע־מילחמה. הגנרלים שלא הוורמאכט ידעו זאת, התנגדו מעט, ונכנעו.

אחרי זה היה הכל אפשרי. רציחות המוניות בשדה. מחנות־השמדה. תאי־הגאזים.

שום עם לא סבל באותה מילחמה כמו העם היהודי. אך הוא לא היה העם היחידי שסבל. כ־20 מיליון אנשים סובייטים — גבר, אשה וילד — ניספו באותה מילחמה. על כולם נגזר למות באותו היום שבו שמעתי את דבריו המלהיבים של צ'רצ'יל.

המעשה הנתעב ביותר

יום־השנה ה־40 של הפלישה הגרמנית לברית־המועצות החייה, לשעה קלה, כמה ויכוחים ישנים, ופתח כמה פצעים שהגלידו.

מיבצע ברבאروסה, שנקרא על־שם הקיסר פרידריך אדום־הזקן אשר ניספה במסעי־הצלב, בדרך לארץ־ישראל (רבותי מהטלוויזיה, אנא: הוא לא היה „קיסר האימפריה הרומית", כפי שנאמר בכתבתכם. הוא היה קיסר גרמני. הקיסרות הגרמנית נקראה אז „הרייך הרומאי הקדוש של האומה הגרמנית", אך זה היה רק לתיפארת המלוכה!), היכה את סטאלין בהלם, ובכך הוא דמה מאוד למילחמת יום־הכיפורים שלנו. הרוסים ידעו היטב על ההכנות הגרמניות. הם קיבלו אזהרות רבות מפי מוסדות־הביון של מדינות־המערב. המרגל הקומוניסטי הגאוני זורגה, שנעלם ביפאן, הודיע במדוייק על היום והשעה של ההתקפה הצפוייה. אך ביגלל ה„קונספציה" של סטאלין, נאלץ הצבא האדום להתעלם מהאזהרות האלה, בדיוק כמו צה"ל כעבור 32 שנים.

דווקא סטאלין, שהיה חשדן פאראנואידי, לא האמין בבוא ההתקפה, חרף כל הסימנים. סיבת האשלייה טמונה במעשה שמסביבו נטוש הוויכוח עד היום: הוא וכל הנאצי סובייטי, שהיכה בשעתו את העולם בהלם, ושממנו לא החלים לגמרי עד היום.

במשבר מינכן של סתיו 1938 כרת נוויל צ'מברליין הבריטי, יחד עם עמיתו הצרפתי, הסכם עם אדולף היטלר ובניטו מוסוליני. צ'כוסלובקיה היתה הקורבן, אך הסובייטים היו בטוחים — ודי בצדק — כי הכוונה של מדינות־המערב היתה להפנות את היטלר הנוראי לעבר הסובייטים, וכך להיפטר משני הדיקטטורים במכה אחת.

כעבור שנה, כאשר עמדו הנאצים לפלוש לפולין, חשש סטאלין שמא מתגשמת מטרה זו. נראה שהיה מוכן אז לכרות ברית עם הבריטים והצרפתים. אבל אלה התמהמהו, ואז הקדים היטלר את אנשי המערב. שר־החוץ האווילי שלו, יואכים פון־ריבנטרופ, חתם על חוזה לאי־התקפה עם ויאצ'סלב מולוטוב, שר־החוץ של סטאלין. סטאלין עצמו השתתף והצטלם במעמד.

משמעות החוזה התבררה תוך כמה ימים, כאשר פלשו הנאצים לפולין ממערב. כעבור כמה ימים פלשו הסובייטים לפולין ממיזרח. שני הצבאות נפגשו בעיר־מולדתו של מנחם בגין, ברסט־ליטובסק, ושם נקבע הגבול ביניהם.

זה היה מעשה ציני, שמעטים היו כמוהו בתולדות העולם. כאשר פלשו הנאצים, כעבור שנתיים, לברית־

המועצות, חשבו רבים בליבם: „מגיע להם, לגבלות האלה!"

אך כמו כל מעשה בהיסטוריה, פתוח גם זה לוויכוח. את אחת התיאוריות המעניינות ביותר קראתי דווקא בסיפרו המרתק של הסופר היהודי הרמן וק, רוחות המילחמה. לדבריו הציל החוזה הציני את ברית־המועצות, והביא למיגורו של היטלר. כי תודות לו הוזז הקו הקידמי של הצבא האדום מאות קילומטרים מערבה, אל מרכז פולין. כאשר פלשו הנאצים, הם נאלצו להתחיל בזיגוק בקו הזה. היה עליהם לעבור את מחצית פולין, ואת כל ליטא, לאטוויה ואסטוניה, לפני שיכלו להתקרב למוסקווה וללנינגראד. כך איבדו ימים יקרים, וכאשר הגיעו למבואות שתי הערים — היה זה מאוחר מדי. החורף הרוסי הנורא שבר את ההתקפה, דקה אחת לפני השעה 12.

אפשר בוודאי להלוך על תיאוריה זו. אך היא מראה שאין מעשה בהיסטוריה, ויהיה נתעב ככל שיהיה בעיני בני־דורו, שאין לו צד שני.

ספאסיבה וחאראשו

לפעמים קורה לך שאתה עובר בנוף מסויים, והנה נדמה לך שכבר היית שם פעם. אינך זוכר מתי זה היה, אך כל עצם מוכר לך במעורפל, הריחות והקולות מזכירים לך משהו — כאילו חלמת עליהם, או שפגשת בהם בגילגול קודם.

כך קרה לי השבוע, כאשר צפיתי בסרט הסובייטי מוסקווה אינה מאמינה בדמעות.

כמה שנים עברו מאז שראינו בפעם האחרונה סרטים סובייטיים, מאז ששמענו צלילים רוסיים על הבד? בעורקי אינה זורמת אף טיפה אחת של דם רוסי. מעולם לא הייתי ברוסיה. אך ככל אדם שגדל בארץ, הושפעתי מדברים רוסיים, ביודעין ושלא־ביודעין. סרטים רוסיים, שירים רוסיים בתנועות־הנוער, מחזות רוסיים (ועוד איך!) בהבימה, טיפוסים רוסיים בבתי חברים.

זה כימעט נשכח. השירים התחלפו. הבימה השתנתה. הורי החברים הלכו לעולמם. אך איכשהו, בנבכי נפשנו, נשארה איזושהי כמיהה למשהו מוכר שאבד, כמו כמיהתו של גידם לזרוע שאיננה (כפי שהעיר יצחק ליבני אחרי הסרט).

והנה, במשך כשעתיים, כל זה היה. הנוף הגאיבי של הסרט הסובייטי, המילים המוכרות. מאלאדייץ. חאראשו. ספאסיבה. ניצ'וו. (הדמיון הוסיף את המילים שלא הופיעו בסרט, ושהיו חלק משפת נעורינו.) והשירים הנהדרים, וכל טיפוס בסרט מזכיר טיפוסים שהכרנו פעם — הגברת קאמרשטיין, אמו של בנימין תמוז, והגברת לווין, אמו של עמוס קינן, ואלכסנדר פן, ובעל הקיוסק בפינה.

לולא השואה, האם היתה החברה הישראלית דומה כיום לחברה הנראית בסרט?

הסרט מרתק דווקא ביגלל הדברים הקטנים שבו. מובן ששום סרט, ולא כל שכן סרט המייוצר בארץ קומוניסטית, אינו משקף את המציאות נאמנה. אך יש בו המון מבטים קטנים המאפשרים לקבל מושג על המציאות הסובייטית. האנשים בתור למכבסה, הקהל על המדרגות הנעות של התחתית, האנשים בקרון הרכבת, העוני הנורא של שנות ה־50', הסופרמארקט, הריהוט בחדרים, הפער בין דירת המנהלת המצליחה ובין חדר־דידה הטכנאי.

בפעם הראשונה בא לי החשק לנסוע לברית־המועצות ולראות את הדברים במו עיני, סתם כתייר. אצטרך לחכות עד שאוכל לעשות זאת בדרכוני הישראלי.

בית־ספר לבריונות

השימחה לאיד היא תכונה שלילית מאוד. אני יודע. לכן מאוד־מאוד לא נעים לי להודות בה. אבל היושר מחייב. אני מודה.

כמו כל אדם הגון התרגשתי מאוד למראה הבריונות והאלימות, שהופעלו על־ידי אספסוף מודרך וספונטני נגד אסיפות המערך, בשלב האחרון של מערכת־הבחירות.

בריונות ודמוקרטיה פשוט אינן הולכות ביחד. כאשר מנהיג פוליטי אינו יכול להשמיע את דבריו באוזני אוהדיו, מפני שקבוצות של בריונים משתיקות אותו בצווחות „זיג הייל!" או „הו הא" או „בגין! בגין!" — משמע שהדמוקרטיה יצאה לחופשה. כאשר ממטירים עגבניות על ראשי־מיפלגות, לא נותר מקום לוויכוח רציונלי. ובלעדיו, הדמוקרטיה גוססת.

על כן נזעקתי, כמו רבים וטובים. מחיתי. הפגנתי למען הצלת הדמוקרטיה. הייתי מוכן לעלות על הבאריקדות.

וכל אותו זמן חשתי, באחת מפינות לבי, טיפ־טיפה של שימחה לאיד.

ומדוע?

מפני שתהליך זה לא התחיל במערכת־בחירות זו. והקורבנות הראשונים שלו לא היו אנשי המערך.

לפני שנה וחצי הוזמנתי לנאום לפני הסטודנטים באוניברסיטה העברית. פלוגת־סער של „הרב" מאיר כהנא החליטה למנוע ממני את זכות־הדיבור, והטביעה את דברי בצווחות־אימים. כל הסטודנטים ההגונים שישבו באולם (והם היו הרוב הגדול), כל אנשי־הביטחון של האוניברסיטה וכל מישטרת־ישראל לא היו מסוגלים להתגבר על הבריונים. היתה תיגרה, המישטרה הרביצה, בלי הפלייה, למפריעים ולמופרעים כאחד, אבל איש לא נעצר ואיש לא הוצא בכוח. האסיפה בוטלה. הבריונים ניצחו.

המערך לא התרגש. כשדיברתי על העניין בכנסת, לא נכח כימעט איש מאנשי־המערך. מה היה איכפת להם שבריוני הימין מפריעים לאנשי השלום? הרי זה עניין פרטי.

זה לא היה מיקרה יחידי. מזה שנים נתקלים אנשי־השלום בארץ בתופעה זו. אין הם יכולים לקיים אסיפות במקומות רבים בארץ, מפני שהם צפויים שם לפורענות. בלי הגנה עצמית, באמצעות עשרות בחורים חסונים, אין הם יכולים לממש את זכות־הביטוי שלהם באתרים רבים. מועדוני של"י חובלו כמה פעמים, ו„הרב" כהנא זרק ראש של גמל שחוט בפתח מערכת העולם הזה.

ואין זו, אגב, תופעה המוגבלת לציבור היהודי. אותם אנשי־השלום גם אינם יכולים להופיע בכפרים ערביים רבים, מפחד הבריונות של חסידי רק"ח. ולא מהיום. בבחירות של 1969 הייתי זקוק לניתוח במיתרי־הקול שלי אחרי כמה אסיפות בכפרים הערביים, שבהן ניסיתי לשווא להשמיע את דברי — מול מקהלה־צווחת של אנשי־רק"ח, שהיה מגוי וגמור עימם שלא לאפשר לי להשמיע אף מילה אחת.

כל זה לא עניין את אנשי־המערך. מה היה איכפת להם? הם היו בטוחים. הם מיפלגה גדולה. להם זה לא יכול היה לקרות.

אך הנה זה קרה.

סטאלין, ריבנטרופ (שני מימין), מולטוב (יושב)

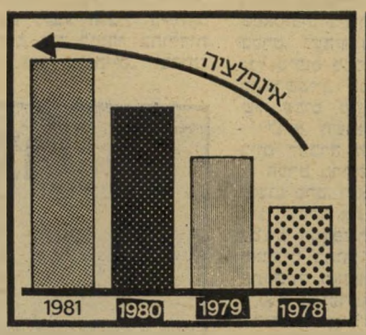
המשק

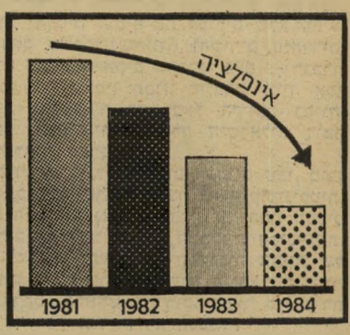
שאלה קשה

„אם כך, מה בכל זאת צריך לעשות כדי לבלום את האינפלציה ?"

הפרופ' פטנקין: זו שאלה קשה מאוד. אני לא בטוח שיש לי מטה קסם איך לעצור את האינפלציה. אולם ברור לי מעל לכל ספק, מה לא צריך לעשות. אחד הדברים האלה הוא שאין להגדיל את הוצאות הממשלה. וזה בדיוק ההיפך מה שעושה הממשלה היום (מתוך ראיון עם הפרופ' פטנקין, מורם של יורם אריזור וחיים בן־שחר, שפורסם ביום השישי שעבר ב„ידיעות אחרונות").

ובכן, בשביל הפרופ' פטנקין השאלה קשה. לא כן אצל מסבירי הליכוד. אצלם אין שום קושי. הם פשוט הכינו תרשים גראפי יפה, שבו הם מראים כיצד תרד האינפלציה מ־1981 ועד 1984. הם אפילו לא צריכים להסביר איך, הציור מדבר בעד עצמו. הם שכחו משום מה להראות את העבר, מ־1978 עד 1981. את זאת

כך תראה האינפלציה לקראת 1984, וכך היא נראתה מאז 1978. הרישום הראשון בוצע על־ידי מחלקת הגרפיקה של הליכוד והשני, שכולל אותם מרכיבים, כפי שהיתה האינפלציה בשנות שילטונו.

עשינו אנחנו. הרבה פחות יפה, אבל יותר בטוח, יותר אמיתי. התרשים שלנו מספר את מה שהיה. הידד למחלקת הגרפיקה של הליכוד.

אבל הדברים חמורים הרבה יותר. היום, אחרי הבחירות. וכך רואה אותם הפרופ' פטנקין: אין פיתרון קל לאינפלציה. נכנסנו לתהליך קשה מאוד, שקשה עוד יותר לצאת ממנו. בין גורמי האינפלציה, מרכיב חשוב ביותר הן הוצאות הממשלה. אין ספק שסעיף זה הוא בעל תפקיד מרכזי, ובימצום הוצאות הממשלה הוא בעל ערך חשוב בבלימתה. ועוד: קשה לטפל בבעיות אחרות במשק, כל עוד לא מיתנו את קצב האינפלציה. האינפלציה מעוותת חישובים. קיימת אי־ודאות לגבי מחירים, הפוגעת בפעילות המשק. קחו, לדוגמה, את הגידול של כוח האדם בענף הכספים, כמו בנקים וחברות־ביטוח, בתקופת אינפלציה. הסיבה לפעילות בענף זה — כולם רוצים להגן על עצמם בפני האינפלציה. יש לזה מחיר. עד כאן.

צריך להתחיל להדק את החגורות. לא חשוב איזו ממשלה תהיה לנו. בכל מקרה, בכל מצב, את החגורות שלנו, לא של המטוס, נצטרך להדק. נוציא הרבה יותר על מזון. נוציא יותר על תחבורה ציבורית. נוציא המון על דלק למכונית — מחירו יקיע שחקים. ניסע פחות, ואולי נלך יותר ברגל. לחו"ל ניסע, אם בכלל, פעם בשנתיים או בשלוש; אלא אם ניסע ב„שליחות". בימי שישי „נקטר" יותר, ובימי השבוע נעבוד יותר — אולי. ואז, בעוד ארבע שנים, נראה אחרת.

עיתונות

דלק פולני

בעיתון היומי בפולנית „נוביני קורייר" (היוצא לאור בארץ), מה־18 ביוני השנה, מצאנו חידוש עולמי: מודעה של „דלק", חברת הדלק הישראלית בע"מ, המשתרעת על פני חצי עמוד. המודעה מספרת לקוראי העיתון, שהרווח הנקי (לאחר מס) של החברה לשנת 1980 היה 69.6 מיליון שקל. ומהו החידוש? לימוד שפות באמצעות מודעות; המודעה כולה ב־עברית. לתשומת־לב בעלי המניות של החברה, הקוראים פולנית ועברית כאחד.

עיקר שכחנו: העיתון יוצא לאור על־ידי „החברה המאוחדת להדפסה", ה־מסונפת בדרך עקלתון למערך.

תעופה

7 סגנים פוטרו

ביומון „אינטרנשיונאל הראלד טריבון" מצאנו כתוב: חברת התעופה „פאן אמריקן" פיטרה שבעה סגני־נשיא. ה־חברה, שסבלה לאחרונה מהפסדים כבדים, הגדולים ביותר מאז הקמתה, אימשרה לשבעה מתוך 42 סגני־הנשיא שלה „ללכת"; וואת, לדברי מקור בכיר ב־חברה, כדי לייעל את פעולות החברה. שלושה סגני־נשיא נוספים יצאו ל„חופשה מאונס בהתנדבות".

הפיטורין נעשו על פי החלטת מועצת־המנהלים, שדנה בישיבתה האחרונה ב־ייעול החברה.

ההפסד התיפעולי של החברה ב־1980 היה 88 מיליון דולר, הגדול ביותר מאז הקמתה.

עד כאן הידיעה. ומכאן שאלה: כמה מנהלי מחלקות יצאו לחופשה על פי החלטת מועצת־המנהלים של „אל־על". כמו כל דבר אצלנו, יפה לחקות את האמריקאים. נו?

דיור

וילה במאה דולר

מעשה שהיה. סיפור אמיתי, שהובא אלינו ישירות מארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות (ארצות־הברית).

מעשה בקבלן שבנה וילה בפרברי אחת הערים; סיים לבנות וחיפש קונים. עבר חודש, עברו שישה חודשים, עברה שנה, ולווילה ששוויה נאמד ב־160 אלף דולר לא נמצא קונה. ביום אחד בחיר עלה רעיון אדיר במוחו של הקבלן. הלך אל ראשיה של אגודת־צדקה מקומית והציע להם להכין 2,000 כרטיסים, בשווי של 100 דולר האחד, למכירה בין חברי האגודה. כל הרוכש כרטיס, ישתתף ב־הגרלה שתזוכה בה יקבל את הווילה. התנאי היחידי שהעמיד: שיהיו לפחות 1600 משתתפים. כל סכום שייאסף מעל ל־160 אלף דולר, יהיה של האגודה.

ואומנם, ההגרלה נערכה כמצופה, ב־1 ביוני. הזוכים היו שלושה: בעל הכרטיס, שזכה בהגרלה ובווילה במאה דולר; אגודת־הצדקה, שזכתה ב־40 אלף דולר, והקבלן, שמכר את הווילה שבנה.

מיסים

„טופס 50"

מעשה בקבלן תל־אביבי שמכר דירה אחרונה בבית שבנה. לצורך העברת הבעלות לקונה, הוא חייב להמציא לטאבו אישור, על פי סעיף 50 לחוק מס־שבח. אישור זה בא לקבוע, כי הרווח ממכירת הזכויות במקרקעין שפרטיהם נקובים בבקשה לאישור, נתון לשומה על פי פקודת מס־הכנסה. מסובך? לא כל כך.

סירבו לתת לו את האישור, כיוון שהיה חייב כסף משנים קודמות. אמר להם: קודם אשלם את הקרן, ואת היתר כאשר אקבל חשבון מפורט. אמרו לו: לא!

מי סובל? האזרח שקנה את הדירה ושאינו יכול להעביר אותה על שמו ב־טאבו.

הבורסה

עצבנות ותיקווה

בשבוע שעבר היה המסחר בבורסה עצבני. ולמה שלא יהיה עצבני, אם מועד הבחירות קרב. אך בסך הכל היתה „יצי־בות יחסית עם עליה מתמדת". מניות בל"ל עשו למעלה מ־80% במשך מחצית השנה. ראוי לציון. מה יהיה במחצית השניה, מי יעשה יותר, המניות או אולי הצמודים? התשובה לא תלויה רק ב־בנקים, אלא ובעיקר במדד, ואם אכן יהיה בשיעורים גבוהים, תהיה עדנה לצמודים.

שחי אסכולות

על השאלה מה יקרה בבורסה אחרי הבחירות, חלוקות הדעות. כולם מסכימים שלפחות בשבוע הראשון תהיה גאות. חלק מהמבינים טוען, שהגאות תימשך חודש ואולי יותר. אחרים אומרים: שבוע, ולא יותר. כולם מסכימים ששנת 80' לא תחזור. גם אלפי המשקיעים שנפלטו או ברחו לא יחזרו. סכומי הכסף שבידי הציבור יקטנו ריאלית, כספים נוספים ונוספים על הנוספים, לא יבואו. אבל עד שיקוצצו כל הסובסידיות יהיה עוד מה לעשות בבורסה. למשל: לקנות בעיקר צמודים ופחות מניות. עד כאן הפסימיסטים.

האופטימיסטים אומרים: לא חשוב איזו ממשלה, הבורסה תחגוג. המסחר בבורסה סבל תקופה ארוכה מידי מ־„עצבות". עכשיו ההזדמנות, והיא תגרוף גם את אלה שברחו ממנה וגם את אלה שעוד לא הספיקו „לבוא בשעריה". ה־מסחר יגאה, שערי המניות יעלו; הכסף שהיה בהמתנה ייכנס למעגל ויקפיץ את השערים. כדאי יהיה להשקיע במניות, אך ליתר ביטחון — אפשר גם קצת בצמודים.

אומר אחד מהמאמינים: השוק היום הוא אטרקטיבי מאוד; במחירים של היום כדאי לקנות מניות; היום ההזדמנות — אפשר אפילו להתעשר. „אילו היה לי הכסף, הייתי מכניס לסל הקניות שלי חצי מגיליון השערים."

תיקון 19

עד לפני כמה שבועות או, ליתר דיוק, עד היכנסו לתוקף של תיקון 19 לפקודת המס, היו הרבה חברות וגם חבר'ה, שעשו חיים על חשבון האוברדראפט ו־מס־הכנסה גם יחד. ובצדק. מה שאין החוק אוסר, כמעט תמיד מותר, ובעסקי מס בוודאי.

ריבית על הלוואה לצורכי עסק, היא הוצאה מוכרת. ולמה לא לעמוד בחובה בבנק, ועם החובה הזו לקנות, למשל, ניירות־ערך, ואת הריבית שמחייב אותך הבנק, להעמיס על מס־הכנסה. מותר? בהחלט. עד לאחרונה. בא תיקון 19 ל־פקודת מס־הכנסה למנוע אפשרות זו, באומרו שהריבית לא תוכר כהוצאה, ברגע שיש לך מילוות מועדפים, אג"ח, מניות, מט"ח, למעט, שימו־לב, מניות של חברה שאתה בעל עניין בה: „מחזיק לפחות 5% ממניות החברה לתקופה של שלוש שנים." אז הריבית מוכרת כהוצאה.

דרוקר: „עוז"

וזהו הפתח. מי שאין לו בעיות של אשראי, עושה מה שעשה הקבלן המצליח זכריה דרוקר, על פי עצתו הנבונה של יועצו לענייני כספים. לוקחים הלוואה בבנק, קונים 26% ממניות „עוז", ובעבור שלוש שנים כל ההוצאה על הריבית תנוכה ממס־הכנסה. והעיקר — המניות במתנה.

כמות המניות של „עוז" בשוק קטנה. המבינים אומרים שמחירן יכול להכפיל עצמו. מי שמאמין למבינים, יעשה כמותם.

סיפורים

אם תיבנה בישראל תחנת־כוח גרעינית, יהיה מחירה כ־1 מיליארד דולר. קרוב לוודאי שתחנה זו תהיה מתוצרת „וסטינגהאוז" האמריקאית. סוכני חברה זו בארץ הם חברת „אלקטרה". בינתיים הצליחה „אלקטרה" למכור ארבעה טרנספורמטורים ענקיים לתחנת־הכוח שתוקם בזיקים. המחיר: 35 מיליון דולר. ניחשתם: תוצרת „ווסטינגהאוז".

עסקים

עצות בטלקס

מה שטוב באמריקה, טוב גם בישראל! אולי! בכל מקרה כדאי לנסות. ואומנם לפני כחודשיים החלו שני צעירים, בעלי רקע עסקי, להפעיל שרות חדש למשקיעים בבורסה (גם של ניו־יורק): ייעוץ יומי בטלקס למינויים.

החברה „גלובס פאבלישר" מעבירה מדי יום, בשעה 7 בערב, טלקס בן 300־400 מילה ל־60 לקוחותיה. החומר ה־מועבר מכיל דו"ח תמציתי על המסחר היומי ואחריו ידיעות, תחזיות והערכות המסווגות על פי שלוש דרגות אמינות. וזהו למעשה החידוש. אגב, שמועה זוכה לדרגה הנמוכה ביותר.

מקורות המידע וההערכות הם שונים: ברוקרים, עיתונאים, מנתחים פיננסיים, בנקים ואחרים.

עוד חידוש מעניין: הטלקס מועבר לכל חלקוחות בבת אחת, באמצעות טלקס ממוחשב, על פי קוד סודי מזהה של כל לקוח. המחיר תלוי בהיקף ה־שרות: שלושה חודשים 238 דולר, של ארצות־הברית, כמובן.

בורסה

מי יהיה חבר?

לא כל אחד או אחת יכולים להיות חברים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

מיספר חברי הבורסה היום הוא 29. מתוכם 18 הם בנקים ויתר ה־11 הם חברות פרטיות.

כדי להתקבל כחבר לבורסה צריך לעמוד בדרישות מסויימות של איתנות כספית, מהימנות, מיומנות וניסיון ב־עסקי ניירות־ערך".

שמועות מהלכות שעניין האיתנות ה־כספית יהיה לרועץ לכמה מן החברות הפרטיות, החברות בבורסה.

במדינה

הכנסת

ביטול ההשעייה

בג"ץ נתן לוועדת־הכנסת אפשרות לחזור בה — וכאשר סירבה, ביטל בעצמו את השעיית ח"כ

שמואל פלאטו־שרון זכה בשיבה מיליוני לירות ובכיסאו בכנסת לעוד שלושה ימים, מדינת־ישראל זכתה בתקדים ראשוני מסוגו לי־מדינה חסרת־חוקה.

כשבועיים לפני שהורשע ח"כ פלאטו־שרון בדין, נכנס לתוקפו חוק המאפשר השעייתו של ח"כ שהורשע בפלילים. חברי־הכנסת שחל ויוסי שריד דרשו מיד את הפעלת הסעיף החדש נגד פלאטו. וועדת־הכנסת אמנם כך החליטה.

אז פנה סניגורו של הח"כ לבית־המישפט הגבוה לצדק, וטען כי פירוש החוק, כפי שנתקבל בוועדת־הכנסת, הוא אבסורדי ונוגד את רוח החוק, ולכן על בית־המישפט הגבוה לצדק לבטל את ההשעייה. אחרי דיון ארוך החליט בית־המישפט לתת לוועדת־הכנסת הזדמנות לחזור בה בעצמה מההשעייה, כדי לא ליצור תקדים, שבג"ץ מבטל החלטה של ועדת־כנסת, שהיא חלק מהזרוע המחוקקת. אבל מיד עם מתן ההחלטה הודיע יושב־ראש ועדת־הכנסת, ח"כ משה מרון, לעיתונות, כי הוועדה כבר דנה בעניין, ואינה מתכוונת לשוב ולעסוק בו.

העניין שב לדיון בפני הרכב מייוחד של חמישה שופטים, ושם טען עורך־הדין יצחק לאור, שייצג את פלאטו־שרון, כי העונש החמור ביותר שמטיל החוק החדש על חבר־כנסת שהורשע בפלילים הוא הרחקתו הסופית של הח"כ מהכנסת, הרחקה עולמית. לשם כך חייבת הכנסת כולה לדון בעניין, לפי פרוצדורה מסובכת הקבועה בחוק. אפשרות זו קיימת רק אם ההרשעה היתה בעבירה פלילית שיש עימה קלון, ובפסק־הדין ה־סופי נקבע עונש של יותר משנת מאסר בפועל.

עונש ביניים. פלאטו־שרון אמנם הורשע בעבירה שבית־המישפט קבע כי יש בה קלון, אך פסק־הדין אינו סופי עדיין, והוא עומד בפני ערעור. אולם העונש שקבע בית־המישפט היה תישעה חודשי מאסר בפועל בלבד, לכן, גם כאשר יהיה פסק־הדין סופי, לא תוכל הכנסת לסלקו מתוכה.

פרקליט מחוז ירושלים, מיכאל קירש, היה ער לנקודה זו בזמן הדיון הפלילי, והוא ביקש מבית־המישפט במפורש כי העונש שייניתן יעלה על שנה, כדי שאפשר יהיה להשתמש בסעיף החוק החדש. אולם השופטים סירבו לבקשתו, וקבעו עונש שהוא פחות מזה שנדרש בסעיף החוק לסילוק חבר־כנסת.

וועדת־הכנסת אמנם לא העבירה את הח"כ מתפקידו, אולם השתמשה בסעיף אחר באותו חוק, המתיר השעייה זמנית של ח"כ שהורשע בעבירה פלילית, עד שפסק־הדין יהיה סופי.

טען עורך־הדין לאור, כי אין זה סביר, שעונש ביניים זמני זה יהיה הרבה יותר חמור מהעונש שעלול הח"כ לספוג כאשר פסק־הדין יהיה סופי.

בשלב הבג"ץ כבר היה ברור כי למרות שהמדינה ערערה על זיכויו של פלאטו משלושה סעיפי־אישום, הרי שהיא לא ערערה על קולת העונש, ולכן מבחינה זו העונש הוא סופי. וכיוון שעונש של תישעה חודשי מאסר אינו מאפשר הרחקה

(המשך בעמוד 46)

„הפסדתי צל"ש, אבל זכיתי להכיר את צ'יצ', זעם הצעיר

שהציל ילדה מטביעה בחוף ללא מצילים - לעיני צ'יצ'

שניים טבעו למוות

קורבן חנה אפרגאן (ימין) ואחותה

מוות בגיל 14

ב שבת האחרונה נקלע שלמה („צ'יצ'") להט למצב לא נעים. הוא ניגש אל בחור שזוף, ושאל אותו מיספר שאלות. בעוד הם עומדים ומשוחחים, הבחין ה־בחור בילדה הנסחפת בים, שתנועותיה העידו על בעייה המורה. הוא עצר את השיחה, הצביע בפ־

הוגשה — מערבולת".

להט, הנוהג לסייר בחופי תל־אביב מידי יום שבת, הורה לפקח מטעם העירייה לרשום דו"ח ל־מישפחת הילדה, ליאורה מסיקה בת ה־7, על שהעזה לרחוץ בים ללא־מצילים.

הקהל הביט בהתפעלות בבחור

מציץ שלום

הצלה לבת 7

ני ראש־העיר על הילדה המש־וועת לעזרה, ויצא מיד לקראתה.

בחוף התקהלו אנשים והביטו בהערצה בבחור המושיע. ראש־העיר החוויר. בתחנת העזרה־הראשונה של מגן־דויד־אדום ב־חוף הילטון־צפון היא קיבלה סיוע. האחות במדים הלבנים רש־מה במחברתה: „סיבת העזרה ש־שגילה תושיה ושהציל את היל־דה הצעירה. הם התחננו בפני צ'יצ' שיזמין את הבחור וישיגיק לו תעודת־הוקרה.

עוד באותו מעמד בחוף קרא צ'יצ' לבחור, ושאל אותו לשמו. הסתבר לו שהבחור השזוף הוא דויד שלום, העובד כמציל ביישוב דתי סמוך לתל־אביב. מכיוון ש־ביום השבת החוף אינו פועל, הוא מגיע עם מישפחתו לחוף תל־אביב עד לפני שנה שימש במשך שתי עונות מציל־זמני בעיריית תל־אביב. צ'יצ' הציע לו להמשיך לעבוד כמציל שכיר בתל־אביב, אולם הבחור סירב. הוא לא רצה להיזכר בבעיות שעוללו לו, כש־עבד בחופי תל־אביב.

בעוד הם משוחחים, צעק לעבר ראש־העיר אביה של ליאורה מסי־קה: „איפה המצילים?" דויד שלום השיב לו: „תשאל את צ'יצ'". תשובה זו עוררה את זע־מו של ראש־העיר, אך דויד שלום בשלו: „אמנם הפסדתי, אני מניח, את הצל"ש שראש־העיר היה מע־ניק לי, אולם הכרתי את ראש־העיר בפעם הראשונה מקרוב."

צ'יצ' איבד את קור־רוחו, הוא התחיל לכעוס, והגיב בצורה שאין האזרחים מעוניינים לעלות אותה שנית על שפתותיהם. הם רק הור־דו בצער: „צריך מידי ארבע שנים לערוך לראש־העיר בדיקה פסיכיאטרית."

זילזול בחיי בני־אדם

ב יום הראשון לחופשת־הקיץ הגיעה לאותו החוף ילדה נוספת, חנה אפרגאן, בת 14. היא לא הגיעה לבד. יחד עי־מה הגיעו מהישוב עמישב שליד פתח־תיקווה עוד ארבע חברות בנות־גילה. את היום הראשון ל־חופשת־הקיץ הם נצלו כדי לט־בול בים. חנה, שאינה יודעת לש־חות, טבלה בקטע המים הרדודים בלבד, אולם גל חזק סחף אותה לעומק.

חייל, ששחה אף הוא בים ללא־מצילים, הבחין לפתע בגופתה. הוא מיהר להוציא אותה אל ה־חוף. אחת מחברותיה רצה אל תחנת־המצילים המרוחקת בחוף הילטון. המציל מיהר אל הילדה, ניסה להנשים אותה, ולהוציא את המים שמילאו את קנה־נשי־מתה. בינתיים הוזעק אמבולנס,

שפינה אותה לבית־החולים הדס בתל־אביב.

ארבע הימים היתה חנה אפר־מחוברת למכשירי־ההנשמה במח־לקה לטיפול נמרץ, אולם הכרת־לא שבה. הוריה, דויד ורות אפר־גן, לא עזבו לרגע את המקו־שלושת אחיותיה וקרובי־מישפ־תה חיכו בפרוזדור בתיקווה לנ־שורה טובה, אולם במצבה ש־חנה לא חל שינוי. בשעה ארב־לפנות בוקר ביום שבת דמם מ־שיר ההחייאה. הצוות הרפוא־עשה מאמצים נואשים לעורר א־ליבה בשוק חשמלי, אולם ללא הצלחה. חנה איבדה את חייה.

בעוד חנה נאבקת בשעותי האחרונות על חייה, הגי־עוד אמבולנס לבית־חולים הדס־והביא עימו קורבן נוסף מטביעה ביום השישי בשעות־הצהרי־טבע בחוף צ'ארלס קלור, הנע־חאלד חמד, בן 17, תושב מחנ־הפליטים בלטה, שליד שכם.

„כמה קורבנות צריך ראש־העיר כדי להבין שבחוף־הי־צריכים להיות מצילים?" שו־בתדהמה הזמר־שחקן אריק לבי־שבא גם הוא להנות מרחצה בי־אשתו, הזמרת שושיק שני, מצ־רפת אליו ואומרת: „ראש־הע־צריך ללכת להלוויה של הילד־כי יש לו חלק בטרגדיה הזאת.

„האם לא מוצדק לגייס תקצי־למטרה כל־כך נעלה של הצל־נפשות?" שואל אחד המתרחצי־בחוף. אולם ראש עיריית ת־אביב מעדיף חוף־ים ללא מצילי־אין לו תקציב למטרה זו. ה־מעדיף למכור את החופים למל־נות הסמוכים לחוף.

„תראו כמה מאושרים נרא־אזרחים בחוף ללא מצילים," נו־צ'יצ' להתפאר בפני אורחיו. ואו־המצילים בחוף אומר: „שמיו־על חיי המתרחצים בחופי ת־אביב, כפי שהיתה בעבר, כו־אינה קנה־מידה להתפארות בפ־אורחי ראש־העיר מחוץ־לאר־הזילזול בחיי בני־אדם הוא ז־פיתרון שנבחר כהולם בעיר."

גילה רזין

אנשי הליכוד והמערך נפגשו בחתונה וקיימ

„הידידים שלכם יכולים לישון עכשיו בשקט,״ בי־שר ראש־הממשלה מנחם בגין לבני הזוג הצעיר, „הרי פוצצנו את הכור בעיראק.״

„מר בגין,״ פנתה עורכת דבר, חגה זמר, לראש־הממשלה, „אמרת בשידורי־התעמולה שלך, שאנשי המערך לא מנפנפים בצבע האדום, לכן באתי הערב בשימלה אדומה.״

„אומרים שהמפד״ל הוציאה את האות פ״א מן הרשימה שלה — הפראנקים בחוץ,״ אמר אחד מבין העיתונאים שהסתובבו במקום.

„פוצצנו את הכור בדיוק בחג־הביכורים, ועשינו לעיראקים אין־כורים,״ אמר תת־אלוף אפריים („פרוייקה״) פורן, יועצו הצבאי של בגין.

„לא, לא, מה שעשינו להם זה בי־כורים, כי פוצצנו להם שני כורים,״ תיקן אותו מנכ״ל מישרד־הפנים חיים קוברסקי.

„הערב קמה מיפלגה חדשה, ה——— שלי רץ בתלם,״ התלוצץ עיתונאי אחד, בעת שמאות אורחים זרמו לבית סוקולוב בתל־אביב, שם נערכה החתונה של שי־לי פתיר וקובי עצמון. הורי הכלה, יעל ודן פתיר, ניצבו בפתח וקיבלו את פני הבאים או

ליטוף לחתן מעניק ראש־הממשלה, מנחם בגין, ומשבח אותו על בחירה מוצלחת של כלה. בגין מרגיע את הכלה שי־לי, כי תוכל ללדת הרבה ילדים מבלי לדאוג, שהרי הכור בעיראק כבר פוצץ. הורי הכלה, יעל ודן פתיר, מאזינים.

זיבוק נשי מעניקה אורה בלסון ליעל פתיר, אורה ויעל חברות טובות מזה שנים. יעל בשימלה עם הד־סים גדולים, ואורה בחולצת תחרה לבנה ששרוליה חושפים זרועות.

החתונה האחרנ

הכל סביב הבחירות. ליעל ולדן פתיר היה זה ערב מרגש, לא רק מפני שהבת הבכורה שלהם נישאת לאיש, אלא בעיקר מפני שהיתה זו הזדמנות מצויינת לכנס בצוותא חברים קרובים, ידידים ומכרים, שעימהם היו בקשרים בשלב זה או אחר בחייהם: מתחילת לימודיהם באוניברסיטה, דרך העיתונות, ועד לשירות הדיפלומטי בוושינגטון ולעבודה במחיצת ראש־הממשלה. אפילו הגננת הראשונה של שי־לי באה. שי־לי נולדה בעת שהתגוררו הפתירים בלונדון, שם למדו. היא התחילה ללכת לגן־ילדים באנגליה, ועתה, לגמרי במיקרה, באה הגננת לבי־קור בישראל והוזמנה, בכבוד ו־בהתרגשות, לטכס הנישואין.

נפרדו מן המקדימים להסתלק. האורחים הרבים, כאלף איש ו־אשה, התגודדו בקבוצות. שיחות הערב נסבו, כמובן, על הבחירות הקרבות והולכות. חסידי המערך לצד נאמני הליכוד, חברים במיפ־לגות קטנות לצד נושרים ממיפ־לגות גדולות, הבהימה והאוניבר־סיטה, דיפלומטים ועיתונאים — כולם כולם היו מיוצגים בחגיגה.

אחרי לחיצות הידיים עטו כולם על האוכל והמשקאות, ובין לגי־מה ולעיסה המשיכו לעשות ספ־קולציות, להתוכח ולהתערב —

הצל״שים של בגין

בני מישפחת החתן היו עצו־בים מאוד, חרף השימחה. אבי החתן, הד״ר אברהם עצמון, נפטר לפתע משבץ־לב, עשרה ימים לפני החתונה. הם ישבו שבעה בביתם, קמו יומיים לפני

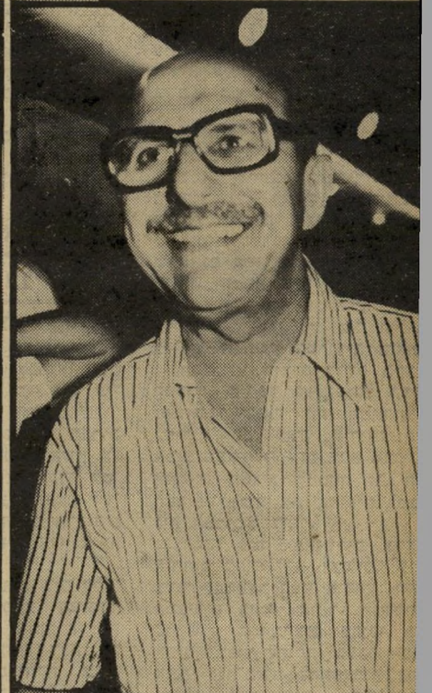
להתראות ביום ג׳

ז׳ורבין (שני מימין), מנכ״ל חברת דחף,

החגיגה. החתן והכלה, שחופתם נערכה כשעתיים לפני קבלת־הפנים הכללית, הסתובבו בין האורחים הרבים, לחצו ידיים, קיבלו מתנות בשפע ונהנו מן הערב, שהיה כולו שלהם, למרות שאנשים רבים באו רק כדי לברך את הוריהם.

בגין „תבע״ מהזוג להעמיד ילדים מייד — והרבה. הוא חילק צל״שים — לכלה, על בחירת החתן; לחתן על בחירת הכלה, ולדן פתיר, על הערב המהנה. ראש־הממשלה התייחס לאירוע כאל חוג־בית של הליכוד. הוא הסתובב בין מכריו, דיבר על יום־הקלפי ונראה שליו, רגוע, במצב־רוח מרומם.

ראש השי״ב לשעבר, אברהם אחי־טוב, לא מורגל עדיין בילומים, אך בכל זאת חייך אל הצלם.

דובר צה״ל יעקוב אבן ומפקד גלי צה״ל, צביקה שפירא. מש־מאל: ברברה טאופר, נספחת־תרבות האוסטרית.

שביתת־נשק

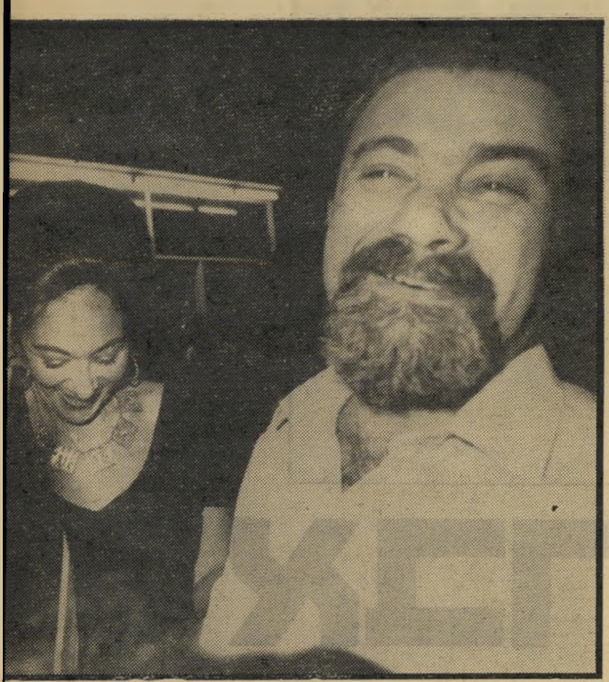
בקרוב סבתא

איחל מיכאל („מיקי") בר־זוהר לאם הכלה, יעל פתיר. „יש עוד הרבה זמן לכך," הרגיעה אותו יעל. בר־זוהר, מפעילי המערך, הגיע בין הראשונים.

תמיד צעיר

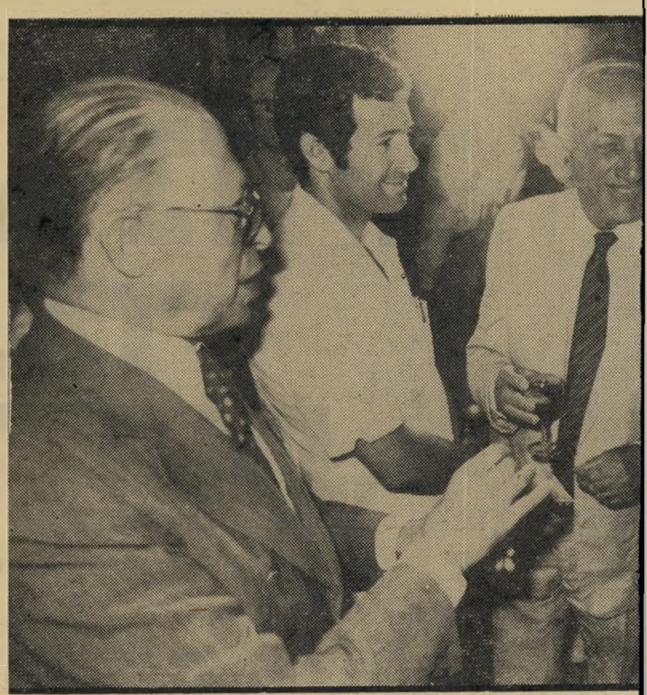
מצהיר תת־אלוף אפריים („פורייקה") פורן אחר שהשיא את בתו. לידו בתמונה, רוחמה חרמון, מי שהיתה ראש הלישכה של יצחק רבין, כאשר היה רמטכ"ל.

ה לפני הבחירות

חזרה מקאהיר

אליהו בן־אלישר, מי שהיה השגריר הישראלי הראשון במצריים, ואשתו ניצה, שענדה תכשיט מצרי. בן־אלישר היה במצב־רוח מרומם, כמו שאר אנשי הליכוד שנכחו בחתונה. הם נשארו במקום עד שעה מאוחרת.

המדינה. ח"כ אמנון רובינשטיין ייצג את המפלגה שלו ושלמה מדנצ'יק ייצג את כפר חב"ד.

כל הערב המשיכו אורחים רבים לזרום לבית סוקולוב, לא הותירו ליעל ולדן רגע אחד פנוי — ל־בדיכאון קשה. אז פנתה אלי תו־פרת אחת ואמרה לי שיש לה שימלה בשבילי, שתביא לי חתן חדש. כעבור חודשים אחדים הי־כרתי את אבישי והתחלנו ברומן. ערב אחד הוא בא להוציא אותי, והחלטתי ללבוש את השימלה ה־לבנה הזו. ובאמת, באותו ערב החלטנו להינשא והנה, עכשיו, אני בהריון עם הילד השני וה־שימלה מילאה את הציפיות שת־ליתי בה."

השעון נע במהירות, ואורחים רבים עזבו. יעל ודן עדיין עמדו ולחצו ידיים, כשכיסיו של דן גדו־שים בצ'קים ובמיברקים. ההתרג־שות ניכרה היטב בפניהם של אבא־אמא פתיר, שראו בחתונה גם מעין מסיבת־פרידה לכל ידידיהם.

בין האורחים האמריקאים בלט מנכ"ל ועידת־הנשיאים בארצות־הברית, יהודה הלמן, שהפטיר כל הזמן: „טוב שיש גם שמחות ב־ימים אלה." הוא בא עם אשתו, אביבה, שהיא סופרת של רבי־מכר.

כתב רשת הטלוויזיה האמרי־קאית סי־בי־אס, בוב סיימון, ש־ראיין את בגין בתוכנית פנה אל האומה, סיפר כי עובדי טלוויזיה ציינו, כי הראיון עם בגין היה הראיון הרציני הראשון שלהם. כי האיש אמר את כל מה שרצה לומר, בעוד שהעיתונאים לא הצ־ליחו להוציא ממנו את מה שהם רצו לשמוע. „הוא ניצח אותנו במערכה הזאת," סיכם סיימון.

ליד הבר עמדו ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, והפרופסור חיים בן־שחר. חב"ש סיפר שבי־קר ביריד של שבוע הספר ושם היה נדמה לו כי המערך עשוי לנצח. העיר צ'צ': „גו, בטח, מי קורא ספרים? רק אנשי המע־רך. אך בוא ונשאל את הברמאן עבור מי הוא יצביע." צ'צ' שאל והברמאן השיב: „אני מצביע לי־כוד!"

„כל האנשים מכותרות של מחר מסתובבים כאן הערב," לחש אחד מעורכי העיתונים. פרויקה פורן ודני מט, שהשיאו את בנותיהם לפני כמה ימים, עודדו את ה־פתירים. הם יודעים מנסיונם כמה קשה ומעייף ללחוץ ידיים לבאים ולהולכים.

תחיה אדר

מבטיח למנחם בגין אליעזר מנהלת את מסע הפירסום של המערך. לאה רבין והעורך הראשי של ידיעות אחרונות, נוח מוזס, נהנים למשמע העקיצה. „נראה", הפטיר מנחם בגין, להנאת שומר־הראש שלו.

ג'ינג'י ובלונדית

מאחלים מזל־טוב להורי ה־כלה. „ג'ינג'י" הוא ירוחם כהן, שהיה שליש של יגאל אלון. כאשר נולדה שי־לי, שהה ירוחם בלונדון והתגורר בביתם של הפתירים. „הוא שייך להיסטוריה שלנו," אמרה יעל, אשר קיבלה את כהן בחיבוק ארוך.

שימעון פרס לא הגיע. הוא שלח ברק, איחל כל־טוב ומזל־טוב. נבצר ממנו לבוא, כי בדיוק באותה שעה השתתף בכנס של גרוזינים בהיכל התרבות. יצחק רבין שלח את אשתו, לאה, וגם מיברק. הוא השתתף באו־תה עת באסיפת־בחירות בחיפה. גם נשיא המדינה, יצחק נבון, שהיה המו־רה לספרות של יעל פתיר, לפני הרבה שנים, בירושלים, שלח מיברק. וכמוהו עשה גם חיים ברלב. ובכל זאת הצליחו להגיע כמה נציגים של המערך: ח"כ גד יעקובי ואשתו נלה, הפרופסור חיים בן־שחר ואשתו יעל, וחברי מערכת דבר, עימם עבד דן פתיר לפני שהתחיל לעבוד בשירות שיחה או למנוחה אפילו קצרה.

הזוג הצעיר, שי־לי בת ה־23 וקובי בן ה־30, קבעו את תל־אביב כמקום מגוריהם. הורי ה־כלה מתכוננים לשהות בת שנה בארצות־הברית, שם יעסוק דן פתיר במחקר על תהליך השלום עם מצריים.

הבדרנית ציפי שביט באה ל־חתונה עם בעלה, אבישי דקל, שאמו היא בת־הדודה של סבתו של החתן. ציפי לבשה שימלה לבנה מתחרה, וסיפרה: „יש לי סנטימנטים מיוחדים במינם ל־שימלה הזו. לפני שבע שנים הת־אלמנתי מבעלי הראשון, והייתי

אברהם גינדי.
זהו המועמד שזכה בבחירות.

חברת הבניה של אברהם גינדי היא היחידה בישראל שזכתה גם השנה בשני תארים:
האחד — "הקניה הטובה ביותר לשנת 1981", בסקר שנערך ע"י ד"ר מינה צמח מ"מודיעין אזרחי" והעתון "מבט" לכלכלה ולחברה.

השני — "העסק הנבחר לשנת 1980/81" במשאל דעת קהל שנערך ע"י "קלע" בחסות ובברכת שר המסחר, התעשיה והתיירות, מר גדעון פת.

אברהם גינדי מודה לציבור הרחב על האמון המלא שנתן בו.

תל־אביב, ככר המדינה ה' באייר 10
רמת־השרון, סוקולוב 84
פתח־תקווה, חיים עוזר 28
ראשון־לציון, הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

רחל מרחלת של כל העולם

אשה לכל עת

מי שמחפש סיסמה מתאימה לחיים, שילך לאופנאית־דוגמנית **דורין פרנקפורט** ויילמד ממנה. הסיסמה המתאימה שלה היא: להיות תמיד מתאימה. וכך אמנם נראית דורין פרנקפורט תמיד בחברת האנשים המתאימים, במקומות המתאימים, ועם ההופעה המתאימה. מה שדורין

דורין פרנקפורט ויושי שדה
הכל מתאים

אוהבת זה זוהר, יופי ובוהמה, והכל גם בכמויות המתאימות.

ואם מותר לי להאמין למה שראו עיניי בכמה הזדמנויות מתאימות, מצאה לה דורין גם גבר מתאים. פה וגם שם ראיתי אותה לאחרונה בחברת **יושי שדה** מלהקת תיסלם המצליחה, ואם תוכיחו לי שיש דבר מתאים יותר מאשר להיראות בחברתו של איש הלהקה המתאימה, תקבלו ממני פרס מתאים.

רוחמה נגד פאר

דבר נורא קרה לי, פשוט דבר נורא: לא מזמן סיפרתי לכם על רומן בין הזמרת **רוחמה** ובין האמרגן **יוסי פאר**. ומה רוצה המוּל? שלסיפור הזה אין שחר, או לפחות זה מה שמספרת רוחמה:

„פאר הוא נורא. הוא מנצל זמרות כדי לקדם את עצמו ולהצליח, וכימעט שהוא עשה את זה גם לי. הוא פנה אלי ואמר לי ששירתי מוצאת־חן בעיניו, ושהוא רוצה לטפל בקאריירה שלי. הזמנתי אותו להופעה, והוא אמר שההופעה קנתה אותו, והזמין אותי למישרד שלו בראשון־לציון. „כשהגעתי לשם התברר לי שהמישרד הוא גם בית, ויבית הוא מישרד. הוא רצה להקליט את קולי על המזכירה־האלקטרונית שלו, כדי שכל מי שיתקשר יאמין שיש לנו רומן. הוא תיזר אחרי ודחיתי אותו, כי ראיתי עם מי יש לי עסק. אין רומן, לא היה ולא יהיה! אחד כזה לא יטפל בי, ולא בקאריירה שלי!

„אני ממישפחה דתית, וכל הסיפור מאוד לא מצא־חן בעיניי מישפחתי! צריך להעניש את האיש הזה, לפני שייפגע בזמרות נוספות!"

המיליונר של אילנית

איי תמיר ואילנית
להיזהר מכוויות

נכון שלא שמעתם את קולה המלטף של הזמרת **אילנית** בזמן האחרון, והתחלתם להתגעגע, כששמעתם אותה בשעה טובה? זה מפני שהקול המלטף של הזמרת לא עסוק בקאריירה שלה, אלא במשהו אחר לגמרי, אבל חשוב לא־פחות. לדבר החשוב לא־פחות קוראים **איי תמיר**, שהוא מיליונר אמיתי.

הרומנים של אילנית לוהטים תמיד, וכשיש אש ולהבות, צריך להיזהר מכוויות. אילנית כבר נכוותה פעמיים: פעם, כשכשלו נישואיה עם אמרגנה, **שלמה צח**, ופעם שניה, כשנגמר הסיפור עם בעלה השני, איש העסקים **נחום גת**, שהוא אבי ילדה, **עמיחי**.

אילנית אינה רוצה להיכוות בפעם ה־שלישית, והפעם היא דואגת לחמם את הרומן על אש קטנה. כשהלהבה הגדולה תפרוץ, נודיע לכם.

סגולה נגד שמועות

מה עושים כשהלשונות הרעות מטרטרות בכל פינה, וכל זב־חוטם מספר עלילות־שווא על רומנים צדדיים ועל משבר בחיי־הנישואין? מיטב המוחות חיפשו תשובה לשאלה הרת־גורל זו, אבל מי שמצא את התשובה הסופית הם דווקא השחקן **איזי גורביצקי**, וזוגתו היפהפיה, **רותי ירמן**.

וזו התשובה: השניים יביאו ילד לעולם. כן, היום אני יכולה לבשר לכם שרותי כבר בחודש השלישי, וכדי שהתשובה לעלילות־הזדון תהיה מושלמת, עזבה אפילו את עבודתה במכון לריקוד בקאונטרי־קלאב, כדי לשמור על ההריון.

ואם מישהו מכיר תשובה טובה יותר לסיפורים כוזבים על חיכוכים ופרידות — שיקום!

רות ואיזי גורביצקי
עלילות־זדון

המסר של מסורי

לכל הנערות הצעירות שהוזות בלילות, מרטיבות מימחטות, מפריחות נשיקות ושולחות מיכתבים לזמר **איתן מסורי** — לכל אלה יש לי בשורת־איוב. איתן מסורי תפוס עכשיו, ולא סתם תפוס, אלא ממש נעול, ולא על סתם אחת, אלא על אחת ממש זקנה!

זקנה, זאת־אומרת, בשביל איתן, שכידוע אוהב אותן מה שיותר צעירות, כאלה

איתן מסורי
חלב על השפתיים

שאפשר להריח עוד את החלב, שלא יבש על שפתותיהן. או לא צריך להיבהל. **רחל בן־עזרא**, היפהפיה שבה מדובר, אינה זקנה ממש. אנשים רגילים היו חושבים אפילו שהיא צעירה. צעירה מאוד אפילו, רק בת 22.

אז זהו. השניים הללו כבר ביחד חמישה חודשים. משברים לא חסרו, אבל הם תמיד חזרו איש לזרועות רעותו. ואם תשאלו אותי, רחל בן־עזרא היא בדיוק זו שאיתן מסורי שר לה את שירו הידוע — „לך ליידי שלי."

עד כדי כך הגיעו הדברים! שירים הוא שר לה!

יהודה ברקן נפרד מאשתו, ומספר את הסיפור שמאחרי הפרידה

היא סירבה אותי – וזה עצוב!

„הילדים חשובים מכל!"

נילי ויהודה ברקן עם ילדיהם. למעלה בטכס ברית המילה של הבן הצעיר, עידו. למטה — עם ביתה של נילי, פולט־רנה, ועם עידו ורועי, הבן הבכור.

יומי סירטו האחרון של יהודה ברקן, מילואים באירופה נדחו לפתע בחודשיים. בעולם־הקולנוע ידוע יהודה ברקן כאיש מיקצוע מעולה, לכן לא ידע איש מה גרם להפסקת הצילומים.

הסרט החדש עוסק באוהדי הכדורסל של האלופה, מכבי תל־אביב, הנוסעים עם ה־אלופים לאירופה, למישחק עם צ.ס.ק.א. יהודה עמד לא רק להפיק ולביים, אלא גם להופיע בתפקיד הראשי. ואז החלו לפרוח השמועות, שמשהו לא כל־כך ב־סדר בבית מישפחת ברקן.

מספר יהודה ברקן:

הסיפור שלי עם נילי התחיל בתקופת הצבא. שנינו שרתנו בלהקת פיקוד צפון. היתה אהבה, אך כשהשתחררנו, התחתן כל אחד מאיתנו עם אדם אחר. המצחיק מכל הוא, שנכחתי בחתונתה הראשונה של נילי ושמחתי בשימחתה. עם השנים חי כל אחד מאיתנו את חייו, היא בחרץ־לארץ ואני בשיכון ל' בתל־אביב.

באחד הימים נשמעת נקישה בדלת. בפתח עמדה נילי ובפיה הצעה מוזרה, לרדת לקומה השישית, שבה גרה עם בתה, פולט, ולשתות עימה קפה. כל אחד מאיתנו הספיק בינתיים להתגרש, ומה־כוס־קפה יצא שהתחתנו. פולט, ששמה עוברית לדנה, אומצה על־ידי לבת.

האמת היא שנילי משכה אותי לא רק בשל חיצוניותה, אלא גם בשל שנינותה ופיקחותה. השנים שבהן חיינו ביחד היו שנים יפות ומאושרות, שבהן הבאנו לעו־לם שני בנים משגעים. כדי שנילי לא תהיה תלויה רק בי, אלא גם בעצמה, פתחתי לה רשת של חנויות לשיווק בו־בות, שנשאה את השם הפי לי. העסק הצליח בשנה הראשונה בצורה יוצאת מן הכלל, וצבר רווחים. אולם אחרי שנה, בגלל המצב הכלכלי, וקצת בגלל ניהול כושל של נילי, העסק התחיל לצבור חו־בות, ולכן החלטנו לסגור אותו.

העניין דיכדך את נילי מאוד, והפך או־תה לחסרת־סבלנות. היא נכנסה לדיכאון עמוק, והתחילה לגלות חוסר־עניין בכל הסובב אותה. מאוחר יותר היא ביקשה ללמוד יוגה. הנחתי לה ללמוד יוגה. כש־ביקשה לעבור קורס־צילום, קיבלה גם זאת. כשבאה עם רעיון לעבור קורס־נגי־נה על פסנתר, לא סירבתי לה, אך כש־הגברת רצתה ללמוד פילוסופיה, אמרתי לה שהחיים זה לא פילוסופיה, ושאלתי אותה איך אם לשלושה ילדים יכולה לע־מוד בעומס שכזה ולהזניח את הבית? היא ענתה לי בתיזה הפילוסופית הראשו־נה שלה: „קודם כל אני, לאחר מכן ה־מישפחה, ובסוף אתה!"

ואכן, כאשר יגורתי בא לי: נילי הת־חילה להזניח מעט את הבית, ולעסוק ב־עיסוקים שלא דרשו מאמץ רב. היא הת־חילה גם לגלות נטיות פמיניסטיות מוב־הקות. כשהייתי חוזר בשעות הלילה הקט־נות מהופעות, ואני אומר בפירוש מהופ־עות, גיליתי שגם נילי חוזרת בשעות שכ־אלה והתחלתי מעיר לה על כך. היא הת־רגזה, ואמרה לי שמותר לה מה שמותר לי! ועמדה על־כך שבילתה עם חברות.

בד־בבד התחלתי להרגיש שנילי פיתחה כלפי חומה של התרחקות וקרירות. יום אחד היא באה אלי בהצעה מהממת: ש־צחייה חיי נישואין פתוחים! לכך לא הס־כמתי. למעשה, הייתי המום מההצעה. התגנבה מחשבה לליבי, שלא משבר עו־בר על נילי, אלא יש לה גבר אחר בחייה! אולם נילי ניוטרה את עצמה היטב. כדי שזמן התגלות הגבר האחר יירחק, ערכה לי מסיבת יום־הולדת מפוארת באחד ה־מועדונים היוקרתיים בעיר, והזמינה הר־בה מאוד אנשים.

„יש גבר אחר בחיי!"

ה חשש שיש גבר אחר בחייה המ־שיך להציק לי, אך נילי לא אמרה לי על־כך דבר. החלטתי לשאול אותה ישירות וגלויות בקשר לכך, והמענה שלה היה מעין סטירת־לחי צורבת: „אכן, יש גבר אחר בחיי! זהו הפסיכיאטר הפרטי שלי." ואני הבנתי שיש ביניהם לא רק שפה משותפת, אלא גם ספה משותפת...

אכן, כל חששותי התאמתו, ולא משבר עבר על נילי, אלא גבר אחר גרם להת־רחקות ביני ובינה. כמה זמן אפשר לס־בול? לא הרבה! ואין לי רצון שילדי הגדלים ייפגעו. לכן החלטתי לעזוב את הבית, ובשלב זה שכרתי דירה קרובה לילדים, כדי שאוכל לבקרם מידי יום ביומו. שכן לעולם לא אוותר על שלושת ילדי, הם הדבר החשוב לי בחיים.

החלטתי גם לתת לנילי גט, כי אין לי כל רצון להעכיר את חיי עד סופם. הח־לטנו יחד שנגמור את העניין יפה, ללא רעש, ונפנה לעורך־דין אחד, כדי שיסיים את הפרשה. עצוב לי לגמור דבר כל־כך יפה, שהתחיל יפה ושנגמר כך, אך כאדם

שמאמין באסטרולוגיה זוהי, כנראה, דרכו של עולם. אכן, זהו הסוף. נילי ואני שוב לא נהיה ביחד. אין לי כוח למתחים נוספים, ואיני רוצה שהילדים ייסבלו מפרידת הוריהם. בסופו של דבר נילי היא אם טובה ואני אב טוב, וגם כשאנו לא ביחד נעניק להם כל טוב.

ומילבד זה, הרי בגלל המתחים בחיי המישפחה דחיתי את צילומי סירטי החדש, מילואים באירופה, ועתה, כשהכל יסתיים, אמשיך בהם. נילי תמשיך, כנראה, לחיות עם הפסיכיאטר שלה, ואני, שבשבועיים האחרונים מצאתי לי בחורה משגעת, חשבת במיקצועה, אחייה לי יחד איתה. יש לי הרגישה שהיא תעניק לי את הרוך והאהבה שלהם גבר זקוק. לא נראה לי שאנשא שוב, כי לדעתי, מוסד הנישואין רקוב וייעודו עבר מהעולם.

כך הסתיים לו עוד סיפור, שנראה יפה ומאושר, מן אידיליה של מישפחה שכזאת, ואני אנסה להתגבר על הכל ואצליח. אני אעשה זאת בעזרת כמה כלים — הילדים האהובים, האהובה החדשה והפרוייקטים החדשים, שעומדים לפני ביצוע. כי מלבד הסרט, שצילומיו יתחדשו בקרוב, שכרתי את קולנוע פולוניה בהרצליה, ובעזרת מחלקת־החינוך־והתרבות של עיריית־הרצליה, אטביע שם מושג חדש בבידור העברי.

למקום אקרא סינמה־בית, שם ניתן יהיה לקבל תמורת כרטיס־כניסה סרט ומשקה ראשון, מופעים של אומנים, סרטים ובידור. יהיה שם גם חניון מייוחד לילדים, שייקרא הבייבי בית, וכן מרכז מייוחד לאוכל מייוחד. בבית המרכזי, שפירושו הוא הדרן, יתן כל אומן חותם אישי על דברים שונים שהוא עושה, כותב, מצייר, או עוסק באומנות־היד.

עד כאן דברי ברקן.

כאשר נתבקשה נילי להגיב על השמועות, ענתה בקיצור ובכעס שאינה רוצה לדבר וטרקה את הטלפון.

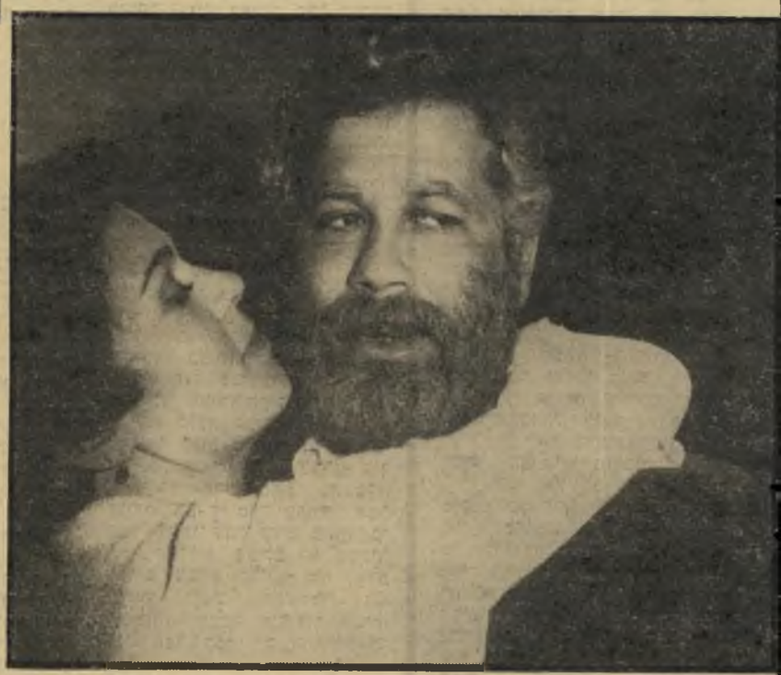
ואכן, על־פני השטח היה סיפור הגישואין בין יהודה ונילי אידיליה מושלמת. כאשר נולד לפני יותר מארבע שנים בנם רועי, טען יהודה ברקן כי הוא האדם המאושר ביותר בעולם. גם פולט, בתה של נילי, היתה מאושרת, וסיפרה לכל מי שמוכן לשמוע כי היא מנסה לספר לאחיה הקטן את סיפור שילגיה ושבעת הגמדים. כבר אז היה יהודה ברקן עסוק מאוד בסרטים, ושעתיים לאחר טכס ברית המילה טס לארצות הברית כדי להיות נוכח בבכורה האמריקאית של סירטו לופו בניו־יורק.

חתונה צ'יק צ'אק

חגיגת חתונתו של יהודה ברקן, היתה מאורע מיוחד במינו לבוהמה התל־אביבית. מי שמכיר את יהודה, יודע שהוא שחקן לא רק על הבמה, אלא גם בחיים, ואין דבר שהוא אוהב יותר מאשר

להעמיד פנים

„כל העניין של להראות לאנשים כמה אנחנו מאושרים היה העמדת־פנים. המסיבה באה כדי לשמור על קרקע יציבה, וכדי שאף אחד לא ידע מה באמת קורה לנילי. לכן במסיבה אנו נראים כל־כך מאושרים ומחוייכים, אני בכל־אופן סיבעי, פחות או יותר, אך נילי, כפי שהסתבר, אכן העמידה פנים," אומר ברקן.

למתוח אנשים, ביחוד אם הם חברים שכבר נזהרים ממנו, כאשר הזמין יהודה ברקן את מכריו, ידידיו ומעריצותיו למסיבה משפחתית במועדון עומר כייאם ביפו, חשבו רבים שמתבשלת עוד מתיחה, אך התברר להם שיהודה פשוט החליט לחוג את נישואיו בחוג הידידים שנה מאוחר מדי. החתונה עצמה היתה בשיטת הצ'יק־צ'אק. ליהודה לא היה ירח־דבש, ובקושי היה לו לילי־דבש, שכן בשעה חמש בבוקר למחרת החתונה היה עליו להתייצב על במת הצילומים של סרטו החדש.

גם טכס ברית המילה נערך בשיטת הצ'יק־צ'אק, וכך פיצה יהודה ברקן את חבריו במסיבה ביפו. מסמר המסיבה היה סרט קולנוע שביים ידידו של יהודה, יגאל שילון, ושהיה פארודיה על חתונה ישראלית טיפוסית, בכיכובו של יהודה ברקן עצמו...

סיפור הסרטים נמשך במקביל לסיפור הגישואין. ב־1977 התקיימה גם הקרנת הבכורה של סרט שבו שיחקו יהודה ברקן וראובן ברייותם בוא נפוצץ מיליון, והקהל שנשא אותם על כפיים צעק אז, עוד לפני שנבחר השחקן רונלד רגן כנשיא ארצות הברית, „ברקן וברייותם — לכנסת!"

ב־1978 עשה יהודה ברקן עם יעקב בודו את הסרט מיליונר בצרות ובאותה שנה נולד הבן השני למשפחת ברקן, עידו. עידו נולד בערב שבו קבעו יהודה ונילי לצאת לסעודת־ערב עם ידידים. וכאשר נתקפה נילי בצירי לידה חטף יהודה שילשולים — ורעיון לסרט. כאשר היתה נילי בבית החולים, בילה יהודה בבית עם הילדים וטיפל בהם, ואז בא לו הרעיון לכתוב על „אמא (מיל.)" באותה תקופה גם עבד יהודה ברקן בתחנת קול השלום של אייבי נתן, שם הגיש תוכנית מתיחות פופולארית.

ומתברר שגם כאשר על־פני השטח נראה הכל תמים, עליז ויפה, אין זה בהכרח כך. נראה שהקרע במשפחת ברקן הוא סופי.

ואולי מתברר שמישהו הצליח למתוח את אלוף המתיחות. מי שאחראי ללחיצ הקולנועי חייך אכלת אותה. אכל אותה, כנראה, בעצמו. אך כשזה קורה בחיים, לא מחייכים הרבה. כאשר היתה נילי חוזרת מאוחר בלילות, ונשאלת על־ידי בעלה מהיכן היא חוזרת, סיפרה לו על חברות. חלף זמן רב עד שהתגלתה ליהודה האמת.

ליהודה ברקן יש הסבר נוסף לפרשה. ברקן מאמין באסטרולוגיה. נילי, וגם חברתו החדשה הן שתיהן בנות מזל דלי, אך לפי דברי ברקן לא מתפקדת נילי כדלי טיפוסי. לדבריו, דליים הן נשים רכות, משפחתיות, אוהבות ומפנקות. אהובתו החדשה, טוען יהודה ברקן, התברכה בכל התכונות המתאימות, והוא מקווה שהיא תוכל להעניק לו פינוק, נאמנות ואושר. יהודה ברקן אומר על עצמו שהוא אדם שקט, נאמן ומסור, המבקש להתרחק מטורי הרכילות, וטוען כי בשנים האחרונות אכן הצליח בכך.

צביקה שדו

מחי זה נגמר?

„זיכיתי הרבה זמן עד שגילית שביני ובין נילי הכל נגמר! חשדתי, אך בכל־זאת זיכיתי. רק לאחר מסיבת יום ההולדת העזתי לעלות את הנושא ונילי אישרה זאת," מספר ברקן.

ו ־ פלאטו־שרון
האם זה סביר?"

(המשך מעמוד 39)

ל הח"כ מן הכנסת. הרי שאין להשעותו ממנה בטרם היה ק־הדין סופי.

עד אכסורד. למרות שהשופ־ טים נתנו את נימוקיהם ל־ ולטתם בבג"ץ, נראה היה כי הם נרשמו מאוד מטעון זה. "האם יר הדבר כי ח"כ, שנידון ל־ וע מאסר בעבירת תנועה, יושעה ־ידי ועדת־הכנסת עד תום ה־ ער בעניינו?" שאלה השופטת ים בן־פורת את דורית בייניש, יגת היועץ המישפטי, "האם קרה כזה אינו מביא את החוק אבסורד?" יתר השופטים הנהנו אשם.

הנקודה השנייה שההדימה את וופטים היתה הטענה כי מתוך חברי ועדת־הכנסת נוכחו בעת צבעה 14 בלבד. ובמשך הדיון ג, שבהם טענו הצדדים את נותיהם, לא נוכחו בוועדה לפע־ ם יותר משני חברים בלבד. ון בעניין השעייה הוא דיון ין מישפטי, ולכן חייבים כל ברים לשמוע את הצדדים לדיון. נוכחים בישיבה רק שניים מתוך חברים, זה פסול חמור בשיקול תה של הוועדה," טען לאלו.

כברת בייניש טענה ארוכות, ביא התקדימים רבים, שאמרו אין בית־המישפט הגבוה לצדק ערב בשיקול דעתן של ועדות־ נסת. "לשונו של החוק ברורה, א מאפשר השעייה זו," טענה ת־כוח היועץ־המישפטי, שהגנה החלטת הוועדה, אך בית־ ישפט לא קיבל את דעתה. ברוב ארבעה שופטים כנגד דעתו ולקת של נשיא בית־המישפט־ ליון, השופט משה לנדאו, ביטלה ועייתו של הח"כ. אמנם נותרו ימים ספורים עד הבחירות נסת העשירית, אך ההחלטה זירה לפלאטו־שרון את זכותו ימון מיפלגות, אשר נשללה ממנו ל ההשעייה. והסכום הניתן ם לסיעת יחיד הוא כשיבעה ליון לירות.

אורחים

בע"ה על הגשר

בדרך ליפאן היתה להרפתקן הגרמני בעייה

על גשר אלנבי

אנשי המימשל הצבאי ליד גשר־ אלנבי העיפו מבט בגרמני הבלונ־ די החסון. "אינך יכול לעבור!" יוזף שו (44), ימאי־לשעבר והר־ פתקן־נודד, לא הבין. "מדוע לא?" בידו היתה אשרת־כניסה תקפה ל־ ירדן.

"ביגלל האופנוע," אמר החייל. שו, בן עיירה קטנה בגרמניה, שהחליט לרכב על אופנוע ליפאן, כמיבצע־תעמולה למיפעל הונדה, עדיין לא הבין. החייל הסביר לו בסבלנות כי הירדנים אינם מקב־ לים אורחים העוברים את הגשר באופנוע. אופנועים שניסו זאת לפני כמה חודשים שהו אז זמן רב בשטח־ההפקר, עד שנמצא להם פיתרון.

"מה זה איפכת לכם?" שאל הגרמני. "אם לא יתנו לי לעבור, אחזור."

תה ירדני. כאן למד האופנו־ ען העיקש פרק בתורת הביורוק־ רטיה הישראלית. "האשרה הישי־ ראלית שלך היא חד־פעמית. אם הירדנים לא יתנו לך להיכנס, ותרצה לחזור לשטח הישראלי, לא תוכל, בלי אשרה חדשה." מכיוון שהשילטונות הישראליים לא רצו להסתכן בכך, לא רצו לתת לו

שו והאופנוע
ישיר ביירות־חיפה

לעבור ביכלל, ואילו האשרה ה־ ירדנית שלו עמדה להיגמר בעוד יום.

לבסוף נמצאה פשרה. שו הש־ איר את האופנוע בצד הישראלי, עבר ברגל לצד הירדני. שם נת־ קבל באדיבות רבה. "אפילו הצי־ עו לי תה," השתאה. אמרו לו ש־ הוא יכול לעבור מייד על אופ־ נועו, אך סירבו למסור לו אישור על כך בכתב.

בלית ברירה חזר לשטח הישי־ ראלי. הוא לא הצליח לשכנע את הפקיד להניח לו לעבור באופנוע. "יכולתי לנסוע באוטובוס לעמאן ולהאריך שם את אשרתי," אמר, "אך חששתי שמא ייגנב או יפו־ רק בינתיים האופנוע שלי בצד הישראלי."

שיא עולמי. שו רגיל לצרות, אך לא לצרות כאלה.

הוא הגיע ארצה בדרך שאיש לא עבר בה לפניו: הדרך הישרה מביירות לחיפה. לא הלבנונים, לא אנשי האו"ם ולא הישראלים הפ־ ריעו לו לעבור את הגבול בראש־ הניקרה.

היה זה שיא עולמי מסוג חדש.

לפני כן היה שו בדמשק, אחרי שרכב מגרמניה ללבנון דרך צר־ פת, איטליה, יוגוסלביה, יוון ו־ תורכיה. הוא בילה בחלב ובחמת, בטריפולי ובביירות, שם רכב ב־ שלווה בין הפגזים. העיקר היה להצטלם על האופנוע, מדגם פ"ס־ 30, בעל 300 ס"ס, שאותו הוא מתקן בשעת הצורך בעצמו. כל זה כדי לספק את צורכי היצרנים היפאניים, המשלמים עבור המסע.

השבוע מצא דרך להגיע לעמאן, בקפנדריה גדולה. הוא התכונן לעבור את הגבול ליד אל־ערייש, להגיע דרך מצריים לעקבה.

משם תהיה הדרך ליפאן פתו־ חה.

דרכי חיים

עוון אבות

מי יזכה בנכדים שאביהם רצח את אמם והתאבד?

שני ילדים קטנים, שחורי־עיניים, הפכו מרכזה של מריבה מישפח־ תית בבית־המישפט בתל־אביב. ה־ שניים, בני ארבע ושש, נותרו יתומים מאב ומאם, אחרי טראגדיה נוראה.

בחודש פברואר השנה חזר אבי־ הם, דויד רוזנאשווילי, משירותו כחובש בצה"ל, ונכנס לביתו במפ־ תיע. הוא חשב כי גילה את אשתו היפה והצעירה בחברת גבר אחר, ולא חשב פעמיים. ביריית אקדח אחת הרג את האשה, הותיר מיכתב הסבר, ואחר כך איבד עצמו לדעת.

טובת הילדים. במהלך ההלם והאבל של הימים הראשונים נל־ קחו הילדים על־ידי מישפחת אמם לפרדס־כץ, ושם הם שוהים עד היום. הוריו של האב ניסו כמה פעמים לראות את נכדיהם האהו־ בים, אבל בכל פעם שהם מתקרבים לבית־המישפחה, פורצת הסבתא השנייה, אמה של האם המנוחה, בצעקות היסטריות, ומונעת מהם לראות את הילדים.

הורי האב טוענים כי מאחר שהתגוררו בקרבת־מקום לבני ה־ זוג, היו תמיד קרובים מאוד לנכ־ דים, והגדול שביניהם נולד כאשר הוריו עדיין התגוררו בביתם. הם קשורים מאוד. לנכדים, ועתה, כאשר נותרו עריריים מבן, הם מבקשים את קירבתם.

עורך־הדין צבי לידסקי פנה בשמם לבית־המישפט־המחוזי בתל־ אביב, כדי לשכנעו כי טובת היל־ דים דורשת שיימצאו בחזקת ה־ תובעים, אשר יטפלו בהם ויידאגו לכל מחסורם באווירה בריאה. בוודאי יותר בריאה מאשר אצל הנתבעים, השופעים שיגאה ארסית למנוח ולמישפחתו.

סמים

ארבעה נוסעים - עשר מנות הרואין

מי מהארבעה זרק את ההרואין מתוך המכונית הנוסעת?

בתחילה נסעה המכונית ברחובות לוד בנסיעה רגילה, אך כאשר הבחינה במכונית המישטרה העו־ קבת אחריה, זינקה קדימה ומיהרה לדרכה. אך השוטרים לא הירפו, והצליחו לראות כי מתוך המכונית נזרקה חבילה קטנה. בתוך החבילה מצאו השוטרים עשר מנות הרואין.

כאשר נתפסה לבסוף המכונית, התברר כי היו בתוכה ארבעה נוסעים, והנהג היה אלי בגה. ה־ מישטרה עצרה את כל הארבעה, והגישה נגדם כתב־אישום על הח־ זקת סמים. התובעת ביקשה לעצור את כל הארבעה עד תום ההליכים.

בפני השופט, אורי שטרוזמן, קם הסניגור הראשון, משה מרוז, אשר ייצג את נהג המכונית, והחל טוען את טענותיו — מדוע אין לעצור את מרשו. הוא הסביר כי השוטר שטען כי ראה את החבילה המוש־ לכת מן המכונית, סיפר שהיא נזרקה לא מצד הנהג, ולכן כבר אין הראייה קושרת את בגה לסם. הוא המשיך וטען במרץ, קרוב לשעה תמימה, כאשר השופט מאזין לו בסבלנות. כאשר התיישב ל־ בסוף על מקומו, רמז השופט ליתר הסניגורים כי אין להם צורך לטעון. מרוז היה מרוצה, הוא היה בטוח כי עשה את עבודתם של כל הסניגורים, וכל הנאשמים ישוחררו. אך כאן חיכתה לו הפתעה. השופט אמנם שיחרר את יתר שלושת הנוסעים במכונית, אך דווקא את הנהג עצר עד תום ההליכים.

ראייה מחשירה. מרוז התחיל בחקירה נמרצת של המארעות שקרו ביום הנסיעה, והגיש ערר על החלטת המעצר. וכך התגלה לו כי מומחה מישטרתי בדק את המכונית כבר בזמן המיקרה, ומצא שכל חלונותיה מקולקלים, ואין אפשרות לפתחם כלל. החלון ה־ יחידי הניתן לפתיחה הוא זה שליד הנהג דווקא. לכאורה, היתה זו ראייה מחשידה נגד בגה, אך היתה זו גם ראייה שסתרה את עדותו של השוטר.

הוא העלה את כל הטענות שהיו לו בפני שופט בית־המישפט־ העליון, ושיכנע אותו שאין טעם להפלות בין הנאשמים, ואם שוח־ררו יתר שלושת הנוסעים, יש לשחרר גם את הנהג.

שטחים מוחזקים

בחינת־בגרות פוליטית

כמימשל הצבאי יש שיטה חדשה: עוצרים תלמידים לפני בחינת־הבגרות שהם. האם מישהו גילה לקציני המימשל ש"ערבים משכילים" הם מסוכנים?

"הבטיחו לנו, שאחרי שגבנה את הקיר הראשון יניחונו לנפשנו ויישלחו אותנו הביתה. השעה כבר היתה די מאוחרת, בערך 11 בלי־ לה, ובבית לא ידעו דבר. הורי היו מודאגים מאוד, משום שהודע־ תי להם שאני הולך למיסגד, להת־ פלל עם עוד כמה חברים, והיינו אמורים לחזור הביתה בסביבות ה־ שעה תשע בערב."

הפרשה התחילה כאשר קבוצה של נערים ממחנה־הפליטים אלא־ מעדי, שליד ראמאללה, זרקה אב־ נים על סיור של צה"ל. לאחר מיספר יריות באוויר החל מירדף אחר הנערים, שנמלטו בסימטאות מחנה־הפליטים. באותה שעה סיי־ מה קבוצה של מתפללים את תפי־ לתה במיסגד שבמחנה הפליטים, ופנתה לחזור הביתה. אלא שכאן קידמה אותם הפתעה: הם נעצרו על־ידי חיילי הסיור, וקיבלו הו־ ראה מוזרה: לבנות קיר באורך שלושה מטר ובגובה מטר וחצי. את האבנים לבניית הקיר היו הנע־ רים אמורים ללקט מן הסביבה.

ציא סמור מספר: לאחר שסיימנו את בניית הקיר הראשון, נצטווינו לבנות קיר נוסף באותו גודל. שוב נאלצנו למצוא אבנים ולהתחיל בבנייה. כבר היינו מאוד עייפים ודי ממורמרים, כי הב־ טיחו לנו שאחרי הקיר הראשון ית־ נו לנו ללכת הביתה.

לאחר חצות סיימנו סוף־סוף לב־ נות את הקיר השני, ולמדנו תוך כדי כך פרק חדש בהשמעת קללות. אין לי ספק שהחייל אשר שמר עלינו עבר קורס מיוחד ב־ תורת־הקללות. מעולם לא שמעתי דברים שפלים כל־כך מפי אדם כלשהו. שוב התעוררו בנו התיקוות, שעתה סוף־סוף יניחו לנו, אבל בכך רק התחילה ה־ פרשה.

„אין יותר שמיכות". חלק

(המשך בעמוד 57)

כך הפכה

א נשי מחנק־הכמים של מישטרת חיפה המתינו בקו־ צר־רוח לאניה נפטונית. נוסף ל־ מיטען הרגיל, נשאה האניה מיט־ ען יקר מפו — והשוטרים ידעו עליו. כאשר ירדה רחל בורג' מ־ כבש האניה עטו אל הנערה הי־ פהפיה ועצרו אותה.

השוטרים לא הסתפקו בחיפוש הרגיל. הם הובילו את רחל בורג' לבית־החולים רמב"ם בחיפה. ב־ בדיקה גינקולוגית שנערכה לה שם, התגלו בתוך גופה, מוצנעים באברי־המין, 100 גרם הירואין.

רחל בורג', צעירה חינגית בת 22, נולדה למישפחת בן־אהרון בנתניה. היא היתה הבת הבכורה במישפחה. אחיה, תישעה במיס־ פר, היו כולם צעירים ממנה.

כשהיתה בת 14 התחילה רחל את „מסע ההרפתקות" שלה, ועם שתי חברות טיילה בארץ. היא היתה חייכנית ולבבית, וגברים נמשכו אליה. לא היה לה בית משלה, ותמיד ישנה אצל גבר זה או אחר.

לא חלף זמן רב עד שהיתה לזונה.

באחד מביקוריה בחיפה הכירה את יגאל בורג', חתיך חיפאי יפה־ תואר, שכונה בכרמל „יגאל הי־ פה". הוא היה בעל מעדניה, וב־ תקופה שבה הכיר את רחל פתח את בית־התה אקווריוס. רחל התאהבה בו, וכעבור שנה נישאו השניים.

רחל לא אהבה את חיפה. הבי־ לויים והמותרות חסרו לה. היא שיכנעה את בעלה לעבור לתל־ אביב, והם אכן עשו זאת. השניים שכרו דירת־פאר בתל־אביב, רחל צבעה את שיערה לפלטינה, ויצ־ אה לבארים של בתי־המלון הגדו־ לים, שם הכירה גברים רבים, ו־ התחילה לרכוש בגדים יקרים בבתי־האופנה הידועים.

באותה תקופה גרו בביתה עוד ארבע צעירות. גברים פקדו את המקום מבוקר עד ערב. התנועה הסואנת בבניין עוררה את חמת השכנים. הללו פנו למישטרה, ול־ אחר מעקב ממושך נתפסו רחל וחברותיה בדירה. היא הואשמה בניהול בית־בושת ואחזקתו, וני־ דונה לכמה חודשי מאסר.

באותה תקופה החליט יגאל להתגרש מרחל, אך היא הבטיחה לו לשנות את דרכיה. הזוג חזר לחיפה, שם נולד גם בנם.

לא חלף זמן רב, ורחל מאסה שוב בחיפה, והפצירה ביגאל לע־ בור לתל־אביב. הוא סירב, ונש־ אר לבדו עם התינוק בחיפה. היא חזרה לתל־אביב, שוב שכרה די־ רת־פאר, ופקדו אותה שם חברות רבות, ישראליות ששהו בשווייץ ובגרמניה ושבאו לארץ כמה פע־ מים בשנה. רחל התחילה להש־ תמש בסמים קשים, והשתעבדה להירואין. יגאל ביקש שוב להת־ גרש ממנה, והם התחילו בהליכי הגירושין, כאשר נסעה רחל לאי־

רחל בורג' מנערה חובבת־בילויים לנרקומנית ולמבריחת־סמים

הרואין בתוך הגוף

רופה. יגאל היה באותה עת ב־טיול באירי־יוון. כאשר חזר, נודע לו שאשתו נסעה, ונאמר לו כי הכירה בגרמניה גבר שעימו היא חיה, ויחד הם מנהלים מועדון „סאונה", הגבר הוא ישראלי, יחזקאל נקש, בעל עבר פלילי מנהריה, החי בגרמניה מזה כמה שנים.

הברחת הירואין באברי־המין אינה המצאה ישראלית מקורית. הדרך שבה נהוג לעשות זאת היא לעטוף היטב את מנות הסם, ולארוז אותן בתוך אמצעי־מניעה, קונדום, ואותו להכניס לנרתיק (הוואגינה). בדרך זו אפשר להבריח גם שטרות־כסף, שגם אותם עוטפים בקונדום.

ההירואין עושה דרך ארוכה, כאשר הוא מגיע לישראל מגרמניה. „בתי־החרושת", שבהם מפיקים את „הזהב הלבן", נמצאים בתורכיה. שם נקנה ההירואין על־ידי הפועלים התורכיים — ה־„גאסט־ארבייטר" העובדים בגרמניה. הללו נוסעים לגרמניה ברכבת ישירה, שזכתה כבר לכינוי „הירואין־אקספרס". משטרת גרמניה יודעת על המתרחש, אך אינה יכולה לעשות הרבה כדי למנוע את ההברחות התכופות.

רוב העבריינים הישראליים הנמצאים בפרנקפורט עוסקים בשינים האחרונות בסחר סמים, ובדרך־כלל הם עוסקים בסם היקר מכולם, המביא את הרווחים הגבוהים ביותר — ההירואין. הם קונים את הסם מהפועלים התורכיים, כשהחומר עדיין נקי. הם מערבבים את ההירואין עם חומרים שונים, כגון סוכר ענבים או קודאין, כדי להגדיל את נפחו, לפני מכירתו.

קילוגרם אחד של הירואין עולה בתורכיה 15 אלפי דולרים. בגרמניה הוא נמכר ב־30 אלף דולר, והופך להיות לשני קילוגרם של הירואין „מדולל".

מידי קץ מגיעה לארץ קבוצה של עבריינים ישראליים, גברים ונשים, לחופשה. הם נוסעים ב־מכוניות מפוארות, הנושאות מיספר זר, ומתאכסנים במלונות־פאר, אוכלים במיטב המיסעדות, ומחדשים את קישריהם עם העבריינים המקומיים. ככל הנראה, הגיעה קבוצה כזאת גם הפעם — ורחל היא שנתפסה. **נעמי אדווה**

רחל ובעלה יגאל
ליד הכותל

רחל ויגאל בדירתם
מאסר על ניהול בית בושת

רחל כשפת הים
גוף להסתרת סמים

שידור

מאחרי הקלעים

המהפכה השקטה

של אחימאיר

ביום השישי, בישיבת־הבוקר של מחלקת־החדשות בטלוויזיה, הטיל מנהלה, **טוביה סער**, פצצת־זמן העשויה להביא למהפכה במחלקתו. הוא הודיע על התפטרותו של **יעקב אחימאיר** ממישרת עורך מבט, החל ב־5 ביולי.

כתוצאה מכך, הודיע סער על סידרת שינויים במחלקה. **מיכה לימור** מונה כממלא־מקום עורך מבט עד לעריכת הדיכרז למישרה זו. **אלי ניסן** מונה כמפיק מבט שני, ואחימאיר לתפקיד מפיק ועורך מוקד ומבט במוצאי־שבת.

טוביה סער נימק את התפטרותו של אחימאיר בסיבה של „עייפות לאחר שלוש וחצי שנים בתפקיד.״ והתעלם מכך ש־מיכרזו של אחימאיר על מישרה זו היה בתוקף עד יולי 1982.

בדיקה שנעשתה אצל עובדי המחלקה (אחימאיר סירב להגיב), העלתה שמדובר בפשיטת־רגל של מחלקת־החדשות כולה. נוצר מצב שבו עורך מבט אינו מסוגל לתפקד כהלכה, בהתאם לעקרונות עיתונאיים דיווחיים מקובלים. כתבות על הגדה המערבית, כלכלה ונושאים סוציאליים חדלו להיעשות, בשל הנחיות כפויות מלמעלה. בשבוע שעבר נפסלה כתבה חדשותית על הספינה אודליה. נפסלה ידיעה־דיווחית על במאי הטלוויזיה הלימודית **יוסי רונן** שלקח חופשה בניגוד לתקנון עובדי־המדינה (תקש״ר), כדי לצלם את תעמולת הבחירות של הליכוד.

כתוצאה של אי־הכנת כתבות רבות על נושאי־חדשות היו כמה ממהדורות מבט בארוך של 17 דקות (תחת 30), ובילכלן כתבות־לוויין, בשל אי־הכנת כתבות של כתבי־ששת מנוסים כ**אלישע שפיגלמן, רפיק חלבי, ישראל סגל ויגאל גורן.**

ישיבות מערכת מבט הפכו קאריקטורה, כאשר הן מאכלסות בכתבים זוטרים כ־**אבי גוטי**. בלטו בהן בהעדרם כתבים ותיקים־מנוסים של המחלקה, אשר חדלו מלמצוא עניין בהצעת נושאי־דיווח — ובפסילת הצעותיהם.

פגיות של אנשי־תיקשורת שונים (אפילו ממערב) לאחימאיר, **בביקורת על רדידות הדיווח במבט**, נמאסו עליו. הוא החליט להתפטר, כדי לפתוח במהפכה שקטה שתביא לחיסולה של המחלקה כמדווחת או להחזרתה אל דרך המלך.

זה היה מסע־הבחירות שהיה

במשך קרוב ל־30 יום של תעמולת־הבחירות לכנסת העשירית היו מרבית צופי הטלוויזיה הישראלית מרותקים ל־מסכים, בצורה חסרת־תקדים. הם היו מהופנטים, יותר מאשר בעת מישחקי הכדורסל של מכבי תל־אביב או בעת הקרנת עולם במילחמה ועמוד האש. תשדירי התעמולה של המיפלגות העיקו למשך הקטן תנופה חסרת תקדים של דראמה ציבעונית ומעודכנת, מיום ליום. הערב מכה — ולמחרת בערב מכת־הנגד.

צופי הטלוויזיה עקבו ברעבתנות אחרי מאבק־האיתנים שנערך כין פירסומאי המערך ופירסומאי הליכוד. למחרת ה־תשדירים נסבה שיחת־היום לרוב על ה־תעלולים הפירסומיים, כפי שהופקו בתש־דירי התעמולה, שהונפקו עבור שתי ה־מיפלגות הגדולות, מבלי להתייחס לנוש־אים העיקריים שעליהם נסבה מערכת הבחירות לכנסת.

המיפלגות הגדולות והסיעות הקטנות פירנסו במשך החודש מישרדי־פירסום וחברות־הפקה (בעלות אולפנים וצוותי־צילום) בסכומים שהסתכמו במאות מיל־יוני שקלים. להלן כמה חיבטים של מע־רכת הבחירות באמצעות הטלוויזיה, אשר ריתקו מדי ערב קרוב לשני מיליון צופים:

מישרדי הפירסום

עיקר המאבק התעמולתי והקונספציות החזותיות שלו, התמקד בצוותים של שתי קבוצות של מישרדי־פירסום אשר שלטו, בנתינת הטון, במערכת־בחירות זו.

את קו־התעמולה של המערך עיצבו עובדים של שלושה מישרדי־פירסום. דחף, איילון ובינג־לינגאל, כאשר לצידם פועל מישרד־הפירסום טל־ארווין בשירות הגוף הווולונטרי אל״ף (אזרחים־למען־פרס). את תעמולת הליכוד ניהל מישרד־הפירסום קשר בראל.

מישרדי־הפירסום העסיקו כמה עשרות קופירייטרים (מסגנני מודעות), גרפיק־אים, תמחירנים, מעצבים וויעצי־טלוויזיה, כדי לקדם את המיצרכים שלהם: הצוו־תים המובילים של המיפלגות שהתמודדו במערכת־הבחירות, והמצעים הכלכליים והחברתיים שלהם. לצד צוותים אלה פע־לו במישרדי הפירסום, בשותפות עם מטות־הבחירה של המיפלגות, צוותי־תגו־בה מיידיים, אשר ניתחו תוך פחות מימ־מה סרטונים של המיפלגה היריבה, והכי־נו את תגובת־הנגד הטלוויזיונית.

יועצי החדמית

מערכת־הבחירות הטלוויזיונית פירנסה, בין השאר, גם שני יועצי־תדמית בכירים, שהגיעו לצורך זה מארצות־הברית. ה־שניים, שעבדו במטות־הבחירה של שתי המיפלגות הגדולות, עסקו ביצירת התד־מית של מנחם בגין ושימעון פרס.

דייוויד סוייר הגיע ארצה עוד בימי ההתמודדות בין שימעון פרס ויצחק רבין על ראשות רשימת המערך, כדי לשפר את תדמיתו הטלוויזיונית של פרס. הוא תיר־גל ואימן את פרס מול מצלמות הטלווי־זיה. עם התפתחות מערכת־הבחירות גילה סוייר שהפרופסור חיים בן־שחר הוא אחד הכוכבים של מסע־הבחירות. בן־שחר היה גם היחיד שלא זכה ב„שיכלול״ וב„ע־בוד״ התדמית, כפי שנעשה למועמדים האחרים בראש רשימת המערך.

יועץ־התדמית השני שהגיע ארצה היה **דייוויד גארת,** מי שעבד בבחירות ה־אחרונות לנשיאות בארצות־הברית כיו־עץ־התדמית של המועמד הבלתי־תלוי, ג׳ון אנדרסון. כעבור תקופת־שהות קצ־רה בארץ, הגיע גארת למסקנה אחת: ש־יש למכור את המוצר שלו (הליכוד וב־גין) בעיסקת־חבילה, כמועמד קישח, ש־יש בכוחו להעניק עוצמה ביטחונית ועוצ־מה כלכלית לישראל. את רעיונות־התד־מית של גארת ניתן היה לאתר בכל תג וחג במערכת הבחירות.

בצד יועצי־התדמית, החזיקו מטות ה־מיפלגות צוותים של קריקטוריסטים וסא־טיריקאים (במערך: **דני קרמן, מיכ־אל** („ב. מיכאל״) **בריזון, אפריים סידון, קובי ניב** ואחרים).

סרטי חתעמולה

מאחר שמצויים בארץ כמה אולפנים השייכים לחברות־הפקה פרטיות, נערך בין חברות אלה מאבק על קבלת זיכיו־נות־הביצוע של מישדרי־התעמולה.

את מישדרי־התעמולה של המערך ביצ־ען אולפני הרצליה, בניהולו של **יצחק קוז.** קודם לכן נערך משא־ומתן מחקדם בין אנשי המערך ובין מנהל־הטלוויזיה לשעבר, **ארנון צוקרמן,** המנהל כיום את חברת רימון — הפקות. אולם ח״כ יוסי שריד ממטה המערך, העדיף חברה ותיקה ומנוסה יותר.

הליכוד הביא ארצה אולפנים ניידים, ומיקם אותם בכפר המכביה. האולפנים העניקו להם אי־תלות בחברות־הסרטים וההפקה הקיימות בארץ. חברת סרטי קסטל, בהנהלת **מיכה שגריר ודן אר־זי,** נתנה את שירותי האולפן שלה למפ־ד״ל, ולרשימות נוספות. חברה אחרת, סרטי עידן, שלרשותה עומדים אולפני טלעד, העניקה את שירותי־האולפן שלה לכמה מיפלגות קטנות, ולוועדת־הבחירות המרכזית, שערכה באולפנים אלה את תשדירי התעמולה וחיברה אותם לסרט המלא, שהוקרן מדי ערב בטלוויזיה.

מחיר הפקות הסרטים עבור המיפלגות מחושב ברוב חברות־ההפקה לפי תעריף שנע בין 2000 ל־2500 דולר לדקה בצבע. במילים אחרות: רבע מיליון ל״י לכל דקה של שידור.

ג׳ינגלים

בסרטי־התעמולה היו ג׳ינגלים (שירי־פירסומות) שחוברו בידי טובי מחברי־הג׳ינגלים בארץ. **דויד קריבושי** חיבר את הג׳ינגל של המערך, **יוריק בן־דויד** את הג׳ינגל של הליכוד ו**שלמה בר** מהברירה הטבעית את זה של תמ״י.

ג׳ינגלאי קריבושי
אמת, אמת...

פעלולי מחשב

לפני כמה חודשים הביאו כמה חברות־פירסום מארצות־הברית הדגמות של פיר־סומות (בעיקר כותרות מודפסות), הנע־שות בעזרת תיכנות במחשב. חברות־הפירסום לא היו זקוקות למאמץ רב, כדי לשכנע את ראשי מטות־הבחירות להיעזר בטכניקה זו במערכת הבחירות.

בעוד שהליכוד נעזר בשיטה של הבאת כותרות צבעוניות ורב־כיווניות, וכן גם רוב הרשימות האחרות, הצליח המערך להביא ארצה מערכת שסיפקה כותרות בשיטה תלת־מימדית, הנחשבת כחידוש האחרון בשטח זה בארצות־הברית.

ועדת הבחירות המרכזית

מדי ערב היה מגיע לבניין תיאטרון ירושלים במכונית בית־המישפט העליון השופט **משה עציוני,** יו״ר ועדת־הבחי־רות המרכזית. שם שוכנים אולפני טלעד. ועדת־הבחירות שכרה את שירותי האול־פן האלה כדי לערוך עריכה אלקטרונית (הקלטה של כל סרטי הבחירות על סרט מגנטי אחד), תוך בדיקת הדברים הנאמ־רים והמושמעים בסרטוני התעמולה, ול־עיתים צינזורם. השופט עציוני הוריד מ־תוך הסרטים דברי־הסתה, פגיעות בחוק רשות־השידור ועוד.

בתוקף חוק הבחירות ר׳שאי השופט עצ־יוני לקבוע את שעת־השידור של תעמו־לת הבחירות בטלוויזיה, ואת אורך מיש־דרי־הבחירות לכל ערב.

בשל חקיקה שנעשתה ברגע האחרון, הוספו זמני־שידור למיפלגות המייצגות בכנסת היוצאת, מעבר לזמני־השידור ש־החוק העניק להם במקור. התוצאה היתה הארכה משמעותית של זמן התשדירים. החלטותיו של השופט עציוני פגעו לא במעט במהלך העבודה הסדיר של הטל־וויזיה, שהרי העובדים הטכניים של רשות־השידור מנועים, בתוקף הסדר־עבודה, לעבוד אחרי השעה 12 בלילה, והחלטו־תיו של השופט אילצו אותם פעמים רבות לעבוד מעבר למוסכם, או שהכריחו את הנהלת הטלוויזיה לקצץ ולהוריד תוכניות שהיו מיועדות לשידור.

פסקול

יו״ר בחצי מישרה

כוכב שידורי־הצהריים של גלי צה״ל, **אדי ישראלי,** ירד באחרונה מגלי־האתר. השמועות טענו כי ישראלי הורד בשל התמיכה המאסיבית שהוא מעניק במישדריו לקבוצת הפועל תל־אביב. בדי־קה שנעשתה אצל מפקד גלי צה״ל, **צבי „צביקה״) שפירא,** העלתה, כי ישר־אלי יצא רק לחופשה, והוא יחזור לגלי־האתר בראשית יולי, בתוכניתו קיץ ישר־אלי. ●● במחלקת־הספורט של הטלווי־זיה, שהקדישה משאבים לנושא זה, קב־עה ש„המכביה היא אקט ציוני״. הגיב על כך אחד מעובדי המחלקה: „מדוע לא סיקרו בצורה דומה את כנס ניצולי־השוא? הרי הוא נערך באיצטדיון יד־אליהו, וגם הוא היה אקט ציוני״. ●● בתחילת השבוע שעבר החלו גלי צה״ל לשדר שי־דורי־ניסיון באף־אם סטריאו, בתדר 96.6 מגאהרץ. שידורי־ניסיון אלה מהווים שלב ראשון בהעברת כל שידורי התחנה לשי־דורים סטריאופוניים. ההערכה: שידורים סטריאופוניים אלה יקחו מאזינים רבים מקול ישראל. ●● הוועד־המנהל של רשות־השידור אישר את בקשתו של יו״ר הרשות, **הפרופסור ראובן ירון,** לע־בור מתפקיד במישרה מלאה לתפקיד ב־חצי־מישרה. הסיבה: כוונתו של הפרו־פסור לשוב, בהדרגה, לחיים האקדמיים, כמרצה למישפטים. אגב, היו״ר שהה ב־שבועיים האחרונים בחופשה בחוצלארץ, ואת מקומו מילא סגנו, אי שהמפד״ל, **מיכה ינון.** ●● ביום החמישי (9.7) תתחיל הטלוויזיה להקרין, במיסגרת מיש־דרי־התעודה, את הסידרה הנבחרים, ב־בימויו ובהפקתו של מנהל מחלקת־החד־שות לשעבר בטלוויזיה **חיים יבין.** ה־סידרה, בת שישה סרטים לפחות, מתארת את השתקפות מערכת־הבחירות לכנסת העשירית בעין המצלמה.

יו״ר־ועדה עציוני
בדיקה, צינזור, אישור

לוח שידורי הטלוויזיה

לחודשים יולי – אוגוסט 1981

החל מ־5.7.81 ועד ל־6.9.81 יחולו מיספר שינויים בלוח משדרי הטלוויזיה. כמה מהשינויים מובאים להלן:

בימי ראשון: „ארץ אהבתי" תצא לחופשת־קיץ, ובמקומה תוקרן תוכנית ניסיונית בשם „הסרטים שאהבנו", בחנחיית דליה מזור ובהפקתו של שאול שיר־רן.

בימי שני: באמצע חודש יולי ייכנס לשידור שעשועון חדש בשם „צא מזה", בהגשת דודו טופז. התוכניות „חמיסבאה של צ'ארלי", „החבובות" יוקרנו מיד לאחר התוכניות הנ"ל, לחילופין.

בימי שלישי: מיד לאחר „מבט" יוקרנו סרטי־תעודה קצרים של במאים ישראליים.

בימי רביעי: התוכנית „איזה קטע" יוצאת לחופשת־קיץ, והסידרה „מעולמו של וולט דיסני" תוקרן אחת לשבוע, ולא אחת לשבועיים.

בימי חמישי: במיסגרת תוכניות הילדים תוקרן התוכנית „חיים עלי אדמות" בשידור חוזר. במסיגרת סירטי התעודה תוקרן החל מ־9.7 סידרתו של חיים יבין, הסוקרת את מערכת הבחירות לכנסת העשירית, תחת הכותרת „חנבחרים".

יום רביעי

1.7

● **סרטים מצוירים: הרפתקות צ'יפ ודייל (5.30) — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** מיקי דור נלד ופלוטו מתיידדים עם זוג סנאים, ומכלכלים ביחד איתם בסרט מצוייר, בסידרה מעולמו של וולט דיסני.

● **מדע־בידיוני: חלוצי־החלל (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** חלוצי־החלל נתונים להתכנסות טילים מצד דסלון ואנשיו.

● **חדשות: כותרות „מבט" (8.00 — שחור־לבן):** סיקור ובו התוצאות הסופיות של הבחירות לכנסת העשירית.

● **סידרת בידור: ספינת־האהבה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** קפיטן סטובינג נאבק עם הדוקטור על בחורה מקסימה, זוג מקבל ילד־רחוב בן שבע, במקום התינוק שאותו ציפו לאמץ, ומנהל מובטל משלב עסקים בתענוגות, תוך שהוא מתאהב באשת־עסקים מצליחה. השחקנית קוני סטיבנס מופיעה בתפקיד היפהפיה המתקשה לבחור בין הקפטן והדוקטור — ששניהם מחזרים אחריה.

● **חדשות: מהדורת „מבט" מורחבת לסיכום תוצאות הבחירות (9.00):** מהדורת חדשות מורחבת (שעה), שבה יסוכמו, ישוקללו ויוערכו תוצאות הבחירות לכנסת העשירית.

● **סרט קולנוע: המלאך הכחול (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** סרט קולנוע, המבוסס על סיפורו הנודע של הייגריך מאן (אחיו של תומאס מאן), שעובד לסרט־קולנוע בגירסתו השנייה (גירסה ראשונה היתה בכיכובם של מרלנה דיטריך ו־קורט יאניגג). העלילה מגוללת סיפורים של פרופסור קפדן, המתאהב בבדרנית של מועדון־ני־לילה זולים. הפרופסור, שאינו יודע מהי אהבה בלא ניואנסים נאמנים, הופך את חייו לגיהינום. בגירסה זו מופיעים מאי בריט, ובתפקיד הפרופסור קורט יורגנס. במאי: אדוארד דימטריק.

יום חמישי

2.7

● **תעודה: לימד שיר (9.30 — שחור־לבן, מדבר עברית):** סיפור הפרידה

בארנבוים: קונצרט
יום חמישי, שעה 10.50

מבית־הספר בקריית־שמונה. סיפור הימים האחרונים לליימודים בבית־הספר התיכון בקריית־שמונה, בכיתת המטפלות בבית־הספר ע"ש דנציגר.

● **קונצרט: הקטור ברליוז (10.50 — שחור־לבן):** תזמורת פריס, בניצוחו של דניאל בארנבוים, מנגנת את הסימפוניה הפנטסטית של הקטור ברליוז.

יום ששי

3.7

● **סידרה לילדים: הקלברי פין וידידיו (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק „סיכסוך בין מישפחות" מתאר סיכסוך ישן בין שתי מישפחות, אשר אינו מונע מהאק להתאהב בסופיה, בת אחת המישפחות היריבות.

● **סרט ערבי: הרפתקותיו של דווק (5.32 — שידור בצבע, מדבר ערבית):** קומדיה משעשעת, רוויה בהרפתקות, על איש־עסקים הנכנס לחובות, ומבקש דרך להחלץ מהם. הוא עושה זאת באמצעות דודו של אחד מעובדיו. הדוד, שהיה בארצות־הברית, מקבל ידיעה כי האיש מבקש להינשא, ועל כן נדרש הוא לסייע לו. הדוד מבקש תצלום של הכלה, ובצורה זו מגיעה לארצות־הברית תמונת אשתו של איש־העסקים, עובדה המתבררת ברגע השיא של הסרט.

● **סרט קולנוע: פרפרים הם חופשיים (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** עיבוד לקולנוע של המחזה הפופולארי (שהוצג בארץ במיסגרת תיאטרון גיורא גודיק), המספר על אהבתו של צעיר עיוור לנערה היפית. אדוארד אלברט הוא בתפקיד הנער העיוור, וגולדי הון מגלמת את הנערה.

● **בידור בשידור חוזר: שיגעון של מסיבה (11.05 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית):** תוכנית־בידור בהשתתפות להקת הכוכבים עובר חביבי, כאשר ארבעת חברי הלהקה נקלעים למסיבה של שנות ה־50', שבה הם משמיעים את להיטי התקופה.

שבת

4.7

● **סידרת טלוויזיה: דאלאס (10.05 — שידור**

קלוגמן: קווינסי
מוצאי שבת, שעה 10.50

הון: פרפרים הם חופשיים
יום שישי, שעה 9.15

בצבע, מדבר אנגלית): סו־אלן ניצבת שוב במצב מביך כתוצאה מבגידותיו של ג'.אר., ומחליטה לעזוב אותו, ולמצוא מיפלט בין זרועותיו של קליף בארנס. אמה של סו־אלן (הי שחקנית מרתה סקוט) ואחותה, שעברו לאחרונה להתגורר בדאלאס, כדי להיות בקירבת סו־אלן כשזו תלד, אינן מגלות הבנה לצעדה. ג'.אר. אינו מוכן לתת לסו־אלן לנטוש אותו, ובאשר נודע לו שמתנהל רומן ביניה ובין קליף בארנס, הוא מחליט להוציא אותו מן התמונה.

● **סידרת מתח: קוינסי (10.50 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הסרט מותו של ילד רך מביא שוב את הפתולוג העירוני, שאותו מגלם השחקן ג'ק קלוגמן, כמפענח של מוות לא טיבעי.

יום ראשון

5.7

● **מגאזין אולסני: ארץ אהבתי (8.03 — שידור חי, מדבר עברית):** המגאזין לאהבת ארץ־ישראל, בהנחיית מאיר שליו.

● **תיעוד: מבט שני (9.30 — שחור־לבן):** חידוש התוכנית — את שימעון טסלר מחליף מיכה לימור.

● **סידרת טלוויזיה: דן גראנט (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** נישואיו של ראש־המערכת, צ'ארלי יום, עוברים משבר, ולא פחות מאשר בעלת העיתון, הגברת פינצ'ון, נחלצת להבאת דברים על תיקונם.

● **מרכז: שיחה בשניים (10.55 — שחור־לבן):** ד"ר סינדרה האוזחי משוחח עם השואן, עורך־דין שמואל פיזאר, על השואה ועל עשיית הון ציבורי מהשואה.

● **סידרת טלוויזיה: בועות (11.25 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** ג'ודי נמצא באלבוקרק ביחד עם מאגי, הבלשת הפרטית שלו,

רועה: השעה השנייה
יום שני, שעה 9.30

איתה הוא מנסה לאתר את קאורל ואת בתו, וונדי. בשיכרונו מתוודה ג'ודי, כי הוא מתחיל לחוש אהבה כלפי מאגי. היא מחבבת אותו, אלא שבעקרון אינה מתעסקת עם לקוחות. ג'סיקה שבה מדרום־אמריקה לבית מישפחת טייט ביחד עם בילי ואל־פוארקו, ומתעמתת עם צ'אסטר, החי עם נערתו, אני. אל־פוארקו ממנה את בילי לדרגת גנראל. צ'אק ובובי בובת־העץ, נקשרים לאל־פוארקו, ואחד מעימותי מישפחות קמפבל וסייט הופך קומדיה מטורפת.

יום שני

6.7

● **דיון: השעה ה־שנייה, בנושא „הטלוויזיה והצופה" (9.30 — שחור־לבן):** הטלוויזיה הישראלית החלה לשדר בשנת 1968, והביאה בעצם נוכחותה לשינוי באורח־החיים בארץ. הרגלי בילוי, קריאה, חיי־חברה ואפילו סדרי־החיים במישפחה החלו להיות מושפעים מן הטלוויזיה. העוצמה התיקשורתית שבטלוויזיה, וזיקתה להמונים בתחומים ובנושאים שונים — שחלקם אף שנויים במחלוקת — הולידו רגישות־יתר כלפי מאדיום זה.

בחלקו הראשון של המישדר יוקרן על המסך הסרט מוות במישפחה, המספר על ניסוי שאותו ערכה תחנת־טלוויזיה במינסוטה, שבארצות־הברית חמש מישפחות התנדבו (תמורת 500 דולר) שלא לצפות בשידורי טלוויזיה במשך חודש ימים. צוות התחנה נפגש עם המישפחות קודם ניתוק מכשיר־הטלוויזיה בביתן, עכב אחר הניסיונות של חמש מישפחות אלה למצוא תחליף לצפייה בטלוויזיה, וניסה להפיק לקחים עם משתתפי הניסוי. בחלקו השני של המישדר תשדר שיחה באולפן. שחעסוק בנושא ובמיכלול הבעיות החברתיות שמעוררת הטלוויזיה. המישדר יוקרן בשידור חי. מנחה המישדר: יצחק רועה.

יום שלישי

7.7

● **צרכנות: כיבוטק (8.30 — שחור־לבן):** תוכנית הצרכנות של הטלוויזיה הישראלית.

● **תיעוד: איוולת בארץ הצבי (9.30 — שחור־לבן; מדבר אנגלית ועברית):** לישראל עלו מדרום־אפריקה כ־15 אלף. הסרט מגולל את סיפורם של עולים אלה, שהביאו לישראל ענפי ספורט חדשים. הסרט הוקרן בידי הפדרציה הציונית של דרום־אפריקה.

● **בידור: מונטה קארלו (10.10 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית):** המופע מארח את הזמרת ליברצ'ה.

סרטים

כוכב עולה בדולפינאריום

קודם־כל, צריך לקבל בברכה שני בתי־קולנוע חדשים, שנפתחים בדולפינאריום בתל־אביב. בנוף המקומי, שבו הנטייה היא

ריי שארקי בתפקיד האמרגן ויני זאקארי
כל צעד מחושב ומתוכנן

פיל לנד בתפקיד הכוכב טומי די
לעבוד על מעריצות צעירות

בדרך־כלל לסגור בתי־קולנוע ולא לפתוח אותם, הוספת שני אולמות חדשים עשויה להרחיב את מיבחר הסרטים המוצעים ל־קהל בעיר. מה עוד שמדובר באולמות קטנים יחסית, אחד בן 400 מקומות והשני בן 200 מקומות, שלא יזדקקו לקהל־המו־

רענה, בלתי־אמצעית, וחביבה כל־כך, עד שהמסר מתקבל בהנאה גדולה הרבה יותר, משהתקבל בפעמים הקודמות.

כוכב עולה הוא בעצם סיפור תעשיית הלהיטים האמריקאית בסוף שנות ה־50', כלומר, באותה התקופה שבה אלביס פרס־

נים כדי שהפעלתם תהיה כדאית. משום כך יוכלו להעז ולהציג סרטים שאינם מיסחריים בלבד, אלא יש להם עוד משהו הנזקף לזכותם.

והסרט הראשון בהחלט מבטיח. אמנם, יש מעט מאוד חידוש במה שכוכב עולה מספר לקהל, אבל הוא עושה זאת בצורה

לי היה מודל להצלחה, ולפני שהחיפושיות הפכו את מושגי המוסיקה הפופולארית על ראשם. אבל בשינויים קטנים של אופ־נה. סוגי פיזמונאות וטכניקות־הקלטה, אפ־שר בהחלט לראות בסרט תיאור נאמן של עולם הפיזמונים, אולי מדוייק יותר לומר תעשיית־הפיזמונים, כפי שהיתה בעבר, כפי שהיא בהווה, וכפי שתמשיך כנראה להיות גם בעיתיד.

מאהב לאטיני. גיבור הסרט הוא לא אליל זמר, אלא מלחין־מחבר־אמרגן בשם ויני זאקארי, בן למישפחה איטלקית מן הרובע הפחות מפואר של ברוקלין, המת־עקש, למרות שהוא כבר בן 27, לבנות לעצמו קאריירה של פיזמונאי במקום להסתדר כמו שצריך, לפתוח מיסעדה כמו אחיו, למשל, ולהיות בורגני מכובד ובעל בעמיו.

העקשנות משתלמת לבסוף, כאשר אחרי נסיונות־נפל ללא־ספור, הוא מחליט לה־פוך נגן סאקסופון יפה־תואר לאליל זמר. נוסחתו של זאקארי ברורה: ראשית, צריך בחור שייראה מתאים לתפקיד, שחור־שיער עם פרצוף של מאהב לאטיני להט.

גוף של חתול מתפתל ונכונות לקבל את כל הוראות ה„בוס" (כלומר של זאקארי עצמו). עם הופעה שכזאת ועם שירים כתובים לפי מידה, ובעיקר עם שיטת־עבודה יעילה, דבר לא יכול לעצור את ההצלחה.

הסרט אינו מסתיר מאומה מן הקסם המפוקפק של שיטות־המכירה: שוחד ל־עורכי מיצעדי־פיזמונים, התעוותויות, לפי מידה, בפני גימנזיסטיות צוחות מהנאה,

ריי שארקי ב„כוכב עולה"
העקשנות משתלמת

שנוי תדמית פיתאומי בתוכנית־טלוויזיה, שערים בשבועון טיפש־עשרה (תמורת אחוזים מתאימים מהכנסות האמן גם ל־בעלת העיתון). כל צעד מחושב ומתוכנן, בדייק לפי הנוסחות שכל עיתוני המיקצוע דואגים לפרט פירוט רב.

כישרון? קול? אישיות? כל אלה אינם יכולים אולי להזיק, אבל במסלול המשומן והמתוכנן של תעשייה המגלגלת מאות מיליוני דולרים (לאחרונה אפילו מיל־יארדי דולרים) בשנה, אי־אפשר לשבת בחיבוק ידיים.

מכבש התקליטים צריך לעבוד, עיתוני־הטיפש־עשרה חייבים להופיע, אמריקנים צריכים לחיות, נגנים זקוקים למישרות, וכן הלאה. וכאשר עולם כזה צפוף צריך לאכול שלוש ארוחות ביום, ואפילו לקיים רמת־חיים גבוהה, במיקרים מסויימים, אי־אפשר להמתין למתנות משמיים, צריך ליצור את המתנות יש מאין.

כישרון ניכר. אולי אין זה נכון לומר שכוכב עולה אינו מחדש מאומה. קודם כל, יש כאן במאי, שעשה את סרטו ה־עלילתי הראשון, והמגלה כישרון ניכר. שמו טיילור האקפורד, ומן הסתם הוא מתמצא היטב בנושא שבחר לעצמו. במשך שנים עשה סרטים תעודיים על מופעי־רוק, והדבר מורגש בדרך שהוא מצלם מופעים אלה, בתחושת הקצב שיש לו, ובדרך שבה הוא משחזר את ההווי של עולם זה. הוא התעקש לא לצלם אף

ילד הפלא של דרום־אפריקה

דרום־אפריקה אינה מעצמה קולנועית. קשה למצוא, בלי להתאמץ, שלושה במ־אים דרום־אפריקאים ידועים. מתחילים את הרשימה בג'יימי אויס, ואז נעצרים חסרי־ישע, בלי יכולת להמשיך.

ואין זה מיקרה. אויס, העושה סרטים כבר שלושים שנה, הוא אולי היחידי בין כל קולנועני דרום־אפריקה שהצליח בעיקביות, לא רק בבית, אלא גם בחוץ. סרטיו זכו לביקורות אוהדות (גם אם לא נלהבות), **ולהכנסות־קופה מפתיעות.** לדוגמה, שני סרטיו **שהוצגו** בישראל: אנשים יפים (סרט תעודי מרתק **על חיות** במידבר צחיח) ואנשים מצחיקים (תעלולי מצלמה נסתרת, שהצלחתם דירבנה כמה ישראלים לחקותו).

אלא שטעות תהיה לחשוב שאויס הוא בעיקר במאי סרטים־תעודיים. כפי שהוא מציג את עצמו, מטרתו העיקרית היא לעשות סרטי בידור. עד היום היתה עיקר תפוקתו עלילתית. בכל פעם שמנסים לדבר עימו על המשמעות הנסתרת בסרטים אלה, הוא מכחיש. כך הוא מגיב גם לגבי סרטו החדש, האלים משתוללים, שיוצג בקרוב בישראל, למרות שכוונותיו בסרט זה שקו־פות לגמרי: הוא מנסה להצביע על ה־הבל שבציוויליזציה ועל ברכותיה המדו־מות, כאילו היה מנסה לאמת את אמרתו של ישו כי „התמימים הם שיירשו את הארץ".

אויס, בוגר האוניברסיטה למדעים של פרטוריה, שבה לימד שלוש שנים, הפך עובד־אדמה, כאשר התחתן עם בתו של בעל אחוזות בטראנסוואל. הוא התחיל את דרכו בקולנוע בעזרת מצלמה 16 מילימטר משומשת, כשהוא, אשתו ושאר בני־המישפחה ממלאים את כל תפקידי הצוות. למעשה, עד עצם היום הזה הוא ממשיך לעבוד עם צוות מצומצם, ורעייתו שייכת עדיין לצוות הזה, גם אם אינו זקוק

אדם בורח מכביאה ב„אלים משתוללים"
שבר את שיא־הקופה

עוד לכסף, לאחר סידרה מרשימה של הצלחות מיסחריות (סרטיו שברו את כל שיאי־הקופה בדרום־אפריקה), הוא עדיין ממלא תפקידים קטנים בסרטים שהוא עושה, למשל, תפקיד של כומר באלים משתוללים.

מוצאו דווקא מן המתיישבים ההולנדים של דרום־אפריקה, אלה המכונים „אפרי־קאנר", ובאחד מסרטיו אף רמז לפער שבינם ובין האנגלים, כאשר אפריקאנר (אותו גילם בעצמו) מוצא עצמו לפתע מטופל בתואר אצולה ובאחוזות רבות. אהבתו לדרום־אפריקה בולטת לעין בכל סרטיו. הוא מעניק חשיבות רבה לרקע האנושי, לנוף, לדרכי־החיים בארצו. הבי־קורת אינה מטרידה אותו במייוחד, „אני קורא אותה," הוא אומר, „אבל לעיתים

נדמה לי שאני עשיתי סרט אחד, והם כותבים על סרט אחר, שאיני מכיר." הביקורת היחידה שהוא מקבל במלוא מובן המילה היא תגובת הקהל לסרטיו, והקהל, שנוהג בדרך־כלל להצביע ברגליו, נתן לו עד היום תמיכה מלאה.

האלים משתוללים מתאר בסיגנון עממי מבודח מה קורה לבן שבט הבושמן (ילידי מדבר קאלאהארי, קטני־קומה ומנותקים מכל תרבות), הרוצה להיפטר מבקבוק קוקה־קולה, שהוא בעיניו כללת האלים; מה קורה לעיתונאית בלונדית כאשר היא יוצאת ללמד בכפר מרוחק; ומה קורה למהפיכה במדינה אפריקאית דמיונית. זהו כבר הלהיט הגדול ביותר בתולדות־הקול־נוע הדרום־אפריקאי, וזה בעצם חשוב לאויס, לדבריו, יותר מפרסים ותארי־כבוד.

סצינה אחת בתוך אולפן, הוא חיפש מקורמות ההולמים במיוחד את פרטי הסיפור — את עליזתו של ויני ואקארי מנער אלמוני בברוקלין עד לשיא פיסגת ההצלחה, פעמיים עם שני זמרים שונים, עד למיפנה הגדול בקאריירה שלו, כאשר יצירי־כפיו נוטשים אותו. בעזרת הצלם, אדם הולנדר (מי שצילם בזמנו את קאובוי של חצות), הוא מעניק לסרט גם חזותית גוון אותנטי ואמין להפליא.

לא פחות חשובה הופעתם של שני צעיריים, פול סאנד ופיטר גאלאגר, כשני הצעירים האלמונים, שהופכים בידי ואקא־

פיטר גאלאגר בתנוחה א'
סזארה משגע

פיטר גאלאגר בתנוחה ב'
סזארה מלהיט

רי, כמעט למרות רצונם, לאלילי זמר. הראשון, דוגמן־לשעבר, והשני בעל ניסיון בימתי בלבד, עם הופעות בשיער ובגריז, עוברים את כל השלבים, מן התמימות הקצת מגושמת (במיקרה השני אפילו מגושמת מאוד) ועד לברק החיצוני הרועש, המרוח באלף מישחות, של כובשי מיצעדים. השואבים את ביטחונם־העצמי המופרז ממיספר התקליטים שהם מוכרים וממיכתבי המעריצות שהם מקבלים.

מאגר של מרץ. אבל מעל הכל, זהו סרטו של ריי שארקי, שגילה כבר כישרון גיכר בוקי ופיל של פול מאזורסקי. אבל הפעם מחשמל ממש את המסך בדמות ויני ואקארי, האיש שמנסה לחיות את חייו באמצעות התגליות שלו, משום שהוא אינו רואה עצמו מתאים ל„תדמית האליל" שבה הוא מעמין. זהו מין קפיץ שאינו נרפס לעולם, מאגר אדיר של מרץ המציא ללא־הרף דרכים ומקוריות (לפחות למראית־עין) להגיע לפיסגה, אדם שאינו מוכן לקבל אף פעם „לא" כתשובה, איש שהמטרה עצמה, ההצלחה, משכיחה ממנו לא פעם את העובדה שהוא עוסק בבני־אדם ולא ברובוטים.

אמנם, הסרט מבוסס על חייו של אמרגן אמיית, בוב מארקוצ'י, שייצר בדרך דומה מאוד, לפני יותר מעשרים שנה, את פראנקי אוולון ואת פביאן (מי עוד זוכר אותם היום). אבל כפי ששארקי מגלם אותו, אין זה עוד סיפורו של מארקוצ'י בלבד, אלא סיפורו של כל אמרגן רוק, מקולונל פארקר המפורסם, אביו הרוחני של אלביס פרסלי, ועד לרוברט סטיגווד, שב„אורוויזיון" סוסים מצליחים כמו הבי־ג'יס. האינפורמציה עצמה, כפי שהיא נמסרת בסרט, מצוייה בשפע ברוב עיתוני הפיזמונים. אולם הצורה שבה היא מוצעת פה היא בכמה רמות מעל החומר המוצע על־ידי עיתונים אלה.

תדריך
חובה לראות:

תל אביב — הכפיל, הדוד מאמריקה, אנני ורה, אנשים פשוטים, רומיאו ויוליה

ירושלים — אנשים פשוטים, התוודעות

חיפה — קאגמושה, כל מה שרצית לדעת על מין.

תל־אביב

★★★★ **הכפיל** (פאר, ארצות־הברית) — הרפתקה מטורפת של צעיר שנמלט מן החוק, ושמוצא מיפלט בצוות־הסרטה שמכין סרט על מילחמת־העולם־הראשונה. מישחק תעתועים של מציאות ודימיון, הרהורים על מהות הקולנוע והברקות טכניות לרוב, בתוספת הופעה מעוררת־הערצה של פיטר או'טול בדמות במאי קולנוע.

★★★★ **הדוד מאמריקה** (סינמה 2, צרפת) — אלן רנה מגלה פיקחות, חוש־הומור, תבונה וחוש־קולנועי מפותח, כאשר הוא מדגים, בעזרת התסריטאי ז'ן גרואו, את התיאוריות של הביולוג הצרפתי הגרי לאבוריט, על התנהגות האדם.

★★★★ **אנשים פשוטים** (גת, ארצות־הברית) — מישפחה אמריקאית ממוצעת מתמוטטת, כאשר הבן הבכור נהרג בתאונת־שייט, משום שכל הערכים שעליהם מושתתים חייהם אינם מסוגלים להתמודד עם אירוע שכזה. סרט קטן־מימד, אבל מרחיק־לכת בביקורת של החברה שאותה הוא מציג.

★★★ **אנני ורה** (גורדון, הונגריה) — סיפור חינוכה של יתומת־מילחמה בבית־ספר של המיפלגה הופך למבט נוקב, ביקורתי ולא תמיד מתפעל, על הונגריה בתקופת הקומוניזם הסטאליניסטי.

ירושלים

★★★ **התוודעות** (מיטשל, הונגריה) — גבר ואשה, שאינם נשואים זה לזה, נאלצים להסתתר יחד, בחדר שכור, מפני רדיפות הנאצים במילחמת־העולם־השנייה. סיפור רגיש, מבויים ומשוחק להפליא. על יחסים שנרקמים ונפרמים תחת לחץ.

חיפה

★★★★ **קאגמושה** (קרן אור, יפאן) — מצביא מצווה להסתיר את דבר מותו במשך שלוש שנים, ולהעמיד במקומו כפיל, שאינו אלא גנב פשוט. סרט מרהיב־עין, שהוא מלבד הצגת־ראווה, גם הרהור מר של איש עתיר־נסיון וחוכמת־חיים. הבמאי אקירה קורוסאווה, על משמעות הגבורה והכאריזמה.

★★★ **כל מה שרצית לדעת על מין** (אורלי, ארצות־הברית) — סידרת מערכונים מבדחים של וודי אלן, המפרשים את התיסכולים המיניים השונים, שרוב גיבוריו מטופלים בהם בכל הסרטים, ונותן להם פירושים מקוריים ומשעשעים משלו.

לורד נותוק לתפארת

ריקי שרדר: עושה פרצופים ביעילות

הלורד הקטן (מוגרבי, תל־אביב, אנגליה) — זהו, כמובן, אחד הסיפורים החביבים ביותר על ילדי־העולם, אחרת ודאי לא היה זוכה לכל־כך הרבה גירסות על המסך הגדול ועל המסך הקטן גם יחד. מאז גילמה מרי פיקפורד, בתחפושת של נער, את דמות הפירחח הניו־יורקי החביב, שמהגלה כיורש של תואר אצולה בריטי, לא פסקו הגירסות לזרום.

בנוסחה החדשה ביותר מגלם את הלורד הקטן ריקי שרדר, הנער זהוב־השיער, שסחט נחלי־דמעות אדירים מגברות רכות־לב ב„סיפורו של אלוף". לידו, בדמות הסב קשה־העורף, לורד זקן ועקשן — המסרב לפגוש באם נכדו, מופיע אחד השחקנים המופלאים ביותר בשפה האנגלית, סר אלק גינס, ואילו על הבימוי מופקד במאי בריטי בשם ג'ק גולד, שזוכה להערצה גלוייה מצד רוב השחקנים הבריטיים, במיוחד אלה שהופיעו במחיצתו גם אם מבקרי־הקולנוע לא גילו תמיד התפעלות גדולה מעבודתו (למשל „מגע מדוזה"); לעומת־זאת זכה לפרסים רבים על עבודתו בטלוויזיה (לדוגמה, הסרט על פקיד־ממשלה הומוסכסואל, „פקיד הציבור במערומיו").

במהותו נוטף הסיפור דבש עם כמה גרגירי מלח מזמן לזמן, כדי להדגיש את המתיקות עוד יותר. תעלוליו של הנכד, החודר מתחת לעור של הלורד הזקן, חיוכיו הנשפכים לכל עבר, הספונטאניות האמריקאית שבה הוא מתחבבר על אריסיו העשוקים של הסב ואפילו מיטיב את גורלם — כל אלה עשויים לפי מיטב המסורת של ספרי הילדים. אלה מנסים לשכנע את קוראיהם הקטנים כי למרות־הכל אנו חיים בטוב שבעולמות האפשריים, אם יודעים איך להסתכל בו. מבחינה זו, שם־דבר שגולד יעשה, לא יוכל לשנות את אופי הסיפור.

פעם ליצן תנויד ליצן

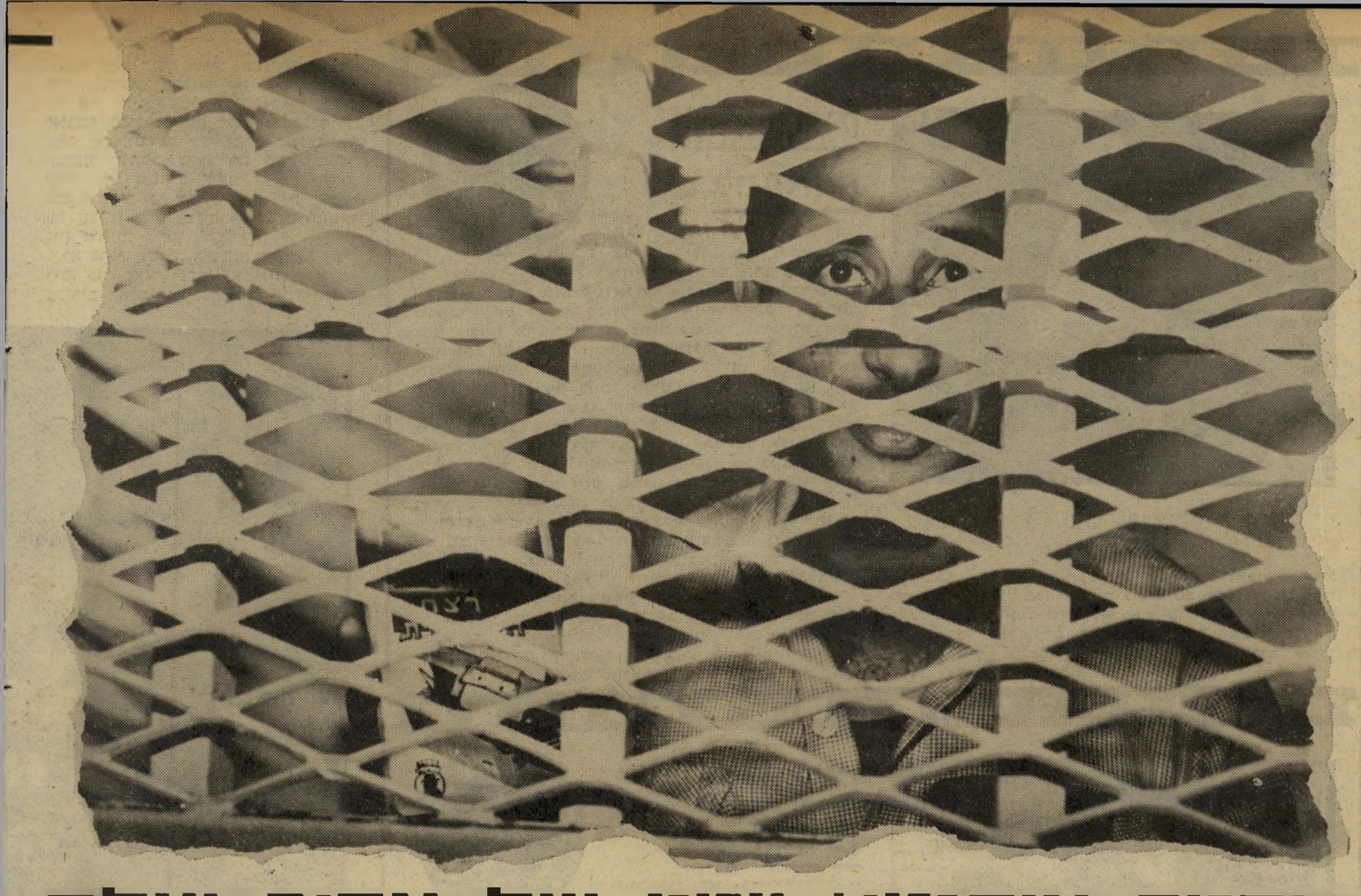
ג'רי לואיס: ביקורת מעבר להצחקות

העבודה לא בשבילנו (תל־אביב, ארצות־הברית־גרמניה) — אל ג'רי לואיס אפשר להתייחס בכמה דרכים: אפשר לראות בו איש קולנוע חשוב ומעניין, מוקיון שמצחיק ילדים, או ליצן שעבר זמנו. לגבי המחזיקים בדעה שהאפשרות השלישית היא הנכונה, אין הרבה מה לעשות, הם בוודאי לא ילכו, בכל מיקרה, לראות את סרטו החדש.

מי שסבור, לעומת־זאת, שלואיס הוא המירשם האידיאלי לימי החופשה של ילדיו, ודאי לא יתאכזב. אמנם, באמצע שנות ה־50' שלו, הוא קצת יותר זהיר בתעלוליו וכאבי הגב ודאי מונעים ממנו ביצוע כמה מן ההשתוללויות וההתפתלויות, שהיו פעם סימן היכר למישחקו. אבל פניו עדיין עשויים כמו מגומי, והוא עדיין מסוגל לשלוף, בלי שום מאמץ, סידרה אין־סופית של העוויות, גלגולי־עיניים והבעות־תמיהה.

ואשר למתייחסים אל לואיס כאל קולנוען רציני, הרי הסרט החדש יכול לשמש, מהרבה בחינות, כמנשר אישי, מעין תשובה לכל אלה שהחרימו אותו במשך שנים ארוכות, משום שסברו כי אין בו עוד פוטנציאל מיסחרי ראוי לשמו. הסרט מתחיל בכך שליצן זנוח סוף כל סוף להכרה בקרקס, כאשר הקרקס צריך להתקפל, בגלל מחסור במזומנים. והוא מסתיים כאשר אותו ליצן, אחרי שנכשל בכל נסיונותיו לתפקד בחברה, לפי כל חוקי המוסכמות המקובלים, חוזר להציע את אמנותו ברחוב.

מכל סרטיו של לואיס, זהו אולי המריר ביותר. מאחרי כל הצחקותיו יש נימה של ביקורת, ואפילו כעס על כל אלה המנסים לכפות על הזולת צורת־התנהגות בכוח, ושואפים להפוך את כל האנשים לברגים קטנים, הגרים בתוך קוביות קטנות ונוסעים בתוך קופסות על גלגלים, וכל שאיפתם היא לקוביות גדולות ולקופסות סיגריות על גלגלים.

מיסמך אוחנטי: יומנו של אסיר עולם

ב־27 ביוני 1976 נרצח אסיר בתוככי כלא שאטה. הנרצח היה יפת נגר, עד־מדינה. פסק־דין המוות, הוצא נגדו בין חומות הכלא, על־ידי בית־הדין של העולם התחתון. אשמתו: שיתוף פעולה והלשנה.

במישפט ממושך, שנשמר בצורה חסרת־תקדים, הואשם האסיר סמי אלקיים כמוח המתכנן, וכמי שניצח על ביצוע הרצח. בעיקבות האשמה זו נשלח אלקיים למאסר־עולם, והוא אך בן 26 שנים.

סיפור הדרדרותו אל הפשע החל עוד בחיותו נער בן 14, כשעלה ארצה ממרוקו עם הוריו. חודשיים בלבד אחרי שהגיע לארץ מצא עצמו בכלא — הוא נאשם, יחד עם חבריו, בפריצה לחנות. המיפגש עם הכלא ועם החוקים האכזריים השולטים בו, הפכו עד מהרה את הנער הצעיר לאלים. מכאן ואילך היתה ההידרדרות בלתי נמנעת. חייו של סמי אלקיים חתנהלו מאחרי הסורגים, כשהוא מבלה בין תאי־בידוד וצינוקות, בבתי־כלא שונים, ומתמודד עם הסביבה האלימה כדי להישרד.

לפני כשנתיים, עם העברתו לבית־המעצר ברמלה, התחולל בו שינוי תהומי. סמי החליט למצוא טעם לחייו. הוא למד קרוא וכתוב, התחיל ללמוד באוניברסיטה הפתוחה. עולם חדש נפתח בפניו. סמי כתב יומן אישי ותיאר את החיים בכלא כפי שרק אסיר יכול לתארם — מבפנים.

חיומן, אשר נכתב בכלא שאטה, הגיע לידיה של כתבת „העולם הזה" נירה גל, שקשרה קשרים אישיים עם סמי אלקיים. פרקים מיומנו של סמי אלקיים מובאים כאן כלשונם.

לשגע את העכבר

הנה אני נמצא בבידוד מוחלט. זהו תא לעגישה. אין בו שום ריהוט. תא עירום, חשוך ומחניק. את המיזרון והשמיכות אקבל רק בלילה, בשעה שמונה, ובשעה שש בבוקר יקחו לי אותם וישאירו אותי עומד כל היום על הרגליים. אני אשכב על הריצפה מחוסר ברירה, והזמן עד הערב יעבור אט־אט, ללא מעש. בדרך כלל, כשאני בצינוק, אני מבקש את ספר התנ"ך, והם נותנים לי אותו. הפעם אני מוותר על קריאה ממין זה, כי זה עלול לפגום בראייה שלי.

„אני רואה את העצמי שלי, את האני שלי, כבול לדלת עם ידיים למעלה"

אז איך מעבירים את הזמן בצינוק? עלי להתהלך הלוך וחזור, לאורך החדר שאורכו שלושה מטרים ורוחבו מטר וארבעים סנטימטרים. אני אתהלך עד שאתעייף ואשן על הריצפה, כך שהעייפות תגרום לי לא להרגיש את ריצפת־הצינוק הקרה. אם כך, עלי לחשוב על דבר כלשהו שיסית את דעתי מההליכה הקצרה, הלוך ושוב. על מה אחשוב? בא לי על סיגריה, אבל אני צריך לשכוח מהסיגריה. בצינוק אין סיגריות. אתה משולל זכויות. בא לי לדבר עם אדם כלשהו. גם מזה תשכח. אתה בבידוד. אסור לך לבוא במגע עם אדם. פרט לסוהר, שמביא לך שלוש פעמים ארוחה — בוקר, צהריים וערב.

סליחה, רגע! יש שורה של צינוקות, ובכל תא יש אסיר, בודד, כמוני. על מה אני יכול לדבר איתו? למרות שאנחנו באותה סירה, אני רואה אותם רחוקים ממני שמיים־וארץ. אז תשתוק ואל תדבר עם אף אחד. דבר עם עצמך. זו גם בעייה, וזה לא קל. אז אל תדבר עם עצמך בינתיים.

הנה יתוש. אני לא אמחץ אותו. אני אשגע אותו. האם בכלל אפשר לשגע יתוש? אם אני חושב שאפשר לשגע יתוש, זה מראה שאני הוא המשוגע.

אה! אה! תפסתי. אני אעשה מארב לעכברים. כאן העכברים שורצים. בלילה אעשה את זה. אני אשאיר אצלי פרוסת־לחם. אני אקשור אותה בעזרת חוט דק מן השמיכה, ובכל פעם שהעכבר יתקרב לפרוסת־הלחם, אני ארחיק ממנו את הפרוסה. בפעם הקודמת הוא הצליח לגנוב ממני את הפרוסה ואת החוט, הבן־זונה.

מה קרה לך? על איזה שטויות אתה חושב? תיזהר שלא להיסחב. טוב, אז על מה אני אחשוב? אוהו, זו שאלה קשה. איזה חיים אני חי? המצב שבו אני נמצא נובע מזה שלא ידעתי לתת תשובה על השאלה שהחיים הציבו לי. האם אני אשם? מי אשם? הנה, אני מרגיש שאני מתחיל להיכנס לפלונטר עם עצמי, וברגע הזה אין לי הכוח לצלול לעומק הפלונטר. אז אני לא אדבר עם עצמי, כי זה גורם לי לחטט בתוך־תוכי, וזה עושה לי בלגן. ובכלל, אין זה העיתוי המתאים. בפעם הקודמת נתקעתי עם עצמי לחודשיים ביגלל העיתוי שלא התאים לחיטוט בתוכי. עוררתי משהו שקברתי עשרים שנה. הנה, ברגע זה שני אסירים מדברים בקול רם מתא לתא. הנה השיחה שלהם —

• שמות האסירים בכתבה זו — בדויים.

שלמה (צועק): איציק, איציק. *

איציק (עונה): אה, אה.

שלמה: מה העניינים אצלך?

איציק: בעסה. יש לי סיגריה ואין לי גפרור. מה איתך?

שלמה: בסדר, מחרתיים אני יוצא מהצינוק.

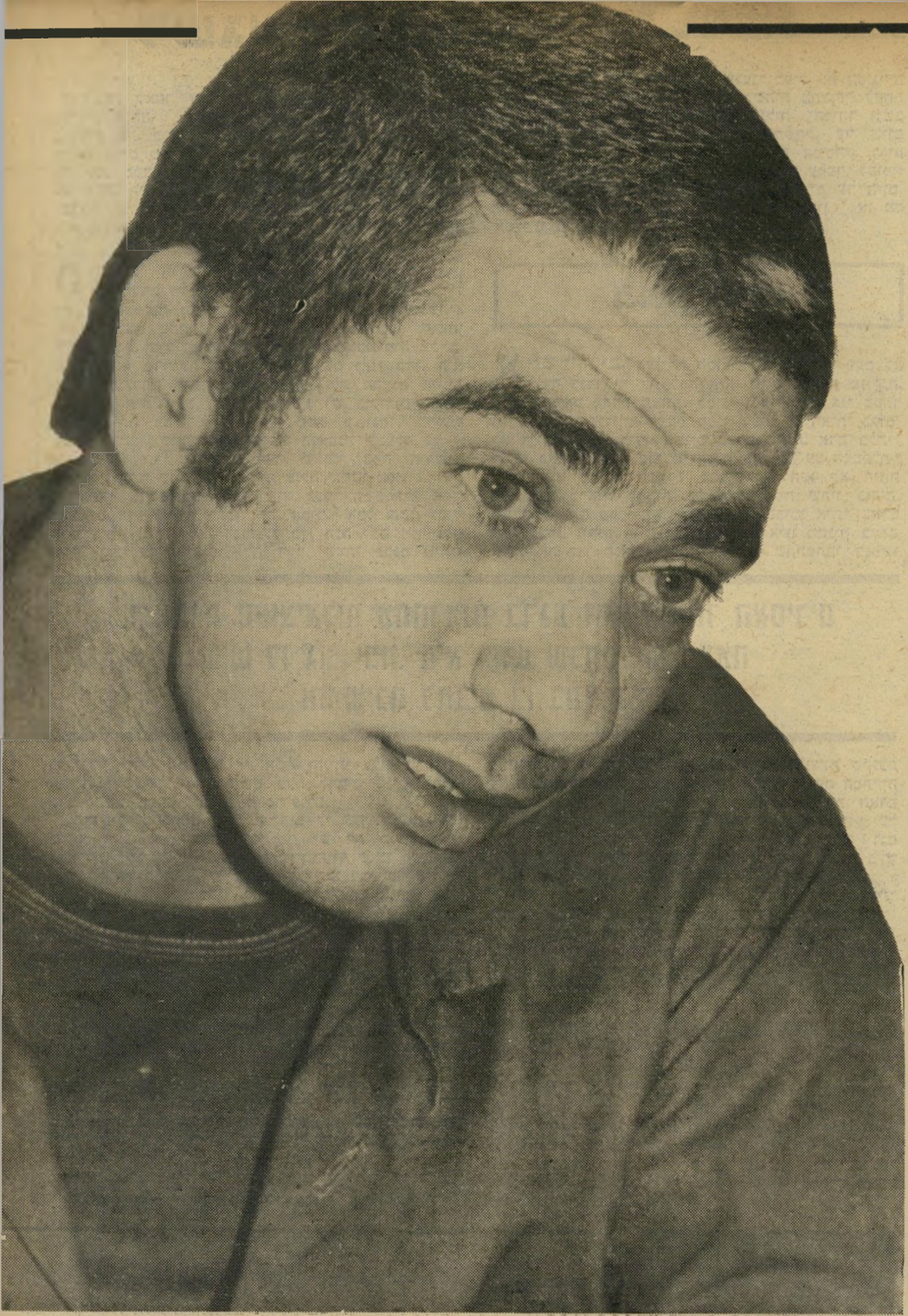
איציק: תשמע, כשתצא, יש לי נאפס בין שני הארונות, למטה. קח אותו בשבילך (הדיבור הזה בשפה הפוכה).

„מי שהגיע ראשון הביתה אכל ארוחה, מי שאיחר – אכל לחם שחור עם מרגרינה"

שלמה: תיסלם, תיסלם, איציק. כשאני אצא מהצינוק אני אדאג לך לסיגריות ולמצית.

■ ■ ■

הארוחה היא רק תשע בבוקר. עד לארוחת־הצהריים יש עוד ארבע שעות. עצוב לי, והמקום מוסיף על העצבות. בפעם הראשונה שהוכנסתי לצינוק הייתי בן 14. זהו זיכרון בן 16 שנים. אני רואה את העצמי שלי, את האני שלי, כבול לדלת עם ידיים למעלה, בתוך אזיקים. אני ממש חש את הידיים שנרדמו

אסיר־עולם סמי אלקיים

לי בזמנו. הגה, אני רואה את עצמי צועק וצועק, את הפה לא יכלו לכבול לי.

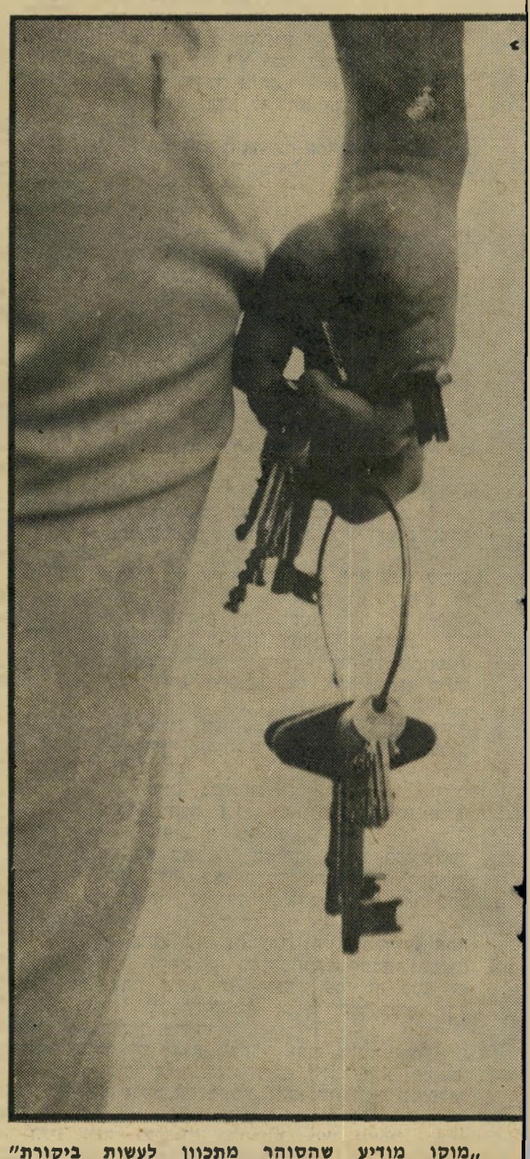
קיללתי את כל הסוהרים. שנאתי את כל העולם. הסוהר בצינוק שמע את הצעקות שלי ולא ענה. כולם שומעים ולא עונים. רוצים ללמד אותי לקח, שלהבא לא אבעיר אש בתוך התא, ולא אעלה באש את המיזרון והשמיכות. למה עשיתי זאת? האם אני אשם? העונש האכזרי הזה מגיע לי? בוודאי שלא מגיע לי. גם פרס לא מגיע לי על מעשה כזה. עשיתי זאת בגלל סמל האגף שלנו, חיים שמו. הוא היה יורד לי לחיים, ואני עוד ילד. מובן שהוא היה חסר השכלה, ומכאן שהתנהגותו היתה ברוטאלית.

הוא לא הבין, הוא והממונים עליו, שכשאנו באים לחנך אדם, אסור לערבב תוצאה פיסית בתוצאה חינוכית, כי אנו עלולים לקפח את ההזדמנות לחנך את הילד. העגישה אינה מועילה. היא עושה את הנפש אכזרית והנפש מתרגלת אליה, וכך אנו מקפחים את ההזדמנות לחנך. יש שאדם נכנס למערות בלתי ברורות לו, ואנו, בתור בני־אדם, מוטלת עלינו החובה להראות לו את הדרך הברורה והאנושית.

עד היום לא ראיתי שהעגישה הרתיעה את כל אותם ילדים (כולל אותי). הם בכל זאת יצאו שודדים, גנבים, פורצים, רוצחים וכל מה שאתה רוצה. כל אחד מהם סוחב את הטראומה שלו בכורח הנסיבות. כולם באים משכונות־עוני. כמעט כולם ממישפחות ברוכות־ילדים, שישנו שמונה ילדים בחדר אחד. מי שהגיע ראשון הביתה הספיק לאכול ארוחה, מי שאיחר אכל לחם שחור עם מרגרינה. תמיד לבושים בבגדים בלויים שלישכת־הסעד נתנה בחסד. האב — שיכור. האם — לא יציבה, או שמזדיינת עם השכן. האחיות ממש משרתות, וכל הסבל נופל עליהן. והאבא השיכור דופק את הילדה שלו, בת עשר, שיותר מאוחר היא יוצאת זונה מקצועית.

הגה, ברגע זה עולה לי אסוציאציה בת 23 שנים. הגה אני רואה את בית־הבושת שבו גדלתי מגיל שבע עד גיל 12. אני אצל דודתי, בבית־מלון בן 12 קומות במרוקו. הגה אני רואה ממש לידי את הזונות הערביות, הצרפתיות, הסודניות והכושיות שמהן היה לי תמיד פחד בילדות. והנה תמונה נוספת: אני שותה חצי כוס יין. הזונות נתנו לי כמה גרושים כדי שאשתה כוס יין. והנה עוד תמונה עולה בי. עבור כמה גרושים אני עושה חיקוי של אקט מיני ואני רואה את כל הזונות צוחקות ממני. והנה אני רואה עצמי מציץ דרך חור המנעול לתוך החדרים שבהם היו הזונות והקליינטים. והנה דודה שלי צועקת עלי, שלא ארד למיטבח ושלא אסתובב בקומת העליונות. והנה אני רואה את השומר, עבד, מזיין את הכושית חדה. ואני, ילד, רואה את התמונה הזאת, ומזהירים אותי לא לספר לדודה מה שראו עיני.

כך למדתי לשקר, ומאוחר יותר למדתי לקבל מכות, ועפעף לא זז לי. ועם הילדה של המשרתת חדה אני משחק באבא ואמא. ואני רואה את חדה גונבת תכשיט מחנות־תכשיטים. הגה למדתי מה זה לגנוב, ושוב מזהירה אותי חדה שלא לספר לדודה.

„מוקו מודיע שהסוהר מתכוון לעשות ביקורת"

לשם מה אדם חי?

אחרי שחזרנו מהספורט אכלנו ארוחת־ערב, ואחרי טיול של שעתיים בחצר הוכנסנו לתאים. פרק זמן זה לא היה בו דבר מייוחד. כאן אין לימים משמעות, כי הכל חוזר על עצמו, ויש צורך בהתמודדות עם השיגרה, כי לא פעם השיגרה מכגיעה אותך וגורמת לך לעשות פעולות בלתי־שיגרתיות.

כל דיירי התא נמצאים כאן. השעה היא תשע ושלושים בערב. אני שוכב על מיטתי ומהרהר לי. אני רואה את חסן־עלי שקוע בקריאה על „מאבקים סוציאליסטיים בהיסטוריה". צנעני תופר את מכנסיו של אמולג. פרנקו מכונס בעצמו במיטתו, עם וילון סגור. כבר יומיים אני רואה אותו מדוכא. את מוחמד אבו־עלי אני רואה מחזיק בידו מסבחה ומעביר את אבניה הלוך וחזור, ומעשן בשרשרת. חיים חלפון כותב מיכתב ובן־ארי נמצא בשירותים. שקט מאוד כאן — ומשעמם. כל ערב חוזר על עצמו.

ברגע זה אני חושב על אשתי. אני רואה אותה מחייכת. אתמול קיבלתי ממנה מיכתב מלא מילים, ואין מה לעשות עם המילים. הן שם, כתובות במכיתב, ואין מה לעשות בהן. נכון, מילות־אהבה, ובכל זאת אין מה לעשות בהן. הכל דפוק. היא שמה בבית, ואני כאן. מעניין מה היא עושה בשעה כזאת. בטח מחלבשת ומסרקת את עצמה ומתאפרת. אני רואה אותה בעיני רוחי, רצה אל

„אתמול קיבלתי מאשתי מיכתב מלא מילים. הן שם, כחובות במיכתב, ואין מה לעשות בהן. נכון, מילות אהבה, ובכל זאת אין מה לעשות בהן"

(המשך מעמוד 53)

המירפסת לאחר ששמעה את ציפצוף האוטו של זה שמזיין אותה.

אח, אח, כואב לי משהו. זה צובט אותי. הנה אני רואה אותם מתנשקים ומתחבקים. טפו על החיים שאני חי. לפני כמה ביקורים אמרה לי: „אני בכלל לא חושבת על מין". היא לא מבינה שזה לא תלוי כל־כך בחשיבה. ובכלל, מה אני חושב לעצמי, שהיא בול־עץ או מה? היא בת־אדם, וגם היא צריכה זיין כמו שאני צריך לאונן.

■ ■

תפראו איזה בוגד אני. כל פעם שאני מאונן אני חושב על מישהי אחרת ולא על אשתי. אז מדוע יש לי הצביטה הזאת בלב כשאני חושב כרגע שהיא מזדיינת עם ההוא? אה, בגלל שאני חושב שאשתי היא רכושי, ואין לה הזכות שתהיה לה אוטונומיה משלה. אני מקנא, מדוע? עקב זה שהיא שם ואני כאן. היא חיה בגלגל־זמן שונה מגלגל־הזמן שלי. ההצצה חייבת להימשך. היא אשה, אתם מבינים? יש ביקורים, שאני רואה אותה במשך חצי שעה ממש כ„זונה". מדוע? מפני שהיא משחקת את האשה הנאמנה לבעלה.

זיוף! זיוף! מדוע? מפני שלפני כמה חודשים אמר לי סוהר שהוא ראה אותה עולה לאוטו מסוג אאודי, עם גבר שישב בהגה. מי הוא גבר זה? אולי אחד החברים שלי? לא יתכן. זה אסור. אבל הכל יכול להיות. לא אמרתי לה דבר על כך. הנה לכם זיוף נגד זיוף. ואם הייתי אומר לה דבר, הייתי נכנס איתה בלי תחתונים, ותוך כדי ביקור צנעני מפיל את הסיגריה מהיד שלו, ישר מתחת לשולחן, וכשהוא מתכופף לקחת את הסיגריה, אשתו משפשת את רגליה, והסוהר יושב בתמימות ולא מעלה בדעתו מה המשחק. עד שיום אחד הסוהר בעצמו התכופף, וקלט את המשחק. והוא מספר לי על האשה של צנעני, שלא זז לה עפעף, לעומת צנעני שהתרגש, ולא מסתכל לסוהר בעיניים עד היום. לעומת זאת אשתו לא עשתה לסוהר חשבון: „אז מה אם אני מראה לבעלי את הערווה שלי?"

פחד־מוות

אתם יודעים, העוזרת הסוציאלית שלי אף פעם לא רוצה לומר לי בת כמה היא. נורא מפחדת מזיקנה. מכאן שהיאמ פחדת ממוות, כמוני וכמוך. וגם אני מפחד מזיקנה. אתם יודעים למה? מפני שעוד לא ראיתי כלום. לא חייתי חיים פרודוקטיביים בטרם זיקנה. אדם בלתי־יצרני באמת מתנוון בכל אישיותו. אבל מה עם המטפלת? מדוע היא צריכה לפחד? מפני שגם היא לא חיתה את חייה כראוי, למרות כל האפשרויות שהיו בידיה. ואולי זו סתם ספקולציה שלי. אבל תסכימו איתי שאדם שחי בטרם זיקנה חיים פרודוקטיביים אינו מתנוון בשום אופן. אדרבא, סגולות השכל והרגש שהתפתחו בנפשו בתהליך החיים היצרניים, מוסיפות לצמוח למרות שקיעת עזוזו הגופני והפחד מהמוות. אין מה לעשות עם הסתירה הקיומית הזאת, היא הסתירה שבין החיים והמוות. האדם אינו יכול לבטלה, ומחשבות זאת משפיעה עמוק על חייו. „כל אשר לאיש יתן בעד נפשו" (איוב, ב', ד') וגם שפינוזה מדבר על כך ההוא אומר: „החכם אינו נותן דעתו על המוות, אלא על החיים."

יצא לך לראות את עצמך מת כמה פעמים בעיני רוחך? אם לא, תנסה ותחוש. זה מטריד אותי שאני צריך למות ולא ראיתי דבר ולא עשיתי דבר. איך אומרים? אין אדם חי פעמיים. אולם יש כאלה שאפילו פעם אחת אינם יודעים לחיות, כמוני, ואולי גם כמוך. אדם לוחם מתחיל לחשוב על מותו רק כשהדברים מתחילים להיראות לו בלתי ברורים. צריך להתמודד עם זה. צריך להתמודד, ואין לברוח מכך בשום דרך. יש לעמוד פנים־אל־פנים מול המוות.

■ ■ ■

לפעמים אתה לא יודע מדוע אתה מרגיש במתח. היום אני קצת במתח. וגם הסביבה נראית לי במתח מסויים. גם הסוהר של החצר שרוי במתח. אני יושב במיטתי בישיבה מזרחית ומעשן לי סיגריה. רוב דיירי התא מטיילים בחצר הגדולה של הכלא, פרט לפרנקו ולאבו־עלי. אני רואה את פרנקו קורא בספר, ואבו־עלי עושה כביסה.

„העובדת הסוציאלית מתחרמנת בדגע זה על אחד האסירים שיש לו גוף יפה. היא ממש שכחה את עצמה והמשיכה להביט בו בתאווה"

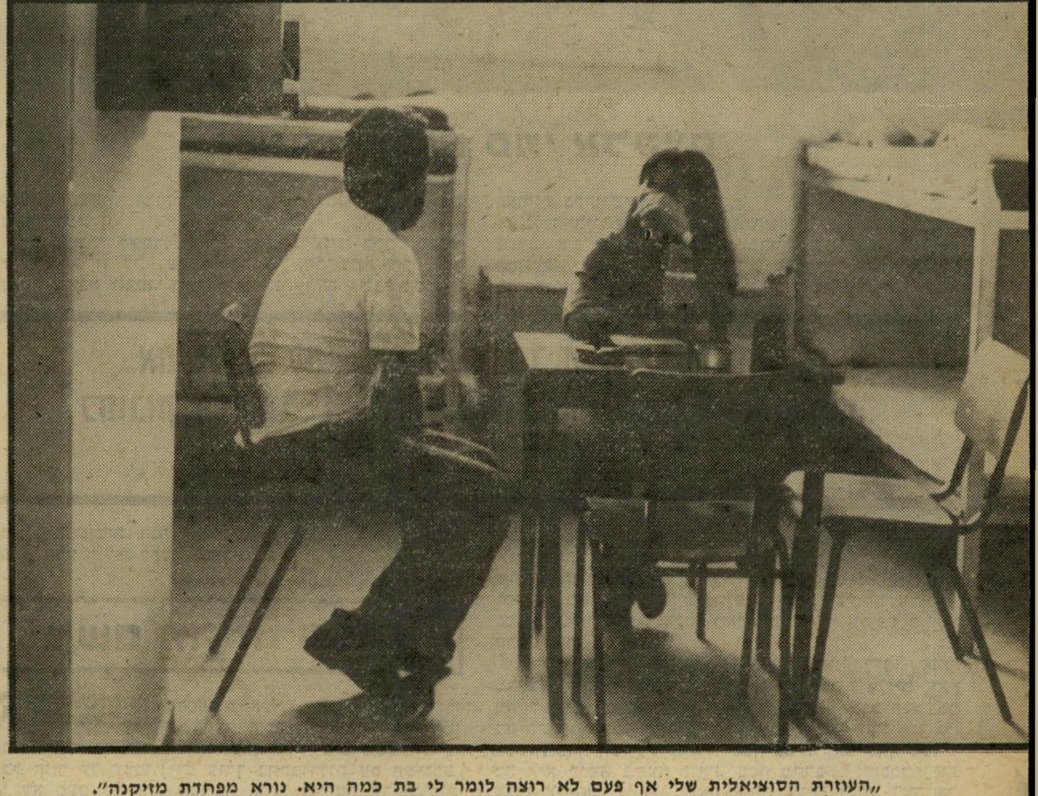
לפלונטר, והייתי ממוטט את הכל, והייתי עלול להפסיד את השליש שלי. אני שפוט כעת לחמש שנים, ותוך כדי החמש שנים קיבלתי מאסר־עולם.

האנשים שסביבה בחוץ אומרים לי שהיא מטומטמת שהיא מחכה לי. בצדק, כי מה יש לה ממני, חוץ מהצרות, מהביקורים, מהמיכתבים ומהזיוף שאנו משחקים אחד על השני. הונאה־עצמית. מדוע היא ממשיכה איתי? הרי יש לה מישהו בחוץ. אני, מילא, צריך אותה. אבל מה היא צריכה אותי?

הנה עולה לי התמונה הבאה: אשתו של בן־ארי רודפת אחריו בכל מאסר ומאסר שהוא יושב, נאמנה לו ומסורה לו. שטויות, אין לה ברירה אחרת. היא חייבת להיות אחת שכזו, ומדוע? מפני אותו פחד של בדידות שמטיל את האימה שלו על בני־אדם.

הנה גם אשתו של אמולג סובלת, והנה לכם אשתו של חיים צנעני, והנה אשתו של אבו־עלי, עם שמונה ילדים, ובאה לו עם „בעלה" לביקורים, ומניקה את התינוק בשעת הביקור. יש לה שדיים כמו לפרה, ואינה מתביישת לחשוף את שדיה בפני הקהל הרב שבביקור. היא מתביישת לחשוף רק את פניה. ואבו־עלי עושה את עצמו מדבר איתה, ומתחרמן על השדיים שלה, והיא מניקה את התינוק במשך כל הביקור כשהיא מחליפה את השד האחד בשד השני.

או קחו, למשל, את אשתו של צנעני שבאה לביקורים

„העוזרת הסוציאלית שלי אף פעם לא רוצה לומר לי בת כמה היא. נורא מפחדת מזיקנה".

אני מנסה לבדוק את עצמי. ממה נובע המתח הזה? אולי אני אלך לחדרו של חברי שיטרית? הוא דר בתא מס' 5. אני קם והולך לתאו. אני רואה שני אסירים משחקים שש־בש על המיטה. בפינה של החדר אני רואה עוד שני אסירים משוחחים. בפינה של החדר אני רואה שלושה אסירים מדברים וצוחקים מפעם לפעם. את שיטרית אני רואה שוכב לו במיטה. הנה, הוא מחייך אלי. אני מתקרב אליו ויושב על המיטה שלו, ואומר לו —

אני: מה העניינים, שיטרית?

שיטרית: לא יודע, אני מרגיש שעומד לקרות משהו.

אני: גם אני, הגיע אלי המתח הזה.

שיטרית: בוא נצא לטייל בחצר.

אני: בוא! (אנו קמים ויוצאים לחצר, מתחילים לעשות רונדלים הלוך־וחזור במסלול אחד).

שיטרית: מעניין, מי הקורבן?

אני: בטח או יהודי, או מהערבים הפלילים ממיזרח־ירושלים.

שיטרית: יותר מתקבל אצלי הערבים ממיזרח־ירושלים, אלה כל הזמן מסתובבים ביניהם לבין עצמם על הסמים.

אני מבחין בתנועה של כניסה ויציאה של ארבעה אסירים מתא שלוש, ביניהם ערבי כושי.

אני: שים לב לתא מיספר שלוש!

שיטרית: ראיתי!

אני: יש עניין עם הכושי?

שיטרית: הוא נראה מתוח!

אני: כן. הוא יהיה הנפתח. מה אתה אומר?

שיטרית: אי־אפשר לדעת. הנה, הכושי הלך והתיישב בפינת החצר. עוד מעט תראה שיקראו לו עוד פעם לתוך התא, להמשך הבירור.

אני: מעניין איך הם מגלים מישפט־חברים.

שיטרית: אצלם מקבלים את דעתו של המנהיג מהר מאוד. הנה, סמל החצר מדבר עם הכושי בפינה.

אני: הרגישו בעניין, ועכשיו יכניסו אותו לבידוד כ„טעון־הגנה". יותר טוב ככה. הכל ירגע עכשיו. אתמול עבר בשלום ולא קרה דבר.

אשר ידלין

עודד: הביאו עוד אסיר חדש. שים־לב, הוא עומד שם בפינה.

רוני: אתה יודע מי זה?

עודד: לא, אני לא מזהה אותו.

רוני: זה אשר ידלין, מהעניין של קופת־חולים.

עודד: הנה לך, מאיגרא רמה לבירא עמיקתא.

רוני: בוא, גלך לדבר איתו.

עודד: לא, אנחנו נקרא לו לתא אצלנו ונכיר אותו מקרוב.

רוני: תראה איך הוא נראה עם המדים של האסירים. כמו גרוטאה.

עודד: לך וקרא לו לתא.

רוני מביא את ידלין.

עודד: שב, מר ידלין (הוא מתיישב וסוקר את התא ואותנו). מה אדוני רוצה לשתות? קפה או תה?

ידלין: מותר לכם להחזיק קפה?

עודד: מותר לאסיר לקנות בקנטינה נס־קפה. קפה תורכי אסור, אבל אנחנו מסתדרים.

רוני: אני כבר מכין את הקפה (הוא מוציא מתוך המחבוא מזלג חשמלי לחימום המים. זהו מזלג מאולתר, שעשוי משני קרשים, שני סכיני־גילוח וחוט. את החוטים אנחנו מחברים לנורה. רוני נותן לידלין את הקפה).

ידלין: תודה.

עודד: אני מקווה שלא ישאירו אותך זמן רב בתוך הג'ונגל הזה.

ידלין: אני יודע לחיות עם זה גם כן.

עודד: זה דבר טוב, לדעת להתאקלם.

ידלין: בחדר שממול, האסירים לא רוצים אותי בתא שלהם.

עודד: אצלנו כאן אין מקום, אבל אתה יכול לישון על השולחן, אם תרצה (רוני עושה פרצוף, ובצדק, כי אנו חיים כאן 15 אסירים בחדר קטן).

ידלין: למיספר ימים, עד שיסדרו לי מיטה.

רוני: יש אנשים שמחכים בתור למיטה עד שתתפנה, וכבר שנה הם ישנים בריצפה. או אתה רוצה מיטה ביום אחד??

עודד: זו באמת בעייה, עם סידור מיטה. יותר מדי צפוף כאן. אולי תהיה איזו חנינה בקרוב. ברחו לך כל החברים שלך?

ידלין: זה החיים, ככה זה.

רוני: עודד, נעשה פגז? (הכוונה לסיגריית־חשיש שמנה. ידלין לא מבין על מה מדברים).

עודד: לי לא בא. אני בשיחה, תעשו בפינה של החדר. זהו, מר ידלין. כאן תלמד את הסלנג, ותתרגל להווי המקומי. זהותך ותפקידך יש להם תפקיד כאן, עקב השוני שבך.

רוני: זה סתם גנב מהמערך, והוא מסריח. אתה היית שם למעלה וראית את כל המתרחש למטה, ובמקום לעשות טוב אתה עושה רע. ולמי? במי זה פגע אם לא בנו, אנחנו שכונות־העוני, אנחנו המרוקאים. זבל שכמוך, צא ביכלל מהחדר!

עודד: מר ידלין, אל תיקח ללב. הוא מסומם, ונוסף לזה הוא יושב חף מפשע, והוא שונא את המיפלגה שלך.

ידלין עונה בגימגום ומתרחק. מאז ואילך, כמעט בכל תא היו האסירים משפילים אותו, וכל יום ראינו

„אני שפוט כעת לחמש שנים, ותוך כדי החמש שנים קיבלתי מאסר־עולם".

„אבל תסכימו איתי, שאדם שחי בטרם זיקנה חיים פרודוקטיביים אינו מתנוון בשום אופן".

אותו עובר מהדר לחדר עם ציודו, וכך זה נמשך שבוע ימים, עד שההנהלה העבירה אותו לאגף אסירים מיוחסים.

מעשה סדום

אלי (פונה לויקי ושואל): ויקי, יצא לך לראות את האסיר החדש שבא היום, שפוט?

ויקי: אתה רוצה שנביא אותו, שיגור בתא שלנו? הוא ממש קוסית. יש לו תחת שיגעון.

אלי: בוא, נצא אליו (הם ניגשים לנער בתמימות ובעדינות).

ויקי (פונה לנער ושואל): מה קוראים לך?

הנער החדש עונה בחיוך ששמו שמיל.

ויקי: מאיפה אתה?

שמיל: ממרכז הארץ, מאחד המושבים.

ויקי: לכמה אתה שפוט?

שמיל: שנה.

ויקי: על מה קיבלת שנה?

שמיל: גנבתי מאחד המושבים הסמוכים למושב שלנו מכונת־חליבה.

השניים צוחקים.

■ ■ ■

אלי: אם אתה רוצה לגור איתנו, תפגדל.

שמיל: בסדר (הם לוקחים אותו לתא שלהם, מסדרים לו מיטה ועוזרים לו לסדר אותה, ומסדרים לו ארון לבגדים. הנער החדש, המיסכן, אינו יודע מה צפוי לו בערב).

ויקי: איציק, תן שורטס לשמיל. המכנסיים עליו כמו ג'וחה.

איציק מביא לשמיל שורטס חדשים ואומרים לו להחליף את המכנסיים, זאת במגמה לראות את שוקיו, כלומר, אם הוא חלק.

שמיל: עוד מעט אני אחליף את הבגדים.

אלי: תגו לו סיגריה, חבר'ה, יש? אתה יודע, שמיל, כאן יש בעייה עם הסיגריות. אבל אל תדאג, אם אתה איתנו תמיד יהיו לך. בוא הנה, איציק, שים לו קופסה של סיגריות בכיס (איציק מביא לו קופסה).

ויקי (פונה לשמיל): שמיל, כנס למיקלחת, תחליף את המכנסיים, ובוא, צא איתנו לחצר לפני סגירת החדרים.

שמיל: עלא־כיפאק. (הוא נכנס למיקלחת ומחליף את מכנסיו, לובש את השורטס, ולאחר שהוא יוצא מהמיקלחת כולם בתא זורקים מבט חטוף ברגליו החלקות והעדינות של הנער החדש והתמים).

אלי (פונה לאיציק): צאו לחצר עם שמיל. אני רוצה לסדר משהו עם ויקי.

הם יוצאים.

ויקי: ראית איזה קוסית הוא?

אלי: הערב נטחן אותו.

ויקי: בא לך למלא את הראש לפני הטחינה?

אלי: תעשה צינגלה.

הם יושבים בפינת התא ומעשנים את הצינגלה, שהיא סיגריית־חשיש קטנה, להבדיל מהפגז, שהוא סיגריית־חשיש שמנה. וממש כשהם מעשנים צופץ הסוהר מסוף המיסדרון, שצריך להתכונן לארוחת־ערב. אחרי ארוחת־הערב סוגרים את התאים, ובתשע וחצי כיבוי אורות. כל הנערים נכנסים לתא ומתיישבים. אחרי כשעה וחצי מתחילה הזוועה הנוראה.

■ ■ ■

אלי (פונה לשמיל): אתה מעשן כיף?

שמיל: שמעתי על זה, אבל אף פעם לא יצא לי לעשן.

ויקי (פונה לנער): לזה קוראים צינגלה, זה ממלא את הראש עלא־כיפאק. קח שאכטה.

הנער לוקח את העשן אל ריאותיו. מיסכן. עיניו ממש מתגלגלות, וכולם פורצים בצחוק.

ויקי: איך אתה מרגיש, שמיל?

שמיל: אני מרגיש כבד, כאילו אני סוחב טנק על הגב.

כולם צוחקים.

אלי (פונה לנער): בוא, שב לידי, שמיל.

הוא בא ומתיישב ליד אלי בבטחון ובתמימות. עכשיו באה שעה של סיפורים על גניבות והתפרצויות, שבחלקם הם דימיוניים ובחלקם מציאותיים. הנער המיסכן, שבחייו לא שמע דברים מסוג זה, מקשיב בסקרנות. לכולם היה מה לספר, ורק לו לא היה מה לספר. לבסוף סיפר להם על גניבת החלב, וכל הנערים התפקעו מצחוק. כולם היו מסטולים מהחשיש, וכל אחד שיחק את תפקיד הגבר הקשוח. לאחר מכן כל אחד עולה למיטתו ועושה את עצמו ישן. רק אלי והנער יושבים ומדברים בלחש.

אלי: שמיל, בוא תיכנס ותשכב על־ידי במיטה.

הנער, בתמימות, נכנס ונשכב לצידו.

שמיל: כמה זמן אתה יושב בכלא, אלי?

אלי: שנה וחצי הייתי במוסד, ואחרי כמה בריחות מהמוסד הביאו אותי לכאן.

אחרי הביקורת של הלילה אלי פונה לנער ומבקש ממנו שיתן לו לבצע בו מעשה־סדום. הנער מסרב בתוקף.

אלי: אם אתה לא תיתן לי, אני אחתוך לך את הפנים (הוא מוציא סכין גילוח ומקרב אותו לפניו של הנער. שמיל המום. החשיש בכלל בילבל אותו. אלי פותח בשיטה של הגזר, ואומר לנער שהוא, אלי, ישמור עליו. הנער יהיה תחת חסותו של אלי, ולא יאונה לו כל רע).

הנער נשבר ומסכים לקיום לאלי. הוא חושב שזה ישאר בגדר סוד בינו לבין אלי ומוסר לו את גופו. אחרי שסיים אלי לבצע את המעשה, מתעוררים דיירי התא, וויקי יורד וכאילו תופס אותם על־חם. ואז מתחילה ההצגה — וגם ויקי שוכב על שמיל, וכך גם יתר הנערים. הנער המיסכן, בוצע בו באותו לילה מעשה־סדום נגד רצונו, ובבוקר הוא בורח מהחדר.

שיחה טיפולית

ה נה לכם העובדת־הסוציאלית, עומדת בחצר ורואה כמה אסירים עושים ספורט. תאמינו לי, מי שמבין את טיבו של מבט כזה לא יטעה בכך: העובדת־הסוציאלית מתחרמנת ברגע על אחד האסירים שיש לו גוף יפה. היא ממש שכחה את עצמה, והמשיכה להביט בו בתאווה. אה! הנה, היא התעוררה והבינה שזה דבר לא יפה, והסיטה את מבטה לאחד החלונות המסורגים, וסורקת את הסביבה אם קלטו אותה.

אני מסב את עיני. יותר טוב מאשר להיכנס לקונפליקט איתה. אתם יודעים מה היא עושה לנו בדימיון שלה, ממש שמות. מי יודע מי מהאסירים סובל אצלה בדימיונה הפרוע. ומדוע? מפני שהיא לא מסוגלת להיות חופשייה בפני בן־הזוג שלה, לשחרר הלכה למעשה אותם דברים שהיא יכולה להפיק מהם עונג. היא חוששת שבן־הזוג שלה יראה בה חתולת־מין, שמא יירד ערכה בעיניו וייפגע הדימוי העצמי הנפוח שלה.

היתה לי עובדת־סוציאלית שהאמינה במלות, והוציאה נגדי „פסק־דין" על־סמך אמונתה, עקב זה שאני מזל זה־וזה, והיא מזל תאומים. במוח המעוות שלה לא התיישב המזל שלי עם המזל שלה, והיא הפסיקה את הטיפול בי.

הנה, אני נמצא עם העובדת־הסוציאלית בחדר לשיחה טיפולית. אנו לבדנו בחדר, הדלת סגורה, ואנחנו יושבים האחד מול השני. היא יושבת כנגדי, ואני רואה אותה כמערכת כימו־פיסית מורכבת. למרות הצביון העצמי שלה, אני רואה אותה ככימיה, כאורגניזם. ומדוע? משום שהיא מתייחסת אלי בדיוק כך. היחס לאורגניזם שונה מן היחס לאדם. היא רואה בי אובייקט לפעולות מכוונות מצידה. אין כאן יחס של אדם־אל־אדם ממש במהותו. יש פה סילוף מכוון. הנה, היא מחייכת אלי. אתם יודעים איך אני רואה את החיוך שלה? אם תרצו, הנעת שריר. אם תרצו, חיוך מסוג „מכניקה סוציאלית".

„הסוהר יושב בתמימות ולא מעלה בדעתו מה המישחק. עד שיום אחד הסוהר בעצמו התכופף וקלט את המישחק.

אי אפשר להסתגל לזה. זה מעורר בחילה. היא רואה אותי מנקודת מבטה כאדם מת, ללא נשמה. היא מכירה את אישיותי על־פי הכתוב בתיק, ולא לפי מה שאני באמת.

אני יושב איתה ברגע זה, וקשה לי להוציא לה את זה מהראש. זו תווית, זו סטיגמה, ועל פיה היא נוהגת. מיטען אדיר של אמונות־תפלות יש לה בראש. כך גם היא בלתי־ממשית בעיני. היא סתם פעולה מוחנית (של המוח). היא רואה את המילים, ולא מרגישה אותן. היא פועלת רק מוחנית. היא מתנכרת לעצמה. מקום החווייה או הרגש אצלה נתפס על־ידי המילה, ואל לכם לחשוב שאני עושה כאן השלכה (פרוייקציה). אצלה הכל בעייה אינטלקטואלית גרידא. המילים אצלה תופסות יותר מקום מהחווייה. הכל זיכרון ומחשבה.

(המשך מעמוד 55)

לעומתה, העולם הפנימי שלי, שהתעורר, עשיר יותר מזה שלה בכמה דרגות.

■ ■ ■

ך כך אנו ישבים, זה מול זו, והיא פותחת את השיחה ב„שלום" וב„מה שלומך?"

אני: לא רע.

היא: אתה נראה טוב.

אני: תודה.

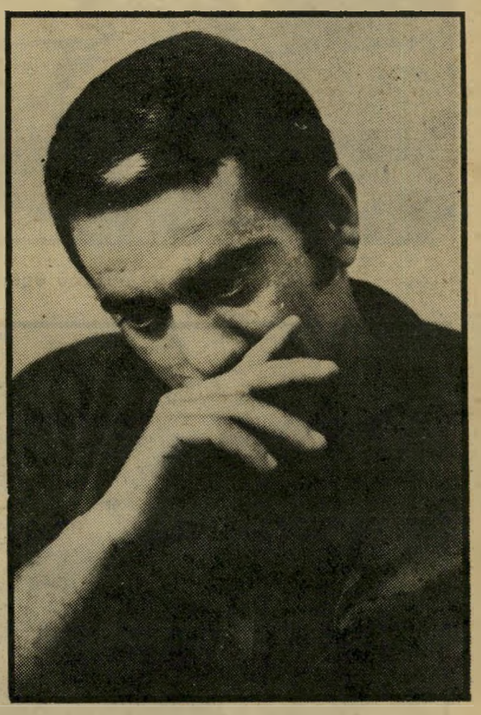
היא: על מה אתה חושב?

אני: על כלום.

היא: מה אתה מרגיש כרגע?

אני: אני מרגיש שאני ישב על כיסא. ואני מודע לזה שאני ישב איתך בחדר הזה.

היא: תעצום את העיניים ותגיד לי מה אתה מרגיש.

„אני, מילא, צריך אותה. אבל מה היא צריכה אותי?"

אני: לא בא לי (הנה לכם. היא קראה ספר על גשטאלט, ובאה לעשות עלי ניסויים).

היא: תנסה.

אני: לא בא לי (היא עושה לי פנים חמוצות).

היא: על מה אתה חושב? (אתם רואים, היא כל רגע שואלת אותי מה „אני חושב" וכל רגע מה „אני מרגיש". וכך, במשך חמישים דקות, היא תשאל אותי חמישים פעם. זה עינוי).

אני: מה קרה לך? נמאס לי מהשאלות האלה כל דקה (אני אומר זאת בנימה מאוד רצינית).

היא: זאת שיטת הטיפול שלי!

אני: זה לא נכון. זה דפוק.

היא: אתה רוצה להחליף אותי? בוא, תשב במקומי.

אני: לא רוצה לשבת במקומך. אני רוצה שתחשבי בי.

היא: במה?

אני: את מתייחסת אלי כמו אל מכונה, ולא כאל אדם.

היא: אתה רוצה שאראקד לך, אולי?

אני: כן!

היא: אם לא תהיה רציני, אנו נפסיק את הטיפול!

אני: אני רציני איתך (היא כל הזמן מאיימת עלי בהפסקת הטיפול המחורבן הזה).

היא: איפה אתה רציני?

אני: אני רציני בשיחה איתך.

היא: אני לא רואה זאת.

„היא רואה בי אובייקט לפעולות מכוונות מצידה, אין כאן יחס של אדם־אל־אדם"

אני: זאת ביגלל שאת לא משלימה עם זה שאני דוחה אותך, את הגישה שלך אלי.

היא: באמת!

אני: כן! (אנו מביטים זה בזה).

היא: נמאסתם!

אני: גם את נמאסת עלי.

היא: יופי, אז אם כך אין לנו על מה לדבר (היא קמה מקומה).

אני: זה מה שחיפשת. את פחדנית.

היא: סיימנו את השיחה!

אני: את קבעת זאת, לא אני (אני קם ויוצא).

אתם רואים? עכשיו היא תכתוב עלי דו"ח, תעשה ממני מטעמים ותתאר אותי שחור משחור.

משפט שדה

לך **זם חדש** ועניינים חדשים. דובי נמצא כעת בחקירה אצלנו בתוך התא, כששני רעולי־פנים מחכים בתוך בית־השימוש. דובי אינו יודע על כך.

גנדי: מה יהיה איתך, דובי?

דובי: מה, מה יהיה איתי?

גנדי: כמה כדורים היו לך?

דובי: כמו שאמרתי לך.

אלגרבלי: אתה משקר.

דביש: בכוח אתה רוצה שיהיו לך צרות.

דובי: יש לכם טעות.

אני: תוכיח לנו את הטעות. הכל מוליך אליך.

דובי: אני אומר לכם שאני נקי בעניין.

אני: לא רואים את זה מצידך, דובי. או אתה — או קבלו.

בקטע הזה מוקו מודיע לנו שהסוהר עולה במדרגות ומתכונן לעשות ביקורת־תאים. כולנו מתפזרים. דובי יוצא מהתא, ואנו עושים את עצמנו מתעסקים בדברים שיגרתיים. רעולי־הפנים יוצאים מבית־השימוש, מעלימים את כלי־הזין ואת המסיכות, והכל שיגרתי בתא. לדובי נאמר לחזור לתא אחרי הביקורת. אני וגנדי משחקים שש־בש־כאילו. אלגרבלי מחזיק ספר ביד, עושה את עצמו קורא. דביש עושה את עצמו מכבס את הכביסה שהיתה בדלי. שני רעולי־הפנים עלו למיטותיהם ועושים את עצמם ישנים. סוהר זה הוא אדם ערמומי, שכבר יותר מ־12 שנים עובדי בשירות בתי־הסוהר ומכיר את החיים כאן. הוא נכנס ועומד לידינו וגנדי אומר לי: משחק חדש?

אני: אכלת אותה במישחק הזה. קדימה, מישחק חדש.

אנו מסדרים את השש־בש, ואני זורק את הקוביות, והסמל עדיין עומד ומסתכל, וגנדי אומר לו: „אהלן".

הסמל: אהלן, מה שלומכם?

גנדי: כרגע אכלתי מארס ממנו (הוא מצביע עלי).

הסמל: (מנענע בראשו לעבר „הישנים"): אלה כל הזמן ישנים, העצלנים.

מוקו: מה אתה רוצה. הם עובדים בבניין.

הסמל: כן (הוא מתרחק והולך. הכל חוזר להיות כמו שהיה. האקשן מתחיל שוב. אנו מפסיקים לשחק שש־בש, דביש מפסיק לכבס, אלגרבלי מפסיק לקרוא, ורעולי־הפנים מתעוררים משנתם).

אלגרבלי: אני מציע להביא את קפוצ'ינו.

גנדי: כן, נביא אותו, שיעיד לדובי בפנים.

דביש: תשאירו את זה לאחרי־הצהריים.

אני: כן, אחרי הצהריים.

כולנו יורדים לאכול ארוחת־צהריים. בחדר־האוכל ניגש אלינו אסיר בשם קוקה ואומר לי ולגנדי שהוא רוצה לדבר איתנו, ואנחנו אומרים לו שהוא יכול לבוא אלינו לחדר אחרי הספירה של הצהריים. ביניתיים מתנהלים החיים בכלא על מי־מנוחות. השקט הזה תמיד מפחיד. הוא שונה מהשקט הנורמלי.

■ ■ ■

אחרי שגמרנו לאכול, ולאחר הספירה, בא אלינו קוקה לתא וגנדי שואל מה העניין.

קוקה: היום בעבודה איימו עלי הערבים ממיזרח־ירושלים, ואני מרגיש שהם רוצים לפגוע בי, כי לפני שבוע קניתי מהערבי הכושי 50 כדורים. שילמתי לו עליהם חצי מחיר, וחצי המחיר השני עוד לא שילמתי לו, כך שאני חייב עוד 1500 לירות. אמרתי להם שרק כשיחזור הכושי אני אשלם לו, כי הוא שמכר לי, לא הם. קבלו ודובי בא לתא של הערבים ממיזרח־ירושלים אחרי שאני יצאתי מהתא שלהם. נראה שהעניין חם עם דובי וקבלו.

גנדי: אם יקראו לך לתא שלהם, אל תלך. תבוא אלינו, ונראה איך אפשר לסדר משהו.

תוך כדי הדיבור הזה נשמעות צעקות בחצר, מצד סמל החצר, ומייד לאחר מכן אזעקה. יצאנו כולנו מהתא לראות במה מדובר, ומה שהצלחנו לראות בחצר הוא כך: דובי כולו זב דם, וקבלו זב דם באיזור הבטן והחזה. הם נדקרו, וסמל החצר צועק בהיסטריה להביא מהר את החובש ולהיכנס לתאים. מגיעה תיגבורת של סוהרים ומשליטה סדר במהומה. נועלים את התאים, ואת קבלו ודובי מוציאים מהחצר. נדמה לי שדובי פצוע קשה. הבחנתי שיש לו שלושה חורים — אחד ברקה ושניים בחזה מצד שמאל. לקבלו יש חור גדול באיזור הבטן.

אחרי כמה דקות, תיכף שנעלו אותנו, נודע לנו שקבלו ודובי הותקפו תוך כדי הליכתם בחצר על־ידי שלושה רעולי־פנים מזויינים בדוקרנים, וסדיינים לבנים מכסים את גופם.

בית־הסוהר השתתק לשעה ארוכה.

אנחנו לא מבינים בדיוק מה הולך, ואת סיבת דקירתם של קבלו ודובי. עקב המיקרה הזה יש מילחמת כנופיות על השליטה הטוטאלית בכלא. מתברר שדובי וקבלו, בהיותם בנסיעה לפני כחודש, בבית־המעצר בירושלים, קיבלו מאביו של ראש הכנופייה של הערבים ממיזרח־ירושלים 300 כדורים וחצי שק חשיש. ומכל הסחורה הזאת נתנו לראש הכנופייה רק 100 כדורים ושלוש אצבעות חשיש, בטענה שיתרת הסמים נתפסה על־ידי השילטונות של בית־הכלא בירושלים, ושלכאורה זה מה שנשאר מהסמים שהם קיבלו. ועל כך הם נדקרו. וכמו כן התברר שדובי וקבלו אכן היו חפים מפשע בעניין הסמים, ששוויים היה 50 אלף לירות ואשר נעלמו מהחומה

„תוך כדי הדיבור הזה נשמעו צעקות מצד סמל, ומייד לאחר מכן אזעקה".

„המילחמה בבית־הכלא היא על השליטה הטוטאלית – מי ישלוט, היהודים או הערבים הפלילים"

הסמוכה לאריגה, שבה הם עובדים. וכך נוצר מבוי סתום בקשר בסחורה הנ"ל, ונשארו ללא חוט שיוביל אותנו לאנשים שלקחו את הסחורה. דובי וקבלו עדיין נמצאים בבית־החולים תחת אינפוזיציות.

המילחמה בבית־הכלא היא על השליטה הטוטאלית — מי ישלוט, היהודים או הערבים הפליליים. הערבים הביט־חוניים הם מחוץ למילחמה זאת, היות והם שרויים בחילוקי־דיעות פוליטיים, כך שהם לא מאורגנים ביגם לבין עצמם, והם חסרים מנהיג טוב שיסדיר ביניהם את חילוקי־הדעות. בבית־הכלא קיים מתח וזרמים תת־קרקעיים, אבל הכל מתנהל כשורה — לכאורה.

גומאדי ישוב ארצה?

בת שבע אהרוני (משמאל)
מצב חסר תקדים

בני מישפחתו של רחמים („גו־מאדי") אהרוני, שותפו של טוביה אושרי, שהורשע ברצח עמוס אור־יון, החלו לברר את מצבו המשפטי.

מישפט הרצח־הכפול הושתת בעיקרו על עדותו של רמי ערוסי, שהיה עד־מדינה. כאשר עזב זה את הארץ, לפני זמן קצר, החלו בני מישפחתו של גומאדי פונים לעורכי־דין. מבחינה מישפטית נו־צר מצב מעניין וחסר־תקדים. בלי עדותו של רמי ערוסי, לא תוכל כנראה התביעה להרשיע את אה־רוני בתיק הרצח־הכפול. השאלה אם אפשר יהיה להציג את עדותו של ערוסי במישטרה, לפי התיקון לפקודת הראיות, טרם נבדקה. אולם מקורביו של ערוסי טוענים כי חלק מהתחייבותו בעד־מדינה היה לחזור ארצה, אם ייקרא ל־העיד נגד גומאדי.

גם אם יחזור ערוסי להעיד, יתכן שעדותו לא תספיק כדי לבסס אשמת רצח או הריגה נגד גומאדי. אם תסכים התביעה להתפ־פשר על העבירה הקלה של שותף־לאחר־מעשה, יתכן שגומאדי יחזור.

אשתו של גומאדי, בת־שבע, היתה נוכחת בכל מהלך המישפט ורשמה לעצמה פרוטוקול מפורט.

עורך־דינו הקבוע של גומאדי, שהיה גם סניגורו של טוביה אוש־רי ברצח־הכפול, אליהו קדר, עזב בימים אלה את הארץ. את העיר־עור של אושרי הגיש עורך־הדין הירושלמי יעקב רובין.

מגבוה," נאמר לאלה השואלים על גורלו במישמל הצבאי. מאיזה גו־בה נפלו הוראות אלה אין איש מוכן לפרט.

מישטרה

השוטר שהדיח עדים

ששיה חודשי מאסר בפועל לשוטר שניסה להדיח עד

הכל קרה לסלים אבו־עיאדה בגלל תאוות הנהיגה. הוא היה שו־טר במישטרת לוד, ויום אחד הת־חשק לו לנסוע במכונית לנהריה. אמנם לא היה לו רשיון־נהיגה, ולא היתה לו מכונית, אך הוא התגבר על כך כאשר ביקש מידיד קבלן, אחמד אבו־מוסה, את מכו־ניתו. הוא לא סיפר לו שאין בידו רשיון־נהיגה, ולמחרת הופיע בבי־תו של הקבלן ואמר לבנו, שהיה בבית, כי אביו הבטיח לתת לו את המכונית למשך היום, כדי שיוכל לנסוע לנהריה, להעיד ב־מישפט.

הבן חשב כי הדבר נעשה בהס־כמת האב, ומסר לשוטר את המכו־נית. בעודו נוהג בה בשימחה, קרתה לו תאונה בכביש החוף. השוטר חזר מייד ללוד, והבין כי הסתבך בצרה גדולה, כיוון שנהג ללא רשיון וכמובן, ללא ביטוח. על כן הכניס מייד את המכונית לתיקון במוסך, לא סיפר על־כך לבעל המכונית. הוא ניסה להציל עצמו וביקש מידיד, שוטר, בשם יעקב בן־חמו, כי יעיד שהוא אשר נהג במכונית בעת התאונה. וכך גם סיפר הוא עצמו בעדותו ב־מישטרה. הוא סמך על־כך שחברו יעיד כמותו.

עדות־שקר. אולם באותן שעות נגרמה התאונה שהה בן־חמו בחברת כמה שוטרים בבית־המישפט בלוד, ולא יכול היה, לו גם רצה, לאמת את עדותו של סלים. וכך הוגש נגד השוטר כתב־אישום על כל המעשים הללו ל־בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, והתובעת, שלומית אריאל, ביקשה מבית־המישפט להרשיעו.

השופט, אורי שטרוזמן, מצא ספק בפרט האישום, שאמר כי סלים הוציא את המכונית במי־מה מהבן. „יתכן כי האב אמנם נתן את הסכמתו, אך כאשר למד כי לשוטר לא היה רשיון־נהיגה חשש להסתבך והעיד אחרת," קבע השופט. אך הוא השתכנע מעל לכל ספק, כי סלים התכוון להדיח את חברו, בן־חמו, להעיד עדות־שקר, ולומר כי הוא אשר נהג במכו־נית. „הדחה בחקירה על־ידי שו־טר, שהוא ממונה על שמירת ה־חוק, חמורה פי כמה מאשר עבי־רה דומה המבוצעת על־ידי כל אזרח אחר," קבע השופט, ודן את סלים לשישה חודשי מאסר בפועל ועוד שישה חודשי מאסר על־תנאי.

מישפט

מי־יוגים

בחפיסת־קלפים

במיזוודה אבודה במטוס נעלמו מיליוני לירות

כאשר עמד אברהם קסוס לשוב מטנריף לישראל, הוא צרר את כספו בצרור קטן והחביאו בחפי־סת קלפים, מתוכה הוציא את כל הקלפים מילבד העליון והתחתון. בין השניים החביא האיש כשני מיליון לירות במטבע זר.

קסוס הוא תושב ישראל, אך לא היתה כל בירירה, למרות זע־מו, ולא נותר לו אלא לבלות את הלילה בבית־מלון בצירייך, ולטוס בבוקר יום המחרת לישראל. כאשר שאל היכן המיזוודה, הסבירו לו כי אמנם אינה במקום, אך היא בוודאי תגיע לישראל.

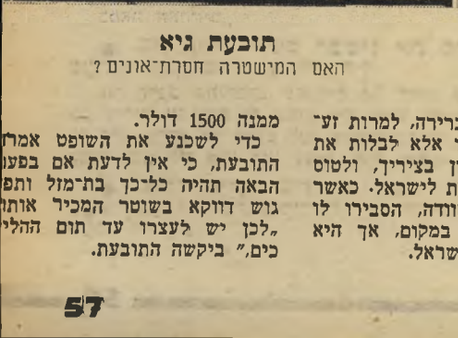
מנהל עסקי תיירות ונופש בטנ־ריף, וכיוון שחוקיה של ארץ זו אינם מתירים הוצאת כספים באופן חופשי, החליט להוציא את הכס־פים שצבר בחפיסת הקלפים, או־תה החביא במיזוודתו.

לכאורה התרגיל הצליח. אנשי־המכס של טנריף לא חשדו כי ב־מיזוודה התמימה מסתתר אוצר, והוא המשיך בטיסתו לישראל דרך מדריד וציריך. כאשר קנה את הכרטיס הובטח לו כי אם יצא באותה טיסת־בוקר מטנריף, יצליח לתפוס את הטיסות הבאות כדרוש, ויגיע לישראל עוד באותו היום. ואמנם הוא ירד ממטוס אחד ב־מדריד ועלה לשני כסדר. אך כאשר הגיע לציריך התברר לו כי הטיסה לישראל, במטוס אל־על, עזבה כ־שעה לפני שהגיע למקום.

פרקליט עינבר
לאן נעלמה המיזוודה?

תובעת גיא
האם המישטרה חסרת־אונים?

(המשך מעמוד 47)

מאיתנו הועמס על מכונית הצבא, המוסע לכיכר העיר, וחלק אחר עשה את דרכו ברגל. אלה הלכו לאט מדי, לטעמם של מלוויהם, ולכן, בשלב מסויים, החלו החיילים להריץ אותם. המירוץ הסתיים ב־חצר המישמל הצבאי.

בשעה שתיים וחצי אחר־חצות ריכזו אותנו במין חדר ללא־תיק־רה, ואמרו לנו לישון. מיזרונים לא היו, ולשירותים לא נתנו ללכת. הלילה היה קר, ולא יכולנו להי־רדם. ביקשנו מהשומרים שמיכות. אבל הם לא הבינו את דבריגו. למזלנו, היה איתנו בחור שחזר מעבודתו בישראל — תפסו אותו כשהיה בדרכו הביתה, לאחר שירד מן המונית שהסיעה אותו — הוא ידע מעט עברית, וביקש עבורנו שמיכות. קיבלנו שמיכה אחת עבור 12 איש. „אין יותר שמיכות," אמר השומר.

בבוקר, לאחר לילה ללא שינה, קיבלנו ארוחת־בוקר, שכללה, בין השאר, מצות. כן־כן מצות, זה מה שאתם אוכלים בפסח. ביקשנו לחם, אמרו שאין. גם ארוחת־הצהריים כללה, נוסף לבשר המשומר, מצות. אבל עד אז נאלצנו לעבוד כדי להרוויח את מצותינו.

ניקינו את חצר המישמל מאב־נים ומפסולת, וכאשר החצר היתה נקיה, העסיקו אותנו בהעברת אב־נים ומוטות ממקום למקום. סתם כך, בשביל הכיף. ללא שום תו־עלת. לחלק מאיתנו חילקו מטא־טאים, והאחרים אספו אבנים בידי־הם. בשעות הבוקר זה לא היה נורא, אבל לקראת הצהריים, כ־שהאספלט מתחמם, קשה לנקות את החצר בידיים ערומות.

„הוראות מגבוה". לארוחת־נטול־התיקרה. באור היום גילינו כי המקום שימש, בעצם, כמשתנה מאולתרת. הצחנה היתה נוראה, ובפה התרסקו המצות. לשירותים הצליחו ללכת רק בני־המזל. היו שהלכו פעם אחת בלבד, והיו שהלכו פעמיים, לרשות האחרים הועמד דלי בתוך החדר, וכך הע־ברנו את לילנו השני.

ביניתיים התוודענו לקבוצה של תלמידים מאוניברסיטת בירי־זית. הם נעצרו לפני כשבועיים בין כות־לי האוניברסיטה. לדבריהם, איש לא חקר אותם עד אותו רגע, ואיש אף לא שאל אותם לשמם. וכך הם מבלים להם 17 ימים במיכלאת המישמל.

ביום השלישי הייתי כבר מודאג מאוד. למחרת אמורה להתקיים בחינת־הבגרות, ונראה שלאיש לא איכפת ששנות לימודי ירדו לטימ־יון בגלל דבר שלא עשיתי. ני־סיתי להסביר לשומר שאני צריך להיבחן, „אין בגרות ואין בטיח," הוא ענה לי.

פיתאום ראיתי את אבי פוסע לאיטו בחצר המישמל. בנסיבות אחרות הייתי ודאי גאה על כך, שאבי רואה אותי עובד, מעמיס אבנים ומנקה את החצר, אבל לא הפעם. לא יכולתי אפילו לגשת אליו. תיארתי לעצמי שהוא בא כדי להשתדל עבורי ועבור חברי אצל המושל. שתדלנותו עזרה. את־רי־הצהריים שוחררנו, אפילו לא חקרו אותנו.

עד כאן דיברי צ'יא סמור.

קבוצה זו לא היתה האחרונה שנעצרה בעיצומם של בחינות־הבג־רות. כ־12 תלמידים מהעיר חברון נעצרו לילה קודם, ממש ערב בחינות־הבגרות, זאת כאשר העיר חברון נהנית משקט יחסי בכל האמור בהפגנות תלמידים ובהש־לכת אבנים.

עמר עבד אלג'וואד צאלה, בנו של ראש עיריית־ראמאללה לשעבר אשר גורש לפני כשלוש שנים, נע־צר זו השנה השנייה ברציפות ערב בחינות־הבגרות, גם השנה לא יוכל, כנראה, להיבחן. „הוראות

התובעת לא רק תבעה אלא גם מצאה את הנאשם המסתתר

התובעת היפה סנינה גיא היתה נרגזת. היא ישבה ושוחחה עם אח־מאנשי המישטרה, שעמד להופיע כעד בתיק תביעה, ותוך כדי שי־חה התלוננה כי המישטרה אינה מצליחה למצוא נאשם מסויים שאותו היא מחפשת כבר כשנתיים. „האם המישטרה חסרת אונים?" שאלה התובעת את השוטר.

כאשר התעניין לדעת את שמו של הנאשם, סיפרה גיא כי זה נתן שוויימר, הנאשם בכמה וכמה תיקים של הונאה והוצאת־כספים במירמה.

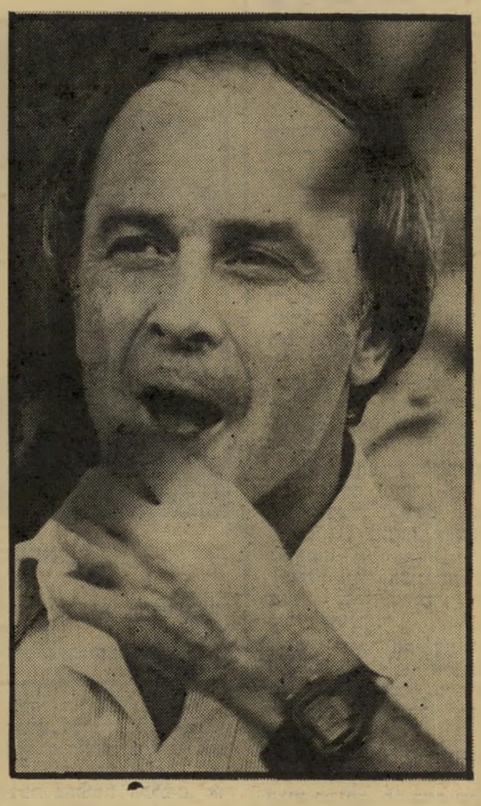
ניצוץ נדלק בעיני השוטר, והוא שאל: „נתן שוויימר, שהתגורר בזמנו בחולון?"

„כן," ענתה התובעת המופתעת, ואז הסתבר כי איש־המישטרה מכיר את הנאשם, וכי ראה אותו לאחרונה מסתובב בבאר־שבע ובעיר.

„אם תבקשי ממישטרת באר־שבע, הם יאתרו אותו עבורך," הציע השוטר. התובעת שלחה מיב־רקים למישטרת ערד וגם באר־שבע, והשבוע הובא שוויימר, אחוז כבוד, לפני השופט יוסף חאג'־יחיא. התובעת ביקשה כי ייעצר עד תום ההליכים. היא הסבירה לשופט כי נגד שוויימר תלויים ועומדים תיקים פליליים לפני שלו־שה שופטים מחוזיים בתל־אביב. אלה הצטברו בשנים 1976 עד 1978. הכספים שהנאשם הוציא במירמה, לדברי כתב־האישום, מגי־עים למיליוני לירות. במיקרה אחד הבטיח, לדברי התביעה, לבחורה מסויימת לסדר עבורה ויזה אמרי־קאית, ותמורת שרות זה קיבל ממנה 1500 דולר.

כדי לשכנע את השופט אמרו התובעת, כי אין לדעת אם בפעם הבאה תהיה כל־כך בת־מזל ותפ־גוש דווקא בשוטר המכיר אותו. „לכן יש לעצרו עד תום ההלי־כים," ביקשה התובעת.

בישראל התברר לו סופית כ־המיזוודה, ובה כל הכסף, נעלמה ללא שוב. בימים אלה פנה בתבי־עה מישפטית נגד חברות־התעופ־איבריה וסוויים־אייר. עורך־דינו משה עינבר, המתמחה בדיני־תעו־פה, דורש מהחברות שני מיליו־לירות, צמודים לדולר.

דייויד סוייר:

„הייתי נותן לפרס ציון 10!"

דייויד סוייר הוא המומחה לענייני תיקשורת, שחזר בא במיוחד מארצות־הברית, כדי לעזור למועמד מיפלגת העבודה, שימעון פרס, בבחירות לכנסת העשירית.

סוייר שמר כל הזמן על פרופיל נמוך, וסירב לדבר עם עיתונאים. תפסתי אותו בכפר־המכביה לפני העימות פרס—בגין. הוא היה מתוח, ובחיוך אמריקאי שארמנטי אמר לי: „לא, גבירתי." רק אחרי העימות, כשהיה נינוח יותר, הסכים לענות על מיספר שאלות.

● מה דעתך על הופעתו של שימעון פרס בעימות?

הוא סוף־סוף חזר אל עצמו והיה שימעון פרס האיש. הוא היה יותר תוקפן, יותר אמין ויותר משכנע מהפעמים הקודמות שבהן הופיע בטלוויזיה.

● מה היו ההוראות שנתת לו לפני העימות?

אמרתי לו להתעלם מהפרטים הטכניים. שלא יחשוב על האור, המצלמה והדברים האחרים, שיהיה הוא עצמו, ושיגיד את מה שיש לו, כמו שהוא אומר לי בשיחה בארבע עיניים.

● הוא מילא אחר ההוראות?

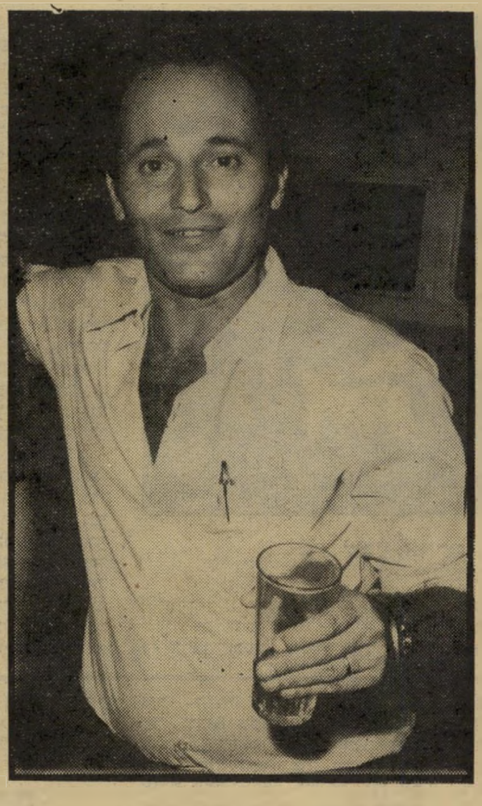
במאת האחוזים.

● מה אתה חושב הכשיל את פרס בהופעותיו הקודמות בטלוויזיה?

אני חושב שהעובדה שאנשים היו באים אליו אחרי כל שידור ואומרים לו שהוא היה גרוע ושהוא מצטלם לא טוב, גרמה לא במעט לכך שהופעותיו היו מהוססות. הפעם הוא היה הוא הוא עצמו, והוא טוב!

● איזו הייתי מתבקש לנקד בין אחת לעשר, איזו דרגת ניקוד היית נותן לו על הופעתו היום?

עשר!

אורי דן:

„פרוייקה פורן הוא סוכן שחול!"

מי חדליף למי מה? הארץ סערת ורעשת. שר בכיר הדליף לעיתונאי, עיתונאי הדליף לראש־הממשלה, שני אישים בכירים, אחד מהם מקורב לראש־הממשלה, הדליפו ל„קול ישראל", והעיתונאי אורי דן שוב ב־ קלחת הלחישות, השמועות והחדלפות.

● אורי, מה דעתך על זה שאומרים כי אתה יודע יותר מכל עיתונאי אחר, מכיוון שהשר אריאל שרון מדליף לך באופן קבוע?

הקינאה של העיתונאים מעבירה אותם על דעתם. באף מיקצוע אחד לא קיימת קינאה שכזו! הם בחיים שלהם לא יתנו אשראי לעיתונאי המצליח להכות ולהקדים אותם בנושאים החשובים והבוערים. הם מכסים על הכישלונות האימפוטנטיים שלהם בליכלוך ובקינאה.

● האם אין בסיס לטענה שלהם? האמנם אין לך מקורות חדיפה שלהם אין?

תראי, במקום שהעיתונות תהפוך את הגילוי שלי על ראש המוסד לווטרגייט, הפכו אותו לווטר־מלון. מה בסך הכל עשיתי? קמתי והסברתי שראש הסי־איי־אי, במיקרה הזה ראש־המוסד, ניסה לטרפד את הצלחתו של ראש־הממשלה. אז במקום שהעיתונות תבדוק את טענותי, עושים עלי „עליהום". ולא רק זה, כדי לסייע לראש־ המוסד לצאת מהבוץ שאליו הוא נקלע, הלך שלישו הצבאי של ראש־הממשלה, פרוייקה פורן, והשתיל ידיעה נגדי בקול ישראל.

פרוייקה פורן, זה שמחפש איפה יש תחת פנוי שאפשר ללקק לו, הוא סוכן שחול. מצד אחד הוא מתחנף לראש־ הממשלה, ומהצד השני הוא מרים טלפון לפרס ומדווח לו. הוא משרתם של כל האדונים, הפרוייקה הזה. במקום לענות על האשמות שהעליתי נגד ראש־המוסד, ליכלכו אותי עם הדרטי־טריק שלהם.

● אתה משווה את פרשת ראש־המוסד עם פרשת ווטרגייט?

ומה זה היה, לפי דעתך? אלא שבארץ כל העיתונות מגינה על ראש־המוסד ומתנפלת עלי.

● האם אריק שרון מדליף לך?

אריק שרון הוא אדם יקר, אנחנו חברים כבר עשרים וחמש שנים. ואני, בניגוד להרבה עיתונאים שאני מכיר, לא מחליף את החברים שלי. אריק הוא בן־אדם רציני.

● מניין אתה יודע, כטענתך, דברים לפני עיתונאים אחרים? האם אתה מנחש?

אם כבר עשרים וחמש שנים שואלים אותי את השאלה הזו, מאז שעבדתי בהעולם הזה. תפתחי קורא יקר ב־1954, אורי אבנרי ניבא עוד אז שיום אחד אהיה אחד העיתונאים החשובים ביותר של ישראל.

רות ושדי־פרמינגר:

„הייתי עובדת בעד כל מיפלגה!"

רות ושדי־פרמינגר היא אורלי יניב של הליכוד. יש כאלה הזוכרים, שבין השנים 1974 ו־1975 היתה רותי קריינית בטלוויזיה. אחרים זוכרים את הצעירה התימנית משידורי־התעמולה של הליכוד לפני ארבע שנים.

● רותי, מאיפה את?

אני תימנייה מירושלים, נשואה עם ילדה. גולדתי בנחלת־אחים, לאבא שלי היה קיוסק הפלאפל הכי טוב בירושלים. הקיוסק קיים גם היום בפתח שכונת נחלת־אחים, אך מאז שאבי נפטר מנהלים אותו האחים שלי, ועדיין יש שם הפלאפל הכי טוב. כשהייתי ילדה, עברה המישפחה שלי מנחלת־אחים לתלפיות, ושם גדלתי.

● האם את נהנית מעבודתך למען הליכוד?

מאוד־מאוד, אני כבר מצטערת שזה עומד להיגמר. למעשה, זו לא הפעם הראשונה שאני עובדת בתעמולת הבחירות, עשיתי את זה גם לפני ארבע שנים. כשפנו אלי מטרטי רול לעשות את זה שוב, הסכמתי מיד.

● האם את נמנית עם אנשי הליכוד?

אני שומרת את זה לעצמי.

● האם הייתי עובדת כשביד מיפלגה אחרת?

אני חושבת שכן.

● אורלי יניב מספרת שמתנכלים לה ברחוב, האם גם את סובלת מהתנכלויות?

אף פעם לא היתה אלי אפילו פנייה אחת לא־יפה. להיפך, אנשים ממש נחמדים אלי. מובן שבעיקבות השידורים אני מזוהה ברחוב, ואנשים מחייכים ואומרים שלום, הכל ברוח טובה.

● כמה את מרוויחה מעבודתך למען הליכוד?

אני לא רוצה להגיד.

אדוארד קוזניצוב:

„אנו לא מאמינים לאף אחד!"

אחד האנשים המרתקים ביותר במערכת הבחירות הוא הסופר הרוסי, אסיר ציון, אדוארד קוזניצוב. האיש שהיה מעורב בנסיון לחטוף מטוס, ושפרשת מאסרו ושיחרורו סוקרו בהרחבה על־ידי אמצעי־התיק־שורת בארץ ובעולם, יכול היה להצטרף לכל מיפלגה מכובדת שהיא. הוא בחר לעמוד בראש מיפלגה קטנה וחדשה, שקמה רק חודשיים לפני מועד הבחירות, המיפלגה למען העלייה. שאלתי אותו:

● **מדוע לא הצטרפת למיפלגה קיימת, מדע החלטתם, אתה וחבריך, לחקים מיפלגה למען העלייה?**

אנחנו לא מאמינים לאף אחד כאן. כל המיפלגות רק מדברות על עלייה, ורוצות לנצל את הקולות של העולים החדשים. הן יודעות רק להבטיח ולא לקיים. אנחנו לא מאמינים להן.

● **האם נחמת לעולות ארצה כדי לעמוד בראש רשימה אתנית של עולים מרוסיה הסובייטית?**

זו טעות. זו לא רשימה של עולים רק מרוסיה, זוהי רשימה של עולים חדשים.

● **גם ממרוקו?**

לא היה לנו זמן להגיע לעולים חדשים ממרוקו, ויש גם בעיה של שפה. ואני לא יודע למה את אומרת שאנחנו מיפלגה אתנית. אנחנו לא טיפשים עד כדי כך שנקים מיפלגה אתנית. הבעיות שלנו הרבה יותר רציניות.

● **בתור אסיר ציון, אדם שעזה ממדינה לא־דמוקרטית, מהי הרגשתך כאשר אתה מזיפיע בטלוויזיה ובאופן חופשי מרצה את דעותיך, ומבקש מאנשים להצביע עבורך בבחירות?**

זוהי הזדמנות נהדרת, שכמובן לא ניתנה לי ברוסיה, אבל זה לא מספיק! ההרגשה הנהדרת הזו עוברת מהר מאוד. כי אני רוצה לעשות משהו באמת, לשנות.

● **מהן בעצם הבעיות של עולי־רוסיה, שאתם רוצים לתקן בכנסת?**

יש לנו בעיות של דירות ועבודה. את צריכה להבין, העלייה מרוסיה היא עלייה של אינטליגנציה. זה די מעליב את העולים כשהם מתחילים לחפש עבודה ולהתחנן, בייחוד כשהגישה בארץ כלפי העולים היא כל־כך נגטיבית.

● **מי מממן אתכם?**

כולם נגדנו, אף אחד לא נותן לנו כסף.

● **כמה מנדטים אתם מצפים?**

אולי שניים, אבל אחד בטוח.

זאב שיף:

„לא הייתי הכי טוב בעימות?"

עיתונאי „הארץ", זאב שיף, נבחר על־ידי איש המערך, יוסי שריד ועל־ידי איש הליכוד, אהוד אולמרט, להנחות את העימות בין ראש־הממשלה ויו"ר מיפלגת העבודה.

שאלתי את אהוד אולמרט מה הנחה אותו ואת שריד בבחירתו של שיף, והוא השיב לי: „חשבנו שהוא מתאים, כי הוא אדם אמין, שאינו מעורב בכל כיסוי פוליטי שוטף, ומעולם לא כתב מאמרים נגד פרס או נגד בגין. הוא כותב בענייני ביטחון, ולכן בעינינו הוא איש אמין ויסודי, המסוגל להנחות עימות שכזה."

את זאב שיף, שהיה נרגש עדיין אחרי העימות, פגשתי בכפר־המכביה:

● **האם התרגשת בזמן הצילומים?**

לא התרגשתי, אבל הייתי מופתע מהטיימינג, והפרטים הטכניים קצת בילבלו אותי.

● **מה היתה תגובתך כשהודיעו לך שנבחרת להנחות את העימות?**

הופתעתי. אחרי הכל אני לא איש־טלוויזיה, והחמיא לי שמכירים בזה שאני אובייקטיבי.

● **יש עיתונאים שלא היו רואים בזה מחמאה.**

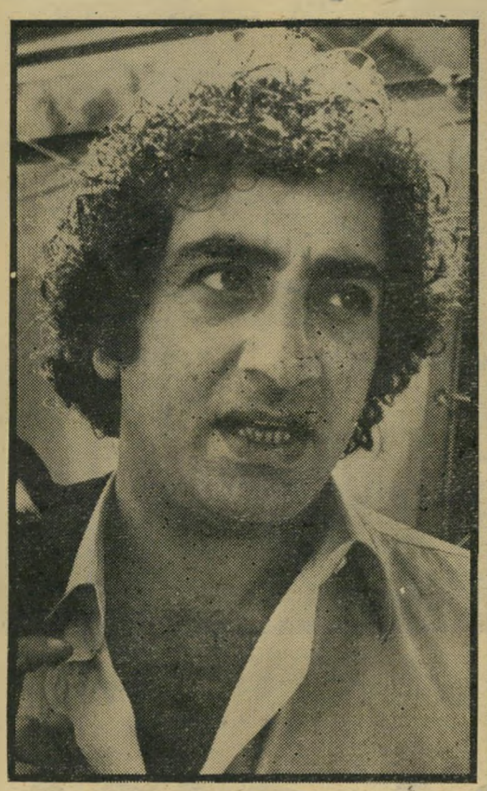
זה שאני אובייקטיבי בעבודתי אין פירוש הדבר שכאשר אני נכנס לקלפי אין לי דיעה. אבל באופן מיקצועי ודאי שאני אובייקטיבי, ובעבודת ההנחייה שלי ניסיתי לייצג את חברי העיתונאים. אחרי הכל אני לא עושה חדשות, אני מדווח עליהן.

● **איך הרגשת כמהלך העימות? מה הפריע לך במיוחד?**

מה שהפריע לי במיוחד היה העובדה שלא נתנו לי שאלות הבהרה. אני מקווה שכאשר יוסי שריד ואהוד אולמרט יתמודדו על ראשות־הממשלה, ואני אנחה את העימות ביניהם, תינתן לי האפשרות לשאלות הבהרה.

● **מהי הרגשתך, האם עמדת במשימה שהוטלה עליך?**

מה, לא הייתי הכי טוב שם?

ציון חן:

„חצי חצי בין הליכוד למערך!"

ציון חן הוא ללא־ספק במאי הבחירות 1981. ציון ביים כמעט את כל המיפלגות הקטנות לתעמולת הבחירות, וביום חמישי האחרון נבחר לביים את העימות בין שימעון פרס ומנחם בגין.

● **ציון, למה דווקא אתה נבחרת לביים את העימות?**

לא יודע. אני חושב שנבחרתי על דעת שתי המיפלגות מכיוון שלא ביימתי אף אחת מהן בתעמולת הבחירות.

● **מה היו ההנחיות שקיבלת לפני העימות?**

ההנחייה היתה לעקוב אחר ההסכם בין שתי המיפלגות. סוכם שכל אחד מהיריבים ידבר שתיים וחצי דקות, ואם מישהו מהשניים יגלוש, להפסיק לו את הסאונד.

● **האם המעקב אחרי ההסכם היה קשה?**

די קשה. בגין גלש מדי פעם, וחתכתי לו סאונד. פרס עמד בזמנים בצורה יוצאת מהכלל.

● **האם נפגשת עם שני המועמדים לפני הצילומים?**

פגשתי אותם בבוקר, אחרי שכל הלילה לא ישנתי. שוחחתי עם פרס ובגין, כל אחד לחוד. הסברתי להם איך העסק ילך, שאלתי אותם אם יש להם בקשות מיוחדות. פרס ביקש לדבר דקה לפני הסיום, ובגין ביקש שלושים שניות.

● **מי קבע מי מהשניים יסיים את העימות ויגיד את המילה האחרונה?**

היתה הגרלה, וכל העסק סוכם מראש.

● **מתי נודע לך שתביים את העימות?**

יום קודם לכן זימנו אותי לישיבה עם במאי הליכוד, יוסי רונן ובמאי המערך, איציק קול, ועם אהוד אולמרט ויוסי שריד.

● **מהי התרשמותך מפרס ומבגין?**

לדעתי, פרס היה שונה ממה שהיה לפני ארבע שנים. הוא היה יותר נוקשה. ואילו בגין היה אותו הדבר כמו שהוא תמיד.

● **ומזאב שיף?**

הוא הנחה את הדיון נכון מבחינה מיקצועית. אל תשכחי שהוא לא מראיין־טלוויזיה.

● **האם לדעתך איש־טלוויזיה צריך להנחות עימות מסוג זה?**

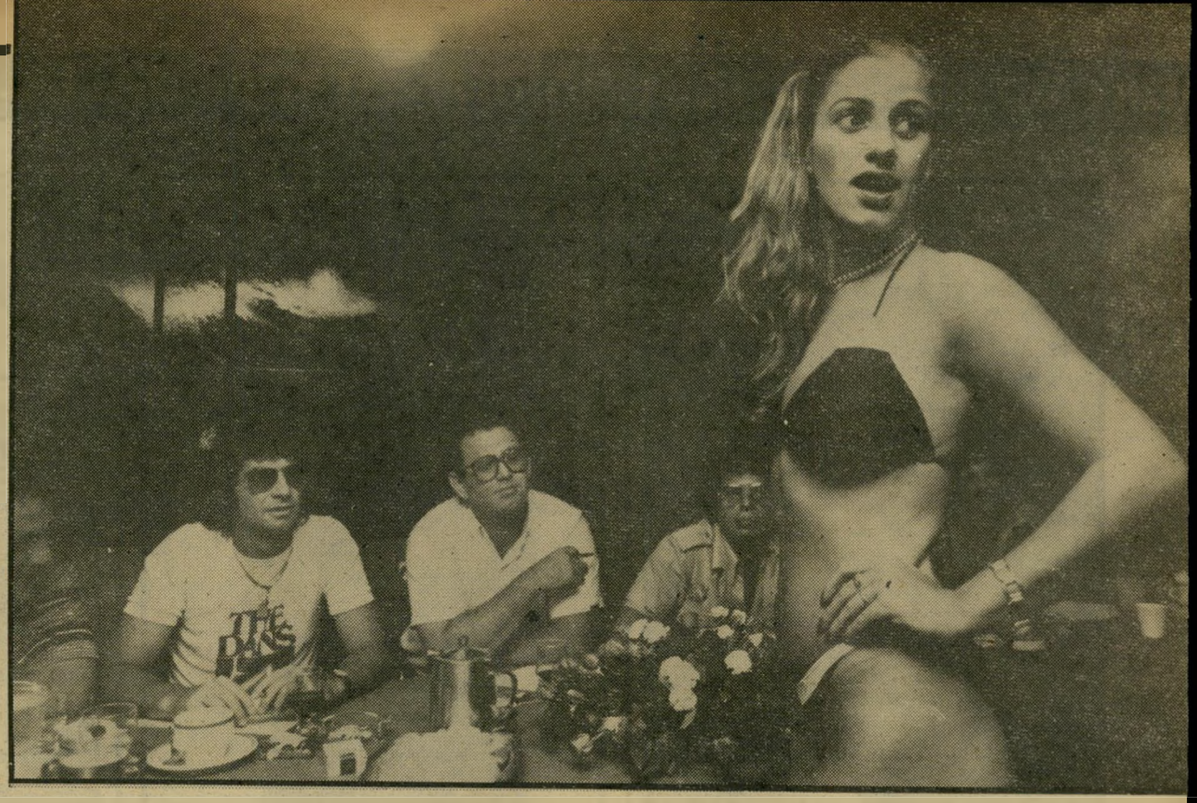
לא. אני חושב שזה צריך להיות מראיין ניטרלי.

● **מתי ירדה לך אבן מהלב?**

ברגע ששתי המיפלגות לחצו לי ידיים ואמרו לי עלא־כיפאק.

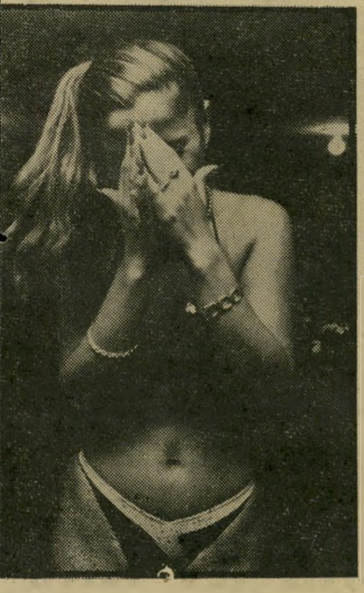
● **מי משלם את שכרך?**

אני חושב שזה מתחלק חצי־חצי בין הליכוד והמערך.

יפות, יפות, שבאו לעבודות

האתגר הוא אבי אתגר, שדרן הרדיו הפופולארי של רשת ג'מ"ל, שישב בחבר־השופטים. לימינו של אתגר יושב מייק בורשטיין, ולשמאלו מוטי גלעדי. המועמדת התרגשה מאוד למראה האמנים המפורסמים. היא סיפרה שהיא מעריצה נלהבת של אבי אתגר, ומקשיבה בקביעות לתוכנית הרדיו שלו. כשנשאלה מדוע באה, השיבה: בשביל לכייף.

ב תוך ים הבחירות, התעמולה, ההשמצות, האלימות, הטלוויזיה והכותרות בעיתונים, התכנסו ביום שני אחר־הצהריים באולם־קונסול שבמלון דיפלומט בתל־אביב נציגי המערך, הליכוד, תמ"י, שלי, ר"ץ, שינוי, תל"ם, ושאר המיפלגות והסכימו על דבר אחד בפה אחד: שתים־עשרה יפהפיות מתוך מאה תהיינה המועמדות הסופיות בתחרויות מלכת־המים מטעם העולם הזה. התחרויות תתקיימנה בתחילת חודש אוגוסט, ובשיאן תסענה כל המועמדות הסופיות לשיבעה ימים חלומיים באי־כרתים, תשהנה בבתי־מלון מפוארים, תשייטנה בספינת־פאר כאורחות חברת־הנסיעות דיזנהויז.

אולם קונסול היה מלא מפה לפה בשופטים, שבאו לבחור את הסיבוב הראשון של המיעמדות. אחרי סיבוב זה יערכו שני סיבובים נוספים, שבסופם תשארנה שתים־עשרה מועמדות סופיות.

מצב־הרוח באולם היה מעולה, ולא מעט בזכות ארגז הפינה קולדה שהביאו איתם נציגי החברה, איציק פרושינובסקי, דודו בבלי ויוסי עמרם. ליתר ביטחון הם גם הביאו עימם מימחה ידוע בתחום היופי, האופנאי הישראלי היושב בניו־יורק, ג'ו־נאס, שמומחיותו מתבטאת בעובדה שהיה חברה הצמוד של היפה הידועה, פנינה רוזנבלום, גם היא בוגרת מלכת־המים.

מחוץ לאולם חיכו כמה עשרות של נערות נרגשות, ובניגוד לאווירה הניינוחה ששררה באולם, אפשר היה לחתוך את האוויר בחוץ בסכין. היפהפיות שהגיעו מכל חלקי־הארץ הביאו איתן בליווי צמוד את האמא או אבא ואת החבר הקבוע. הן לבשו בגדי־ים, שהוכיחו ברוב מוחלט כי בגד־הים השולט באופנה השנה הוא ללא־ספק בגד־הים השלם, בסיגנון הטנגה. בתחרויות תצגנה המתמודדות את בגדי־הים של גוטקס, החברה מס' 1 בישראל לבגדי־ים וחוף.

„ללכת זקוף ולא להתבייש!"

מ ירי זכרוני, המפיקה את הנשפים ביחד עם גיסה, מנהל מחלקת־המועדות של העולם הזה, רפי זכרוני, מסרה למועמדות הוראות אחרונות. בתה היפהפייה, טיבי, שהתנדבה לשמש כמזכירת־הפקה, חילקה לשופטים ניירות, והם התבקשו לסמן ליד כל שם של מועמדת כן או לא — לפי ראות־עיניהם והתרשמותם האישית.

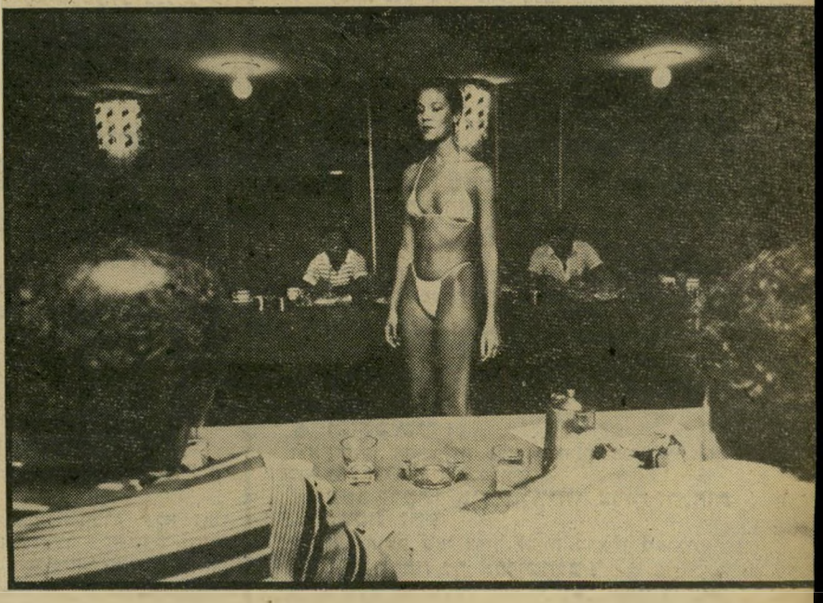
המועמדת הראשונה נכנסה לאולם. שרי־קת־התפעלות פרצה מפי השופטים. אילנה סיבוני, יפהפייה גבוהת־קומה, סיפרה שהיא דוגמנית מתחילה. הקבלן מראשון־לציון, אברהם גינדי, שאל אותה אם היא מכירה את אבי אתגר, אילנה השיבה בחיוך בייי־שני: „כן." החקיין מוטי גלעדי, שהיה גם הוא בחבר־השופטים, אמר לה: „זה אני," אילנה הנבוכה הסמיקה ואמרה: „לא נכון, זה הוא," והצביעה על השדרן הפופולארי אבי אתגר.

המועמדת השנייה, מתי תבור, נכנסה וסיפרה כי גובהה מטר ושבעים. חיים שרגאי, מנהל יונייטד טורס, החברה שאוטובוסיה יסיעו את המועמדות בכל רחבי הארץ, ביקש לדעת מה התחביבים שלה. ואילו עוזי עובדיה, מנהל חברת הווי 2000, שדוגמניה יציגו בתחרויות את תולצות הגברים של החברה, אמר: „עם ענקיות כאלה אני מוכרח למצוא דוגמנים גבוהים."

אחריה נכנסה דלית פסיג'ון. חיקי סימן טוב מנעלי מרנו, רצה לדעת, כמובן, מהי מידת הנעליים של דלית. עדינה ורסנו, מסלון אמבר לכלות, התעניינה לדעת מה עיסוקה של כל מועמדת ומועמדת.

המועמדת דינה פוקס גילתה כי היא הבייבי סיטר של מוטי גילעדי. אילנה

מבטים בוחנים נועצים השופטים במועמדת הטמירה, אילנה סיבוני. אילנה הפגינה ביטחון־עצמי רב, וסיפרה כי היא דוגמנית מקצועית. משמאל: המועמדות ממתינות להחלטות השופטים במתח רב.

עשרות יפהפיו

כל חלקי הארץ התייצבו למיבחן הראשון לכתר

אפשר לאכול שאל החקיין מוטי גלעדי, שהצחיק את הבנות עד דמעות. אחת המועמדות סיפרה שהיא הבייבי סיטר הפרטית של גלעדי, הוא התבקש לפסול את עצמו כשופט במיקרה שלה. השופטים והמועמדות נהנו מאוד מהערב, שבסיומו הצטלמו זה עם זו והחליפו חוויות.

להיות שמחה ועליזה בכל מיקרה החליטה המועמדת שכבשה את לב השופטים בחיוכה הנלבב והסוחף.

המומחית עורכת מדור־האופנה של **העולם הזה**, חניתה צנטנר, בוחנת את אחת המועמדות.

ערביה מחיפה היא בעלת הפנים היפות והגוף החטוב. הצעירה הערבייה סיפרה כי היא משתתפת בתחרות ברשותם של הוריה.

מהמועמדות לפזר את שיערן. יוסי שנון, העורך הגרפי של העולם הזה, חיפש נציגה מבת־ים, עיר מגוריו, ואילו חניתה צנטנר, עורכת מדור האופנה של העולם הזה, דוגמנית־צמרת ומורה לדוגמניות, ביקשה מהמועמדות ללכת זקוף ולא להתבייש. היא רשמה לעצמה הערות לגבי מידותיהן של הבנות, כדי להקל על התופרות של חברת ניבה האמורות להכין להן את ביגדי־ההופעה.

שופטת נוספת, שהיתה לא פחות יפה, מ־המועמדות עצמן, היתה הדוגמנית־לשעבר

(המשך בעמוד 64)

כבוד השופטים השדרן אבי אתגר, החקיין מוטי גלעדי ובעלת חברת־היופי **נייטשר ביוטי**, אורנה גלזן (בכובע) שותים יין **פראסטי לאמברוסקו**. הבחירה השנה היתה קשה ביותר, אך למרות המתח הרב, הן של השופטים והן של המועמדות, שררה באולם אווירת קרנבל, שהיין וה**פינה קולדה**, שנשפכו כמים, עזרו לה לא מעט.

פוליטיקה

כגרוי אמנותי

לפני הבחירות נערכו כמה ו־כמה תערוכות, המכילות מסר פו־ליטי אנטי־מימסדי, בגלריה הקי־בוץ בתל־אביב. התערוכה הנוכ־חית, שהיא לפני־האחרונה בעונה זו, מציגה את המסר של כמה אמ־נים, שכל אחד מבטא בדרכו ה־אישית את רעיונותיו.

בכניסה מוצגות עבודות מוזרות וחסרות־כיוון של עייגה ורטהיים. סוג בהנדסת מתכות, כמו אביה ואחיה, כבר גמלה בליבה. היא החלה ללמוד אמנות אצל מורה פרטי, המשיכה בכך ארבע שנים. הוא לימד אותה את כל הטכני־קות הגרפיות ואת אמנות הרי־שום, והכשירה לגרפיקה שימו־שית. אחרי שנישאה עבדה בעי־צוב, בעיקר בעיצוב בולים.

למה דווקא עיצוב בולים? מס־תבר שבגלל ביישנותה העדיפה תחרויות על עיצוב בולים, המת־בצעות בעילום שם. כך התפתחה הקאריירה של מרים קרולי, שלור־תה בקבלת פרסים רבים — ב־

מרים קרולי ליד עבודה אמנותית
אמנות בול!

בהמשך מוצגת תערוכה של צלם הממזג מילים, רעיונות וצורה. מתי חלילי ממשמר־העמק מציג צילומים על תוכן חגיגות יום־העצמאות, המעלים חיוך של טוב־לב: ליד יד מחזיקה בדגל ישר־אל מושטת יד המחזיקה בפטיש פלסטיק, שהפך מזמן לסמל יום־העצמאות, ועוד יד המחזיקה שטר כסף. הרמז: „ראו לאן הגע־נו...“ יוסף הוכמן, מקיבוץ געש, מבקר את הנעשה בפורטוגל, ב־צילומים בעלי יופי ועוצמה.

העבודות המעולות בתערוכה זו נעשו בידי הציירת צילה ליס. היא לא רק מציירת, אלא ממחישה רע־יונות תוך ניצול המדיה. על אחד הקירות היא תלתה בשורה סידרה של עבודות. בתחילה רואים גוש שחור, חסר צורה. לאט לאט, מ־יצירה ליצירה, הופך הגוש ל־מרובע. אחר כך הוא מתבהר, עד שלבסוף הופך לדגל ישראל. עבודה אחרת שלה, חזקה לא פחות, היא זו המכונה „הצלוב“. יש בעבודותיה איכויות התובעות להציגה עוד שוב ושוב. אסור לתת לאמנית מוכשרת זו להסתתר בקיבוצה.

קיבוצניק נוסף המחייך בציור הוא אריה קוטלר, מברור חיל. הוא עלה לארץ מארגנטינה, ועו־סק בקיבוץ בציור ובעיצוב כלי־קרמיקה במיפעל של המשק. עבו־דתו כוללת את המילים „שתו קוקה קולה“ בעברית עתיקה, ה־נראית כמו יוונית. מטרתה לתאר את השפעת המערב על התרבות בישראל.

אמנות במקום מדע

מרים קרולי היא בת למישפחת מדענים, ומאז שהיתה קטנה ידי־עה, שגם היא רוצה להמשיך ולע־סוק במדע. אולם בגיל 14 יעץ ה־מורה לשלוח את הילדה ללמוד ב־בצלאל, בגלל כישרונה לאמנות. באותו זמן הכירה את זה שהפך, מאוחר יותר, להיות בעלה. בגללו לא רצתה לנטוש את חיפה ולע־בור לבצלאל, בירושלים. אולם ה־החלטה לפנות לאמנות, תחת לע־

„נגד הדיכוי בפורטוגל“ של הצלם יוסף הוכמן מקיבוץ געש
יופי, עוצמה, מחאה — בלי קשר לפוליטיקה

בתחנת הרכבת בבת־גלים, ועוד. מדוע פיסול שרובו מנירוסטה? היא משיבה, שלבעלה ולאחיה, שניהם מהנדסים, יש בית־יציקה למתכות. לכן טבעי הדבר שהיא תיצוק את פסליה אצלם. הפסלים בגלריה מבט עשויים רובם מ־שלושה חלקים המחוברים יחדיו — כסמל להרמוניה אליה היא שואפת. מבחינה צורנית יש ב־פסליה איזכורים לפסלים של בלונדית אחרת — אילנה גור. בתערוכה היא מציגה גם תחריטים.

ציורי פנדה עליזים; בחלק השני של האולם מציג משה מולר בן ה־31 פסל ענק, מברזל וזכוכית, הבנוי במיוחד בהתאם לגודל ש־הוקצב לו. התחושה של המבקר בגלריה היא, כאילו ביקר באחת הגלריות בניו־יורק. מימדי פסלו של מולר, בנוסף לצורתו ולתיכ־ונונו, מהווים שילוב מוצלח ביותר עם המדיה השנייה — הציור.

ציורי הנוף בצבעי הפסטל־שמן של ענת וייס פשוטים מאוד בצו־רתם, תמימים, כמו־ילדותיים. ה־

עבודה סביבתית של משה מולר — ענת וייס ליד ציור שלה
חלוקה שווה בין המינים

מחווה למאירוביץ

בפסטל

מבט לעבר העבר מקרין לפע־מים על ההווה וממריץ ליצור עתיד. התערוכה שיזמה אגודת־הציירים בבית־האמנים בתל־אביב, כמחווה לצייר המנוח צבי מאירוביץ, המריצה כמה מטובי ה־אמנים להציג עבודות יפהפיות בפסטל. ומה לפסטל ולמאירוביץ? הלה הקדיש את שנותיו האחרו־נות, לציור בצבעי פנדה, ויצר כמה מן היצירות הנפלאות ביותר שיש לציור הישראלי בטכניקה זו.

צעירים כמו שרה אינסלר, ראו־בן כהן ואלברט יוחאי, צעירים־פחות כמו רפי לביא וגיון בייל, וותיקים כמו טובה ברלינסקי ו־אפילו מלווינה קפלן הקשישה, הציגו חגיגה לעיניים: שרה אינס־לר ציירה גופי־פנים חצי מופש־טים בצבעים עזים, שבהם היא משתמשת על הבד או על נירות־אריזה. שימעון אבני הציג דווקא ציורים שעשה לפני כמה שנים, אך שתאמו להפליא את רעיון ה־תערוכה. היום הוא שקוע רובו ככולו בעבודות־ענק בצבע שמן, שכמותן יכולות להיות מוצגות רק בחלל מתאים כמו מוסיאון. טובה ברלינסקי עוסקת בזמן האחרון רק בצבעי פסטל.

ראובן כהן צייר ציורים גיאו־

ציירת אינסדר
מחווה לצייר מאירוביץ

מטריים מופשטים, שמצאו חן ב־עיני הקהל הרחב יותר מכל ה־עבודות. הוא הוכיח, שניתן להגיע עם הגירים הצבעוניים לאיכויות של ממש, כמו באמצעות צבעי גואש ושמן. אולם גולת הכותרת של התערוכה היא מלווינה קפלן, במיוחד משום שסיגנונה קרוב ל־„מייסטר“ הגדול שלכבודו נער־כה התערוכה. הציירת כסופת־השי־ער וקטנת־הקומה יצרה בציוריה שירה צעירה, חיה ותוססת. הקיר שעליו מוצגים ציוריה מרגין כל לב.

ארץ ובעולם. בול שעיצבה עבור ממשלת גאנה, הועתק על־ידי מדינות אחרות בלי ידיעתה, כדי להשתמט מתשלום. נושא הבול היה „אנטי מלריה“. מרים עיצבה גם מדליות רבות, ואחת מהן, מ־זהב, הוענקה ב־1966 לאפיפיור פאולוס השישי, בעת ביקורו ב־ישראל. גם את מדליית העשור למדינת־ישראל עיצבה. הסיפור שלה כאמנית־של־ממש, שהוביל אותה, בסופו של דבר, לתערוכת הפסלים הנוכחית בגלריה מבט בתל־אביב, מתחיל בשנים בהן היתה מגישה את המודלים למדל־יות שעשתה בגבס. אז החלה לחוש את הגירוי בידיים, בעת פיסול בחומר. מ־1973 התחילה להתמסר לפיסול, כשבדרכה פוזרים תבלי־טי־קיר שעיצבה במקומות ציבו־ריים רבים. אחד מהם הוא קיר ששטחו 26 מ"ר, בממגורת דגון בחיפה. עבודה אחרת שלה: יצי־קת גירוסטה ששטחה 12.5 מ"ר, אך מה שמייחד את פסליה היותם בילעדיים; אין היא יוצקת כמה מכל מודל, אלא אחד בלבד.

גבר ואשה

את השיוויון בין המינים ממש־שת, הלכה למעשה, בעלת הגלריה ג'ולי מ' בתל־אביב. את חלל ה־גלריה, העשוי בצורת ר"ש, חיל־קה לשני חלקים שווים. באחד מציגה צעירה בת 26, ענת וייס, עושר הצבעוני שהיא יוצרת מ־מירקם שכבות הגיר הרבות, מז־כיר בחריפותו את ציירי האימ־פרסיוניזם, במיוחד הצהוב הוא ואן־גוכי. יצירותיה מצביעות על רגישות רבה לצבע, ואולי תטיב הציירת הצעירה אם תעז לקחת את המכחול והצבע לידיה, ותפיק יצירות עשירות לא פחות. היא מספרת שאחרי גמר לימודיה ב־מדרשה למורים לציור, היתה לה הפסקה בתהליך היצירה, אך כש־חזרה ליצור במשנה מרץ, הפיקה את תערוכתה הנוכחית. למה בח־רה לצייר דווקא בפנדה? כי היא מלמדת ציור בבית־ספר יסודי ב־רמת־גן, והשימוש שהיא עושה שם בפנדה, עם הילדים, גרם לה לא־הוב טכניקה זו יותר מכל.

הגבר שכה הצליח בפסל היחידי בגלריה ג'ולי מ', משה מולר, הוא חיפאי שהציג לפני כמה חודשים בגלריה גרפיקה 3 שבחיפה. גם שם יצר פסל יחיד המותאם למי־מדי הגלריה, שראשיתו בכניסה והוא מתמשך לכל אורכם של חד־רי הגלריה. סיגנון עבודה זה נהוג אצל פסלים בחוץ־לארץ, והוא מעניק לכל יצירה יחודיות, בשל ההרמוניה המושלמת שבין ה־פסל והחלל האופף אותו.

מולר מסמל את הדור החדש בפיסול בארץ, המשוחרר מעשייה לוקאלית, ושבעבודותיו יש משהו העשוי להיות שייך לכל מקום — אוניברסלי.

הגיע!
ונמצא במכירה
PENTHOUSE
גליון חודש יולי 1981

Business
and Entertainment
The Great American
Hostage Boom !

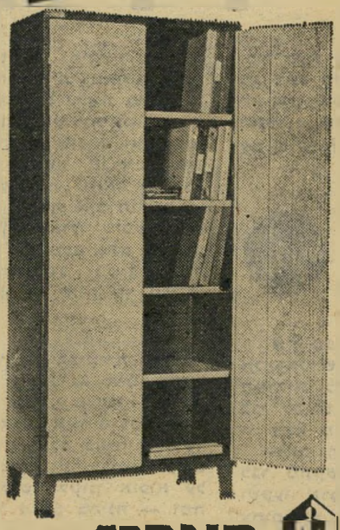
הפצה בלעדית
סטימצקי

תן טרמפ לחייל

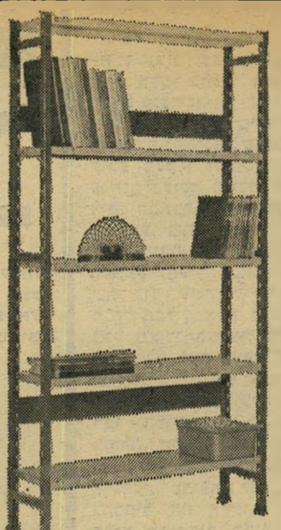
P.P.C

שיפור נוסף
ברהיטי המתכת
הטובים ביותר

שיטת הגימור P.P.C.
שהונהגה לאחרונה במפעל
רהיטי המתכת של "הארגז"
היא השיטה המתקדמת,
המודרנית והמשוכללת
ביותר בעולם.
אין בישראל איכות, גימור
וצביעה של רהיטי מתכת
ברמה כה גבוהה.
בדוק, השווה ואמת עובדות
אלה לפני הרכישה.

הארגז

רח' החרש 4, תל־אביב, טל: 332231

1981
המוצר הנבחר

אציל לרנר - רח' קרליבך 15 ת"א • אחים המבורגר - רח' פינסקר 21 פ"ת • אלריס בע"מ - רח' יפו 44 חיפה • המדריך - רח' סמולנסקי 2 נתניה • א. וולינץ - רח' הרצל 164 רחובות • וילשטין - רח' יפו 30 ירושלים • מרכז המדף - רח' מטלון 58 (מרכז מסחרי) ת"א • כרמל - רח' קרליבך 10 ת"א • מעין בע"מ - רח' רוטשילד 61 ראשון לציון • לאוטמן - רח' נחלת בנימין 52 ת"א • נחמיאס יצחק - רח' מקוה ישראל 22 ת"א • לנדאו יצחק - רח' אחוזה 106 רעננה • סוכנויות הדרום - אשדוד • דורון גדרה - גדרה • הוכמן - מרכז מסחרי אילת • אעוני אל־חשאם - עזה • הארגז - רח' החרש 4 ת"א • נין נון בע"מ - דרך העצמאות 61 חיפה • וסרמן את קורצברג - רח' העצמאות 55 חיפה • הספר - רח' ויצמן 9 נתניה • אופק - רח' סוקולוב 72 רמת־השרון • קרביץ לנגב - רח' הרצל 70 ב"ש • "מאיר" - דרך השרון 59 הוד־השרון • גזית - רח' אבן גבירול 98 ת"א • סניפי קרביץ • פויכטונגר - אחד העם 24 ת"א • סניפי המשביר המרכזי. לוי יעקב - טבריה, פסג' חמ"א.

פולארויד מציגה מצלמות חדישות וסרט־צילום רב־רגישות לפיתוח מיידי

חברת פולארויד הודיעה לאחרונה על פיתוח מוצרים חדשים בתחום הצילום והפיתוח המיידי.

מר לאון דגון, מנכ"ל לאון דגון צרכי צילום בע"מ, נציגי פולארויד בישראל מסר כי החידושים כוללים שתי מצלמות חדישות בהן ויסות־תאורה ומבזק אינטגרלי וסרט צילום לפיתוח־מיידי רב־רגישות (600 אסא).

סרט צילום זה הרגיש פי ארבע מסרט הצילום פולארויד 70־sx מאפשר קבלת תמונת צבע באיכות גבוהה ביותר תוך 90 שניות.

במצלמות פולארויד החדשות מתבצעות לא פחות מ־42 פעולות אלקטרוניות בתהליך אוטומטי לגמרי של לחיצה על הכפתור — וקבלת תמונה.

מנגנון התאורה הפנימי במצלמות אלה מביא לכך שעם ירידת רמת התאורה הטבעית מגבירה המצלמה את אחוז התאורה — עד לשלב של הבזק מלא.

כל סרט צילום מכיל גם סוללה המספקת כח למצלמה — וכך חוסכת השיטה החדשה את הצורך באביזרי עזר כמבזק, מקור כח וכו'.

מצלמות פולארויד החדישות, וסרט הצילום החדש, מגוילים באופן משמעותי את אפשרויות השימוש בשיטת הצילום המיידי, תוך העלאת האיכות והורדת העלויות.

מר לאון דגון מסר כי המצלמות וסרט הצילום החדש, שהפצתם בארה"ב החלה החודש, יופצו בארץ בתחילת השנה הבאה.

„ארטרא" מציגה חידושים בסיורים לסקנדינביה וליוון

חברת „ארטרא" מארגני טיולים לחו"ל, המסונפת לארגון חנסיעות והתיירות הוותיק „טראבקס", הציגה לאחרונה תכניות סיורים חדשניות לסקנדינביה ותכניות נופש וסיורים ליוון והאיים.

סקנדינביה

„ארטרא" מציעה 3 מסלולי סיורים, הנחשבים למבוחרים ביותר מסוגם, בשיתוף עם חברת „בנט" הידועה מסקנדינביה.

1) סיור בן 19 ימים בדנמרק, שבדיה ונורבגיה, שהינו היחידי בארץ הכולל איזורי החרים והפיורדים הצפוניים של נורסגיה: אנדלסנס והרי נרולסטיגן העמק ופיורד של גירנגר וקרחון בריקסדאל, הנחשבים ל„אתרי חובה" ולמוקד הסיורים הנערכים בסקנדינביה.

2) סיור בן 24 ימים, שהינו הסיור היחידי המוצע בארץ, הכולל גם את פנלנד ואיזור האגמים שלה.

3) סיור בן 22 ימים, הכולל גם 5 ימי שהייה באנגליה.

ראויה לציון העובדה כי מחירי הסיורים לסקנדינביה הנערכים השנה הינם מתונים יחסית, בשל הירידה בשער החליפין של המטבעות בסקנדינביה לעומת הדולר ובשל שיעור אינפלציה נמוך יחסית לארצות אירופה האחרות.

חידוש נוסף של „ארטרא" בסיורים לסקנדינביה מתבטא בעריכת קבוצה מיוחדת של אקדמאים ובעלי מקצועות חופשיים וקבוצה מיוחדת לגילאים צעירים 26—40.

יוון והאיים

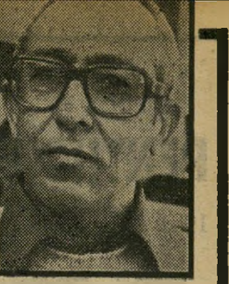
„ארטרא" מציעה מבחר תכניות נופש וסיורים ביוון, במחירים מפתים מאוד.

1) תכנית בת 8 ימים בגליפאדה — הריביירה של אתונה, לצעירים וצעירות המחפשים חופשה תוססת עם שפע של בילויים באווירה בינלאומית מיוחדת.

2) תכנית יוקרה בת 8 ימים בפורטו־הילי — כאן מציעה „ארטרא", באופן בלעדי בארץ, את מלון פ.ל.מ. השייך לרשת הצרפתית הידועה הנחשב למלון הנופש המעולה והמובחר ביותר ביוון.

3) תכניות הפלגה בים התיכון באניה היוונית „אריון" דרך האיים קפריסין ורודוס שבהם נערכים סיורי חוף, המשולבות בשהייה בת יומיים במלון „פרפידנט" הממוקם באתונה ושבוע נופש במלון המעולה פ.ל.מ. בפורטו־חלי.

תכנית משלבת זו מוצעת במחיר המפתה של —.395 דולר למשתתף, ותחיה ככל הנראה ה„להיט" בשוק התיירות והנופש ליוון השנה.

יעקב שרת / איש ממאדים

הזרזיר והעורב

אני מצפצף על סקרי דעת־הקהל, שחזרו והוכיחו בארצות שונות שאין הם אורים ותומים. אלא מה? הייתי מאושר הרבה יותר אם הם היו הפוכים, כלומר מצביעים על עליית כוחם של כוחות חברתיים המבטאים שפיות, מתינות, מציאותיות.

הסקרים האחרונים אינם יכולים להרגין איפוא את אנשי המחנה הזה, ואין לומר שהלב טהור מחשש מכרסם: עוד ארבע שנות ליכוד? חמישה חברי־כנסת להתחיה? הזאת ישראל?

אמר לי ידיד ורע איש ליכוד שרוח: „ראה את ההבדל — בחוגינו־אנו איש אינו מקונן על האפשרות שאולי שימעון פרס יהיה ראש ממשלת־ישראל הבא, ואילו בחוגיכם־אתם נשמעת תאניה ואניה על האפשרות שבגין־מלך־הליכוד ימשיך להיות ראש הממשלה עוד ארבע שנים — כאילו זה יהיה קץ מדינת־ישראל, לא פחות ולא יותר!"

זה נכון. זה כל ההבדל.

כי שימעון פרס — ואני אומר זאת חרף כל הביקורת החריפה והמרה השמורה בחובי לו ולכל שהוא מייצג — אינו מסמל התגרות־שחץ בשום גורם בעולם, קטן כגדול, מערבי כמזרחי, איזורי כרחוק. שימעון פרס וכל שהוא מייצג אינו מגלם הימור על הסתגרות ובדידות. להיפך, שימעון פרס מגלם פתיחות, כושר התאמה למציאות מתשנה, והעיקר, אי־משיחיות, כלומר לעולם לא העמדת הכל על קלף אחד. איך אפשר לקונן איפוא על מי שאינו מסכן בעליל את מדינת־ישראל משום בחינה — ומה גם עם אופוזיציה כליכוד!

למשל, אני חושב שאילו שימעון פרס היה משוכנע, שהעיראקים קרבים והולכים לייצור פצצת גרעין המיועדת להטלה על תל־אביב, הוא לא היה פוקד להפציץ את הכור (שכידוע אינו חיוני כלל לייצור פצצה מאורנים מועשר), אלא היה אוסף את כל ההוכחות הבדוקות והמחולטות בתיק, נוסע לוושינגטון, ואינו זז משם עד גיבוש הכרעה משותפת כלשהי — ונכון לשלם טביון ותקיליון בחתימה על אמנת אי־הפצת נשק גרעיני ובחסכמה לפיקוח על כור דימונה. כן!

מנחם בגין, המרשה לעצמו לנפנף במיסמכים אמריקאיים מיסתוריים מזה, ולהזכיר לארצות־הברית שחיא בעלת־בריתנו מזה (בעזרת כמה וכמה גאוני־הדור בישראל, המגלים לרגן חדשות ונצורות, למשל: „מטוסי חיל־האוויר הישראלי שתקפו את הכור הגרעיני בבגדאד הבקיעו את חומת עיראק בשביל מימשל רגן. הם יצרו את הגשר לחידברות עיראקית־אמריקאית, כשם שניצחון צה"ל במילחמת יום־הכיפורים סלל את הדרך להידברות בין ארצות־הברית למצריים... עלינו להוסיף להיות חזקים ומצויידים היטב, כדי שנוכל, אם יתעורר צורך, להמשיך ולסייע לידידתנו ובעלת־בריתנו ארצות־הברית"), מסמל גישה קוטבית. משיחית. הוא מייצג נאמן של הצורך היהודי הקמאי לחוות שוב ושוב מחזורי שואה ותקומה, שכן רק צביטות מסעירות שכאלה עשויות להעניק לו תחושת קיום, בדויד בן־גוריון היה משהו מן המשיחיות הזאת, אבל הוא הבין, במאי 1948, שאסור לחזור עליה בשחצנות, ללא ידידים. בגין־מלך־הליכוד אינו מבין זאת. הוא אפילו אינו מבין שארצות־הברית אינה בעלת־ברית. אני משוכנע שגם הקפאת מגעי הספקת כורי־כוח גרעיניים לא יסירו תבלול מעינו.

או שמא הוא קורא רק „ידיעות אחרונות", שם נתבשרנו באחרונה, באדיבותו של אביעזר גולן, כי „השמדת הכור בעיראק כבר הפכה נחלת העבר ונדונה לשיכחה... ודווקא עתה... חידשה העיתונות בניו־יורק את הטיפול בפרשת הפצצת הכור ולמרבה הפליאה — בנימה אוהדת למדי." חייתי מציע לבגין־מלך־ישראל להציץ לפעמים גם ב„הארץ", פשוט לשם איזון. שם, אילו עשה זאת, היה יכול לקרוא דברים הפוכים בתכלית, מתחת לכותרת בולטת למדי: „ביקורת גואה כלפי בגין בארצות־הברית".

ואיני מדבר, כמובן, על הצצה ב„דבר", שהיתה מגלה, בנוסף לתהדיר הקבוע, האיסי והמחלחל של מעבר ישראל מנכס לנטל, סחף ביחסי ישראל עם יהדות בריטניה, וברוודוי, כידוע, לא מאחרת ללכת בעקבות ווסט־אנד.

אבל חוששני שהמצב חמור הרבה יותר, שכן בסופו של דבר מה שיכריע את הכף לגבי ישראל אינו יחסי החוץ שלה, שיצחק שמיר המופקד עליהם אינו חש בהידרדרותם, אלא חוסנה הפנימי. בתחום זה מתרחש לעינינו תהליך ברור, ששום כתב חוץ משוחד ושום אחיזת־עיניים פרו־ליכודית מקומית לא תוכל לטשטשו: הדו־שיח בגין־אסבסתוף.

שמואל שניצר, העורך הראשי של „מעריב", כתב מאמר מאיר־עיניים ב־19.6.81, ושמו „מול נחשול האלימות". כבר הכותרת עצמה מביעה את השקפתו של הכותב, כי לא זו בילבד שקיימת אלימות בישראל, אלא שהיא בחזקת נחשול — נחשול שצריך „להדיר שינה מעיני כולנו, ללא הבדל זיקה פוליטית ומפלגתית". דברים נכוחים. אבל אי־אפשר שלא נשאל כולנו את עצמנו, כיצד קרה הדבר, שיש דו־שיח הדוק וער בין בגין־מלך־הליכוד ובין נציגים מובהקים ורבים של „נחשול האלימות" בעצרות־בחירות שהוא מקהיל בערינו ובפרבריו. כמו שנאמר: לא לחינם הלך זרזיר אצל עורב. והיפוכו של דבר בפרס: הרי אי־אפשר שלא לשאול כיצד ומדוע אין שמץ דו־שיח בין פרס והאסבסתוף, בין פרס ו„הבריונות בהתגלמותה", כלשונו הממורטת של שמואל שניצר, „התת־תרבות, הדחייה של שילטון וסדר ומשמעת... ההס־תאבות של כל מה שהוא יהודי־באמת ואנושי־באמת... והם, ככל הנראה, שעתידים להכריע את תוצאות הבחירות..." דו־שיח עם פרס? אנטי־שיח! בצעקות „בגין־בגין", בביזוי בכל מיני אלימות הקללה, ניבול־הפה, העגבניה והמקל (לא, לא סכין! רק מקל!).

ובכן, הצירוף הזה של בגין־מלך־הליכוד כמגלם קיצוניות מדינית־ביטחונית וכנשען — בלי לזלזל כחוא־זה ברבבות המשכילים המעודנים, אם גם מוכי־הסנוורים, חסידי הקו־הניצי־נוסח־הליכוד — על אלימות בממדי נחשול, העשויה להכריע בבחירות, אינו יכול שלא להביא את אנשי המחנה השפוי לכלל קינה — קינה לא בשל קינאה שהנחשול מתנחשל „לטובת" הליכוד, אלא בשל התהליך הפוליטי־דמוגרפי שבו אנו נטחפים כולנו במהירות אל האשדות, אבל לא באשמת כולנו. לא באשמת מי שאינם מפלרטטים עם בריונות בהתגלמותה.

מוסבר ומסביר ולא סביר

אין ספק, מישהו הסביר לבגין־מלך־הליכוד את מיבנה הכור אוזיראק שליד בגדאד הסבר היטב, לקראת החלטתו החיסטורית הגורלית להפציצו תוך נזירה לחזור על מעשה זה שוב ושוב כדי לקיים בידי ישראל מונופולין גרעיני במזרח התיכון.

אלא מה קרה? מדוע בגין לא הבין את ההסבר?

האם המסביר לא היה אינטליגנטי דיו, או שמא המוסבר כבר מתקשה באמנות המיספר — עד שנשתבשו כל החישובים ושקעו ארבעים אמה בין נהרות בבל, שם הפצענו גם צחקנו צחוק לא אחרון!

אני מודה ומתוודה שהעניין הזה מטריד אותי מאוד, הרבה יותר מהיחלצותו האבירית של ראש אמ"ן, אלוף יהושע שגיא, להסביר לעיתונאים כיצד אירעה התקלה החשבונית.

התרצנות של ראש אמ"ן באה לאחר מעשה. אותי מעניין מה היה לפני קבלת ההחלטה שלפני המעשה. והתהליך היה משובש משהו, שכן בגין־מפציע־בבל הבין ששם, בעומק ארבעים אמה בתוך הקרקע, יש מיתקן מיסתורי נורא, הטעון השמדה מיידית. ומבחינת התהליך הזה לא חשוב בכלל אם המסביר לא היה מסוגל להסביר או המוסבר לא היה מסוגל להסתבר. העיקר שחל שיבוש בתהליך — ואם חל שיבוש בתהליך — שיבוש שהעולם כולו משתאה עליו עד עצם היום הזה — מי יתקע לנו כי לא היו שיבושים אחרים, אולי חמורים לא פחות, אם מצד המסביר ואם מצד המוסבר? ואולי מצד שניהם גם יחד!

כן, זו לגמרי לא בדיחה מסוג „מטר יותר, מטר פחות", למי שזוכר אותה מעוניו.

אומרים שבין השולחנות מסתובב גם איזה מיסמך אמריקאי (עשן), שלפיו הוכרע כל העסק. הגיע הזמן לחשוף אותו לגמרי (הנזק שהקפיץ את ראש המוסד ממחבואו אל „הארץ" כבר נעשה), שכן לסמוך על המסביר והמוסבר פשוט אי־אפשר, כאשר גורל ילדינו נגזר על־ידי מי שאינם מסוגלים לחבר 15 ועוד 21 מטר (או משהו כזה).

עוללות

* בת שמונה חוזרת הביתה בבכי מדירת השכן, שם שיחקה עם חבר.

„מה קרה, בובלה?"

„אני אמרתי שם שפרס יותר טוב — והאבא של מוישלה גירש אותי!"

* שלוש גרציות, תושבות שכונת־יוקרה, גמרו אומר לעשות משהו למען „המערך" ויצאו לביקורי־בית בשכונת מצוקה שרבים בה חסידי הליכוד. במסע זה נכנסו לבית משפחה יוצאת איראן ושוחחו עם עקרת הבית. לרגל מוצא בעלת־הבית ניצנץ רעיון גאוני במוחה של אחת הפעלתניות, ותפתח פיה ותאמר: „אל תצביעי בבחירות בעד בגין. בגין זה כמו חומייני!"

„אבל חומייני — ענתה לה המארחת יוצאת איראן — חומייני זה טוב מאוד!"

מצא את החסר

ב„הארץ" — „הרפתקה בבגדאד" מאת מתתיהו פלד; „על מה לא הופצץ הכור" מאת פרופ' דניאל עמית.

ב„דבר" — האמת על הכור הגרעיני בעיראק" מאת יורם נמרוד; „פטריה מעל המזרח התיכון" מאת יורם פרי.

ב„על המשמר" — „סליחה, טעות בכור" ו„אין ברירה כאסימון שחוק" מאת יורם נמרוד.

ב„ידיעות אחרונות" — „הטעות הגסה ביותר שישראל עשתה אי־פעם" (ראיון עם רמון ארון) מאת אדוין איתן; „מיבצע בגדאד — ומה הלאה?" מאת שלמה גזית; „ישראל השפויה" מאת מרדכי גור.

סכין בגב

ועשיתי על המצב התקין / אשר בו כל גב ישראלי שני ראוי לסכין:

הביטו לימין, לשמאל, הביטו לאחור,
לסימטאות אל תיכנסו, לכו, מוטב, סחור־סחור,
כי זה יתחיל כמו בלי־משים, כאילו סתם אגב —
אבל פתאום סיקריקין תקועים לעם בגב.

(המשך מעמוד 61)

אורנה גלזן, שביחד עם חברה לחיים, וולטר בייצ'ל, היא מנהלת את חברת מוצרי־היופי הטיבעיים ביוטי נייטשר, שתעניק שי לכל מועמדת ומועמדת. אורנה, שחבשה לראשה קובע מעניין ומעוטר בפרח, התעניינה בעיקר בגובהן של המועמדות. הסתבר כי הגובה היה מעל לממוצע. בעל מלון דיפלומט, חיים שיף, הידוע באהדתו לליכוד, לא התאפק והעיר: „אתם רואים מה שהליכוד עשה לילדות האלה?" מנהל המלון, אילן וקסלר, התעקש בכל מאודו לשמור על הסדר, ו־מדי פעם היה דופק על השולחן וצועק: „בית המשפט."

המתח גאה ועלה. ככל שרבו המועמדות כן קשתה הבחירה. התברר כי רוב היפהפיות הן חיפאיות. ספרי־הצמרת, ג'ימי אלגרסי, מחיפה, לא יכול היה להסתיר את חיוכו. הוא עצמו הביא מועמדות רבות, שהן לקוחות שלו.

הגאגלה הראשונה של הבנות סיימה להציג את עצמה בפני ה־

אושר

על פניהם של אבדהם גינדי, בונה הדירות, הקבלן הנודע מראשון־לציון של מייק בורטיין ב־תום המיבחן הראשון למועמדות.

שופטים. השופטים התבקשו לעורך את הסלקצייה הראשונה. הבחירה היתה קשה, הן היו כולן כל־כך יפות, כל־כך צעירות, כל־כך רעננות וכל־כך נחמדות, שקשה היה להגיד „לא" אף לאחת מהן. אך מירי זכרוני ביקשה להזכיר שוב ושוב כי מתוך עשרות המועמדות יש לבחור ב־12 בילבד.

השופטים התווכחו על קוצה של מועמדת. חנוך אורבך, מנהל השיווק של רשת תכשיטי אנדין, התבדח ואמר, כי יש לבחור את המועמדות לפי מידות הכתרים והשרביטים שהוא מכין למלכה ולסגניותיה.

הציירת עדית פאנק התלוננה, כי למרות שהיא רזה ב־30 קילוגרם ממישקלה הקודם, היא מרגישה רגשי־נחיתות מול המועמדות הכל־כך.

המשימה הפכה קשה יותר ויותר ברגע לרגע. לבסוף, אחרי שהמועמדות התבקשו להיכנס, כל אחת לחוד וכולן ביחד, פעם ועוד פעם ועוד פעם, אל אולם קונסול, כדי שהשופטים יוכלו להחליט סוף־סוף מיהן המאושרות שעברו לשלב הבא, יפל הפור. שמות המועמדות הוקראו, והן הוכנסו לאולם.

או אז החלה השימחה האמיתית. המועמדות הסופיות שתו לחיים פינה קולדה יחד עם השופטים. הן עטו על האמנים המפורסמים, מוטי גלעדי ומייק ברשטיין. הצטופפו סביב אבי אתגר, מלך רשת גימ"ל וציון צפריר, צלם המערכת. היה המאושר באדם. הוא צילם וצילם, והבנות והשופטים שיתפו פעולה בצורה מופתית.

גדולות, מגרות, יפות מראה, ו.... טעימות להפליא.
אשכוליות מאיכות יצוא, שנשארות בארץ ומופנות בהוזלה
ניכרת לשוק המקומי. וזאת ההזדמנות שלי,
מטבעי אני אוהבת דברים טבעיים ואת האשכולית אני אוכלת
כל בוקר בכיף. האשכוליות מזינות, טעימות חסכוניות
ושומרות לי על הגיזרה.
ממם... האשכוליות שלי.... בלעדיהן לא הייתי נראית כך,
תשאלו את בעלי,
גם הוא אוהב אותן.

4.3 ש"ל לק"ג
מחיר מומלץ ברשתות השיווק.

המועצה לשיווק פרי הדר
אגף ש.ה.מ.

אשכוליות-יש לך משהו יותר טבעי?

"קולגייט"-מי שמכיר משחת שניים טובה יותר-שיפתח את הפה ...!

בדיקות קליניות הוכיחו, שמשחת השניים קולגייט, היא אחת המשחות הטובות והיעילות ביותר לבריאות השניים, לנשימה רעננה ולחיוך זוהר ובוטח.

משחת השניים קולגייט, מכילה M.F.P פלואוריד המסייע בחיסון אמאיל השן נגד חומצות הגורמות לעששת ולרקבון השניים.

אגודת רופאי השניים הבריטית, מאשרת כי משחת שניים המכילה פלואוריד מסייעת במניעת רקבון השניים. משחת השניים קולגייט + M.F.P פלואוריד עונה על הדרישות והיא בעלת ערך משמעותי כחלק מתכנית קפדנית וכוללת של טיפול בשניים.

מחקרים הוכיחו כי השמוש במשחת שניים קולגייט עם M.F.P פלואוריד חשובה במיוחד לילדים, ולשמירה על בריאות השניים אצל מבוגרים.

הצטרפו אל מליוני האנשים ברחבי העולם אשר הפכו את קולגייט למשחת השניים הנמכרת ביותר בעולם כולו.

מבצע הכרות: חינם!

מברשת שניים בשווי של 13 שקל על כל קניה של 2 שפופרות משחת שניים קולגייט 124 גר' או 182 גר' (עד לגמר המלאי)

פרסומת בתשלום

פלפוטק

ומאת

ד"ר יקותיאל שרעבי

ועדנה פיינרו

שעון־קיץ לביטנו של הכלב

מי יכול לאכול ארוחה דשנה בשעות־הצהריים של קיץ לוהט? אף לא כלב. לכן הזיזו את שעון־הקיץ לארוחותיו, ו־התאימו את הזנתו לשעות־החום.

האכילו אותו, אם הוא כלב שמירה, מוקדם בבוקר, כשאפשר לנשום עדיין, או בשעות־הערב, כשכבר אפשר לנשום. בכך תנעימו לו את ארוחותיו ועוד למעלה מזה: תחסכו סיכוי סביר שמזונו יתקלקל בחום.

ובכלל — אל תשאירו מזון בחוץ, בעיקר לא בשר, יותר מ־15 דקות. ההרגל ש־תקנה לכלבך לאכול בזמן קצר יסיח למידת החינוך שלו. מישמעת מזון היא בריאות לגוף ולנפש.

רק אל תשכח: מים טריים לרשותו, כל העת!

לעולם לא בלי רצועה

אדון יקר,

כבר לא יכול לזכור מתי הגעתי לכאן. אנשים די נחמדים, וסביבה די מעניינת. אבל אני כל כך רוצה הביתה, ולא יודע איך לחזור. האדונים האלה, שמצאו אותי, לא נותנים לי ללכת בלי רצועה, אפילו כשהם יורדים אתי לגינה של עצמם או כשמורידים את פחי־האשפה; בהזדמנות זאת נותנים לי לעשות את צרכי.

כמה חבל שנתת לי ללכת בלי רצועה! רציתי קצת עצמאות, אבל עכשיו אני מצטער. לא יודע איך זה קרה, אבל ה־פקחים רדפו אחרי, חשבו שאני זרוק. רצתי בכל הכוח על שפת־הים, ואז ראיתי עוד כמה פירחחים שרדפו אחרי ושלא עשו רושם שרוצים בטובתי. אז עליתי בספיד למידרכה, ועברתי את הכביש ו־טראח, איזה אוטובוס ענקי הגיח; כנראה לא ראיתי אור אדום.

לא הייתי יכול ליישר את הרגל, ושכבתי שם עד שמישהו הרים אותי ולקח אותי במכונית שלו. חשבתי על הדרך, ולא הי־כרתי את הריח ההדש. אז ברחתי והתחלתי ללכת. זה כאב נורא, והייתי רעב. ילד אחד אמר: כמה חבל שנפל לו הקולר — איך נחזיר אותו הביתה?

כך באתי לבית החדש, ואתה בטח לא יודע מה לחשוב. חבל שלא חשבת קודם. חבל שכל־כך סמכת עלי. זה לא קונץ לתת לי ללכת בלי רצועה.

שלך, מתגעגע אליך,

כלבך, אי־שם.

מי מכיר מי יודע - רוטווייל‍ר

כלב רוטווייל‍ר
חביב וידידותי

ובכן, אחרי מיקרה לא נעים שהביא את כלב רוטווייל‍ר לתודעת־הציבור, כדאי לעשות עם גזע ותיק זה הכרות צודקת: הנה כמה עובדות היסטוריות בליווי פרטים אישיים: זהו כלב גדול, שגובהו 65 סנ־טימטרים ומעלה. מיבנה גופו רחב ומא־סיבי; צבע פרוותו שחור עם כתמים חומים, בהירים. את שמו העניקה לו ה־עיר רוטווייל בגרמניה, לשם באו סוחרי־הבשר לשחוט ולמכור את עדריהם. הוא שימש להם ככלב ליווי.

האגדות מספרות, שסוחרי־הבשר היו קושרים את המצלצלין לצווארו של הכלב, כדי לאבטחם מפני שודדים. מכאן נובעת ההתייחסות השלילית לכינויו „כלב קצ־בים". כינוי זה ניתן לו לא משום שהיה כלב רצחני, אלא בשל אותם הקצבים ש־עשו בו את השימוש באותם ימים רחוקים.

לתכונותיו הנעלות של כלב זה נמצא מליץ בדמות יהודה ויינשטיין, אדם ה־בקיא בתורת הגידול של גזעי הרוטווייל‍ר והדוברמן. לדבריו, דווקא משום גודלו ו־עוצמתו של כלב זה הוא בטוח בעצמו, רגוע, ואופייו יציב וחזק, בדומה לבני־אדם גבוהים ובעלי גוף, שרק לעיתים־רחוקות מתגלים כנוחים להתקוטט, כי אין עליהם להוכיח את כוחם בזרוע כך גם ה־רוטווייל‍ר — אינו מגיב לפרובוקציות קלות. לא תוקפן מטיבעו, אך מצויין ל־הגנה. כאשר הוא תוקף, ולרוב אינו תוקף מיוזמתו, הוא חזק ותוקף כהלכה וב־אומץ־לב. אך אין כמותו חביב וידידותי לכל בני־האדם ובעלי־החיים בבית. לא רודף אחרי תרנגולות, ולא מטריד כבשים.

התמונה השגורה של רוטווייל‍ר היא של כל גדל־מידות וכבד, הרובץ לו בנחת ליד ילדי־הבית, זוכה בחיבה ומעניק חיבה.

„ישנם אנשים חסרי כל ידע, הקונים להם כלבים ז'לובים, ומעודדים אותם להיות תוקפנים ומסוכנים. אך לא כזה הוא טיב־עם מנעוריהם," מעיד יהודה ויינשטיין, הזוכר כלב רוטווייל‍ר חביב, שהיה בשעתו כלבם של השגריר הפיני בישראל ומיש־פחתו. היה זה כלב גדיב ונחמד, שרוחו היתה טובה עליו בדרך קבע. אך כשעזבו הפינים, הם מסרוהו למגדל כלבים, וזה קשרו בשרשרת כבדה בחצרו. חצי שנה אחרי כן אי־אפשר היה להכיר את מיזגו של הכלב. הוא פיתח תוקפנות עזה.

האם אפשר להחזירו לטובו? כן, סבור ויינשטיין, „רק לקחתו אל חיק־המישפחה, ולהוריד את הכבלים שהרסו את אופיו."

שכן, כמו שנאמר, אולי יצר האדם רע מנעוריו, יצר הכלב — אם האדם לא יקלקלו, לא.

כלב נובח על כל בורח

איך לא לפחד מכלבים?

זה די קשה לאנשים מסויימים שלא גדלו עם כלבים, שנתקלו בילדותם במיפגש לא נעים עם כלב עצבני, או שחס וחלילה היו קורבן לכלב תוקפני, מפני שלא ידעו איך להתנהג עמו. כל המקורב לחיות־הבית יודע, כי בחוש מייוחד הן מבחינות מי אוהב ומי אוייב, ונוהגות בהתאם. אם כי גם לכלבים, כמו לאנשים, יש התקפי־אמוק ועשוי לקרות שכלב פשוט תופס שיגעון. אבל כמו אצל בני־אדם, זה לא עניין יומיומי, ואין לצפות אותו מראש. לעומת זאת מוכרות נביחותיו הסוויינות של הכלב על הדוור, אף שזה לא עשה לו כל רע.

אבל יש משהו בריחות המבלבלים וה־שונים שהדוור נושא עמו, ולעתים גם בשק המאיים שעל כתפו, כדי לעצבן את הכלב. ישנם כלבים הרגישים לריחות של חלוקים מיוחדים ומתעבים את אנשי ה־שירותים למיניהם. אחרים מגיבים בנבי־חות של פחד, המתפרשות על־ידי איש השירותים כתוקפנות, למראה הזר הנושא ארגז על גבו, או זר הנישען על מקל ומהלך בכבדות.

מי שיזכור כלל־זהב האומר כי הכלב נובח הרבה מתוך פחד ופחות מתוך רצון לחשוף שיניים, ימנע מעצמו עימותים בלתי־רידותיים עם כלבים ידידותיים מ־טבעם. ועוד: צריך לזכור מי נמצא בטרי־טוריה שלו, ומי הוא זר. אחד מכותבי שורות אלה זוכר היטב מיקרה שקרה לו

ולזוגתו כשקפצו, בלי הודעה מוקדמת, לבקר חבר. „לידידנו כלב זאב גדול ושומר נאמן. הגענו לבית, ועצרנו את המכונית לפני החצר המגודרת והגבוהה. המרחק עד לבית, כ־60 מטרים. פתחנו את השער בלי היסוס, ואחרי שעשינו כעשרה מט־רים קדימה זינק לקראתנו הכלב בשעטת־קרב ובנביחות נוראות. עצרנו דום, בלי נוע. התוצאה: הכלב נעצר בדיוק לפנינו, והוסיף לנבוח מבלי לזוז ממקומו. קראנו לחבר, אך זה לא היה בבית. הכלב סבב ונבח, נבח וסבב. קפאנו על מקומנו כמה דקות ואז אמרתי לזוגתי לעשות צעדים נגררים, לא־בולטים, אחורה, כל צעד כ־חמישה סנטימטרים בילבד. שהרי כל רעש או תנועה חשודה היו מקפיצים אותו.

הוא הריח אותנו בגלוי, עדיין לא נשך. את עשרת המטרים עד לשער עשינו ב־צעדים איטיים וזעירים לאחור. לא יאומן, אבל זה נמשך כחצי שעה. נהגנו בסבלנות רבה ויצאנו מבלי שיאונה לנו כל רע".

לזכותו של הכלב ייאמר, כי האורחים הלא־קרואים נכנסו לטריטוריה שלו, ואילו היה נושך היה זאת מתוך התגונ־נות, ובבית בעליו. על אורחים כאלה, ה־נכנסים לחצר בלי הזמנה, בידעם כי ה־שומר לא ינום ולא ישן, לדעת להתמודד עם זה. הפחד המוגבר של האורח מגביר את ההזעה שלו והריח פושט, ואז עובר הכלב מנביחות־גישוש לנביחות־איום. ואוי לו לאיש אם ירים מקל או ינסה לגנוס. או אז יעבור הכלב להתקפה.

על פטנט התרסיס קשה לסמוך. אפשר להשתמש בו רק כשמתקרבים מאוד לכלב. חשוב לזכור שיש כלבים שיגיבו על ה־שימוש בתרסיס ויהיו תוקפניים שבעתיים.

והרי עצות טובות למיפגש מפתיע עם כלב נובח:

(1) לא לברוח.

(2) לא להרים חפץ כלשהו, העשוי לאיים עליו.

(3) לא להשתמש בגאז מדמיע.

(4) להמשיך ללכת לאט, ובצורה טב־עית.

(5) הכלב רץ לקראתך? עמוד בשקט ואל תזוז.

(6) דבר אל הכלב בנועם ואמור לו בטון תקיף אבל רגוע: „טובה", „יופי", „כלב טוב". ברגע מסויים הרם קול ופקוד עליו „שב" או „ארצה". אם שמע לך הכלב — המשך ללכת לאט.

(7) קרה הגרוע מכל, והכלב נשך — אל תמשוך את האבר הנשוך מפי הכלב. זה יכאב מאוד. התאזר בסבלנות עד שה־כלב ירפה אחיזתו. כל משיכה נוספת מגרה את הכלב. ככל שתוכל להתאפק, ולא לה־שיב מילחמה השערה, כך יפחת יצר המילחמה של הכלב.

נמר של עיר

רשימה מעודכנת של ספרי בלשים, ריגול, פוליטיקה,

מדע־בידיוני ורומאנים פופולאריים - לקוראי „העולם הזה"

פתיה

ספרות קלה

ביקורת הספרות בארץ אינה נוהגת להתייחס לספרים בעלי אופי קליל, המצויים בקטגוריה של ספרות בלשית, ספרות ריגול ורומאנים פופולאריים. רק בשלוש השנים האחרונות החלה ביקורת הספרות להתייחס לספרי מדע־בידיוני, וגם זאת רק לעיתים רחוקות.

הז'אנרים הקלים של הספרות, המצטיינים בכך שגיבוריהם הינם לרוב תד־ממדיים, הלשון קולחת ו/או בעלת פעלולים, ורמות הדיבור נמוכות — נחשבים לז'אנרים שנוח לקרוא בהם בימי החום של הקיץ, בנסיעות, בחניונים, בחופי־הרחצה, בבתי־נופש, במטוסים ובבתי־מלון. לכן סוקר נמר של נייר עשרות ספרים מסוגים אלה, כדי להקל על הקוראים את מציאתם בחנויות הספרים ובספריות.

ספרות בלשית

דאין

● **היפהפיה הנמה** (מאת רוס מק־דונאלד, עברית אריה סיוון, הוצאת ספרית פועלים, 288 עמודים, כריכה רכה). **מק־דונאלד** (סאן־פרנסיסקו, 1915) **נימנה על גדולי הספרות הבלשית בזמננו. גיבוריו צמחו מקרב אוכלוסיית החוף המערבי של ארצות־הברית, שהיא ברובה קשוחה. דמותו של הבלש הפרטי של מקדונאלד ממשיכה את מסורת הריאליזם הגדולה אותה בנו סופרי־מתח כמו דשיאל האמט, ריימונד צ'אנדלר ואחרים. הבלש אר־צ'ר, המשוטט בגיהינום של האלימות האמריקאית, מאפיין את אחד המיתוסים של המוסר האמריקאי להם סוגדת החברה האמריקאית.**

● **על שוטרים וזיירים** (מאת נאיו מאבס, עברית אברהם קדימה, הוצאת עם עובד, 248 עמודים, כריכה רכה). **המחברת היא סופרת ילידת גיו־זילנד, נחשבת לאחת מהמעולות והמובחרות שבין מחברות הרומן הבלשי האנגלי. היא מצטיינת בתיאור טיפוסיה והרקע התרבותי והמעמדי שלהם, ובחוש ההומור הנוקב שלה. גיבורת ספר זה, טרוי אלין, היא ציירת מפורסמת היוצאת לשבוע נופש בספינת־טיולים המשטה בתעלות הפגים של אנגליה. סידרה של אירועים מיסתוריים המתרחשים על סיפון מעלים עליה את האינספקטור אלין מהסקוטלאנד יארד, בעלה של הציירת.**

● **נעלם איננו** (מאת ג'ו גורס, עברית רזי ביאליק, הוצאת עם עובד, 180 עמודים, כריכה רכה). **סיפורו של חוקר כושי, הנמצא פצוע קשה ליד מכונית הרוסה. חברת החקירות שבה הוא עובד היא חברה פרטית, המתמחה באיתור מכוניות גנובות ובהחזרת מכוניות שנרכשו בתשלומים ושבעליהם מפגרים בתשלום. במהלך עיקוב אחרי בעל מכונית שלא שילם את חובו, נסחפת החקירה לפרישה מסוכנת בהרבה, רוויה באלימות, על רקע של קליפורניה בימינו.**

● **תיק אדום לקאדן** (מאת ג'יימס מיטשנר, עברית בני הנדל, הוצאת עם עובד, 192 עמודים, כריכה רכה). **מיטשנר שייך לאסכולה הנוקשה והקשוחה של רומן הבוין הבריטי. מיטשל בודק את השפעות המילחמה החשאית המתמדת על הסוכנים החשאיים, ועל אנשים אחרים החיים בעולם צללים זה. בספר זה בוחן מיטשל את אמות־המידה ואת עקרונות המוסר שמסגל לעצמו אחד הסוכנים החשאיים במרוצת השנים שבהן הוא מצוי במתח.**

● **תעלומת החדר הצחוב** (מאת גאסטון לארו, עברית אביטל עינבר, הוצאת ספרית פועלים, 257 עמודים, כריכה רכה). **לארו נחשב אחד הקלסיקאים של ספרות הבלשים העולמית (1868—1927). ב־ספר זה הוא מציג גלריה של דמויות, עליה נמנים עורך־דין פאריסאי, עיתונאי ובלש לעת־מצוא, גדול בלשיה של פא־ריס, מדען צרפתי־אמריקאי דגול, בתו, משרת, קונסיירז' (שוער), שומר־יערות, בעל פונדק, שופט חוקר, יצירת ספרות שהיא מעל ומעבר לספרות הבלשית המקובלת.**

● **קללת בני דאין** (מאת דשיאל האמט, עברית סוניה פלץ, הוצאת כתר, 172 עמודים כריכה רכה). **האמט נחשב גם הוא לאחד הקלסיקאים שבספרות הבלשים. כמה מספריו הנודעים הם הנץ מאלטה והאיש הרזה (שניהם ראו אור בעברית). קללת בני דאין מתרחשת על הרקע המושחת והבינלאומי של סאן־פרנסיסקו בשנות העשרים, בימי הצ'רלסטון שלה. הבלש של האמט נע לו בתוך מבוך מלא סיוטים, והוא מפתיע באופני החיפוש שלו, באיתור הקללה הטבועה בדמם של בני מישפחת דאין. הבלש הפרטי של האמט הוא קשוח, קר וחסכוני. רק באחרונה הוקרן סרט על פי סיפור זה בטלוויזיה הישראלית, בכיכובו של השחקן ג'יימס קובורן.**

● **הבבון הבזונדי** (מאת יאנולם פן דה וטרינג, עברית דניאלה אתגר (אזי־נעמי), 192 עמודים, כריכה רכה). **הסופר מתאר את רחובות אמסטרדאם, אותם למד במהלך שירותו כשוטר ביחידת המילואים של מישטרת הולנד. על רקע אמסטרדאם מתנהלת לה חקירה של מיקרה־מוות — או אולי רצח — שהתרחש בליל סערה. גיבור הספר הוא טיפוס מוזר, ועד שדמותו לא תפוצח לא יגיעו שני סמלי המישטרה לפיענוח התעלומה.**

ספרי ריגול

שיבומי

● **כפור שוש** (מאת קן פולט, עברית פועה הרשלג, הוצאת דביר/ספרי אדם, 331 עמודים, כריכה רכה). **פולט הוא אחד מסופרי המותחנים המבוקשים ביותר בעולם. כפול שלוש הוא סיפור בעל אקטואליה מזרח־תיכונית. מסופר בו על הי־עלמותה של ספינת־אוראניום. הנושאת מיטען מספיק ליותר מפצצת אטום אחת. כפול שלוש מתאר מי סחב, לאן, ואיך.**

● **חוט המחט** מאת קן פולט, עברית חנה עמית, הוצאת דביר/ספרי אדם, 290 עמודים (כריכה רכה). **ספר זה, שיצא לאור ב־1978, זינק מייד עם הופעתו ל־פיסגת רבי־המכר של ארצות־הברית. סיפורו של המרגל היחיד ש־אדולף היטלר סמך על דיווחיו, ששירת באנגליה במהלך המילחמה העולמית השנייה, וכונה „המחט". הוא איתר את ההכנות שנעשו על אדמת בריטניה לפלישה לנורמנדיה. השירותים החשאיים הבריטים עשו כל שביכולתם על מנת לאתרו, אך הוא משול למחט בערימה של שחת. סיפור החיפושים אחרי המחט מתואר בלשון מרתקת.**

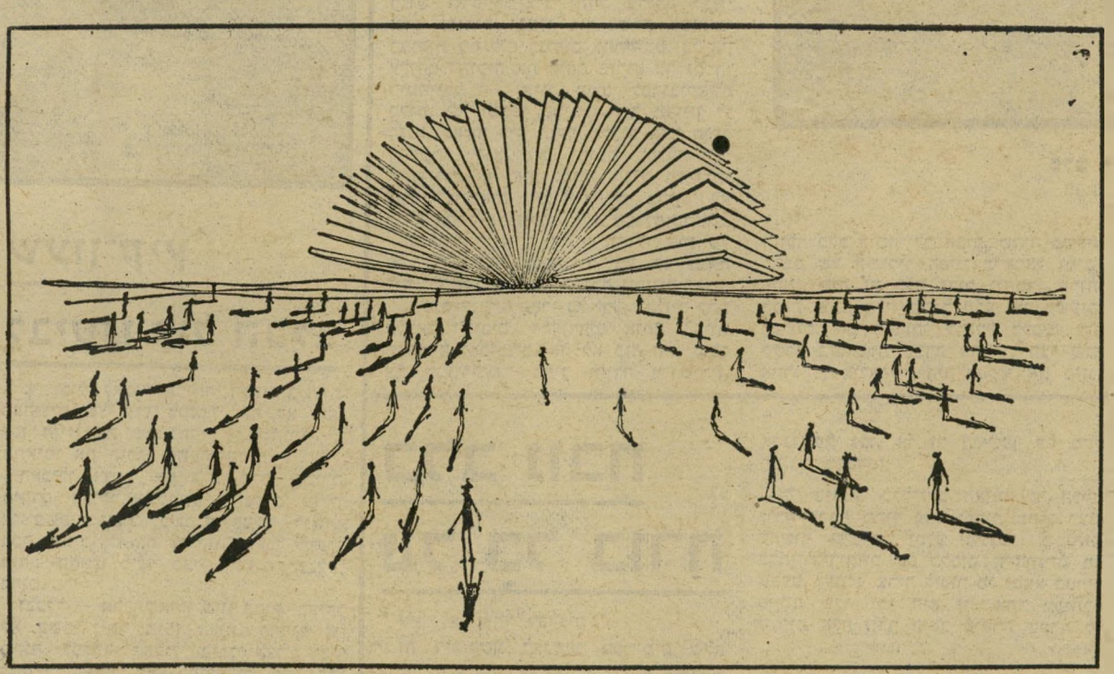
● **הפרש החמישי** (מאת דומיניק לאפייר ולארי קולינס, עברית אריה חשביה, הוצאת שין־שין־שין/שוקן, 314 עמודים, כריכה רכה). **ספר־מתח, אותו חיברו כותבי האם פאריס בוערת? וירושלים, ירושלים. הפעם עוסק סיפרם של לאפייר וקולינס במעשה הסחיטה הגדול (והבדוי) שבכל הזמנים; נשיא לוב מאיים על נשיא ארצות־הברית בפיצוץ אטומי של העיר ניו־יורק, על כל תושביה ויהודיה. תנאי־הסחיטה הוא אחד ויחיד: פיגוי ישראלי של הגדה המערבית. הספר מתאר 36 שעות של חרדה ואימה, בעיר הגדולה ביותר בעולם המערבי.**

● **שיבומי** (מאת טרוודיאם, עברית מיקי בר, הוצאת זמורה, ביתן, מודן, 361 עמודים, כריכה קשה). **„שיבומי" היא תכונה פנימית של אדם המסוגל להגיע לכדי הפנמה מלאה, שלמות, ושליטה מוחלטת בעצמו ובסובבים אותו, על פי אחת מתורות המזרח־הרחוק. ניקולאי אלכסנדרוביץ' הך הוא גיבורו של הספר. בן לאם ממוצא רוסי ואב ממוצא גרמני, שנולד בשנחאי ואומץ בידי גנראל יפאני שהחליט להפכו ל„אדם מושלם", בעל כישורים מיוחדים במין, רצח, חקר מערות. אחרי מילחמת העולם השנייה הוא הופך רוצח שכיר היקר ביותר עלי־אדמות. הוא מסוגל לרצוח באמצעות כרטיסי אשראי, כוסות פלסטיק ועוד אמצעים לא מקובלים.**

פוליטיקה

יורים ובוכים

● **הקרב על השלום** (מאת עזר וייצמן, הוצאת עידנים/ידיעות אחרונות, 411 עמודים, כריכה רכה). **בלשונות הציורית והשנונה מציג שר־הביטחון לשעבר את גירסתו על תהליך השלום, החל מהרגע שבו הציג נשיא מצריים, אנוור אל־סאדאת, את כף רגלו על אדמת ישראל ועד לרגע שבו נחתם הסכם השלום במידשאת הבית־הלבן. ספר זה מובא בלשונו העסיסית והמרתקת של וייצמן, תוך שהוא מביא ניסוחים והגדרות המעלים פריחה על עורם של כמה משותפי המהלכים שהובילו לחתימת הסכמי השלום.**

● **יורים ובוכים** (מאת נחום ברנע, הוצאת זמורה, ביתן, מודן, 277 עמודים, כריכה רכה). ספר „על פוליטיקאים, גנרא־לים, עיתונאים ועוד אוהבי עצמם", ובו מיבחר מעובד מרשימותיו המעולות של העיתונאי, הרואות אור, מדי שבוע, במדורו האישי והמעולה יומן, המתפרסם בדבר השבוע. ברנע הוא סגנונית המבשרת שינוי בעיתונות העברית — ראשית צמיחתם של בעלי טורים, שאינם פוחדים מקודש־הקו־דשים של השילטון. ספר מעולה, מרתק, משובב נפש, בעל עוצמה מדהימה בראיית התהליכים העוברים על החברה הישראלית.

מדע בידיוני

גל־מוח

● **נאהבים** (מאת פיליפ ג. פארמר, עברית אריאל כוהן, 189 עמודים, הוצאת זמורה, ביתן, מודן, כריכה קשה). נחשב לציון דרך בהתפתחותה של ספרות ה־מדע הבידיוני. סיפורו של **האז יארו, מדען שניצושאיו ניכשלו ואשר הרודנות ה־דתית של המאה ה־31, שבה הוא חי, מקוממת אותו. הוא מצטרף למסע בינ־כוכבי לחרבותיה של תרבות עתיקה.**

● **כנס העתידנים** (מאת סטאניס־לאב לאם, עברית פאולינה צלניק, הוצאת שוקן, 149 עמודים, כריכה רכה). גדול סופרי המד"ב במזרח אירופה. סטאניסלאב לאם מוליך את הקורא דרך מהפיכה ומיל־חמה כימית, לתקופה של פסיכוטכריה מוח־לטת, שבה מתעורר תייר־החלל **איוון טיכי** משינה עמוקה לתוך חברה ספוגה סמי היזוי.

● **האיש במצודה הרמה** (מאת פיליפ ק. דיק, עברית יוסף גרודזינסקי, הוצאת מסדה, 216 עמודים, כריכה רכה). סיפור מסמר שיער: „אילו ניצחו גר־מניה ויפאן במילחמת־העולם השנייה". תשבץ אנושי מרתק.

● **מיבחר הסיפורת הבידיונית** (שני כרכים של סיפורים בעריכת רו־ברט סילברברג, עברית שמואל לוטם, הוצאת עם עובד, 646 עמודים, כריכה רכה). פרק נוסף באופנת המד"ב שהגי־עה בשנים האחרונות לישראל — אג־תולוגיות למדע בידיוני שהחלו לראות אור בתירגום לעברית. **סטנלי ג' ויינבאום, ג'ון וו. קמפבל, לאסטר דל ריי, רוברט א. היינליין, תיאו־דור סטרג'ן, אייזיק אסימוב, א.א. ווגוט, זואים פאג'ט, קיפורד סי־מאק** ועוד רבים.

● **מדע בידיוני: הטוב שבטוב (1; 2; 3; 4)** (ארבעה כרכים בעריכת אייזיק אסימוב, עברית אילנה בינג, צילה אלעזר, נוגה ברוקס ושלומית קדם, הו־צאת לדורי, 965 עמודים, כריכה רכה). אנתולוגיה נוספת של סיפורי מד"ב, המביאה את סיפורי המדע הבידיוני שזכו בפרסי הוגו, שהם פרסי נובל של ספרות המד"ב. בין המשתתפים: **ארתור סי. קלארק, קיפורד ד. סימאק, דני־אל קויס, פול אנדרסון, רוברט סילברברג, פריץ לייבר.**

● **שקיעה** (מאת י. אסימוב, עברית אדם שרתיאל, הוצאת מסדה, 222 עמו־דים, כריכה קשה). סיפור של עולם שבו השמש היא ניצחית. לפתע טורפת ה־שיכה את היקום, וגזע גלקטי מנסה לאחד את כל המין האנושי לאורגניזם אחד ויחיד.

● **הנידחים** (מאת זנה הנדרסון, עברית שולמית במברגר, הוצאת עם עו־בד, 262 עמודים, כריכה רכה). סיפורם של גולים מכוכב אחר המסתתרים על פני כדור־הארץ. הגולים הינם בעלי כו־חות־כישוף על־אנושיים — קריאת מח־שבות, ניתוק חפצים מכוח הכבידה, יכו־לת מעוף וריפוי, שליטה בכל כוחות הטבע.

● **משיח חולית** (מאת פראנק הר־ברט, עברית תמר שטרן, הוצאת מסדה, 226 עמודים, כריכה רכה). ספר המשך לאחד מהנודעים שבספרי המד"ב בכל הזמנים, חולית (ראה אור בתירגום לעב־רית בהוצאת עם עובד), העוסק בעולם־עתיד שפסק מוסלמי, ספק עולם הנתון תחת שילטון בני המידבר בחלל. ארקיס, כוכב המידבר, ידע מילחמות רבות. מתו־כו פרץ מסע הצלב חסר־הרחמים ששטף את הגלקסיה כולה.

● **הטריולוגיה של זילאזני** (תש־עה נסיכים לאמבר, תותחי אוולון, בסימן החדקרן, מאת רוג'ר זילאזני, עברית דורים לנדר, הוצאת עם עובד, שלושה כרכים, 175, 200, 194 עמודים, כריכה רכה). סידרה של סיפורי פנטסיה מופ־לאים על אודות ממלכת הכשפים אמבר. הסיפור מתמקד במסע הרפתקותיו הקסו־מות של קורווין ושמונה אחיו ואחיותיו.

● **גל־מוח** (מאת פול אנדרסון, עב־רית אלכס האמל, 185 עמודים, הוצאת זמורה, ביתן, מודן, כריכה רכה). **הת־פתחויות מדהימות. בעלי־החיים החלו להגיב כיצורים חושבים. ילדים גילו כו־שר חשיבה והמצאה של גאונים. לפתע הפכה מערכת החינוך כולה למיותרת לחלוטין. כל זה קרה בזכות גל מיוחד שגרם להאצת התגובה המוחית, והעלה את מנת המישכל הממוצעת ל־500.**

● **מסתרי עזים** (מאת צ'ארלס בר־ליץ, עברית שלמה גונן, הוצאת שוקן, 184 עמודים, כריכה רכה). מחבר משו־לש ברמודה קורא תגר על מוסכמות היסטוריות רבות, בספר שהוא ספק היס־טוריה, ספק ראייה חדשה של ההיסטוריה במבט בידיוני. הוא בוחן את ראשיתה של הציביליזציה האמריקאית, את מציאותה של היבשת האבודה אטלנטיס ושאר אי־צרות שנעלמו במעמקי האוקיאנוס.

● **האבן המתגלגלת** (מאת רוברט היינליין, עברית אסף גרודזינסקי, הוצאת מסדה, 200 עמודים, כריכה רכה). ספר של אחד מרבי־האמנים של ספרות ה־מד"ב. הספר נפתח ברגע בו מתכננים התאומים המתוחכמים **פוזוקום וקאס־טור סטון**, ילידי עיר־הירח לונה, לע־רוך מסע בינכוכבי למטרות־מיסחר ב־חללית־יד־שנייה.

● **זאב זאב** (מאת פרדריק פול וס.מ. קורנבלוט, עברית יקותיאל שיינ־בוים, הוצאת עם עובד, 190 עמודים כריכה רכה). סיפור שנכתב בשותפות של שני סופרי מד"ב נודעים (מחברי סוחרי החלל, שראה אור בהוצאת מסדה). רוב הגזע האנושי מושמד בהתקפה של יצו־רים מן החלל החיצון. שרידי הגזע הופ־כים משועבדים לעריצים חסרי־לב.

● **הצדיק של שבע הנפלאות** (מאת אירידור הייבלום, עברית עמוס גפן, הוצאת מסדה, 163 עמודים, כריכה רכה). סיפור מד"ב מרתק, שחלק מביטוייו באי־דיש. מסע בחלל, בקפיצות זמן, של הצדיק יצחק בן־ראובן ושל סוכן הנסיעות שלו גרינברג הזוטאי. השניים פוגשים שיקסה פולניה ובלונדית וחבורה שלימה של מטורפים, החל במשה רבנו וכלה ב־ריצ'ארד ניקסון. נדמה כי ההיסטוריה ה־יהודית השתלטה על ערוצי הזמן. זהו ספר מד"ב של סופר יהודי ניו־יורקי, המשלב את מסורת הומור האידי עם שיכלולי טכ־נולוגיות העתיד.

● **תחנת־דרכים** (מאת קליפורד ד. סימאק, עברית אורלי דינצמן, הוצאת לדור־ר, 189 עמודים, כריכה רכה). סיפורו של אנוך וואלאס, המחזיק בידיו את גורל כדור־הארץ.

● **יומו של השלושרגז** (מאת ג'ון וינדהאם, עברית ורדי בן־יעקוב, הוצאת ספרית פועלים, 267 עמודים, כריכה רכה). סיפור מופלא אודות קרימים אפשרי האר־רב לאנושות מעבר לדלתות העתיד. ניסיון השתלטות של צמחים עתירי־תבונה על כדור־הארץ.

● **עצבים** (מאת לסטר דל ריי, עב־רית טובה קשט, הוצאת לדורי, 158 עמו־דים, כריכה רכה). ב־1942, שלוש שנים לפני שהציבור שמע על ביקוע האטום, חיבר לסטר דל ריי סיפור מדהים זה על תקלה בכור אטומי.

● **חדירת זמן** (מאת ארתור סי. קלארק, עברית יורם רפפורט, הוצאת מסדה, 259 עמודים, כריכה רכה). אנתו־לוגיה נוספת של סיפורי מד"ב. הבולטים שבין המחברים הם רוברט א. היינליין, רוברט סילברברג, אייזק אסימוב, סיריל קורנבלות וג'וליאן האכסליי.

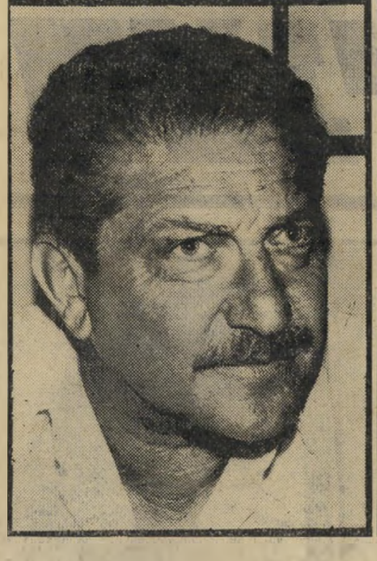
● **כוכב ושמו שאוז** (מאת קורדוי־נר סמית, עברית עמי שמיר, הוצאת עם עובד, 398 עמודים, כריכה רכה). סידרת סיפורים שזמן העלילה שלהם בין 6000 ל־16,000 אחרי הספירה. סאגה על גיבורים ועל נבלים, חיות שהפכו אנשים, תרבו־יות לכל פרטיהן. אחד הניסיונות הנועזים והמהממים של ספרות המד"ב.

בישן האמט
קלסיקון

מרב"ן זם
פסיכומטריה מוחלטת

עושה־שלום וייצמן
לשון עסיסית ומרתקת

רומנים פופולריים

הניצוץ

● **האי הנעלם** (מאת פיטר בנצ'לי, עברית אליעזר כרמי, הוצאת ספרי ארז / זמורה, ביתן, מודן, 250 עמודים, כריכה רכה). ספר נוסף פרי עטו של מחבר „משולש ברמודה". זה סיפורו של בלייר מאיינרד, עורך שבועון־חדשות הנתקף ב־בולמוס לחקור את התעלומה: מה גורם לכך שמאות כלי־שיט ואלפי בני־אדם נע־למים בים, כאילו לא היו מעולם.

● **דם וצבע** (מאת פרנק מקדונלד, עברית אריה חשביה, הוצאת שין־שין־שין / שוקן, 326 עמודים, כריכה רכה). רומן העוסק באוסף של תמונות שהנאצים בזזו במהלך המילחמה ממישפחות יהודיות אמי־דות; גילגולי התמונות והגיבורים הסו־בבים אותן. עסקים ותענוגות בצל חבורת טיפוסים זוהרים ואפלים, בגלריות, במיס־עדות ובדיסקוטקים של ניו־יורק, פאריס, לונדון, ציריך ורומא.

● **הניצוץ** (מאת סטפן קינג, עברית דן גיא, הוצאת מסדה, 373 עמודים, כרי־כה רכה). גיבור הניצוץ הוא ג'ק טר־ראנס, מורה בדימוס וסופר לעתיד, המנסה לדכא את התמכרותו לטיפה המרה, ונר־טל על עצמו לפקח על בית־מלון שומם בהרי הרוקי. שם הוא מתגורר עם אשתו ובנו בן השבע. הבן, דני, ניחן בתכונה פאראפסיכולוגית, והוא קולט מראות וקר־לות מן העתיד. בני מישפחת טוראנס באים להתגורר במקום שבו אירע בעבר מעשה זוועה. שומר בית־המלון הקודם רצח את אשתו ואת שתי בנותיו במכות גרזן, ואחר־כך ירה בעצמו. הספר שימש בסיס לסרט־אימים של הבמאי הנודע סטנלי קובריק.

● **קוטב הספינות** (מאת ג'סטין סקוט, עברית זיוי שורר, הוצאת ספרי ארז / זמורה, ביתן, מודן, 358 עמודים, כריכה רכה). אדם בודד מחליט להשמיד את המיכלית הגדולה ביותר בעולם. מצוד של אדם בודד.

● **הרם את הטיטאניק** (מאת קלייב קאסלר, עברית אליעזר כרמי, הו־צא ספרי ארז / זמורה, ביתן, מודן, 330 עמודים, כריכה רכה). ב־1912 ירדה למצו־לות אחת מאגדות־הים, אוניית הנוסעים הגדולה והמפוארת טיטאניק. יחד עימה טבעו בים 1,500 מתוך 2,207 הנוסעים שהיו על סיפונה בהפלגת הבכורה. עלי־לת הספר מתרחשת ב־1987. השירותים ה־חשאיים האמריקאיים יוצאים למסע לגי־לוי הביזאנטיום, מתכת נדירה. הם מגלים כי מעט הביזאנטיום שהיה בעולם נאסף כבר והועלה בכמה ארגזים על סיפון הטיטא־ניק על־ידי אחד מנוסעיה שטבע. ואז מתחיל מירדף אחרי המתכת המוסתרת ב־כספת האוניה השקועה במעמקי הים. מש־תתפים בו סוכנים אמריקאים, מרגלים רו־סיים וחוקרת אוקיאנוסים יפהפיה.

מאת דן טומר

השחקנית־הפסלת דליה עזר חושפת את גופה בהצגה „דקאמרון", תפקידה הראשון על הבמה, ומצהירה: „אם עירום - אז עד הסוף!"

ב אום התיאטרון הושלך הס. ה־קהל הנדהם ישב פעור־פה מול שחק־נית צעירה, שהסירה את חלוקה ונשארה עומדת זקופה ועירומה כביום היוולדה, מוארת באורם החזק של זרקורי־הבמה. אחרי דקה של מבוכה פרץ רעם של מחי־אות־כפיים. הקהל הרב שמילא את האולם התגבר על מבוכתו, הודה בתשואות ל־שחקנית הנועזת, שללא שמץ של מבוכה חשפה לעיני מאות צופים סקרנים ומש־תאים את מערומי גופה היפה להפליא.

דליה עזר בת ה־22 מתפשטת בהצגת העירום החדשה, דקאמרון, ולמרות שזו לה הפעם הראשונה שהיא מופיעה כשחקנית, ללא נסיון בימתי קודם, היא מפגינה יכולת משחק, כישרון וחופשיות ללא מעצורים.

דליה נולדה כבת רביעית להורים ילידי מצריים. את לימודיה היסודיים עשתה ב־קולג' הצרפתי ביפו, שנחשב בית־ספר על רמה גבוהה. בגיל שמונה כבר פיטפטה חופשי באנגלית ובצרפתית. את לימודי התיכון עשתה בעירוני י"א. שאיפת חייה אז, היא נזכרת, היתה להיות סוכנת־נסי־עות או מדריכת־תיירים. „בגלל הקשר הטוב שיש לי עם אנשים, אהבת הטיולים, הנדודים וההרפתקות. אני צמאה להכיר עולם חדש, אנשים חדשים ומקומות חד־שים."

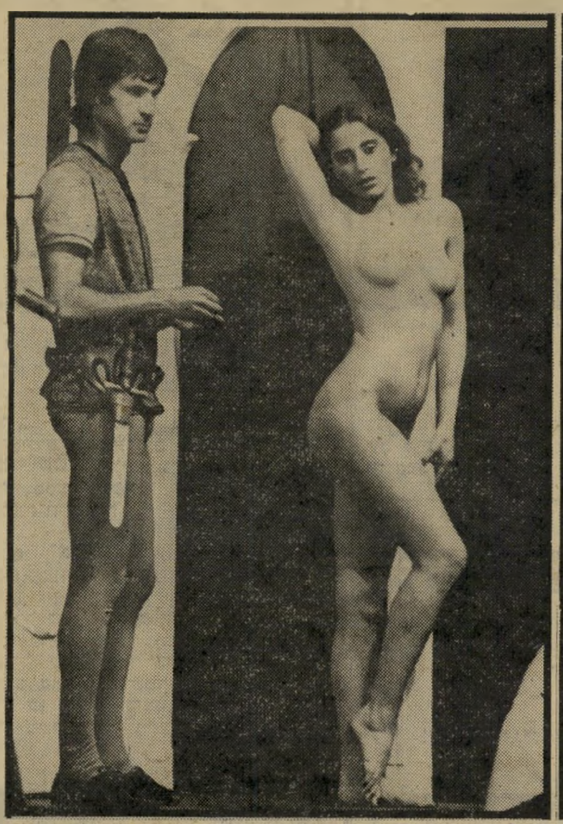
כשהשתחררה מהצבא, לפני כשנתיים, דבק בה חיידק הפיסול. עוד בהיותה בת 15 רצתה להתקבל לבית־ספר לאומנויות, ונדחתה בשל גילה הצעיר. אחרי שהש־תחררה מצה"ל נרשמה למכון לאומנויות בבת־ים, ומאז היא לומדת פיסול.

„כשהייתי רואה פסל," מספרת דליה, „ראיתי בו עוצמה ומיסתוריות. הסתקרנתי לדעת מה מסתתר מאחרי העוצמה. יש לי חוש אסתטי מפותח, ואני אוהבת לחוש את החומר בידיים. כשאני מפסלת ויוצרת מתוך החומר, זה בא ממני. זה כלי הביטוי הטוב והחזק ביותר שלי. כשאני לוקחת אדמה רטובה בידיים, והופכת אותה ל־משהו בידי, זוהי ההתגשמות עצמה. כל פסל חדש שאני יוצרת, עבורי זוהי לידה חדשה. זוהי צורת הביטוי שבה אני מגשי־מה את עצמי."

חגורת הצניעות של דליה

פסל עצמי דליה היא פסלת שאוהבת לפסל את עצמה. דליה משווה את המקור והפסל. את פסליה היא מלטפת באהבה כי „פסל צריך להרגיש".

נערות הפיתוי באחד מסיפורי ההצגה דקאמרון מנסה דליה לפתות את המשרת של בעלה הצייד, אותו מגלם השחקן רפי טיילור (משמאל).

ארבעה חודשים תמימים עמדה דליה מול הראי כדי לפסל את דמותה העירומה, כשהיא משרטטת על גופה בגיר את כל הדקויות הקטנות ביותר. כל שריר וכל שקע. „נגעתי בגופי ומישששתי כל איבר וכל עורק. הרגשתי והסתכלתי, וחוזר חלי־לה. פסל צריך הרבה רגש כדי לפסל. כוח פיסי בילבד אינו מספיק. צריך לתת לפסל חיים."

להרגיש, לגעת ולחוש

ד ליה אוהבת לפסל עצמה ורוב פס־ליה הם דיוקן פניה או גופה: „כל פסל שאני יוצרת משקף אותי." את הפסלים שלה היא מלטפת באהבה, מכיוון שפסל, לדעתה, צריך להרגיש, לגעת ולחוש.

כיצד הגיעה הפסלת הצעירה והמוכשרת אל התיאטרון ואל תפקידה בעירום? על כך היא מספרת: „לפני כחמישה חודשים חיפשתי עבודה והגעתי לששון שבתאי, מפיק הצגת דקאמרון, שהציע לי להיות עוזרת־הפקה של ההצגה. ההצעה נראתה לי מאוד, והאמנתי שאוכל לעשות את העבודה מכל הלב. כשהתחילו החזרות ישבתי באולם וראיתי שחקנים שלמדו שנים רבות ושיחקו בצורה איומה, לא טבעית. התבוננתי מהצד ושתקתי.

„בהפסקה אזרתי עוז, ניגשתי לבמאי, אברהם ניניו, ולמפיק והצעתי להם ש־אולי אנסה לקרוא קטע מהטכסט, ולשחק את אחת הדמויות שבמחזה. הבמאי הסכים. שיחקתי קטע עם אחד השחקנים של ה־הצגה, וכשסיימתי ביקש ממני המפיק ל־הסיר את בגדי. לא חשבתי פעמיים וב־שניה אחת הסרתי את בגדי החורף העבים שהייתי עטופה בהם עד צוואר, ונותרתי בעורי בילבד.

„ניניו והמפיק היו בשוק. הם יצאו מה־

סצינה ב„דקאמרון"

דליה כאשה בוגדנית, מצפה עירומה לאהובה המשרת, שיתעלס עימה כשבעלה נמצא בצייד. כשחוזר לפתע הבעל, מספרת האשה שמשרתו בוגד בו וחושק בה. הבעל הנזעם לובש את גלימת אשתו ומצפה למשרת בגינה. המשרת החכם, שיודע על התעלול, מכה את הבעל ומוכיח אותו.

אולם וחזרו כעבור כמה דקות והודיעו לי שאני אופיע בהצגה, כי חבל שאתבזבז בתור עוזרת־הפקה. אם אני מחליטה לעשות דבר מה, אני עושה אותו עד הסוף. אז אם ההצגה דורשת עירום, אז עד הסוף. אין לי מעצורים בעניין זה."

לפני שהתקבלה לתפקיד נבחנו עשרות בחורות. חלקן לא התאימו, בגלל סירובן להתפשט. ואלה שהסכימו להתפשט — גופן לא היה די יפה. דליה התאימה מכל הבחינות. מה שהתחיל אצלה כבדיחה, הפך עובדה קיימת. בהתחלה היססה אם לקבל את התפקיד, כי לא היתה לה שום כוונה ליהפך לשחקנית מיקצועית. אך המפיק, ששון שבתאי, היה האיש שעודד אותה, בטענו שאסור לה לברוח מהיכשרון הטבעי שלה.

אחרי ארבעה חודשים של חיפושים אחר צוות שחקנים מתאים החלו החזרות. בחדר קטן, במהלך החזרות, היה קשה לדליה לבטא את עצמה. השחקנים לא התייחסו אליה ולעגו לה מאחורי גבה. אולם ביום הבכורה, ברגע שהיתה על הבמה המוארת והרגישה את אורות הזרקורים, חל בה לפתע שינוי עז. „לפתע השתחררתי," היא נזכרת. „הרגשתי מרחב. הכל יצא ממני וזרם בטבעיות. ברגע שהרגשתי את הקהל, נתתי כל מה שהיה בי. אחרי ההצגה באו כל השחקנים ללחוץ את ידי ובמאים החלו להתעניין בי. גם במגע הראשון עם הקהל, כשהסרתי מעלי את כל בגדי וידעתי שמאות זוגות עיניים נעוצות בי, לא חשתי שום מבוכה. הקהל הוא שהיה נבוך קצת, למראה גופי היפה והעירום אך אחרי המבוכה באו מחיאות הכפיים."

לדעתה העירום הוא חלק בלתי נפרד מההצגה ואי אפשר לוותר עליו. מדובר בסיפוריו של בוקצ'יו, שנכתבו בתקופה

לבושה דליה יוצאת לקניות ב־מכנסי קומבינזון. גם כשהיא לבושה, היא מושכת תשומת־לב.

שבה שלטה הכנסיה וכפתה את המוסר שלה. בוקצ'יו רצה להוכיח שבתקופה זו היו הנשים זנותיות ובוגדניות, ואפילו הנזירות המהוגנות לא טמנו ידן בצלחת ושפתותיהן הזילו ריר של תשוקה ותאווה.

„יהיה זה לא טבעי," מסבירה דליה, „אם בסצינה שבה אני מתעלסת עם גבר במיטה, אהיה לבושה. לדעתי זה לא טבעי, ואפילו מזייף. עירום שנעשה בצורה אסתטית הוא אמנות. עירום של אישה הוא כמו פסל. אין לי מה להתבייש בגופי, כי אני יפה בעירום."

להסתובב עירומה

דליה לא היתה מתפשטת בהצגה אם לא היתה חושבת שהקטע מחייב זאת, או שהעירום אינו תורם לעלילה ולאווירה. היא גם שוללת מכל וכל את הדיעות עליה, כאילו הסכימה להתפשט בהצגה על מנת לזכות בתשומת־לב ובפירסומת או כדי לפתוח דלתות. „הכל קרה במקרה לגמרי. לא תיכננתי את זה. אני עושה את מה ש־אני עושה בטבעיות, ומבלי לתת דין־וחשבון. רק לעצמי."

(המשך בעמוד 72)

חגורת הצניעות

(המשך מעמוד 71)

דליה היתה דוגמנית כבר בגיל חמש־עשרה, כשלמדה בתיכון. ל־דבריה עשתה זאת מתוך סקרנות, כדי להכיר את העולם. היא דגמנה כדוגמנית צילום ומסלול, אבל לא רצתה להתמסר לעניין ברצינות. „הייתי אז צעירה," היא מתוודה, „ולא רציתי להיכנס למילחמות. ב־מיקצוע הזה צריך להילחם בשי־נויים. יש תחרות עצומה. בכלל, לכל דבר שהגעתי בחיים הגעתי

דליה מתאפרת
„אין לי מה להחבייש —

בזכות עצמי. אף פעם לא דרך מיטות של מפיקים, ובלי פרוטק־ציות. הכל בזכות הכישרונות ה־טבעיים שלי. אני מאמינה ביושר. אין בי טיפה אחת של זיוף. אף פעם לא נתתי שיפתו אותי בה־צעות. עוד מגיל צעיר ידעתי להב־חין בליכלוך הכרוך בקידום אי־שי."

כיום עובדת דליה גם כדוגמנית־בית של בית־אופנה איטלקי. „כי מפיסול קשה לחיות ואת פסלי אני עדיין לא מוכרת. אינני מספיק בשלה, ואני עוד רוצה ללמוד ו־להתפתח."

היא רצתה לנסוע לקראר* ש־באיטליה, שם לומדים לפסל ב־שיש. אולם השתתפותה בהצגה קטעה את שאיפותיה. ובינתיים היא מסתפקת בכך שהיא הולכת להרבה תערוכות, מפסלת בחימר ובעץ וחולמת לנסוע לרומא ול־פירנצה כדי לספוג אווירת־אומנות, ולארצות־הברית כדי ללמוד טכ־ניקות פיסול.

חופשי חופשי

דליה מתפארת שאין כימעט נשים פסלות, אלא רק גברים. הפיסול מצריך כוח פיסי רב וזהו מקור התלהבותה. „אני נהנית להה־רים דליי חומר, לדפוק בעץ," מגלה דליה. „כשהתחלתי להשת־מש בכוחי הפיסי, הרגשתי איזה כוח עצום יוצא ממני. אשה חיי־בת להאמין שהיא יכולה ומסוגלת לעשות הכל מבלי להגביל את עצ־מה בגלל היותה אשה. אני מתעבת נשים רכות ונמרחות."

---

* המקום שבו חצב מיכאל־אנג'לו את האבן לפסליו.

המחר עלול להיות מאוחר

היום כדאי גם לך לרכוש רנו 5 וזאת עקב:
★ ירידת שער הפרנק הצרפתי
★ ההפחתה הזמנית במיסוי
★ הורדת מתח הרווחים שלנו.

מחר
★ המיסוי עלול לעלות לאחר הבחירות
★ מחיר היצרן יעלה מהראשון ליולי בכ־8%
★ שער מטבע החוץ עולה ועולה.

רנו 5 בעלת מנוע 1108 סמ"ק, מכונית חסכונית בעלת הנעה קדמית, מרווחת, ובעלת גימור מושלם, עם אפשרות ל־3 ו־5 דלתות.

קנה רנו היום-שוהיה לך טוב ונעים להרבה שנים.

RENAULT

בני משה הרסו תל־אביב טל. 333242,
חיפה טל. 721751, 510296, ירושלים טל. 2-226491

114,489
נכון ל־24.6.81

"רנו 5"- שלוש דלתות

הנטיה שלה היא לפסל פסלים אירוטיים ומופשטים ומסוגננים. „פיסול בשבילי איננו תחביב, זו־הי דרך־חיים," היא פוסקת.

חלומה הוא להסתובב חופשי חו־פשי, עירומה, בכלל בחופי הים. אולם אינה יכולה לעשות כך מ־פחד המישטרה. לכן היא שוחה עירומה בחוף נוא־ייבה. „אני או־הבת להסתובב בצורה טבעית, או־לם אני נאלצת לעשות זאת ב־מקומות פרטיים, כדי שלא לגרום להתקהלויות של אנשים. נמאס לי שמסתכלים עלי כל הזמן, וצר לי שאין בתל־אביב חוף של נודיס־טים."

את חלומה להסתובב בעירום ב־תל־אביב לא תוכל להגשים, „כי אנחנו מדינה של דתיים ושמר־ניים."

המין במרכז החיים

מה ואחיותיה צפו בה ב־הצגה ודווקא התלהבו. „אמא שלי היתה מעדיפה שאראה קצת פחות, אולם היא מקבלת אותי כפי שאני."

כבר לפני שנים ידעו בני ה־מישפחה מהן דעותיה של האחות החריגה, כי תמיד הביעה אותן ב־דים — או שיש לך את זה בנשמה או שאין. לימודים, במיקרה הזה, לא יעזרו.

לתת לעניינים להתגלגל

מכיוון לא רואים אותה. היא מנהלת את חייה הרחק מן ההמון הסואן, מחוץ לזרקורים, בשקט ובצינעה. היא אוהבת לשבת בדירתה, הממוקמת באחד מרחו־בותיה הישנים של תל־אביב, להא־זין למוסיקה, לקרוא ספרי פילוסו־פיה ולצייר.

„אני לא טיפוס שאוהב לראות ולהיראות. אני מתפלאה קצת מ־הרעש שקם סביבי בעיקבות ה־הצגה. אולם אני מתרחקת מהפיר־סום ומהתדמית שדבקה בי. אנשים חושבים שאם אני מתפשטת עירו־מה על הבמה, אני מחליפה גברים בשרשרת, וכבר אני מוצאת עצמי בטורי רכילות, כשכותבים שיש לי מאהבים שונים. האמת היא שיש לי חבר צייר, איתו אני מחלקת את דירתי הצנועה, הרחק ממוקדי הבידור וההמולה."

החבר מקבל את העירום כדבר טבעי לחלוטין, מכיוון שבהיותו צייר צייר כבר הרבה בחורות עי־רומות. הוא אינו מתרגש מזה או רואה בכך פסול.

דליה בהצגה
— כי אני יפה בעירום"

גלוי, גם כשצרמו להרבה מאוד אוזניים שמרניות. היא התבטאה חופשי חופשי, בלי לעשות חש־בון לאיש.

„איך אפשר להראות הצגה כמו דקאמרון," היא שואלת, „בלי עי־רום? הרי רוב האנשים צפו ב־סרט ויודעים שזוהי אינה הצגה שמרנית. אצל 99% מהאנשים המין עומד במרכז החיים. אז למה ל־הסתיר?"

דליה מאמינה שלשחק לא לומ־דליה היא צמחונית מטעמי מוסר ומצפון ובגלל אהבתה הגדולה ל־בעלי־חיים. כשיהיה לה בית גדול מחוץ לעיר, מוקף בפרדסים, תגדל חיות ותפסל. זהו חלומה הגדול.

„ובכלל," היא אומרת, „אני עדיין צעירה מאוד ורוצה לתת לעצמי להתפתח. ביניתיים אני נותנת לענ־יינים להתגלגל. עד עכשיו הכל בא לי כהפתעה. מה יהיה בעתיד? נחיה ונראה."

נירה גל

אירופה טורס EUROPA TOURS

מציעה

טיולים נהדרים

* לאירופה.
* ארה"ב, קנדה ומכסיקו.
* המזרח הרחוק.
* דרום אמריקה.

המסלולים - מקיפים ומושלמים.
המדריכים - מעולים ומנוסים.
בתי מלון - טובים, רובם מדרגה א'.

דרוש מסוכן הנסיעות שלך
את חוברת טיולינו!

50 שנות נסיון לשרותך!

הטיול הטוב ביותר

אירופה טורס EUROPA TOURS

קול המפרסם

הפעם בישראל

חופשה מהנה!

5 ימים בתשלום + 2 חינם

ברשת מלונות ח. שיף *

* דיפלומט ירושלים, טל' 02-710831
* דיפלומט תל־אביב, טל' 03-294422
* מרינה בת־ים, טל' 03-596111
* מרינה תל־אביב, טל' 03-282244
* אריאל ירושלים, טל' 02-719222
* הנשיא ירושלים, טל' 02-631273
* מרינה שארם, טל' 057-99365/7
* מרינה הנפיכה, נתניה, טל' 053-36061

* אפשר לחלק את החופשה בין 8 בתי המלון

התשלום בעת התחזנה ● לא יתקבל תשלום בכרטיס אשראי
המיבצע לישראלים בלבד ● התוכנית בתוקף עד 20.9.81.

רשת מלונות ח. שיף

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 977
תאריך: 5.7.1956

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פורסמה השנייה בסידרת הכתבות „דיקטטורה בדרך ?" ; כתבת־התחקיר התמקדה ב„אחד אבריאל איבר אלם !", שהקים „מישטר של מכות, הרעבה וחלוקת לחם־חסד כאמצעות הלישכה והמישטרה בקריית־שמונה". הכתבה „רישמה שחורה של מישגים אסתטיים" התייחסה לפקידים בכירים במנגנון המדינה, שקיבלו דירות על חשבון משלם המיסים. כתבה בעלת רקע מישפחתי היא הכתבה „האם ילדך הוא ילד רע ?" מדור התיאטרון הוקדש לגירסה מחודשת של המחזה „הוא הלך בשדות", מאת משה שמיר.

בשער הגיליון: מטיף לדיקטטורה בישראל, אהוד אבריאל.

דויד בן־גוריון נגד משה שרת ✱ הקאריירה של בנימין צביאלי ✱ ש"י עגנון ועניבת שר־המישפטים

הכוסח

הביטחון בחוץ

על דוכן הנואמים בכנסת עמד דויד בן־גוריון, והביע מישאלה אדיבה שחברי הכנסת משה שרת יוסיף עתה, אחרי התפטרותו מן הממשלה, לתרום את מיטב כוחותיו לעבודת הכנסת. אולם אותה שעה, לפני שבועיים, עסק מוחו הפורה של בן־גוריון בבעייה חמורה: כיצד למנוע ממשה שרת להפוך את במת הכנסת לבמתו.

הצרה היתה, שהמקום שהתפנה בממשלה עם סילוקו של משה שרת נתפס דווקא על־ידי מרדכי נמיר, שהיה קודם לכן חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, ועם מינויו לשר נאלץ להתפטר מעמדת־מפתח זו.

זה היה רע מאוד. כי לולא נתפנה מקום בוועדת החוץ והביטחון, לא יכול היה שרת לדרוש לעצמו מקום זה. אך מאחר שנתפנה שם מקום השייך למפא"י, היה זה דבר כמעט מובן מאליו לכל אדם (מלבד לבן־גוריון), שמקום זה מיועד ומגיע לשר־החוץ המסולק, המועמד מס׳ 2 ב־רשימת מפא"י לכנסת.

מחסום לבנגוריוניזם. ממיפקדת בן־גוריון יצאה בלחש ההוראה: למנוע בכל מחיר את צירופו של משה שרת לוועדה זו. כי שם יוכל להקים מחסום חדש בפני ניצחון הבנגוריוניזם.

אחד ששמע על כך היה מנחם בגין, ראש סיעת תנועת־החרות. בגין לא היה מעולם חסידו הנלהב של שרת. אולם הוא ראה אפשרות טובה לעשות ג׳סטה יפה, ובאותה שעה לסכסך עוד יותר בין ראשי מפא"י. הוא הציע בתמימות, כי ועדת החוץ והביטחון תזמין את משה שרת באופן קבוע לישיבותיה, בהתחשב בנסיונו הרב בענייני חוץ.

מצבו של בן־גוריון היה קשה מאוד. על חברות־החצר שלו היה למצוא תחבולה חדשה כדי להשאיר את משה שרת בביטחון מחוץ לוועדת החוץ והביטחון.

המשק

הנשימה האחרונה

כמעט כל אורח מחוץ־לארץ, שרצה לעמוד על קידומה של התעשייה הישראלית, הובא בתרועת שימחה להנס מולר, מנהל אתא, או לאברהם קליר, מנהל מיפעל האשפרה ארגמן.

מולר, חניך גרמניה, שגובהו ושערו הכסוף היו מאפשרים לו לשחק את עצמו בסרט הוליבודי, היה סמל התעשיין המתקדם. הוא העסיק פסיכולוג מיוחד לטיפול בפועליו, העניק להם תנאים סוציאליים שהוסיפו למעשה 50% לשכרם.

קליר הקדיש חלק ניכר מהונו להנצחת זכרו של בנו, צבי, פלמ"חי צעיר ש־נפל בקרב על אשדוד, ולא פיגר אחרי מולר.

החודש התפרסמו גם מולר וגם קליר כריאקציונרים מובהקים, הזוממים להכריח לחם מפי פועלי הארץ כולה. גרם לכך תהליך מסובך.

סטאלינגרד בטכסטיל. כאשר פג כוחם של החוזים הארציים הישנים בתעשייה, דרשה ההסתדרות בכל ענף עלייה של מ־7 עד 23 אחוזים בשכר־היסוד, נוסף על העלייה השיגרתית של תוספת־היוקר אחת לשלושה חודשים. התאחדות בעלי־התעשייה סירבה לנהל משא־ומתן בכל ענף לחוד, ודרשה לנהל דיון מרוכז ואחיד.

אולם ההתאחדות לא היתה מעולם כוח לוחם. היא החלה להיסוג עוד לפני שירתה את הפגז הראשון. ברוב הענפים הוענקה מייד עלייה של 8%. כשדרשו הפועלים העלאה זו גם עבור החודשים שעברו, נסוגה ההתאחדות שוב והסכימה לשלם כ־4 מיליון לירות, אחרי שהממשלה הבטיחה אשראי מתאים.

רק ענף אחד לא נטש את עמדתו, נשאר בודד ומנותק, כצבאו של הגנרל פון־פאולוס בסטאלינגרד. היה זה ענף הטכסטיל.

הצרכן לא שיחם. בימים עברו לא היה איכפת למפעלי הטכסטיל לשלם העלאה. הם היו מסכימים עם הפועלים על עלייה־שכר, ומעלים מייד את מחיר מוצריהם. הצרכן היה משלם, והדבר היה גם כדאי לתעשיינים, שרווחיהם גדלו עם ההוצאות.

אולם לאחרונה ירד משבר על הענף. הצרכנים סירבו פשוט לקנות. התגובות הגדולות ביותר ברחוב אלנבי, תל־אביב, נסגרו. האחרות היו ריקות למחצה. עלייה נוספת של השכר (ומחיר הסחורה) יכלה לשבור את גב גמל־הבד.

בחיפזון רב הוכן המישלט להגנה הקפית. מולר, גדול תעשייני הטכסטיל, שאינו חבר בהתאחדות בגלל היותו מתקדם מדי, הצטרף למחנה הלוחם. הפך לדוברו ודרש בנאום סנסציוני את ביטול כל תוספת־היוקר. קליר, שהפך בינתיים יושב ראש ועדת־העבודה של ההתאחדות, הבטיח את האגף.

השביתה הראשונה הוכרזה במטוויה קטנה בפתח־תיקווה, נענתה מייד בהשבתת כל אלף פועלי ענף המטוויות בארץ. כשפרצה שביתה שנייה, בענף־האח של טוויית חוטי־צמר, נסוגה ההסתדרות, טענה שהשביתה לא הוכרזה בהסכמתה. אולם בעלי־התעשייה התכוננו להשבית את כל ענף הטכסטיל, ללחום עד הנשימה האחרונה.

מנהיגי ההסתדרות לא נבהלו. הם ידעו כי לתעשיינים בארץ יש תמיד נשימה קצרה.

רדיו

קל כצביאלי

בנימין צביאלי, איש צעיר, ממושקף ושחור־זקן, נתקבל לקול ישראל לפני חמש שנים על־מנת להנעים את זמנם של האזרחים בפרקי חזנות ושאר ירקות של הווי מסורתי*. אולם נפשו של צביאלי, שעבד באולפן התל־אביבי של קול ישראל, יצאה דווקא לאוהלה של תורה באוניברסיטה העברית בירושלים.

לפיכך נזכר צביאלי בכלל התנ"כי „אחוז בזה וגם מזה אל תניח ידך". אחד מתפקידיו היה להקליט את הפרשנות ל־פסוקי־היום בתנ"ך, מפיהם של מלומדים כמו הד"ר פייבל מלצר, הד"ר שאול אש ושלום קושינסקי, כרגיל מוזמנים הפרשנים לאולפן כדי להקליט סידרה של פירושים למשך חודש שלם. אולם מאז נכנס ייצר־הלימוד בצביאלי, נשתנה הסדר.

הפרשנים הוזמנו אחד אחד לאולפן הירושלמי, כדי להקליט שיחה אחרי שיחה. בעת ובעונה אחת החל צביאלי לפקח אישית על ההקלטה, עלה לירושלים לשלושה ימים בשבוע כדי להיות בטוח שהכל יבוצע בסדר.

מאחר שהקלטה כזאת לא נמשכה יותר מרבע שעה בדרך כלל, היה צביאלי מנצל את שארית היום כדי לסור לשיעוריו באוניברסיטה. חבל היה לבזבז זמן יקר, שהמדינה כבר שילמה בעדו את דמי־הנסיעה והוצאות האש"ל.

הקול קול עשיו. השבוע החליט צביאלי שלמד כבר די הצורך, והגיעה שעתו ללמד אחרים. הוא ארז את חפציו, יצא לאנגליה בשליחות של הוראה מטעם מיסדת.

* צביאלי מכהן מזה תריסר שנים כראש המחלקה הדתית של הטלוויזיה, מנחה את רוב תוכניות הטלוויזיה העוסקות בענייני דת.

ספורט

פילולים לנוסעים

המאורע שיעסיק בשבוע הקרוב את אזרחי ישראל יהיה המיפגש הספורטאי בין נבחרת ישראל בכדורגל ונבחרת ברית־המועצות, שייערך ב־11 לחודש במוסקבה.

עד לרגע האחרון ממש נעשו כל הסידורים המתאימים על־מנת להכשיר את 16 נבחרי הסגל לקראת המיבחן הגדול. בבית־ההבראה ברעננה הוסיף המאמן ג׳ק גיי־בונס לחלק להם מדי בוקר גלולות מרץ ופילולי ויטמינים, שהשחקנים היו טומנים אותם באדמה, בטענה שלקו בכאבי־בטן כאשר בלעו אותם לראשונה.

במסיבות הפרידה שנערכו להם, הוסיפו העסקנים לנאום על חשיבות המאורע ועל הצורך לצאת בכבוד מהמיבחן. אולם השחקנים עצמם היו נבוכים למדי ונרגשים לקראת הפעם הראשונה שדגל ישראל יונף במוסקבה בהתחרות ספורטיבית (ביקרו בה קודם נבחרות הכדורעף 1952, והכדורסל 1954), וחוויית חציית מסך הברזל היתה לגביהם הגורם העיקרי בכל העסק.

אנשים

● כשהוזמן השבוע הסופר **שמואל יוסף (ש"י) עגנון** לביקור בביתו של שר־המישפטים **פינחס רוזן**, דחה את ההזמנה בנימוק מיוחד במינו. הוא טען כי עניבתו אבדה לו, וכי אין הוא סבור שראוי לבקר בביתו של שר ללא עניבה. את הפיתרון מצאה אשת השר, שהציעה לעגנון שיצלצל בבואו צילצול כפול, ואז היא תצא החוצה ותמסור לו את אחת מעניבותיו של רוזן עצמו.

● בתגובה לדרישת בעלי־המלאכה להשוות את מס־ההכנסה שלהם לזה של השכירים, הגיב שר־האוצר **לוי אשכול** במילים: „אי־אפשר להשוות סוס עם שולחן, אף־על־פי שלשניהם יש ארבע רגליים."

● הסופר **אליעזר שטיינמן**, על מנהג הסופרים הצעירים להרבות ישיבה בבתי־קפה: „הסופרים הראשונים היו כותבים בדם הלב. אחריהם כתבו הסופרים בדיו, ואילו הרבה מן הסופרים של ימינו טובלים עטם בשיירי ספל הקפה שלהם."

● המשורר **אורי צבי גרינברג** הסביר השבוע מדוע הוא מעדיף פירסום שיר בעיתון על פירסום שיר בספר: „בעיתון עוטפים גבינה, כלומר, הוא מגיע לכל אדם..."

ספר לשבת אחת!
מאת לילי גלילי

יום פריון הייצור

בהתחלה היו 52 שבתות.

אחר־כך הוציא משה את בני ישראל ממצרים, ונוספו פסח וסוכות ועוד כמה.

אחר־כך נבוכדנצאר הוציא את בני־ישראל מארץ ישראל ונוספו כמה ימי אבל, זכרון, חרדה, כוננות ועמידה בשער.

אחר־כך הרצל החזיר את היהודים שוב פעם לארץ־ישראל ונוספו יום הקונגרס, יום ההזדעזעות הכנה והעמוקה, יום המצור ויום פריצת המצור, יום הספר־הלבן ויום השבת השחורה, ארבעים הימים של מוסה דאג ועוד המון ימים.

אחר־כך קמה המדינה. כאילו מאליהם נוצרו יום הפקיד הממשלתי ויום הפקיד הבכיר, יום העובד ויום המעביד, יום המנהל ויום התלמיד, יום האם ויום הילד, יום מגן־דוד־אדום ויום מגן־דוד־ירוק, יום קרן־הצבי־לישראל ויום מפעל־הכיור. כולם מסמלים את דרכנו הקשה ועקובת החתחתים מאז ועד הלום.

אחר־כך, בשביל שיהיה סדר, קבעו שבועיים קבועים בשנה לשביתת־מורים ועוד שבועיים קבועים לשביתת־חבורה. רק אלה שהיו באותו זמן בחופש או במילואים יכולים לשבות בזמן אחר.

אז ככה נשאר יום עבודה יחידי במשך השנה. בצדק גמור הכריזו עליו כיום פריון הייצור, וקבעו שבתון כללי ועצרת־עם.

מלכת היופי 1981

מטעם
העולם הזה

בחסות:
עץ הזית
יצרני זברה, קאפרי, שמפו רויאל והשמפו בריח תפוחים

ובשיתוף מנכ"ל חברת „א. גינדי", אברהם גינדי, אשר יעניק למלכה הנחה של —.500,000 ל"י לרכישת דירה בחברתו

א. גינדי

המלכה תציג את הדגמים החדשים לשנת 1981

פנינה קולדה אמנית המשים היפות

GOLDEX

תטפל בשערה בתכשירי טיפול וצבעי שיער מיספר אחד בעולם
L'OREAL

תציג את המשקה שכבש את העולם פינה קולדה ה-אמיתית של „קו-קטיילס-פור-טו"
COCKTAILS FOR TWO. PINA COLADA

תאופר במוצרי הקוסמטיקה הטבעיים של
נייטשר ביוטי

הדרכת המועמדות: אולפן לאה פלטשר ✶ עיצוב תיסרוקות: סלון ג'ימי ומרסל חיפה ✶ איפור: „נייטשר ביוטי" ✶ עיצוב הכתרים: „אנדין" ✶ טיפול בשיער: תכשירי „לוריאל" ✶ אירגון: מירי ורפי זכרוני

תציג את שמלות הכלה של
אולמי אמבר

תדגים את דגמי 1981 של
Merano

תשלב את יופיה הנשי בתצוגת חולצות גברים של
הוואי 2000

תגיע לנשפים באוטובוסי
יוניברסל טורס

תוכתר בכתרי
ANDIN

תטוס ותתארח בכרתים ע"י
דיזנהויז

(המשך מעמוד 6)

רבים, מחכים למסיבה. אולם שומרי־השער, אשר שמעו כבר את התחזית של חנוך סמית, הודיעו לכל כי המסי־בה בוטלה. הטלוויזיה הודיעה כי פלאטו־שרון לא עבר את אחוז החסימה.

● **22.00, מטה המערך**

המתח במרתף גובר והולך. דני רוזוליו אומר שאפשר לחתוך את האוויר בסכין. הכל מחכים לתוצאות הדיווח של קלפיות המידגם. כשחיים יבין מדווח על התוצאות המורות על עדיפות של המערך, פורצות צעקות של שימחה. נפילתה של המפד"ל ל־6 מנדטים גורפת גם היא מחיאות־כפיים סוערות. העובדה שמשה דיין, לפי קלפי המידגם, קיבל רק מנדט אחד, סותמת קריאות הת־

פעלות ושימחה. מישהו מציע לדיין להתפטר, כדי לשמור על שארית כבודו העצמי. השימחה מרקיעה שחקים. חיים בר־לב מבקש שקט. הוא רושם את התוצאות, ואומר שמוקדם עדיין לשמוח.

ראשי המיפלגה מלאים את הספסלים: שושנה ארבלי־אלמוזלינו, ירוחם משל, יוסי שריד, נאוה ארד ואליעזר רונן איש מפ"ם. יצחק רבין מגיע מלווה באיש מפ"ם, ויקטור שם־טוב. הוא מתקבל במחיאות־כפיים ובקריאות הידד, גם מספסלי העיתונאים. גם אבא אבן מגיע, לבוש חולצה כחולה משובצת. כולם מחכים.

● **22.00, מטה שינוי**

מאוכזבים מהסטטיסטיקה הטלוויזיונית של חנוך סמית

— נגד כל הציפיות. אכן, אכזבה גדולה, שמקורה בירידת כוחה של שינוי.

● **22.00, מטה תל"ם**

כל המבטים מופנים אל משה דיין. הוא מנגב את הזיעה. מתאים את מיקום הרטייה. הבזקי מצלמות נשל־חים לעברו בצרורות. מנשה רז פותח ואומר כמה מילים על אווירת האכזבה השוררת במקום. הנוכחים מגיבים בחוסר הסכמה. דיין מידה: „אכן אכזבה רבה היא מנת חלקנו." לנוכחים קשה להאמין למשמע אוזנם. אולם רחל דיין מקפיאה את מבטה, מביטה בבעלה. כל הנוכחים שוקעים מהורהרים בכיסאותיהם. את מקום התיקוה תופס מפח נפש. הרצל שפיר איננו.

● **22.20, מטה ר"ץ**

שולמית אלוני קופצת: „לא יכול להיות, יש לנו יותר ממנדט אחד. אני רואה זאת לפי הסקרים של המש־קיפים שלנו בקלפיות." אינה מצליחה להסתיר את אכזבתה.

● **22.20, מטה המפד"ל**

תוך דקות ספורות מתרוקן האולם. המר מתראיין בכניסה, ומזכיר שאי־אפשר להקים קואליציה ללא ה־מפד"ל. דרוקמן אינו מדבר. בצאתו החוצה מעיף בורג מבט לעבר השר אבו־חצירא, המופיע על המירקע ואומר בציניות: „העיקר בקומה זקופה."

● **22.30, מטה ר"ע**

הסקר הטלוויזיוני מותיר את הברי ל"ע המומים. „אני לא מבין," חוזר ואומר לעצמו אורי פישר, כשדמ־עות בעיניו. מיספר זקנות נמלטות מהחדר בבכי. העוגות והמיץ שהוצבו קודם לכן על השולחנות נותרו שם. לאיש לא היה תאבון.

● **22.30, מטה הליכוד**

התחזית הראשונה עדיין בתוקף. השר דויד לוי אומר על כישלון הרשימות העדתיות: „מלכתחילה לא ראיתי שזאת הדרך, שהיא תשובה לדבר כלשהו. בחברה שלנו השילוב הוא הדרך. צריך להתגבר על הפירוד בעם, ולת־רום, כולם, לשיפור המצב." ח"כ אהוד אולמרט: „הדבר המשמעותי מבחינה מוסרית הוא שאנחנו מובילים ברחוב היהודי, ופרס יצטרך להיות תלוי בקולות של הערבים שלו ושל רק"ח, וגם אז אין לו 60 מנדטים." משתתקים כדי לשמוע את דיין.

● **22.30, מטה עצמאות**

סביב מכשיר־הטלוויזיה הזעיר שהביא איתו מוטי הינריך, האיש מס' 2 ברשימת עצמאות, יושבים בשקט קומץ חברים.

„נראה לי שהתוצאה לגבינו היא סופית," מסכם מוטי הינריך, „אבל כפי שאמרנו קודם, זוהי לגבינו רק ההת־חלה. אנחנו לא מותרים. פרופסור עזרה זוהר אינו מת־רגש אף הוא מן הסקר.

● **1.00, מטה של"י**

מאיר פעיל יושב במטה של"י כשגופיה בלבד לגופו, ומבכה את גורל המדינה. „אנחנו בדרך לוואדי," הוא מתריע, „מדינת־ישראל בכיוון אחד בלבד — למטה."

המטה נטוש. את מעט החברים שנשארו במקום אפשר למצוא במיטבחון הקטן, הם מכינים קפה, ודנים בכובד־ראש בעתידם.

● **22.50, מטה ר"ץ**

כמרקחה. כל הנאמנים נשארים. מתחילים להמר על שני מנדטים. העייפות ניכרת, גם האכזבה. מחלקים סנד־וויצ'ים ושתייה חמה, ומחכים לבוקר. שולמית אלוני מביעה תרעומת על־כך שהמערך גזל קולות מהמפלגות הקטנות.

● **23.00, מטה הליכוד**

נתן ברון, יועץ לתיקשורת של הליכוד, אומר שהתו־צאות הן ניצחון אדיר לליכוד, שהעיתונות ודעת־הקהל היתה נגדו. „מעולם לא היה כוח כזה למיפלגות שהרכיבו את הליכוד," הוא אומר.

● **23.00, מטה תל"ם**

משה דיין קם ולוחץ את ידי הנוכחים. מבטו קפוא. הורביץ עוזב ראשון את המקום. הוא נפרד בלחיצות־יד ובנשיקות מהמזכירות החינניות הניראות לפתע כל כך מותשות. „יש לי מה לעשות מחר," הוא מצהיר, „ואני גם אמשיך לומר לעם את כל האמת."

● **23.00, מטה המערך**

פרס מגיע. מחיאות־כפיים סוערות. הוא מתחבק עם רבין. מחיאות־הכפיים הופכות קצובות. השימחה במערך מרקיעה שחקים. חיוכים רחבים, טפיחות על השכם, לחיצות ידיים. אהרל"ה הראל, ראש מטה הבחירות, מתיישב בין רבין לפרס. הוא מרגיש, ובצדק, אחד ממחוללי השימחה. פרס מדבר אל המיקרופון. הוא מודה לחברים שעבדו ברצינות, מעבר לשיקולים האישיים. הפעם זהו פרס אחר, שופע ביטחון, שופע חיוכים.

פרס שואל בהתרגשות: „חבר'ה, אתם לא שמחים קצת?" אחר כך הוא מתחבק עם אהרל"ה הראל ואומר: „נו, נחכה ונראה מה יהיה. כולנו תלויים בחנוך סמית." יוסי שריד ניגש לשולחן של שלושת הגדולים ולוחץ ידיים עם פרס.

שושנה ארבלי־אלמוזלינו, מס' 2 ברשימת המערך, מגלה סימני עצבנות. למרות שכולם סביבה שופעי־חיוכים, לוחצים ידיים, היא רצינית מאוד, לא מעלה חיוך על שפתיה, נוקשת בעצבנות בעט שבידה. מישהו אומר שאצלה רק התחילו הצרות. היא לא רוצה להיות יושב־ראש הכנסת, ולנאות ארד הובטח תיק העבודה והרווחה. ארד, בשימלה פתוחה צהובה, אומרת שהיא לא חושבת כעת על תפקיד שרת־העבודה־והרווחה. היא חושבת על זה שהמערך מנצח בבחירות. מאוחר יותר היא מדגישה שהמאבק בינה לבין ארבלי־אלמוזלינו אינו

בן־נתן והמר מדוכאים בשומעם על ירידת המפד"ל

בורג ובן־מאיר בהיוודע שהם עדיין לשון־המאזניים

אישי. „שתינו רוצות אותו תפקיד, ושתינו יכולות לנמק למה אנחנו מתאימות למלא את התפקיד הזה," היא אומרת. חנוך סמית מבשר בין המערך והליכוד גדל והולך. האולם נחרש מרעש מחיאות־הכפיים. כשסמית אומר שבמיגזר הערבי הצביעו רבים למען המערך, קופץ ויקטור שם־טוב מכסאו, כאילו הוא אחראי באופן אישי למהפך במיגזר הערבי.

פרס מקבל שיחת טלפון מחו"ל. הוא מדבר אנגלית. הניחושים גוברים. אומרים שהוא מדבר עם רונלד רגן. פרס אומר משהו כמו „אחרי הנצחון בצרפת אנחנו מנצחים פה בישראל." המנחשים טועים שהוא מדבר עם פרנסואה מיטראן. „אז למה הוא לא מדבר איתו בצרפתית ?" שואלים המקורבים. את התעלומה ממהר לפתור דובר המערך, ישראל פלג: פרס דיבר עם אקרה יורגנסן, ראש־ממשלת דנמרק.

● **00.20, מטה הליכוד**

לא יודעים אם לשמוח או להצטער. יש מבוכה. השר אליעזר שוסטק מגיע, ומתיישב ליד השר נסים, מקמט בין אצבעותיו שקית ריקה של משקה קל. כמה דקות אחריו מגיע גם סגן־ראש־הממשלה, שימחה ארליך. ח"כ דוב שילנסקי אומר בביטחון: „אנחנו נרכיב את הממשלה הבאה, גם אם למערך יהיה מנדט אחד או שניים יותר." בפעם הראשונה נשמעים קולות צחוק באולם כשמופיעה

אבו־חצירא: לא בקומה זקופה

אלוני לפני שנעלמו לה המנדטים

גאולה כהן זועמת בהיוודע על כישלון התחייה

● **1.00, מטה המערך**

מסיבת־עיתונאים עומדת להתחיל בכל רגע. שימעון פרס יענה לשאלות עיתונאים אחרי שיגיד את דבריו, במרתף אווירת חג ונצחון. השחקנית גילה אלמגור מגיעה, לוחצת ידיים. כולם אחוזי התרגשות. ישראל פלג מציג את פרס כראש־הממשלה הבא של ישראל. סוללת עיתונאים זרים מבקשת לשאול שאלות. פרס, שופע ביטחון עצמי, מדבר על הנצחון הגדול של המערך. „ארבע מאות ארבעים אלף איש הצביעו עבורנו בבחירות הקודמות, בבחירות האלה הצביעו עבורנו שמונה מאות אלף איש. זהו שינוי יסודי בקרב העם," הוא אומר. ברלב ורבין לידו, אינם מוציאים הגה. פרס מכריז שהמערך יקים ממשלה רחבה ככל האפשר, ואינו שוכח להזכיר את ים הבעיות שהשאיר אחריו הליכוד. פרס מבטיח להגשים את כל ההבטחות שנתן בתקופת הבחירות. כשהוא נשאל אם יקים ממשלת ליכוד לאומית הוא ממהר להזכיר את „הניגודים הקוטביים שבינינו לבין חרות." כשהוא נשאל אם יסכים לצרף את רק"ח לקואליציה, הוא משיב חד וחלק, שרק"ח אינה מועמדת לשותפות קואליציונית מכיוון שאיננה מיפלגה ציונית. לעיתונאי של השבועון טיים, השואל אותה שאלה באנגלית, הוא טורח להסביר שזוהי מסורת המקובלת הן על הליכוד והן על המערך שלא לצרף את המיפלגה הקומוניסטית לקואליציה ממשלתית. בשלב זה פרס עדיין להקת הגשש החיוור. כשיוסי שריד אומר בטלוויזיה „אחינו הערבים" זורק מישהו מהקהל חפיסת סיגריות ריקה לעבר המסך.

● **00.30, מטה המערך**

אריק לביא ושושיק שני מגיעים, יחד עם הגיטאריסט יגאל חרד. אריק מארגן שירי־מולדת — ארץ־ישראל היפה, דוגית נוסטלגית, היי ציונויות הדרך. קבוצה של פעילים צעירים שרה בקולי קולות. איש לא מקשיב לטלוויזיה ולדיווחו של חנוך סמית, מתעלמים מהדיאגרמות. השירה סוחפת גם את העיתונאים. יוסי שריד מראה לקהל זר־פרחים שהגיע ממטה רק־לא־ליכוד. הטלוויזיה מראה את סגן־ראש־הממשלה שימחה ארליך. מישהו צועק: „חבר'ה, מצאו אותו, מצאו אותו."

● **00.40, מטה חד"ש**

וילנר מציע לשים־לב לעובדה שבכנסת הבאה יישבו הרבה מאוד ניצים, יותר מ־50%, וזה עלול, בתנאים מסויימים, להביא לסכנת פשיזם בישראל, שניצניה קיימים כבר היום. וילנר מסיים בנימה אופטימית, ואומר שהוא בטוח שעד סוף העשור תקום מדינה פלסטינית לצד מדינת־ישראל, מאחר שזהו הכרח היסטורי. כשווילנר גומר לדבר, מודיעים בטלוויזיה על שיוויון קולות לליכוד ולמערך.

● **00.50, מטה הליכוד**

העצבנות גוברת, כאשר מודיע חנוך סמית כי הפער בין המערך והליכוד גדל, לטובת המערך. דויד אדמון, מדובריו הליכוד, מתפרץ לעבר צלם טלוויזיה שהסתיר לו את מסך הטלוויזיה, ודוחפו בידיים. אהוד אולמרט אומר שאין מקום לחשש. „דיין והתחיה יצביעו ענייניות." השר דויד לוי שב ואומר: „אני מטיבעי אופטימי." הוא אינו מוכן להשיב על השאלה, מה יקרה אם הנשיא יטיל על פרס להרכיב את הממשלה. לוי דוחה את מידגם הטלוויזיה. הוא מביא תוצאות מבית־שאן, המוכיחות עלייה גדולה לליכוד: 3341 קולות לעומת 2250 ב־1977.

שופע ביטחון, שופע חיוכים, מצב־רוחו מעולה. ואז מטיל ניסים מישעל, כתב הטלוויזיה, את הפצצה: האם מר פרס יודע שחנוך סמית דיווח על תוצאות תיקו ליכוד—מערך ? פרס משיב מייד כי הוא מודע לכך. באולם מושלך הס. המצב דומה למישחק פוקר. רק לפני דקה היו פה פרצופים צוחקים. כעת הפרצופים נפולים. אנשים מסתכלים משתאים זה בזה מסרבים להאמין. „מה הוא אמר ?" נשאלת השאלה.

העיתונאים הישראלים ממהרים לטלפן למערכות ה־עיתונים. חלק מחליט לנסוע מייד למצודת זאב. מסיבת־העיתונאים עדיין לא הסתיימה והאולם מתחיל להתרוקן. פרס ממשיך לענות לשאלות הכתבים הזרים. לאחד מהם הוא מספר בצרפתית, כי נשיא צרפת פרנסואה מיטראן טילפן אליו לפני הבחירות והבטיח לו לטלפן שנית. לכתב אחר הוא אומר שהוא לא רוצה לדבר על בגין אלא על הסיגנון של מיפלגת העבודה, שהוא יותר צנוע ויותר אמין. רק עוד מילה אחת מוסיף פרס בעניין בגין: „יש גבול למה שאומרים בנאומים." כשהוא נשאל איך הוא מרגיש, הוא אומר שהוא אופטימי ושבתחילת הערב היה פסימי — מה שמצדיק את גירסתו שכל מצב אופטימי מתחיל במצב פסימי. העיתונאים הזרים מקיפים את שולחן שלושת הגדולים של המערך. רבין, פרס ובר־לב ממהרים לעזוב את המקום. משאירים אחריהם אווירה קשה. המרתף מתרוקן לאט לאט מפעילים ומעיתונאים. הפעילים הולכים הביתה מדוכדכים. העיתונאים ממהרים למערכות העיתונים או למצודת זאב.

● **1.05, מטה הליכוד**

המהפך של 1981, כאשר חנוך סמית חוזה שיוויון בין הליכוד והמערך. מתחיילים לשיר: „עורו אחים עורו", ו„הבה נגילה". הקהל מתחיל לחשוף את ציפורניו. צעקות של שימחה לאיד כאשר מדברים אנשי המערך. צעקות „שקרן" לעבר אלימלך רם מהטלוויזיה. כאשר מוזמן אריזור לדוכן הטלוויזיה, הוא מדבר אל הקהל שלו. ונענה במחיאות־כפיים סוערות.

● **1.30, מטה הליכוד**

קולות ליגלוג על הסבריו של סמית. באשר למקור טעותו. השמועה עכשיו אומרת שבגין יגיע ב־2 לפנות בוקר עם הודעה על הרכב הממשלה הבאה. פרופסור יוסף רום: „התוצאה תהיה טובה עוד יותר." מופיע השר גידעון פת. הקהל נהנה מחידודיו של יוסף בורג, וקורא קריאות־בוז לעבר חיים יבין.

(סוף בעמוד 78)

(המשך מעמוד 35)

וחכל הושמץ, נשארה בסופו של דבר השאלה האחת, הפשוטה: האם אתה רוצה בהמשך ממשלתו של מנחם בגין, או לא?

כל השאר נראה טפל וחסר־חשיבות.

מי ר"ץ בחל"ם?

מציאות זו הטרידה מראש מיגבלות חמורות על הסיעות הקטנות, שלא השתתפו במירוץ על ראשות־הממשלה, אלא ביקשו רק מנדאטים בכנסת.

לאותן שאין להן קהל־בוחרים יציב וקבוע, כמו אגודת־ישראל, היתה צפוייה סכנה של שחיקה בין אבני־הריחיים של שני הגדולים.

הקטנים, כמו הגדולים, לא יכלה לייצור יש מאין. הם יכלו רק לחזק את תדמיתם הקיימת, להכניס יתרונות, להעלים מיגרעות.

את התעמולה הטובה ביותר ניהלה, לדעתי, אגודת־ישראל. היא לא התחכמה. היא יכלה להצביע על הישגים מרשימים (מבחינתה), שהשיגה תחת שילטון־הליכוד. שום סיעה בכנסת הקודמת לא השיגה כה הרבה, בהשוואה למיספר־המנדאטים שלה. היא הבילטה את העובדה הזאת, ודי היה בכך.

בצד הימני הצטיינה תנועת־התחייה. לה לא היו בעיות לגבי המסר המרכזי. הוא היה נתון מראש: לעצור את הנסיגה בסיני, להגביר את ההתנחלות.

למעשה נזנחה התנועה מן התדמית של גוש־אמונים, וגם מכוח־האדם שלו. היו לה כל היתרונות: מסר מרכזי ברור ופופולרי, חוסר־הצורך להתגונן מפני איש (הליכוד לא התקיף אותה כלל, בעוד שהמערך, למשל, תקף את ר"ץ ושל"ג). התעמולה שלה הצטיינה בדבקות בציר־המאמץ־המרכזי, וכוח־האדם הצעיר והדינאמי שלה דאג שהתעמולה תיראה ותישמע בכל מקום.

בצד השני הצטיינה התעמולה של ר"ץ. לשולמית אלוני היו כמה יתרונות. קודם כל: אין לה תנועה, אלא רק מיסגרת פיקטיבית, שבה היא עושה כבתוך שלה. בכל מיפלגה (גם קטנה) יש מוסדות וקבוצות־לחץ, המקשים על הרכבת רשימת־מועמדים סבירה, בעלת כושר־משיכה. לאלוני לא היתה כל בעייה כזאת. היא הרכיבה רשימה חדשה לגמרי, כשהשיקול היחידי שלה היה כוח־המשיכה של האנשים. כך יכלה להעלים את הנקודה החלשה ביותר שלה — אדישותה הממושכת כלפי ענייני־השלום — על־ידי צירוף כמה עסקנים צעירים של שלום עכשיו.

שאר המיפלגות היו בצרות.

משה דיין החמיץ את ההזדמנות הגדולה שלו כבר באקט הראשון שלו: בעת

האסיפה האחרונה של הליכוד בתל־אביב
למי הועילו המיליארדים?

הרכבת רשימת־המועמדים של תל"ם. היא היתה חסרת־עניין, תחת לבטא מסר של כוח דינאמי חדש, הושם הדגש על עסקנים משומשים.

בסופו של דבר לא נותר לרשימה דבר מכבד דמותו של דיין עצמו. תוצאות הבחירות משקפות, על כן, את מידת הפיפוזיריות ששרדה לו.

התעמולה של רשימה זו לא הוסיפה על כך דבר. היא לא עזרה אפילו לשקם את דמותו של דיין, להזכיר את תקופת הזוהר שלו.

מוזר גם המחדל של רשימת תמ"י. התעמולה שלה היתה מתחת לכל ביקורת. היתה לה הזדמנות של זהב לרכוב על גלי המרירות העדתית, שהיא כוח פוטנציאלי כביר. תחת זאת הסתפקה ברכישת גושי־קולות בעיירות ובשכונות. היא התנהגה כרסיס של המפד"ל, הרוצה להיפרע ממיפלגת־האם, יותר מאשר כרשימה העדתית הראשונה שהיה לה סיכוי לסתוף המונים.

איני רוצה להרחיב כאן את הדיבור על תעמולת של"י, שלגביה עדותי פסולה. די להזכיר כי של"י נחלצה למסע־הבחירות שלה רק 35 יום לפני הבחירות, כשקופתה ריקה ושום דבר אינו מוכן לקרב. הבעיות הפנימיות שלה, שהחלו בפרשה העגומה של סעדיה מרציאנו ושנמשכו ממש עד יום הגשת רשימתה לכנסת, לא איפשרו אלא מאמץ מאולתר של הרגע האחרון.

■ ■ ■

עד כאן נכתבו הדברים לפני היוודע תוצאות הבחירות.

התוצאות אך מאשרות את אשר נחזה מראש: שלא היה כימעט קשר בין התעמולה ובין התשובה.

אפשר לטעון כי התעמולה הגרועה של תל"ם, תמ"י ושינוי תאמה את רמת הישגיהן. אך התעמולה הטובה של שולמית אלוני לא שינתה את גורלה. כך היה גם לגבי התחיה. ובעיקר: המערך השיג הישג חשוב, למרות התעמולה הגרועה שלו.

ברגע האחרון עוד הצליח המערך להנחית על עצמו מכה חמורה, שאיפיינה, איכשהו, את כל מערכת־הבחירות. אחרי שמסע־הבחירות של המערך הופקד בידי פיר־סומאים מיקצועיים, מבלי שניתנו להם הנחיות איסטראטגיות ופוליטיות, עלה המערך על עצמו והפקיד את כנס־הבחירות הסופי והמכריע שלו בידי בדרן בלתי־פוליטי. דודו טופז עמד לפני ההמונים והפליט פסוק על „צ'חצ'חים". זה הפך בן־רגע מרכז מערכת־הבחירות כולה. יתכן כי בפסוק אחד זה הקטין טופז את סיכויי המערך בשניים־שלושה מנדטים, וחישל את סיכוייו להרכיב את הממשלה הבאה.

הגימיקים, התעלולים והפעלולים לא השפיעו, בסופו של דבר, כימעט על איש. השעות הארוכות בטלוויזיה, מבול המודעות, המיליארדים שנשפכו לתוך מערכת־התעמולה, בוזבזו לריק. השפעתם על התוצאה היתה — כך נדמה — אפסית.

כמו תמיד, השפיעו התועמלנים, בעיקר על עצמם.

הלילה של סמית

(המשך מעמוד 77)

● **2.00, מטה הליכוד**

המתח גואה. צלמי־העיתונות וצלמי־הטל־וויזיה מחפשים מקום טוב, לקראת בואו של בגין. הקהל שר. בסופו של דבר ההר מוליד „עכבר", בגין לא בא. מגיע השר אריאל שרון, מלווה באשתו. אנשי הטל־וויזיה מתנפלים עליו בבקשה לראיון קצר. אחר־כך הוא מתנפל על הטלוויזיה, כשחיים יבין קורא לו „שר המילחמה". עכשיו אומרות השמועות שבגין יגיע ב־3.00. ה־לחץ על דלתות הכניסה גובר. הסדרנים ואנשי הביטחון מתקשים להדוף את הקהל.

● **3.05, מטה הליכוד**

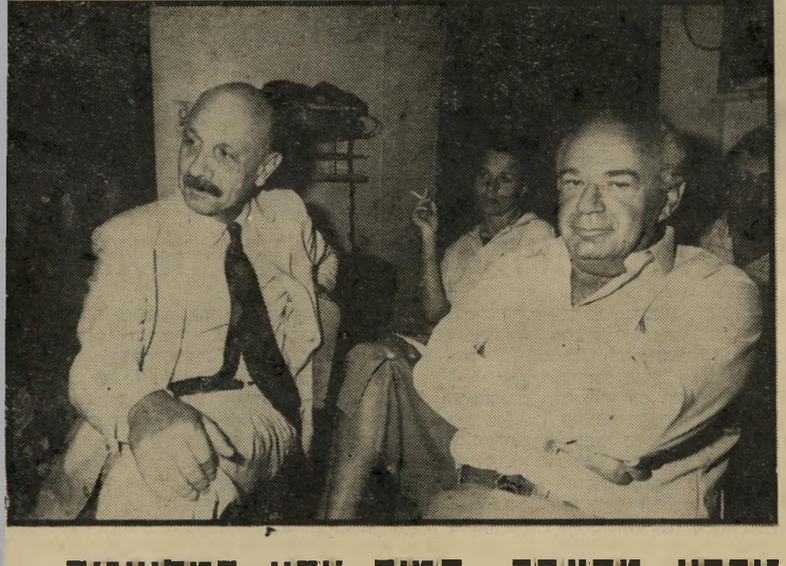
מגיע ספי ריבלין, הזוכה לתשואות רמות, ונושא נאום קצר. לצלמי העיתונים כבר אין כוח. הם אינם מצלמים את חביב הקהל. כולם מחכים לבגין. השרים מת־שנים וחצי, ואל תשכחו את החצי," אומר בגין.

הוא מלגלג על סמית ועורכי הסקרים, וזוכה שוב להשתתפות הקהל. אחר־כך נאום דומה באנגלית, עם שינויים קלים. בגין אינו מבין מה ההתרגשות מהפרעות לאסיפות בחירות. הוא מגנה אותן, אך מספר: „במהלך הקריירה שלי כבר חטפ־תי כמה וכמה ביצים שהושלכו לעברי. אז מה? ניקיתי את בגדי ונאמתי היטב. וצ'רצ'יל לא חטף עגבניות וביצים?" לסיום עובר בגין לשפה שלישית, ומש־מיע שני פתגמים באידית, שאותם הוא מסרב לתרגם. אלה מיועדים „למישפחה הלוחמת."

בתשובות לשאלות טוען בגין, שהממ־שלה הנוכחית היתה טובה, הבאה אחריה תהיה טובה יותר. הוא עדיין לא קיבל

רובינשטיין בהיוודע הכישלון של שינוי

זיכרון מהעבר: חמיד וידין בטלוויזיה

פנים משולחן־המכובדים. הולכים לשיחה עם בגין, שכבר הגיע לבניין. הטלוויזיה הפסיקה את השידור הישיר. כמה זרקו־רים כבים, והחום פוחת בהדרגה.

● **3.35, מטה הליכוד**

בגין מגיע לאולם, לקול תשואות ה־קהל. הוא מלווה ביועץ החדש שלו ל־ענייני עיתונות, אורי פורת. הוא מתייצב מאחרי המיקרופונים, ובונה את המתח לאט־לאט. מוחה את פניו במיטפחת, ומו־רה לפורת לפתוח. שוב ושוב הוא תובע שקט מוחלט. בגין פותח בתיאור מפורט של תהליך ההצבעה, תוך שיר תשבחות לדימוקרטיה הישראלית. „איש, צעירה וצעיר הלכו לקלפי והטילו את הפתק." הוא מלגלג על פרס, שמיהר מדי בהר־דעותיו, וקובע שהוא, בגין, ירכיב את הממשלה הבאה. הקהל ששתק בשעת הדי־בורים על הדימוקרטיה מתעורר לחיים ומו־חא כפיים. „הממשלה הבאה תכהן ארבע ברכות מהנשיא סאדאת והנשיא רגן, אך „לא היה עליהם להישאר ערים כל הלי־לה לשם כך." בגין טוען שלא יתנגד לקבל מברק־ברכה מהקנצלר הגרמני, הל־מוט שמידט. לשאלה אם יראה בעין יפה תיווך של הנשיא הצרפתי מיטראן במיז־רח התיכון, משיב בגין: „עד כמה שידוע לי, נבחר מיטראן על־ידי הצרפתים כדי לטפל בבעיות של הצרפתים, ושמעתי שיש להם כמה בעיות."

אורי פורת מורה לעיתונאים לחדול משאלותיהם, לא לפני שבגין שואל את כתב הרדיו, אריה גולן, מדוע עגומות פניו. גולן טוען שהוא דווקא שמח בשימ־חתו של בגין, אך היה עייף. הנאום מס־תיים ב־4.10, והקהל שר התיקווה. בחוץ כבר עלה, פיתאום, השחר, וכמה מאות צעירים צועקים „בגין מלך ישראל" מאח־רי גדרות המישטרה, שציפתה לקהל גדול יותר.

סטיבי - כל ילד יכול להכין תפוזים לימון

מיצאנשים שנהנתו את סטיבי.

תשלובת תבורי

הכלב הגדול
הכלב הגדול רץ
לעבר הארוחה.
הוא רץ מהר מאוד.
הכלב הגדול

תיקון